

Årsredovisning 2017

Polisens årsredovisning 2017

Produktion: Kommunikationsavdelningen Polismyndigheten
Dnr: A868.568/2016
Grafisk form: Sinfo Yra
Foto: Polismyndigheten
Tryck: Polisens tryckeri Stockholm, februari 2018

Årsredovisning 2017

Innehåll

■ Rikspolischefen har ordet.....	5	■ Övriga återrapporteringskrav	67
■ Polisens uppdrag och organisation....	7	Brottsförebyggande arbete och ingripandeverksamhet.....	67
Vårt uppdrag.....	7	Åtgärder för att förbättra polisens arbete med att utreda våldtäkter och andra sexualbrott.....	70
Vår organisation	10	Åtgärder för att säkerställa en tillräcklig kompetens och beredskap avseende it-relaterad brottslighet	70
■ Resultatredovisning	15	Åtaganden inom EU	71
Inledning.....	15	Nordiskt polissamarbete och samarbete runt Östersjön	73
Brottsförebyggande verksamhet.....	16	Internationell fred och säkerhet	73
Utredning och lagföring	32	Den digitala tjänsten Mina meddelanden	77
Service	46	■ Uppdrag	79
Kompetensförsörjning	51	Gränspolisjär verksamhet	79
■ Verksamhetsutveckling	61	Resultatstrategi för internationell civil krishantering	81
Den nationella utvecklingsplanen	61	Uvecklat arbete mot penningtvätt och finansiering av terrorism	82
Forensisk forskning och utveckling.....	63	EU:s fond för inre säkerhet.....	82
Polismyndighetens styrning och uppföljning	64	Civilt försvar, inklusive planeringsanvisningar	83
		Trafik	84

Polisens utbildning av polisaspiranter i region Stockholm. Säkerhet i tunnelbanans spårområde.

■ Finansiell redovisning	87	■ Bilagor	119
Ekonomi	87	Bilaga 1 – Läsanvisningar	119
Redovisningsprinciper och tilläggsupplysningar	88	Bilaga 2 – Antal anställda fördelat på poliser och civilanställda	121
Resultaträkning	91	Bilaga 3 – Antal anställda fördelat på kompetenskategorierna lednings-, kärn- och stödkompetens	122
Balansräkning	92	Bilaga 4 – Sjukfrånvaro, långtidssjukfrånvaro och andel långtidssjukfrånvaro	125
Anslagsredovisning	94	Bilaga 5 – Antal anställda, årsarbetskrafter och medeltal anställda fördelat på poliser och civilanställda	127
Finansieringsanalys	96	Bilaga 6 – Åldersstruktur vid polisregioner och nationella avdelningar inom Polismyndigheten	128
Noter	97	Bilaga 7 – Internationell civil krishantering och insatsnära verksamhet	135
Sammanställning av väsentliga uppgifter	108	Bilaga 8 – Polisens intäkter och kostnader per verksamhet och år under perioden 2015–2017	137
Ledande befattningshavares förmåner samt skattepliktiga ersättningar till insynsrådet	111	Bilaga 9 – Servicenivåer för PKC och telefonväxel	138
■ Intern styrning och kontroll vid Polismyndigheten	115	Bilaga 10 – Ärendestatistik	139
Processen för intern styrning och kontroll	115	■ Årsredovisningens undertecknande samt bedömning av den interna styrningen och kontrollen	153
Identifierade risker	115		
Brister i den interna styrningen och kontrollen	116		

Rikspolischefen har ordet

2017 var ett ansträngande år med ett ökat antal dödliga skjutningar, flera allvarliga angrepp mot polisen och ett omfattande terroråd.

Flera faktorer har präglat polisens arbete under året. Störst effekt har utvecklingen inom den grova och organiserade brottsligheten haft. Fram tills för några år sedan dödades cirka tio personer årligen av skjutvapenvåld. Under 2017 sköts cirka 40 personer till döds.

Det ökade skjutvapenvåldet tar stora resurser i anspråk och brotten är svårupplösta. Brotten leder också till högre krav på brottsförebyggande och trygghetskapande insatser. Sammantaget leder det till minskade resurser för övrig polisverksamhet.

Under året har det även riktats flera allvarliga angrepp mot polisen. Sprängdåd har utförts mot polishus och polisfordon. I ett fall beskötts en polisanställd privatbostad. Många av angreppen har koppling till aktörer inom den grova organiserade brottsligheten. Utvecklingen är oacceptabel och kräver en tydlig reaktion från såväl polisen och lagstiftaren som det övriga samhället. Att öka insatserna mot denna brottslighet är en prioriterad åtgärd för att stoppa utvecklingen.

Terrorattentatet på Drottninggatan ställde svensk polis inför en extraordinär situation – men en situation som vi har förberett oss för länge. Attentatet blev en stor utmaning för både polisen och andra ansvariga myndigheter. Många polisanställda genomförde beundransvärda insatser för att skydda och hjälpa allmänheten, gripa den misstänkte och säkra förundersökningen. Polisens och övriga samhällets hantering av händelsen ingav förtroende och trygghet hos allmänheten – ett av våra viktigaste uppdrag.

Trots en hård belastning under året lyckades polisen förbättra resultatet i flera delar av utredningsverksamheten. Antalet redovisade ärenden till åklagare ökade med tre procent. Ärendebalanserna som byggdes

upp under år 2016 minskade något. Polisen har under året arbetat hårt för att tillföra mer personal, förbättra teknikstödet och utveckla arbetsmetoderna inom utredningsverksamheten. Ett utvecklingsområde under 2018 blir att förbättra resultatet för våldsbrott.

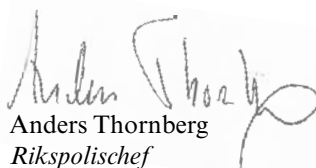
Under året kunde de flesta delarna i polisens omorganisation slutföras. Statskontorets utvärdering av omorganisationen visar att den interna styrningen kan förbättras, men man bedömer samtidigt att polisen har skapat bättre förutsättningar för det lokala polisarbetet.

Det brottsförebyggande arbetet och insatser för att komma närmare medborgarna har fortsatt att utvecklas. Alla kommuner har nu tillgång till en kom-

munpolis och i nästan alla kommuner finns samverkansöverenskommelser och medborgarlöften. Insatserna i landets särskilt utsatta områden har intensifierats. Bland annat har de myndighetsgemensamma insatserna mot organiserad brottslighet i områdena förstärkts.

Fortfarande finns många utvecklingsområden inom polisen. Det fortär inte att polisens anställda under året har gjort många goda insatser och bidragit till en fortsatt utveckling av verksamheten. Polisen går nu in i en period med växande resurser och på sikt fler anställda. Det behövs för att kunna bekämpa den grova brottsligheten, öka tryggheten i brottsutsatta områden och för att klara upp fler brott.

» Trots en hård belastning under året lyckades polisen förbättra resultatet i flera delar av utredningsverksamheten.«

Anders Thornberg
Rikspolischef

Polisens uppdrag och organisation

Vårt uppdrag

Polisens uppdrag och mål framgår bland annat av Polismyndighetens instruktion, polislagen, polisförordningen, budgetpropositionen och regleringsbrevet.

Målet för kriminalpolitiken är att minska brottsligheten och öka människors trygghet. Målet för rättsväsendet är den enskildes rättssäkerhet och rättstrygghet.

Syftet med polisverksamheten beskrivs i polislagen (1984:387): ”Som ett led i samhällets verksamhet för att främja rättvisa och trygghet ska polisens arbete syfta till att upprätthålla allmän ordning och säkerhet samt att i övrigt tillförsäkra allmänheten skydd och annan hjälp.”

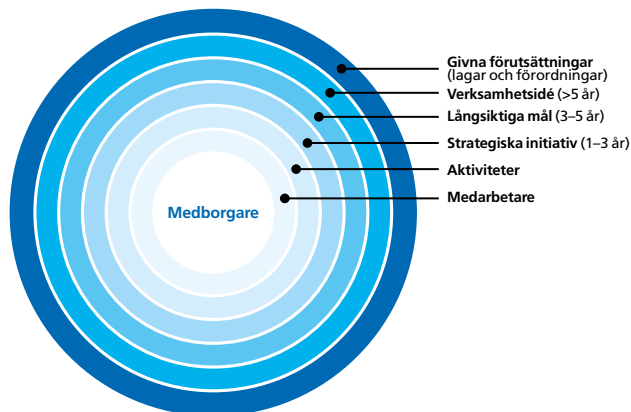
Av 2 § polislagen framgår att till Polismyndighetens uppgifter hör att

- förebygga, förhindra och upptäcka brottslig verksamhet och andra störningar av den allmänna ordningen eller säkerheten
- övervaka den allmänna ordningen och säkerheten och ingripa när störningar har inträffat
- utreda och beivra brott som hör under allmänt åtal
- lämna allmänheten skydd, upplysningar och annan hjälp, när sådant bistånd lämpligen kan ges av polisen
- fullgöra den verksamhet som ankommer på Polismyndigheten enligt särskilda bestämmelser.

Verksamhetens inriktning

För att tydliggöra Polismyndighetens uppdrag, inriktning och förflyttning har en verksamhetsidé, långsiktiga mål och strategiska initiativ tagits fram. Dessa är utgångspunkten i styrningen av verksamheten och är grunden för aktivitetsplaneringen tillsammans med lokala behov och lokala lägesbilder. Styrmodellen utgör grunden för Polismyndighetens styrning och uppföljning. Redovisningen av polisens verksamhet i årsredovisningen baseras därför på denna modell.

Styrmodell

Styrmodellen används som ett stöd i verksamhetsstyrningen, bland annat vid planering och uppföljning samt för att säkerställa yttre och inre effektivitet. Vår styrmodell utgår från givna förutsättningar (lagar och förordningar, regleringsbrev etc.), innefattar verksamhetsidé, långsiktiga mål, strategiska initiativ, verksamhetsplan inklusive lokal mål och medborgarlöften, medarbetaruppdraget samt i kärnan medborgarna – de vi finns till för.

Verksamhetsidé

Polisens verksamhetsidé

Närmare medborgarna, mer tillgängliga och tillsammans leder vi det brottsbekämpande arbetet för trygghet, rättssäkerhet och demokrati.

Verksamhetsidén åskådliggör polisens långsiktiga inriktning, ur minst ett 5-årsperspektiv, samt den förflyttning som Polismyndigheten eftersträvar.

Långsiktiga mål

De långsiktiga målen, i ett 3–5-årsperspektiv, ger en tydlig riktning och ska säkerställa att myndigheten genomför den förflyttning som är identifierad. De långsiktiga målen har utöver syftet att förflytta myndigheten även till uppgift att skapa långsiktighet och uthållighet i polisens prioriteringar. De långsiktiga målen är:

Närmare medborgarna och mer tillgänglig

Mål 1: Vi finns tillgängliga där medborgarna behöver oss.

Genomförande av reformen: tillsammans som en sammanhållen polismyndighet

Mål 2: Vi är EN polis som utvecklar verksamheten och skapar framgång tillsammans.

Polisen leder det brottsbekämpande arbetet

Mål 3: Vi är proaktiva och flexibla, med förmågan att anpassa verksamheten.

Mål 4: Vi förhindrar brott från att begås.

Mål 5: Vi har förbättrat vårt utredningsresultat.

Strategiska initiativ

Strategiska initiativ har som syfte att på kortare sikt, ett till tre år, göra nationella prioriteringar för verksamheten för att nå de långsiktiga målen.

De strategiska initiativen är nationella initiativ som genomförs för att kraftsamla kring prioriterade insatser för att nå de effekter, för medborgare, medarbetare och uppdragsgivare, som beskrivs i de långsiktiga målen. De strategiska initiativen nedan är hämtade från Polismyndighetens verksamhetsplan för 2017–2018.

Utifrån de strategiska initiativen ingår polisregionernas och de nationella avdelningarnas chefer regions- och avdelningsspecifika överenskommelser med rikspolischefen om ett antal åtaganden. Åtagandena följs upp vid tertialdialoger mellan rikspolischefen och respektive chef. På detta sätt erhålls samtidigt en uppföljning av verksamhetsplanen och de strategiska initiativen. En skriftlig redovisning av vilka åtgärder som vidtas för att uppfylla åtagandena och de strategiska initiativen är ett viktigt komplement till den regelbundna kvantitativa uppföljningen som sker i myndigheten.

Resultaten för de strategiska initiativen redovisas i avsnittet för resultatredovisning.

Trygghet i lokalsamhället

Närmare medborgarna

Polisverksamheten ska bedrivas nära medborgarna. Lokalpolisområdenas verksamhet utgör grunden för det medborgarperspektiv som genomsyrar polisens verksamhet. Arbetet ska utgå från den lokala lägesbilden och arbetet med att utveckla och stärka lokal-

polisområdenas möjlighet att fatta beslut i olika frågor fortsätter.

Polisens kontaktcenter (PKC) avlastar lokalpolisområdena i den brottsutredande verksamheten, genom att i större utsträckning vidta initiala utredningsåtgärder.

Regionledningscentraler (RLC) i respektive region är en del i att skapa förutsättningar för resursförskjutningen till lokalpolisområdena, genom bland annat enhetliga arbetssätt.

Medborgardialog

Förtroende för polisen skapas bland annat genom ett korrekt och effektivt arbetssätt, i vilket mötet och dialogen med medborgarna ingår. Medborgardialoger i olika former för polisen och medborgarna närmare varandra.

Lokal samverkan och medborgarlöften

Kommun- och områdespolisernas roll och uppdrag är viktigt. Det arbetet behöver fortsätta att utvecklas för att säkerställa kontinuitet och långsiktighet i det brottsförebyggande och trygghetsskapande arbetet i samverkan med kommuner och andra lokala aktörer. De lokala samverkansöverenskommelserna ligger till grund för polisens medborgarlöften.

De särskilt prioriterade områdena

Polisens satsningar fortsätter i de särskilt prioriterade områdena, det vill säga de områden som är särskilt utsatta för grov brottslighet. De särskilt prioriterade områdena karaktäriseras av att kriminella nätverk har en stor påverkan på lokalsamhället. Åtgärder vidtas på lokal nivå för att vända brottsutvecklingen och bekämpa de kriminella nätverken i dessa områden. I områden med hög social utsatthet, kriminalitet och ordningsstörningar är otryggheten ofta större och tilliten till polisen lägre. Vårt arbete ska öka tryggheten, förbättra ordningen och öka förtroendet för polisen. Uthållighet i arbetet är en av de viktigaste framgångsfaktorerna för att samhällets institutioner ska kunna vända den negativa utvecklingen i dessa områden.

Medborgarmötet

Medborgarna söker kontakt med polisen via olika kanaler, både personliga och digitala, utifrån enskilda behov. Tillsammans med medborgarna ska polisen forma effektiva möten utifrån medborgarnas behov. Tillgängligheten till polisen behöver fortsätta utvecklas och medborgarperspektivet ska stärkas. Medborgarnas möjligheter till kontakter med polisen ska förenklas genom bland annat fler e-tjänster, digitalisering och ökad tillgänglighet per telefon. Medborgarnas förtroende för polisverksamheten är en förutsättning för att vi ska kunna genomföra vårt uppdrag. För att upprätthålla förtroendet på en hög nivå, behöver bland annat kvaliteten i vår service till medborgarna motsvara förväntningarna.

Allvarlig och organiserad brottslighet

Den allvarliga och organiserade brottsligheten utgör ett hot mot det fria samhället och mot rättsstaten och dess ekonomiska värden. Polismyndigheten ska genom den

Polisoperativa inriktningen mot allvarlig och organiserad brottslighet uppnå en nationell enhetlig prioritering av verksamheten, samtidigt som de lokala lägesbilderna är utgångspunkt för operativa insatser. Bekämpningen av allvarlig och organiserad brottslighet ska i större utsträckning vara en del av den lokala polisverksamheten.

Bekämpning av terrorism

Den rådande samhällsutvecklingen med förhöjt terrorhot och risk för fler hatbrott utmanar det demokratiska samhällets grundläggande medborgerliga fri- och rättigheter. Det förhöjda terrorhotet innebär att polisen tillsammans med Säkerhetspolisen och andra samhällsaktörer behöver öka förmågan att bekämpa terrorism. Arbetet med att införa regeringens strategi mot terrorism fortsätter. I strategin delas bekämpningen av terrorism in i tre olika delar: förebygga, förhindra och försvåra.

Utredningsresultaten

Utredningsresultaten ska förbättras. Polismyndighetens arbete med att på kort och lång sikt utveckla utredningsverksamheten fortsätter. Fokus i arbetet är att utveckla och etablera en enhetlig, effektiv och rättssäker utredningsprocess. En grund för polisreformen är att en betydande del av utredningsverksamheten ska bedrivas lokalt, i nära anslutning till att brotten begås och i närhet till brottsplatsen. Arbetet med att utveckla ändamålsenliga arbetsmetoder och ytterligare stärka kompetensen för att utreda hatbrott ska fortsätta. Utvecklingen av it-brottsligheten, exempelvis internet-relaterad bedrägeribrottslighet, ställer nya krav på polisen vad gäller kompetens och resurser.

Polisens nationella utredningsdirektiv (PNU) ska tillämpas. Åtgärder i den initiala delen av utredningsprocessen ska utvecklas så att förutsättningarna för att utreda brott ökar. Återkoppling till brottsutsatta ska ske i utredningsprocessen och förmågan att ge sådan återkoppling behöver förbättras genom bland annat utbildning och information. Samverkan med Åklagarmyndigheten ska bli bättre så att Polismyndighetens brottsut-

redningar ger åklagare ett gott stöd för att ta ställning till om åtal ska väckas. Samarbetet med Åklagarmyndigheten ska främst inriktas mot redan initierade områden som brott mot barn, brott i nära relation, hatbrott och brott kopplade till särskilt prioriterade områden.

I utvecklingen av utredningsverksamheten ingår bland annat följande områden:

- mängdbrott
- brott i nära relation
- våldtäkter
- ärendesamordning
- internationella brottsnätverk.

Kompetensförsörjning

Polismyndigheten leder det brottsbekämpande arbetet och ska ha förmåga att anpassa verksamheten i en snabbt föränderlig omvärld. Ett aktivt arbete med kompetensförsörjning är en förutsättning för att utveckla och styra Polismyndighetens verksamhet utifrån verksamhetens behov, förutsättningar och ekonomi. Fokus inom området är att möjliggöra rätt kompetenser genom en långsiktig kompetensförsörjning samt ett arbetssätt som bidrar till en effektiv användning av den samlade resursen.

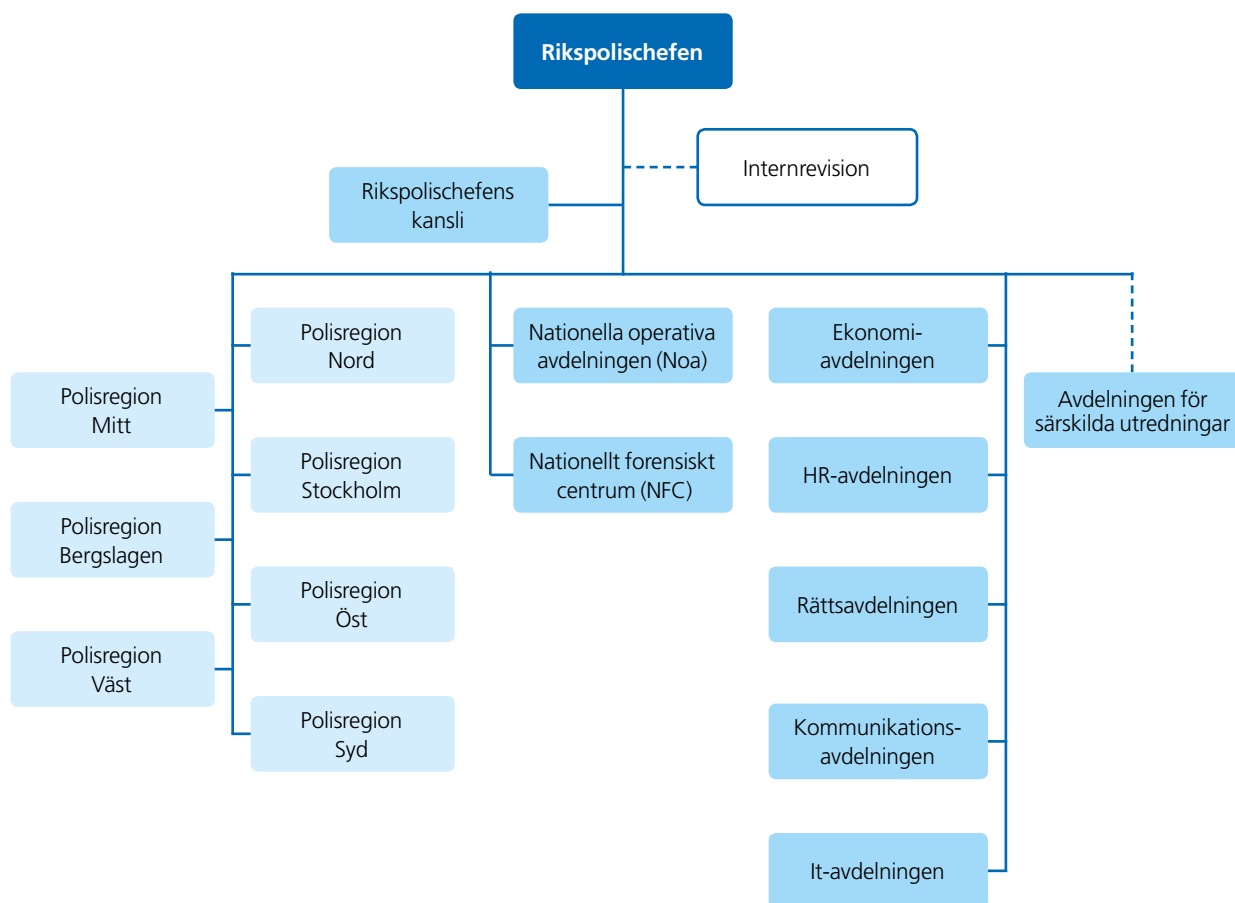
Motivation och delaktighet

Chefer och medarbetare ska ha förutsättningar för att på bästa sätt lösa uppdraget genom att mandat och ansvar flyttas längre ut i organisationen, till lägsta ändamålsenliga nivå. Medarbetardrivet utvecklingsarbete är prioriterat inom Polismyndigheten och syftar till att öka delaktighet och inflytande hos medarbetarna.

Ekonomi

Effektivare resursanvändning

Ombildningen av polisen har skapat förutsättningar för en effektivare resursanvändning. Inom myndigheten pågår ett arbete med att utveckla och effektivisera polisens verksamhet. Syftet är att frigöra resurser till prioriterade verksamheter.

Vår organisation

Polismyndigheten består av sju polisregioner och nio nationella avdelningar inklusive ett kansli. Totalt har myndigheten 29 599 medarbetare.

Polismyndigheten är en enrådsmyndighet och leds av en chef som inför regeringen bär ansvaret för myndighetens verksamhet. Det är regeringen som utser rikspolischefen.

Polisregioner

De sju polisregionerna har helhetsansvar för polisverksamheten inom ett angivet geografiskt område. Ansvaret omfattar bland annat utredningsverksamhet, brottsförebyggande verksamhet och service. Arbetet i regionen leds av en regionpolischef.

Inom varje polisregion finns ett antal polisområden och inom varje polisområde finns lokalpolisområden.

Lokalpolisområdet är basen för polisens verksamhet och har ansvar för utredning av de brott som ska utredas på lokalpolisområdesnivå. Lokalpolisområdets brottsförebyggande och ingripande verksamhet bedriver ett brottsförebyggande och trygghetsskapande arbete i nära samverkan med kommuner och andra lokala aktörer. Ingripande verksamhet ska upprätthållas dygnet runt. Trafiksäkerhetsarbete som omfattar till exempel hastighetskontroller, nykterhetskontroller och kontroller av farligt beteende bedrivs vid lokalpolisområdet. Lokalpolisen arbetar trygghetsskapande och brottsförebyggande, med åtgärder mot ungdomsbrottslighet och med brottsofferstöd. Ett lokalpolisområde har även en enhet för stöd och service.

Ett polisområde leder, samordnar, följer upp och

analyserar den operativa verksamheten i området.

Dygnet runt ska man på ett polisområde kunna leda den yttre verksamheten och genomföra initiala utredningsåtgärder. På polisområdets utredningsenhet sker brottsamordning och ärendesamordning. I brottsamordningen ingår seriebrottsamordnare, analytiker med forensisk kunskap och förundersökningsledare. Vid enheten finns även jourverksamhet, spaningsverksamhet samt en brottsoffer- och personsäkerhetsgrupp. Polisområdets kansli utgör ett stöd i planering och uppföljning av verksamheten samt utför servicefunktioner som vaktmästeri, posthantering, diarium och arkiv.

Polisregionens operativa enhet ansvarar för den regionala krisberedskapen, insatsförmågan, ledningscentralen och för Polisens kontaktcenter samt sådant trafiksäkerhetsarbete som kräver särskild kompetens (till exempel kontroll av farligt gods samt kontroll av kör- och vilotider). Vid utredningsenheten i polisregionen finns spaningsverksamhet och teknikspaning, forensisk verksamhet samt en aktionsgrupp för den särskilda satsningen mot grov organiserad brottslighet. Vid enheten samordnas utredning av brott och ärenden från andra polisregioner samt bedrägeriutredningar. Utredningsenheten ansvarar också för brottsoffer- och personsäkerhetsarbetet i polisregionen. Underrättelseenheten i polisregionen bedriver underrättelseverksamhet med strategiskt, taktiskt och operativt fokus och ansvarar för informatörsverksamhet. Regionkansliet planerar och följer upp verksamheten på övergripande nivå, genomför risk- och säkerhetsanalyser samt ansvarar för verksamhets- och säkerhetsskydd.

Polisregion Nord

Polisregion Nord består av Jämtlands, Norrbottens, Västerbottens och Västernorrlands län. Huvudort för polisregion Nord är Umeå. Regionpolischef är Klas Johansson.

Polisregion Mitt

Polisregion Mitt består av Gävleborgs, Uppsala och Västmanlands län. Huvudort för polisregion Mitt är Uppsala. Regionpolischef är Carin Götblad.

Polisregion Bergslagen

Regionen består av Dalarnas, Värmlands och Örebro län. Huvudort för polisregion Bergslagen är Örebro. Regionpolischef är Dan Persson.

Polisregion Stockholm

Polisregion Stockholm består av Stockholms län och Gotland. Stockholm är huvudort för polisregionen. Regionpolischef är Ulf Johansson.

Polisregion Öst

Polisregion Öst består av Jönköpings, Södermanlands och Östergötlands län. Huvudort för polisregion Öst är Linköping. Regionpolischef är Ulrika Herbst.

Polisregion Väst

Polisregion Väst består av Hallands och Västra Götalands län. Polisregionens huvudort är Göteborg. Regionpolischef är Klas Friberg.

Polisregion Syd

Polisregion Syd består av Blekinge, Kalmar, Kronobergs och Skåne län. Huvudort för polisregion Syd är Malmö. Regionpolischef är Carina Persson.

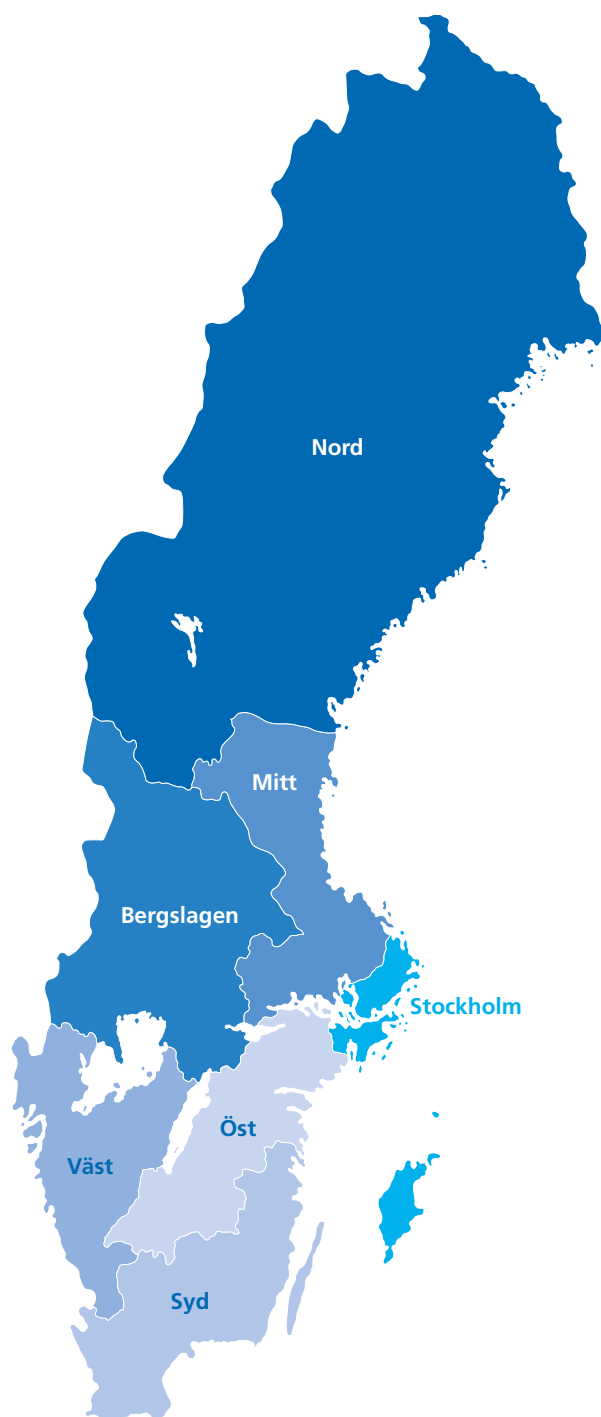
Nationella avdelningar

Det finns nio nationella avdelningar inklusive ett kansli:

- nationella operativa avdelningen
- nationellt forensiskt centrum
- it-avdelningen
- rättsavdelningen
- ekonomiavdelningen
- HR-avdelningen
- kommunikationsavdelningen
- avdelningen för särskilda utredningar
- rikspolischefens kansli.

Nationella operativa avdelningen (Noa)

Nationella operativa avdelningen (Noa) ansvarar för de brott som enligt den nationella brottskatalogen ska utredas på avdelningen, vilket bland annat inbegriper mutbrott, brott mot upphovsrätten samt artskyddsbrott. Den nationella operativa avdelningen har även ansvar för beslut i ärenden av främst internationell karaktär som till exempel samarbete med internationella brottsdomstolen, överlämnande från Sverige enligt europeisk arresteringsorder och vissa former av internationellt samarbete i brottsutredningar.

Via en nationell utvecklingsplan leder och styr Noa utvecklingsarbetet av polisära metoder och utrustning. Avdelningen ansvarar även för samordning av den av regeringen beslutade myndighetsgemensamma särskilda satsningen mot grov organiserad brottslighet. Det nationella underrättelsecentrumet för denna samverkan finns vid avdelningen.

Noa är nationell kontaktpunkt mot Säkerhetspolisen, Försvarsmakten och Försvarets radioanstalt och ansvarar för att hantera känslig information rörande till exempel terrorism och signalspaning.

Noa har verksamhets- och processansvar för:

- den nationella insatsstyrkan
- polisflyget
- det nationella bombskyddet
- den nationella ledningscentralen
- den nationella spaningsverksamheten
- den nationella telefonväxeln
- undercoververksamheten
- underrättelseverksamhet avseende penningtvätt och finansiering av terrorism
- bistånds- och fredsfrämjande verksamhet
- de brott som enligt brottskatalogen ska utredas på avdelningen

Nationellt forensiskt centrum (NFC)

Nationellt forensiskt centrum (NFC) ansvarar för myndighetens forensiska verksamhet. I detta ingår att följa upp den forensiska verksamheten genom att utföra forensiska undersökningar, forensisk spårsäkring och analys vid händelser som innefattar kemiska, biologiska, radiologiska eller nukleära och explosiva element samt att följa upp och utvärdera befintliga metoder.

Avdelningen ansvarar även för att

- koordinera beställningar till Rättsmedicinalverket
- vara kontaktpunkt för nationella myndigheter och internationella kontakter inom det forensiska området
- bedriva forskning och utveckling inom det forensiska området. Forskning och utveckling bedrivs under ledning av en vetenskapligt meriterad forskningsledare och i nära samverkan med den nationella operativa avdelningen och polisregionerna.

NFC har verksamhetsansvar för att, i samverkan med ekonomiavdelningen och it-avdelningen, upphandla och utveckla forensiska it-system och register.

It-avdelningen

It-avdelningen ansvarar för att

- tillhandahålla it-tjänster till myndighetens olika enheter
- utveckla, förvalta och sköta drift av samtliga polisens it-system och it-infrastruktur
- bistå avdelningarna så att dessa kan fullgöra sitt ansvar som kravställare av it-system
- införskaffa it-stöd och it-applikationer och införa dem i myndighetens verksamhet.
- stödja avdelningarna med it- och informations-säkerhet.

Avdelningen ansvarar även för myndighetens inköpsverksamhet, leverantörsstyrning och avtalsförvaltning inom it-området samt att företräda myndigheten i domstol avseende inköpsverksamheten för it-området.

Vidare ska avdelningen bidra till det rättsvårdande arbetet avseende it-området inom EU.

Rättsavdelningen

Rättsavdelningen ansvarar för den rättsliga styrningen och det juridiska stödet i hela Polismyndigheten, såväl i det nationella som internationella arbetet.

Avdelningen ansvarar bland annat även för

- Polismyndighetens författningssamling, arbetsordning samt övriga myndighetsgemensamma styrdokument
- myndighetens hantering och diarieföring av dokument och allmänna handlingar samt för myndighetens arkiv
- samordning av remisser och delningar samt beslut om fördelning av remisser
- myndighetsbeslut avseende utlämnande av allmän handling.

Avdelningen ansvarar vidare för hantering av skadestånds- och ersättningsärenden, uppbördshantering, yttranden till Riksdagens ombudsmän, Justitiekanslern och andra tillsynsmyndigheter samt personuppgiftsfrågor inklusive registerutdrag ur misstanke- och belastningsregistren.

Rättsavdelningen handlägger och har processansvaret för ett antal olika typer av förvaltningsärenden, bland annat tillstånd enligt ordningslagen och vapenlagen. Rättsavdelningen har vidare processansvaret för förvaltningsärenden som handläggs av polisregionerna, bland annat ärenden enligt passlagen och stämmningsmannadelgivning enligt delgivninglagen.

Ekonomiavdelningen

Ekonomiavdelningen ansvarar för myndighetens finansiella styrning, arbetet med myndighetens budgetunderlag samt för att leda och samordna arbetet med Polismyndighetens årsredovisning.

Avdelningen ansvarar även för myndighetens verksamhetsstyrningsmodell och för analys av verksamhetsresultatet och har även processansvar för verksamhetsplanering, uppföljning och resultatanalys.

Vidare ansvarar avdelningen för att samordna regeringsuppdrag med krav på redovisning, säkerställa en väl fungerande process för intern styrning och kontroll, myndighetens miljöledning samt myndighetens inköpsverksamhet exklusive it-området.

Utöver detta ansvarar avdelningen även för myndighetens lokalförsörjning, myndighetens service bestående av lokalvård och fordonsservice och den ekonomiadministrativa delen inom Polismyndighetens administrativa center.

HR-avdelningen

HR-avdelningen ansvarar för arbetsgivarpolitik, arbetsrätt, att företräda myndigheten vid kollektivavtalsförhandlingar och för att utveckla samarbetet med arbetstagarorganisationerna.

Avdelningen ansvarar även för kompetensförsörjning inklusive myndighetens utbildningsverksamhet, chef- och medarbetarskap inklusive värderingsfrågor, lika-behandling samt fysisk och psykosocial arbetsmiljö. Vidare ansvarar avdelningen för kansli- och beredningsstöd till personalansvarsnämnden och nämnden för beredning av anställningsärenden, den löneadministrativa delen inom Polismyndighetens administrativa center samt personaldata och statistik till interna och externa parter.

Kommunikationsavdelningen

Kommunikationsavdelningen ansvarar för att styra, samordna och utveckla myndighetens interna och externa kommunikation samt för att vara ett strategiskt och operativt kommunikationsstöd till hela myndigheten.

Avdelningen ska även upprätthålla ett relevant, kontinuerligt och uppdaterat informationsflöde i interna och externa kommunikationskanaler. Till avdelningen huvudsakliga uppgifter hör att ansvara för kommunikationsplaner, myndighetens mediekontakter, kommunicera myndighetens resultat och måluppfyllelse samt samordna och styra myndighetens närvaro i sociala medier.

Rikspolischefens kansli

Rikspolischefens kansli ansvarar för stöd och strategisk rådgivning till rikspolischefen.

Kansliet ansvarar bland annat även för

- den nationella strategiska ledningsgruppens och den utökade nationella strategiska ledningsgruppens sammanträden och föredragningar inför rikspolischefen
- koordinering av avdelningarna i syfte att stärka myndighetens samlade förmåga till strategisk styrning
- analys till stöd för rikspolischefen och den nationella strategiska ledningsgruppen.

Kansliet är också myndighetens kontaktpunkt mot Regeringskansliet (Justitiedepartementet) och ansvarar även för insynsrådets sammanträden och samordning av regionpolisråden samt sekretariatsfunktionen för etiska rådet.

Kansliet har ett processansvar för hela myndighetens verksamhetsskydd, inklusive säkerhetsskydd, utom för de delar som it-avdelningen ansvarar för, och ska även genomföra och följa upp risk- och säkerhetsanalyser på nationell nivå.

Vid kansliet finns även en tillsynsfunktion. Funktionen verkar på direkt uppdrag av rikspolischefen och genomför granskningar av verksamheten utifrån beslutad tillsynsplan.

Avdelningen för särskilda utredningar

Avdelningen för särskilda utredningar ansvarar för att handlägga ärenden enligt förordningen (2014:1106) om handläggning av ärenden om brott av anställda inom polisen och vissa andra befattningshavare. Avdelningen bedriver också underrättelsearbete inom sitt ansvarsområde.

Avdelningen är fristående från övrig verksamhet inom Polismyndigheten. Avdelningschefen tillsätts av regeringen och avdelningen har en egen anslagspost i Polismyndighetens regleringsbrev. Avdelningens verksamhet redovisas i en separat årsrapport.

Internrevision

Vid Polismyndigheten finns även internrevisionen som är en fristående organisatorisk enhet, placerad direkt under rikspolischefen. Internrevisionens uppdrag är att granska och lämna förslag till förbättringar av myndighetens process för intern styrning och kontroll.

Polismyndighetens insynsråd

Polismyndigheten har en rikspolischef som är högst ansvarig. Den demokratiska insynen sker genom ett nationellt insynsråd, Polismyndighetens insynsråd, som inte är beslutande. Insynsrådets roll i Polismyndigheten är att utöva allmänhetens insyn i verksamheten och ge rikspolischefen råd.

Utöver det nationella insynsrådet finns även sju regionpolisråd. Det är i regionpolisråden, där regionpolischefen är ordförande, som medborgarnas insyn i myndigheten säkerställs på regional nivå. Ledamöterna i insynsråden utses av regeringen, efter nominering av riksdagspartierna. De ska ha partipolitisk erfarenhet och breda kontaktytor i samhället.

Resultatredovisning

I bilaga 1 – *Läsanvisningar* finns utförligare information om osäkerhetsfaktorer som påverkar redovisningen och analysen av resultaten. Här finns även en redovisning av centrala begrepp. Vidare beskrivs i bilaga 10 – *Ärendestatistik* centrala mått och indikatorer som används i resultatredovisningen.

Långsiktiga mål

Polisen leder det brottsbekämpande arbetet.

- Vi är proaktiva och flexibla, med förmågan att anpassa verksamheten
- Vi förhindrar brott från att begås
- Vi har förbättrat vårt utredningsresultat

Inledning

Polismyndigheten är en del av rättsväsendet vars mål är den enskildes rättssäkerhet och rättstrygghet. Tillsammans med andra myndigheter inom och utom rättsväsendet ska polisen genom sina insatser bidra till målet för kriminalpolitiken – att minska brottsligheten och öka människors trygghet. Polisens arbete ska syfta till att upprätthålla allmän ordning samt att i övrigt tillförsäkra allmänheten skydd och hjälp.

Verksamhetsresultatet kan bestå av både prestationer¹ och effekter². Prestationer är relativt lätta att mäta, medan effekter är svårare att mäta och de kan dessutom vara svåra att härleda till specifika verksamheter eller insatser. Resultatredovisningar fokuserar därför ofta på prestationer och i mindre omfattning på effekter. Detta gäller även för redovisningen av Polismyndighetens verksamhetsresultat i denna årsredovisning.

Förändringar i verksamhetsresultat bedöms ofta i förhållande till utfallet föregående år. I ett så kort perspektiv kan ofta större omvärldshändelser eller interna förändringsarbeten påverka verksamheten och dess resultat. Redovisningen behöver därför sättas i relation till sådana händelser eller förändringsarbeten som både i det korta och långa perspektivet högst troligt påverkat verksamhetsresultatet, såväl positivt som negativt.

Under 2017 är det framförallt två sådana företeelser eller händelser som kan behöva beaktas i förhållande till resultatredovisningen. Dessa är

- skjutningar och andra grova brott
- angrepp mot polisen.

Skjutningar och andra grova brott

Polisens statistik visar att det under 2017 genomfördes 320 skjutningar i Sverige. Som en följd av dessa dödades 43 personer och 140 skadades. Detta är en markant ökning sett över tid. En så stor mängd grova brott binder också stora resurser från polisens sida, både för den brottsförebyggande verksamheten och för utredningsverksamheten. För utredningsverksamheten bidrar detta till att andra grova våldsbrott inte kan utredas i önskvärd takt.

Sverige har varit relativt förskonat från terrorattentat, men den 7 april 2017 inträffade det attentat där en man i hög fart körde en lastbil ca 600 meter längs Drottninggatan i Stockholm för att därefter krascha in i ett varuhus. I attentatet dödades 5 personer och 14 personer skadades allvarligt. Den här typen av händelser kräver mycket stora polisiära resurser – initialt, i närtid och under det efterföljande utredningsarbetet.

Angrepp mot polisen

Under året riktades en rad attacker mot polisen och även mot enskilda poliser. Dessa har även fortsatt under inledningen av 2018. När polisen griper grovt kriminella, stör narkotikaförsäljning eller beslagtar vapen känner de kriminella sig hotade och attackerar polisen. Attackerna är en reaktion mot de insatser som polisen gjort och gör mot den grova brottsligheten. Man kan därför se angreppen som en reaktion på framgångsrikt polisarbete, dock en fullkomligt oacceptabel reaktion. Avsikten är naturligtvis att försöka störa och påverka vår rättsordning genom hot och våld.

Vid den här typen av händelser – skjutningar, andra grova våldsbrott och terrorattentat – är det inte bara offren och deras anhöriga som drabbas av brotten, utan hela samhället påverkas. Hänsynslösheten bland de kriminella är stor och det leder till betydande risker för de som befinner sig i närheten vid angreppen. Det får också negativa konsekvenser för tryggheten i samhället och kan även minska förtroendet för polisen. Problematiken är av sådan omfattning och art att det även framöver kommer att krävas mycket stora insatser av polisen och övriga samhället för att vända utvecklingen.

1) Prestationer: De tjänster eller produkter som myndigheten åstadkommer för att uppfylla sitt åtagande. Slutprestationer är sådana som lämnar myndigheten och når mottagare i samhället.

2) Effekter: Förändringar eller bevarade tillstånd i samhället som blir en följd av myndighetens insatser och som annars inte skulle inträffa.

Polislagen 2 § p.1

Till Polismyndighetens uppgifter hör att förebygga, förhindra och upptäcka brottslig verksamhet och andra störningar av den allmänna ordningen och säkerheten.

Långsiktigt mål enligt Polismyndighetens verksamhetsplan

Vi förhindrar brott från att begås.

Regeringens mål för den brottsförebyggande verksamheten är att brottsligheten ska minska och att antalet brottsoffer ska bli färre. Polismyndigheten är en av flera myndigheter som ska bidra till måluppfyllelsen.

Den brottslighet som polisen har att hantera tar sig över tid olika former och uttryck. Detta gör att polisens brottsförebyggande arbete måste vara flexibelt, proaktivt och anpassas till de förändringar som sker. Polisen kan dock inte på egen hand förebygga brott. Arbetet måste ske i samverkan med andra – allt från enskilda medborgare, till kommuner, politiker, samfund samt närings- och föreningsliv.

Resultatredovisningen omfattar bland annat arbetet med

- medborgarlöften, medborgardialoger och lokal samverkan
- organiserad brottslighet i ett lokalt perspektiv
- bekämpning av terrorism
- nationella brottsförebyggande strategier mot bedrägeribrott
- trafiksäkerhetsarbete.

Anledningen till att just dessa områden redovisas är att de omfattar stora och väsentliga delar av polisens brottsförebyggande arbete samtidigt som de visar på arbetets spännvidd.

Arbetet med medborgarlöften, medborgardialoger och lokal samverkan är en central del i polisens styrmodell och syftar till ett effektivare brottsförebyggande och trygghetsskapande arbete. Medborgarlöften och samverkansöverenskommelser ska säkerställa att polisens verksamhet på lokal nivå prioriteras utifrån den lokala problembilden.

En annan viktig del i polisens arbete är att tillsammans med andra myndigheter bekämpa den organiserade brottsligheten. Det har blivit alltmer uppenbart att denna brottslighet behöver bekämpas och förebyggas även i ett lokalt perspektiv, i synnerhet kopplat till de utsatta och särskilt utsatta områdena. Den myndighetsgemensamma satsningen har därför utökats till att även omfatta samverkan på lokal nivå.

Terrorhotet mot Sverige är i dag förhöjt. Polismyndigheten har tillsammans med andra aktörer ett ansvar för att förebygga, förhindra och försvåra terrorism, men har huvudansvaret för att avbryta pågående attentat och hantera konsekvenserna av det. I det förebyggande arbe-

tet har polisen en stödjande roll gentemot andra samhällsaktörer.

I takt med att en allt större del av handeln genomförs digitalt och globalt har bedrägeribrottsligheten under en längre period vuxit kraftigt. I det brottsförebyggande arbetet behöver polisen hjälp från övriga samhället och detta gäller i synnerhet bedrägeribrott. Polisen genomför därför bland annat ett omfattande informations- och opinionsbildande arbete när det gäller olika typer av bedrägeribrott i syfte att informera potentiella brottsoffer om hur man kan skydda sig och andra intressenter (banker, handeln etc.) samt hur man kan skydda sin verksamhet och sina kunder från att utsättas för brott.

I Sverige finns det en nollvision vad gäller antalet döda och allvarligt skadade i trafiken. I ett längre perspektiv är vi nu nere på historiskt låga nivåer och polisen spelar en viktig roll genom arbetet för att bland annat minska hastigheterna på våra vägar och minska antalet förare som kör påverkade.

Medborgarlöften, medborgardialoger och lokal samverkan

Medborgarlöften, medborgardialoger och lokal samverkan är centrala delar i polisens styrmodell och syftar genom långsiktigt arbete till effektivare brottsförebyggande och trygghetsskapande åtgärder. I lokalsamhället är utmaningen att lösa allt mer komplexa problem som organiserad brottslighet och våldsbejakande extremism, men också utanförskap i vissa socioekonomiskt utsatta områden. För att framgångsrikt arbeta med detta och för att uppnå polisens verksamhetsidé krävs att polisen samordnar sina insatser med övriga samhället.

Medborgardialog och medborgarmötet

Medborgardialoger är utgångspunkten i arbetet med att ta fram medborgarlöften. Dialogerna ger en fördjupad kunskap om den lokala lägesbilden och stärker relationer som bidrar till att medborgarnas förtroende för polisen ökar.

I områden med hög social utsatthet, kriminalitet och ordningsstörningar är otryggheten ofta högre och tilliten till polisen lägre. Dessutom finns det en obenägenhet att delta i rättsprocesser. För att polisen ska kunna genomföra medborgardialoger i sådana områden krävs initiala aktiviteter för att förbättra de boendes förtroende för rättsväsendet.

Under 2017 har medborgardialoger genomförts i 288 av landets 290 kommuner. Det är en ökning jämfört med 2016 då medborgardialoger genomfördes i 278 kommuner.

Under 2017 fattade Polismyndigheten ett beslut om en strategi för utveckling av medborgarmötet. Syftet är att öka tillgängligheten till polisen och underlätta medborgarnas kontakter med polis. Strategin för medborgarmötet kommer att innebära en förflyttning av medborgarkontakter från fysiska möten till digitala kanaler och automatiserade tjänster.

Medborgarlöften

Medborgarlöften är en del av Polismyndighetens styrmodell och syftar till ett mer effektivt brottsförebyggande och trygghetsskapande arbete. Detta ska nås genom att polisen bygger förtroende, och engagerar och involverar medborgare tillsammans med lokalsamhällets aktörer.

Medborgarlöften

- fokuserar på sådant som de som bor och verkar i ett område upplever som viktigt för att de ska känna sig trygga och säkra
- beskriver vad polisen, kommunen och andra aktörer i lokalsamhället lovar att åstadkomma tillsammans med medborgarna för att hantera lokala problem
- är en utveckling och förstärkning av nuvarande samverkansöverenskommelser mellan polis och kommun
- är tidsatta och konkreta aktiviteter som tar sin utgångspunkt i den lokala lägesbilden
- är en del av lokalpolisområdenas verksamhetsplanering.

Under året gjordes det en sammanställning av de medborgarlöften som slöts 2016. Den ger en bild över vad medborgarna upplever som problem i sin kommun samt vilka åtgärder som valts av polis och kommun. De flesta åtgärderna består av situationell prevention³ på kort och lång sikt samt trygghetsskapande åtgärder.

Det vanligaste problemområdet är ”en problematisk trafiksituation”, som polisen tillsammans med 134 kommuner eller stadsdelar har skapat löften kring. Aktiviteterna kopplade till löfterna omfattar allt från kontroller av såväl hastigheter som mopeder till motiverande samtal med rattfyllerister, uppstart av trafikråd, föreläsningar om trafik och trygghetsvandringar kring utsatta vägavsnitt.

Därefter är ”otrygghet i offentlig miljö” det vanligaste problemområdet som polisen tillsammans med 120 kommuner skapat löften kring. Problematiken handlar om otillräcklig belysning, otrygghet kring exempelvis köpcentrum, resecentrum, tunnlar och parker. Bland åtgärderna/aktiviteterna återfinns exempelvis förstärkning av belysning, översyn av växtlighet, trygghetsvandringar, högre polisiär närvaro (även med mobila polis-kontor), införande av cityvärdar och dialoger med fastighetsägare och näringsidkare. Andra vanliga problemområden är narkotika, stöld och inbrott samt skadegörelse.

Vid utgången av 2017 fanns utfärdade medborgarlöften i 280 av landets 290 kommuner. Detta är en ökning i förhållande till de 275 kommuner som hade medborgarlöften vid utgången av 2016. I de kommuner där löften mellan polis och kommun inte utfärdats tar polisen fram enskilda löften.

Resultat från NTU Lokal 2017 visar att medborgare i åldern 16–84 år framförallt upplever problem till stor

3) Situationellt brottsförebyggande arbete handlar om att förhindra eller försvåra att brott begås genom att förändra den aktuella platsen eller situationen där brott kan begås.

eller viss utsträckning med buskörning i det egna bostadsområdet⁴ (37 %). Nedskräpning följer därefter (34 %). En dryg femtedel upplever problem i sitt lokala område med klotter (24 %) och personer eller gäng som bråkar och stör. Öppen narkotikahandel upplevs som ett problem i egna bostadsområdet till stor eller viss utsträckning av 14 procent av medborgarna. En dryg fjärdedel (27 %) av medborgarna upplever att polisen bryr sig om de problem som finns i det egna bostadsområdet⁵. I den andra skalan finns en dryg fjärdedel (28 %) som upplever att polisen bryr sig i liten utsträckning eller inte alls. Resultat från NTU Lokal visar på att det finns medborgare som efterfrågar mer polisarbete kring trafik, skadegörelse och narkotika.

Till följd av bland annat medborgarlöfterna och resultat från trygghetsundersökningar har polisen ökat sina aktiviteter i den egeninitierade verksamheten vilket har bidragit till att anmälda trafikbrott och narkotikabrott ökat under året.

Metoden för att arbeta med medborgarlöften, *Samverkan polis och kommun – Medborgarlöften*, fördes under året ut i verksamheten, och lokalpolisområdena tog fram nya medborgarlöften eller förnyade befintliga.

Brottsförebyggande rådet (Brå) genomför på uppdrag av Polismyndigheten en utvärdering av medborgarlöften i fem lokalpolisområden. Rapporten kommer att redovisas i september 2018. Utvärderingen utgår från frågeställningarna

- i vilken utsträckning kommun och polis arbetat enligt modellen
- vilka svårigheter och framgångsfaktorer som identifierats
- om arbetet med medborgarlöften leder till en ökad känsla av delaktighet, ökat förtroende för polisen, ökad trygghet och att fler brott förebyggs.

Av tillsynsplanen för 2018 framgår att Polismyndigheten avser att granska om det brottsförebyggande arbetet inom lokalpolisområdena överensstämmer med verksamhetens prioriteringar och intentioner. Ett antal lokalpolisområden ska undersökas för att kartlägga de åtgärder och insatser som fastställts i medborgarlöften samt hur dessa har resurssatts och vilken uppföljning som genomförts. Ingreppande verksamhetens möjligheter att genomföra planlagt brottsförebyggande arbete ska också granskas samt hur verksamheten i särskilt utsatta områden och i glesbygd hanterats och samordnats med det övriga samhället inom ramen för gällande samverkansöverenskommelser och medborgarlöften.

Brås utvärdering och tillsynsfunktionens granskningar kommer att utgöra ett värdefullt underlag för Polismyndighetens strategiska utvecklingsarbete av det brottsförebyggande arbetet.

4) Frågan är formulerad som: *I vilken utsträckning upplever du att följande är ett problem i området där du bor?* a) Nedskräpning b) Skadegörelse c) Klotter d) Buskörning med moped, bil eller andra motorfordon e) Personer eller gäng som bråkar och stör f) Öppen narkotikahandel. En kompletterande fråga ställs kring i vilken utsträckning intervjupersonen tycker att polisen bryr sig om problem som finns i området där den bor.

5) 20 procent upplever att polisen i liten utsträckning bryr sig och 8 procent att polisen inte bryr sig alls. Hela 26 procent av medborgarna upplever inga problem i området där de bor. En knapp femtedel (19 %) vet inte/har ingen åsikt.

Lokal samverkan

För att polisen ska kunna bidra till målet att minska brottsligheten är samverkan, framförallt med kommunerna, av avgörande betydelse. Samverkan skapar förutsättningar för att få en samsyn på brottsligheten, ger möjlighet till långsiktigt arbete och leder till att aktiviteter kan genomföras med större effektivitet än om parterna genomför aktiviteter utan samordning.

Ett viktigt verktyg i detta arbete är samverkansöverenskommelsen som skapar struktur och systematik i samverkan mellan polis och kommun. Överenskommelsen bidrar till att ge ett helhetsperspektiv och skapa samsyn på brotts- och otrygghetsproblemen, liksom på olika roller och arbetsfördelning mellan parterna.⁶ De lokala samverkansöverenskommelserna ligger till grund för polisens medborgarlöften.

Vid utgången av 2017 fanns det samverkansöverenskommelser i 282 av landets 290 kommuner. Det är en ökning jämfört med 2016 då man utfärdat samverkansöverenskommelser i 250 av landets 290 kommuner.

Kommun- och områdespolisernas roll och uppdrag är viktigt och arbetet fortsätter att utvecklas i syfte att säkerställa kontinuitet och långsiktighet i det brottsförebyggande och trygghetsskapande arbetet i samverkan med kommuner och andra lokala aktörer. Samtliga 290 kommuner har tillgång till en kommunpolis och det finns nu drygt 200 kommunpoliser (varav 29 % kvinnor och 71 % män), en ökning jämfört med ca 195 i december 2016. I vissa fall finns flera kommunpoliser i en och samma kommun och i andra fall finns kommunpoliser som ansvarar för flera kommuner samtidigt. Antalet områdespoliser har ökat kraftigt och är nu ca 580 (varav 27 % kvinnor och 73 % män) jämfört med drygt 400 i december 2016. De finns nu i 88 av de 95 lokalpolisområdena, jämfört med december 2016 då det fanns områdespoliser i drygt hälften av lokalpolisområdena.

Organiserad brottslighet i ett lokalt perspektiv

Sedan 2016 pågår en satsning på de områden som karaktäriseras av att kriminella nätverk har en stor påverkan på lokalsamhället. I bekämpningen av den brottslighet som begås av dessa nätverk behövs ytterligare samordning och samverkan med andra aktörer i samhället, men även skärpt lagstiftning och tydligare konsekvenser för de som ställer sig utanför samhällets spelregler.

Polisen behöver fortsatt kraftsamla för att bekämpa den kriminella makten i de utsatta områdena. De lokala kriminella nätverk som finns i områdena har stor påverkan på lokalsamhället. För att vända utvecklingen i de områden som beslutats som särskilt prioriterade, riskområden och övriga utsatta områden behövs trygghetsskapande insatser utifrån det som de boende upplever som problem, bland annat genom en ökad polisiär närvaro som förebygger den synliga brottsligheten. En viktig del i att vända utvecklingen i dessa områden är

att göra det möjligt för områdespoliserna att vara närvarande och arbeta långsiktigt i det egna geografiska området. Det krävs också ytterligare insatser från hela samhället för att vända denna negativa trend.

Situationen i de utsatta områdena innebär särskilda utmaningar, bland annat kan ett polisingripande leda till våldsamma upplopp. I vissa fall påverkas också ingripanden av att personer ger falska uppgifter och stör polisens arbete. Det finns generellt även en obenägenhet att delta i rättsprocessen. Dessa utmaningar påverkar polisens möjlighet att fullgöra sitt uppdrag. I flera områden förekommer att poliser blir utsatta för våld vilket innebär att särskild skyddsutrustning rutinmässigt behöver användas och att polisen behöver arbeta i två patruller. Polisen behöver också stödja exempelvis ambulans och brandkår i deras arbete i dessa områden.

I många utsatta områden som präglas av socialt utanförskap är arbetslösheten hög och strukturell. En ökad arbetslöshet och ett större utanförskap samt bristande förtroende för samhällets institutioner innebär ökad kriminalitet och social oro. Den kriminalitet som präglar brottsligheten i de utsatta områdena är svår att bekämpa. Tilltron till rättssystemet är låg inom vissa grupper i dessa områden och det finns – eller håller på att etableras – parallella samhällsstrukturer. Till följd av detta skapas nya maktstrukturer och rättsskipning som ersätter den statliga rättsprocessen. Även övergrepp i rättsak är en utbredd företeelse i de flesta utsatta områden, och den som anmäler brott och medverkar i utredningar utsätts inte sällan för påtryckningar i form av hot och våld.

Metodstöd för arbete mot lokal organiserad brottslighet

Koordinerade och uthålliga insatser i samverkan är nödvändiga för att integrera de utsatta områdena i det övriga samhället. Metodstödet för arbete mot lokalt organiserad brottslighet togs fram under 2015–2016. Det riktar sig till Polismyndigheten och lokalpolisområdet för att motverka lokal organiserad brottslighet och dess bakomliggande orsaker. Det ska säkerställa kontinuitet, samverkan och kommunikation i utsatta områden. Utgångspunkten i metodstödet är en evidensbaserad orsaksanalys, ett sätt att strukturerat skapa en lägesbild och analysera situationen i lokalpolisområdet. Metodstödet är ett bra verktyg även i lokalpolisområden där det inte finns utsatta områden.

Genom att tillämpa metodstödet kan lokalpolisområdet upprätta lokala lägesbilder som är möjliga att aggregera på olika nivåer. Detta i sin tur skapar förutsättningar för att strukturera och samordna såväl samverkande åtgärder som beslutade verksamhetsinriktningar mellan olika verksamhetsnivåer.

Metodstödet lägesbild vilar på en evidensbaserad grund och utgår från 160 frågor. Dessa speglar ett lokalt genomslag av både sociala risker och förekomst av organiserad brottslighet ur fyra perspektiv. Evidensgrunden utgår från forskningsresultat kring sociala risker som sammanställts i Malmö Högskolas publikation: *Att laga revor i samhällsväven: om utsatthet och sociala risker i den postindustriella staden*, 2014.

6) *Samverkan i lokalt brottsförebyggande arbete* (Brå 2016 – reviderad utgåva).

Nationell implementering är genomförd och samtliga lokalpolisområden med utsatta områden har upparbetat lokala lägesbilder genom metodstödet. Den lokala förankringen fortgår i regionerna och målsättningen är att samtliga lokalpolisområden ska tillämpa metodstödet i sitt arbete mot lokal organiserad brottslighet under 2018.

Under 2017 togs ett analysverktyg fram som ett komplement till metodstödet. Detta verktyg visar i realtid den problembild som tas fram med metodstödet. Analysverktyget är dessutom ett bra verktyg för lokal uppföljning och i en förlängning även för statistisk analys.

En plan finns för att utveckla metodstödet med en bilaga om utredningsverksamheten samt en åtgärds-samling. Syftet med utredningsbilagan är att få en bättre koppling mellan det traditionella utredningsarbetet och behoven som den lokala lägesbilden pekar på.

Lokala lägesbilder

Polisen är tillsammans med kommuner och andra externa intressenter drivande kring skapandet av lokala lägesbilder. Polismyndighetens metodstöd *Organiserad brottslighet i lokalsamhället* utvecklas kontinuerligt. Ett exempel på detta är Brås projekt, *Utveckling av effektivt brottsförebyggande arbete – socialt utsatta områden*, där metodstödet *Effektivt samverkan kring trygghet (EST)* används och lägesbilder operationaliserats genom utvecklade checklistor. Dessa fångar behovet av situationell prevention i boendemiljön, och ligger sedan till grund för åtgärder genom samverkan mellan kommunen och andra aktörer. Andra exempel på hur metodstödet tillämpas i ett gemensamt lägesbildsarbete är *Trygg-i-arbetet* som drivs av Göteborgs stad och den myndighetsgemensamma satsningen mot organiserad brottslighet.

Insats Högtryck i polisregion Väst

Polisens arbete mot den organiserade brottsligheten i lokalsamhället tar sig olika uttryck. Ett exempel är det arbete som bedrivits i Biskopsgården i Göteborg. Biskopsgården är ett område i stadsdelen Västra Hisingen som sedan 2012 drabbats av flera mycket grova våldsbrott. Biskopsgården ligger i lokalpolisområde Hisingen och utgör ett så kallat särskilt utsatt område.

Konflikten som ligger till grund för våldsbrotten har företrädesvis varit mellan två grupperingar som båda gjort anspråk på geografiska områden i stadsdelen och den narkotikahandel som är kopplad till dessa.

Insatsen Högtryck genomfördes under sju veckor i början av 2017 med det uttalade syftet att förhindra fortsatt dödligt våld mellan kriminella i Biskopsgården. Högtryck är ett nytt arbetssätt som testats i polisregion Väst. Insatsen är underrättelsebaserad med lokalpolisområdet som nav i samverkan med olika enheter i polisområdet och regionen. Det operativa arbetet som bedrivits i linjen har letts av aktionsgruppsledare som prioriterat och samordnat åtgärderna. Exempel på åtgärder är personkontroller, kontroller av bilar och tillhåll, hot spotpatrullering, yttre och inre spaning samt sök efter

narkotika och vapen. Förutom de rent polisiära insatserna har det också genomförts brottsförebyggande och trygghetsskapande insatser tillsammans med Västra Hisingens stadsdelsförvaltning.

En viktig del i arbetet var att kunna lagföra grovt kriminella för de brott som begåtts. Detta inte bara för att minska brottsligheten utan även för att förbättra förtroendet för polisen i stadsdelen. Insatsen har också sammanfallit med det medborgarlöfte i Västra Hisingen som haft ett särskilt fokus på gängrelaterat våld i offentlig miljö. Målet med medborgarlöftet har varit att

- minska det gängrelaterade våldet
- öka tryggheten för invånarna
- öka förtroendet för polis och kommun.

Insatsen har alltså inte bara haft syftet att ha en brottsförebyggande effekt, utan även att vara trygghets- och förtroendeskapande.

Bedömningen är att insatsen har haft en positiv effekt. Under insatsen frihetsberövades en stor mängd personer misstänkta för olika brott. Det rörde sig bland annat om mord, medhjälp till försök till mord, grovt narkotikabrott, grovt penningtvättbrott och grov stöld. En konsekvens av detta var att antalet skjutningar minskade kraftigt, och det togs också betydande mängder vapen och narkotika i beslag. Ett 30-tal vapen och narkotika till ett värde av ca 11 miljoner kronor togs i beslag.

Sju personer har dömts till mellan 5 års och livstids fängelse för skjutningen i restaurangen Vår krog och bar. Utöver detta har även två personer dömts till 18 års fängelse vardera för ett mord vid Sjumiliahallen. En annan konsekvens är att antalet anmälningar av våld i offentlig miljö minskade med 19 procent under 2017 jämfört med samma period 2016 och torgen har för närvarande ingen öppen narkotikaförsäljning.

Under sommaren fick polisen tillsammans med andra aktörer ta emot en utmärkelse av det samlade föreningslivet i norra Biskopsgården för arbetet med att skapa en ökad trygghet i Biskopsgården.

Polisens arbete mot terrorism

Omvärldsbevakning

Terrorhotet mot Sverige är i dag förhöjt och bedöms som 3 på en 5-gradig skala. Detta innebär att det troligen kommer att finnas ett fåtal aktörer som har både avsikt och förmåga att genomföra terrorattentat i Sverige under det närmaste året. Inom ramen för denna hotnivå ryms att terrorattentat kan ske i Sverige.

Hösten 2015 höjdes terrorhotet till högt (4) och sänktes till en förhöjd nivå (3) igen våren 2016. För polisen innebar hothöjningen bland annat en förhöjd insatskapacitet, ökad vaksamhet och särskilda tillsyns- och bevakningsinsatser. Terrorhotet mot Sverige drivs av såväl internationella faktorer som inhemsk utveckling och förändras därför kontinuerligt. Sannolikt kommer nivån ligga kvar på åtminstone ett förhöjt hot de närmaste åren, och en händelseutveckling där terrorhotet höjs kan komma att upprepas under den närmaste 3-årsperioden.

Bekämpning av terrorism

Bekämpningen av terrorism delas i regeringens strategi mot terrorism⁷ upp i de tre olika delarna förebygga, förhindra och försvåra. Därutöver ska konsekvenserna av ett terrorattentat kunna hanteras. Polismyndigheten har ansvar för att kunna agera på samtliga områden, men har huvudansvaret för att avbryta pågående attentat och hantera konsekvenserna av detta.

Inom Polismyndigheten finns sedan våren 2016 ett processansvar vid nationella operativa avdelning (Noa) för att säkerställa polisens förmåga att bekämpa och hantera terrorism. I processansvaret ligger också att säkerställa att Polismyndighetens arbete mot terrorism sker i enlighet med regeringens strategi på området.

I det *förebyggande* arbetet har polisen en stödande roll gentemot andra samhällsaktörer. Polismyndigheten beslutade under hösten om riktlinjer för lokalt brottsförebyggande arbete mot våldsbejakande extremism. Detta arbete är beroende av ett väl fungerande brottsförebyggande arbete på lokalpolisområdena, samt att polisen har förmåga att bygga upp och upprätthålla samarbetet med kommuner och andra relevanta parter i lokalsamhället.

Arbetet med att *förhindra* ett terrorattentat är Säkerhetspolisens huvudansvar. Här har Polismyndigheten en viktig roll när det gäller att stödja Säkerhetspolisen med information och underrättelser, och det är därför av stor vikt att polisens underrättelseverksamhet fungerar väl hela vägen från lokalpolisområde till nationell nivå. Polisen kan också stödja med att vidta åtgärder mot individer som Säkerhetspolisen identifierar som intressanta ur ett kontraterrorperspektiv. Finanspolisen, som är en sektion vid Noas underrättelseenhet, har en central roll i arbetet med att förhindra finansiering av terrorism. I dessa delar är samverkan med Säkerhetspolisen viktig. Dessutom ger Polismyndigheten regelbundet operativt stöd till Säkerhetspolisen med insats- och spänningsresurser.

Området *försvåra* syftar till att minska samhällets sårbarhet för attentat samt att skapa och upprätthålla skydd för individer. Här är en av polisens viktigaste uppgifter att minska tillgången av illegala vapen och farliga ämnen samt att utföra gränskontroll. Inom området rymms även arbetet med att stärka demokratin och förmågan att värna grundläggande fri- och rättigheter.

Polisen har ett huvudansvar när det gäller att hantera ett inträffat attentat. Kompetensen hos poliser i yttre tjänst är kritisk för att kunna avbryta ett pågående attentat. Denna förmåga grundar sig framför allt i taktikutbildning, mental förberedelse, vapensystem och skyddsutrustning. Polismyndigheten behöver kontinuerligt utbilda, utveckla och öva dessa delar. Det nationella insatskonceptet, som möjliggör inrättandet av särskilt utbildade och övade insatsresurser i samtliga regioner, är en annan komponent av stor betydelse för polisens förmåga att avbryta ett pågående attentat. Även här krävs att utveckling, utbildning och övning sker kontinuerligt. Polisen kommer även i enlighet med tecknade

överenskommelser fortsätta arbetet med att utveckla den operativa samverkan med Försvarmakten.

Polismyndigheten har genom en överenskommelse med Säkerhetspolisen från september 2016 övertagit utredningsansvaret vid terrorattentat som är av sådan art att det krävs omfattande utredningsresurser över tid. Arbetet med att säkerställa Polismyndighetens förmåga att hantera en sådan utredning pågår.

Under 2017 redovisade Polismyndigheten till regeringen hur regeringens strategi mot terrorism har införlivats i Polismyndighetens arbete samt hur Polismyndighetens insatsförmåga ska säkerställas. Utöver det redovisade Polismyndigheten även ett utvecklat informationsutbyte vid samverkan mot terrorism.

Flera utbildningsinsatser har genomförts för att öka förmågan att bekämpa terrorism, bland annat inom ramen för den polisiära konflikthanteringen (POLKON). Utöver detta har nationell utbildning genomförts för polisinsatschefer och jourhavande polischefer i samtliga regioner.

Den 7 april 2017 körde en lastbil in i människor på Drottninggatan och in i ett varuhus i Stockholm. Ärendet hanterades av polisen som ett terrorattentat och en person är i dagsläget på sannolika skäl misstänkt för terroristbrott. Polismyndigheten organiserade arbetet med händelsen i en nationell särskild händelse benämnd NIMO som pågick fram till den 19 april.

Polismyndigheten har genomfört en utvärdering av sina insatser under NIMO och omhändertar slutsatserna inom Noas processansvar för bekämpning av terrorism.

Polismyndigheten har också initierat en särskild satsning för att ytterligare stärka förmågan att bekämpa terrorism. Satsningen genomförs över tre år och spänner över samtliga områden i regeringens strategi mot terrorism.

Nationella brottsförebyggande strategier mot bedrägeribrott

Under 2017 anmäldes 219 210 bedrägeribrott, vilket är en minskning med 1,5 procent jämfört med 2016 men en ökning med 33,9 procent sedan 2012. Bedrägerierna slår brett över många sektorer i Sverige och drabbar allt från privatpersoner och små lokala idrottsföreningar till stora kommuner och börsnoterade företag. I ett samhälle där en allt större del av handeln genomförs både digitalt och globalt är internet och världen också de nya arenorna för bedrägeribrottsligheten. Sverige liksom övriga länder med en omfattande digitalisering är hårt drabbat.

Den internationella kopplingen, som är mycket vanlig vid bedrägerier, gör brotten svårutredda och tidskrävande. Utifrån dessa förutsättningar arbetar därför Polismyndighetens nationella bedrägericenter (NBC) huvudsakligen strategiskt med ett brottsförbyggande fokus, för att bedrägeribrotten aldrig ska ske. Genom relativt enkla brottsförebyggande åtgärder kan stora positiva effekter uppnås.

7) (2014/15:146)

Vad samhället kan göra för att minska den mycket omfattande bedrägeribrottsligheten

För att kunna förebygga bedrägeribrott behöver polisen hjälp från övriga samhället. Samverkan pågår inom en rad områden och Polismyndigheten arbetar aktivt med aktörer inom bland annat bank- och finanssektorn, e-handelsbranschen och med Regeringskansliet. Mer behöver dock göras för att minska antalet personer som utsätts för bedrägerier och Polismyndigheten presenterade därför i december 2016 ett antal åtgärder som olika samhällsaktörer kunde vidta för att avsevärt minska antalet anmälda bedrägeribrott och därmed också antalet brottsoffer. Dessa områden var:

- minska antalet accepterade identitetskort och gör det möjligt att kontrollera dem digitalt
- fler kortutgivande banker bör ta ett större ansvar för att förebygga kontokortsbedrägerier
- fler svenska e-handlare bör införa säkrare identifiering av sina kunder
- låt Bolagsverket kontrollera ändringar av bolagsuppgifter.

Områdena har nu följts upp och kompletterats med ett nytt område:

- säkra identiteten på samtliga invånare.

Minska antalet identitetskort och gör det möjligt att kontrollera dem digitalt

I dag finns elva olika varianter av id-handlingar utfärdade till allmänheten av svenska myndigheter. Utöver det utfärdar vissa banker id-handlingar till sina kunder samtidigt som vissa företag och myndigheter utfärdar id-handlingar till sina anställda.

Sammantaget ger det en överskådlig mängd utseenden och kvaliteter för den som ska bedöma en id-handlings giltighet. För att kunna hämta ut bedrägligt beställda varor som gjorts i annans namn använder sig kreditbedragaren av falska id-kort och på grund av mängden id-handlingar som är i bruk är det svårt för personal på utlämningsställena att identifiera handlingar som är förfalskade.

Regeringen tillsatte under sommaren 2017 en utredning som ska föreslå åtgärder för att stoppa fusket med svenska identitetshandlingar. Detta ligger i linje med vad Polismyndigheten förordar, nämligen att ett fåtal nationella identitetshandlingar garanteras och utfärdas av en enda central aktör med digitalt stöd för verifiering av id-handlingens äkthet. Det skulle vara en viktig början på lösningen av problemen med svenska identitetshandlingar. Identitetskontroller skulle därmed förenklas, och bedrägerier, missbruk och förfalskningar av id-handlingar skulle försvåras.

Fler kortutgivande banker bör ta ett större ansvar för att förebygga kontokortsbedrägerier

Med kontokortets instansade uppgifter som enda nödvändiga information för de flesta köp på internet är man som kund beroende av att e-handlaren skyddar uppgifterna bakom egna säkra system. Tyvärr är så inte alltid fallet. Under 2017 polisanmälades ca 80 000 bedrägerier där svenska bankkunders kontokortsuppgifter kommits

åt via olika former av dataintrång världen över och där efter använts för bedrägliga köp på internet, så kallade CNP-bedrägerier (Card Not Present).

Säkerhetsbristen som möjliggör CNP-bedrägerier är att många banker fortfarande tillåter internetköp där endast de uppgifter som är tryckta på det fysiska kontokortet knappas in vid betalning. Antalet CNP-bedrägerier skulle minska kraftigt om fler kortutgivande banker som normalt har kundens kontokort stängt för e-handel och att kunden vid köp över internet öppnar kortet via sin e-legitimation. Efter avslutad köp ska kortet stängas per automatik vilket omöjliggör för en bedragare att göra köp med de stulna kortuppgifterna.

Flera banker har nu infört lösningar som motsvarar stängda kort, stängt för e-handel och att kunden vid köp över internet öppnar kortet via sin e-legitimation. Detta är positivt men fortfarande har mer än hälften av de svenska kontokortskunderna banker som håller kontokorten öppna för internetköp. Därmed utsätts fortfarande svenska bankkunder för faran att kriminella handlar för deras pengar.

Fler svenska e-handlare bör införa en säkrare identifiering av sina kunder

Under 2017 polisanmälades ca 80 000 olovliga köp med svenska kontokortskunders pengar. Vissa e-handlare har beslutat sig för att förhindra denna typ av bedrägerier och kräver därför att kunden även identifierar sig genom ett extra lösenord via den digitala säkerhetsfunktionen 3D Secure. Genom att begära denna kompletterande identifiering bidrar försäljaren med sin del för att stoppa CNP-bedrägerier med illegalt åtkomna och sålda kortuppgifter.

Om alla svenska e-handlare ansluter sig till 3D Secure eller på annat sätt säkerställer kundens identitet skulle de utveckla sin kundkänedom och förhindra bedrägerier. Problemet är att det hos många säljföretag finns en tvekan att införa en extra kod då denna kan avskräcka kunder från att handla. Därför väljer många e-handlare bort att kräva 3D Secure för internetköp.

Ett exempel på detta är säljföretag som tar fram appar för att underlätta snabb och enkel konsumtion. Eftersom just enkelheten är ett ledord underlåter företagen ofta att ställa relevanta säkerhetskrav, exempelvis att den som fyller på pengar i appen med kontokortet faktiskt också är kortets ägare. Den frågan skulle krav på 3D Secure lösa. Via apparna genomförs sedan bedrägliga köp av enklare varor som mat, kaffe, taxi eller digital underhållning som film och dataspel. Många av de som utför de här bedrägerierna är ungdomar eller unga vuxna. I förlängningen kan därför dålig säkerhet hos svenska säljföretag dessutom vara en enkel väg in i brottslighet för unga svenskar.

Trots en ökning av kontokortsbedrägerierna verkar användningen av 3D Secure ha minskat. Detta är bekymrande och polisens förhoppning är fortsatt att svenska företag bara tillåter köp där man identifierat sin kund, exempelvis genom det väl fungerande 3D Secure.

Låt Bolagsverket kontrollera ändringar av bolagsuppgifter

Det är inte bara privatpersoner som utsätts för id-kapningar. Bolagskapningar har också blivit allt vanligare och när det handlar om företag rör det sig dessutom om betydligt större summor. I dag går det att sända in ändringar av bolagsinformation till Bolagsverket som utan större kontroller registrerar informationen. Det kan ge bedragaren möjlighet att under viss tid agera som företrädare för de kapade bolagen, utan att bolagen själva underrättats om ändringen.

Om Bolagsverket ges regelmässiga möjligheter att i större utsträckning vara en kontrollerande myndighet skulle antalet kapade företag och bedrägerier gentemot dessa med stor sannolikhet minska. Inför 2018 har nu Bolagsverket fått i uppdrag från regeringen att redovisa förslag på möjliga åtgärder för att i ökad utsträckning förebygga penningtvätt, finansiering av terrorism eller annan ekonomisk brottslighet.

Säkra identiteten på samtliga invånare

Dagens system gällande samordningsnummer skapades i syfte att kunna identifiera personer som inte är mantalsskrivna i Sverige men som arbetar här och därmed ska betala skatt i Sverige. Dessvärre tilldelas nu samordningsnummer också i många fler syften och framförallt ställs inget egentligt krav på att personen ifråga ska infinna sig för identifiering inför beviljande av samordningsnumret.

Genom att enkelt skicka in falska kopior av identitetshandlingar kan en och samma person ha flera samordningsnummer registrerade på sig och ett ansevärt antal av samordningsnumren har utfärdats till icke existerande personer. Eftersom samordningsnummer i dag ger tillgång till en hel del välfärdsförmåner är bedrägeririskerna överhängande och i vissa fall kan ersättning betalas ut till en person med flera identiteter.

I Norge har man valt att införa en trestegsmodell för identifiering av personer som lever i landet. Där ska varje identitet klassificeras utifrån på vilket sätt identiteten är kontrollerad, till exempel om individen inställt sig personligen hos en myndighet och om man lämnat biometrisk data i samband med detta. Klassificeringen ska sedan ligga till grund för vad man kan använda sin identitet till och vilka sociala förmåner man kan komma att få tillgång till.

I de ca 8 500 bidragsbrott som polisanmäls under 2017 finns ett missbruk av samordningsnummer och det finns ett behov av att Sverige tittar på möjligheten att på ett tydligare sätt särskilja personnummer och samordningsnummer, samt att krav ställs på personlig inställelse hos berörd myndighet om man avser leva och verka i Sverige.

Aktiviteter mot bedrägeribrott under 2017

Under 2017 fördes arbetet med att förebygga bedrägeribrott inom flera områden. Arbetet bedrevs bland annat inom de områden som nämnts ovan. Nedan redovisas ett urval av övriga aktiviteter som genomfördes under året.

CNP-bedrägerier

Sedan 2014 då polisen systematiskt började följa brottsutvecklingen för bedrägerier har de så kallade CNP-bedrägerierna (Card Not Present) ökat mer än övrig bedrägeribrottslighet, uppskattningsvis med ca 300 procent, och utgör ungefär 40 procent av samtliga anmälda bedrägeribrott.

Det avser onlineköp med stulna kortuppgifter, företrädesvis hos utländska e-handlare. Fenomenet är internationellt och drabbar framförallt den digitaliserade delen av världen. Beroende på de säkerhetskrav i form av koder, elektronisk legitimation och annan identifiering som krävs vid internetköp slår dock CNP-bedrägerierna olika, och vid en internationell jämförelse står sig Sverige väl.

Den omfattande brottsligheten och de komplicerade utredningsåtgärder som krävs, bland annat till följd av den globala kopplingen, gör att det brottsförebyggande arbetet mot CNP-bedrägerier är ett av de mest prioriterade. Arbetet drivs i tre huvudspår, där det första spåret riktas mot de e-handelsplatser där kontokortsuppgifter läcker. Det andra spåret avser arbete mot e-handelsplatser där de bedrägligt åtkomna kortuppgifterna används och det tredje spåret avser påverkansarbete mot svenska banker och kortutgivare som med sina kortsäkerhetslösningar kan förhindra CNP-köp. Generellt är externa kontakter en nödvändighet för att polisen ska kunna bedriva ett effektivt brottsförebyggande arbete mot bedrägerier och detta gäller speciellt insatserna mot CNP-bedrägerier.

Avseende det första spåret har polisen både under 2016 och 2017 drivit ett framgångsrikt samarbetsprojekt med ett antal privata aktörer för att förbättra säkerheten hos ett stort internationellt bolag, varifrån det noterats att kontokortsuppgifter läckt. Samarbetet har resulterat i en kraftig minskning av bedrägerifall, uppskattningsvis tusentals färre, kopplade till aktören. Mot bakgrund av bolagets framförallt internationella verksamhet bedöms projektet även ha internationella konsekvenser i positiv riktning. För att kunna identifiera liknande läckor av kontokortsuppgifter följs kontinuerligt både inflödet av bedrägerianmälningar till polisen samt motsvarande inflöde hos andra aktörer. Det finns nu även en utarbetad metod inför framtida liknande projekt.

Avseende det andra spåret genomför NBC minst en gång årligen en genomgång av ett stort antal anmälningar om bedrägeribrott för att i detalj urskilja innehållet i anmälningarna. En variabel som används är just de företag där anmälarens kontokort använts för bedrägliga köp. Tillsammans med liknande information från näringslivet går det att identifiera de e-handelsplatser som mest frekvent används av bedragare och därefter kontakta dessa för samarbete eller rådgivning. Polisen arbetar för tillfället med och mot svenska aktörer som identifierats på detta sätt och som utan krav på säkerhetskod – som exempelvis den av e-handelsbranschen använda 3D Secure – tillåter att kontokort registreras i deras appar eller på hemsidor för köp. Förutom kontakt med och påverkan mot dessa företag driver NBC också frågan på andra sätt och i andra forum, exempelvis i media och vid möten med politiker och högre tjänstemän.

Det tredje spåret har bedömts vara det med mest potential att begränsa CNP-bedrägerierna och följaktligen det som mest resurser lagts på. Om alla svenska banker och kortutgivare hade behandlat internetköp på samma sätt som fysiska köp i butik, det vill säga där kunden måste slå in en kod eller på annat sätt identifiera sig som kortinnehavare, så hade majoriteten av alla CNP-bedrägerier kunnat begränsas. Så är dock inte fallet i dag. Polisen har därför under flera år i alla forum konsekvent drivit uppfattningen att svenska banker och kortutgivare per automatik bör hålla kontokorten stängda för internetköp. När kunden sedan ska genomföra ett köp öppnar denna enkelt kortet för köp via sin internetbank. Viktigt är också att kortet därefter stängs per automatik efter en kortare tidsperiod.

NBC bedrev under 2017 ett aktivt påverkansarbete i olika sammanhang och miljöer. Mot bakgrund av detta och i kombination med bedrägeribrottslighetens omfattning bör möjligheten att fler aktörer börjar införa lösningen med stängda kort eller motsvarande lika säkra lösningar öka. Positivt är att fler och fler banker, utöver Nordea som var pionjärer gällande kortsäkerhet, inför lösningen.

Internethandeln ökar med 15–20 procent varje år vilket påverkar möjligheterna att minska CNP-bedrägerierna negativt. Med allt fler kontokort ute i handeln riskerar också fler kontokortsuppgifter att läcka. Större handel stimulerar också en tillväxt av antalet sälj företag, varav en viss del generellt kan antas ha tveksam säkerhet. Även om andelen bedrägerier av alla köp hålls konstant innebär en ökning av den totala internethandeln alltså en motsvarande ökning av bedrägerierna. Därför kan antalet bedrägerier också öka, även om förbättrad säkerhet minskar andelen bedrägerier som genomförs.

Social engineering

Motsatsen till CNP-bedrägeriernas stora volymer, teknikfokus och ansiktslösa förövare är bedrägerier som utförs genom social skicklighet, så kallad social engineering. Genom att utge sig för att exempelvis vara en bankrepresentant, en vän eller släkting inleder bedragaren en konversation med sitt offer. Avsikten med kontakten är att förmå den utsatta att föra över pengar, uppge sina egna koder till bankinloggning eller på andra sätt berika bedragaren. Antalet anmälda brott om bedrägerier som genomförs genom social engineering är betydligt färre än många andra bedrägerityper, men summorna som gärningspersonerna kommer över kan vara mycket höga.

Under 2017 arbetade Polismyndigheten brottsförebyggande på flera sätt mot bedrägerier som bygger på social engineering. I samverkan med FIDI Finans, ett forum med ett stort antal myndigheter och organisationer inom svenska finanssektorn, pågår exempelvis ett större brottsförebyggande projekt i flera delar riktat mot social engineering.

I oktober 2017 genomfördes den första delen i projektet, seminariet *Social Engineering – Hur skyddar jag mig mot bedrägerier?* som lockade ett betydande antal svenska myndigheter, företag och organisationer som företrädare allmänheten. Inbjudna talare var, bland

många andra, representanter från Microsoft och Facebook och seminariet avslutades med en debatt där bland annat Susanne Eberstein (Socialdemokraterna) och Tomas Tobé (Moderaterna) diskuterade problematiken och lagstiftningens möjligheter att försvåra bedrägerier.

Bedrägerier utförda genom social engineering är också en typ av bedrägerier som drabbar samhällets mest utsatta individer. Brottskoden *Brott mot funktionsnedsatta* avser i huvudsak bedrägerier mot äldre medborgare och för närvarande är det vanligt att bedragare genom så kallad social engineering får äldre att tro att bedragaren är en person av hög samhällslig status, exempelvis läkare, eller en nära yngre släkting i ekonomisk nöd. Målet är att lura de äldre på pengar.

Mot bakgrund av detta problem skapade polisen under 2014 ett riktat utbildningspaket, *Försök inte lura mig*, för gruppen äldre medborgare med målet att lära dem känna igen och motstå bedrägeriförsök. År 2017 gjorde NBC en utvärdering av projektet vilken utmynnade i slutsatsen att utbildningspaketet behöver uppdateras för att hamna i fas med de nya varianter av tillvägagångssätt som utvecklats under senare år. I samverkan med Pensionärernas Riksorganisation (PRO), Sveriges Pensionärsförbund (SPF Seniorerna) och Brottsofferjouren (BOJ) fortsätter därför NBC arbetet med att vidareutveckla innehållet i det befintliga utbildningspaketet, och en nylansering genomfördes under hösten 2017 vid seniormässan i Älvsjö.

Informationsinsatser till allmänheten

En annan viktig del i det brottsförebyggande arbetet är att via media informera och varna svenska konsumenterna och företag. Under året har polisen via informationskampanjer vid flera tillfällen uppmärksammat medborgarna på aktuella tillvägagångssätt vid bedrägerier i syfte att ge medborgarna verktyg och kunskap om hur de kan skydda sig mot brott.

Ett konkret exempel på hur sociala medier används och den stora räckvidd man kan uppnå är när allmänheten i maj 2017 varnades för bedrägerier via sms. Polisen fick i ett tidigt skede kännedom om att bedrägliga sms skickats ut i stor skala och att man där uppmanat mottagaren att klicka på en länk för att verifiera sitt konto hos BankID. En varning för upplägget lades då ut på NBC:s Facebooksida och mycket snabbt nådde inlägget 1 345 000 personer. Varningen togs också upp av flera rikstäckande och lokala medier och tack vare informationsinsatsen kunde ett stort antal personer undvika att bli brottsoffer.

Brottsförebyggande metodutveckling inom utredningsverksamheten

Det metodutvecklande arbete som görs är också inriktat på att frigöra utredningsresurser från Polismyndigheten. Ett sätt att angripa det stora antalet polisanmälningar avseende bedrägerier är att arbeta för att minska administrationen i brottsutredningarna utan att göra avkall på rättssäkerheten. Tillsammans med Försäkringskassan har polisen bedrivit ett samarbete för att effektivisera arbetet mot bidragsbrott. Genom att höja kvaliteten i anmälningarna samt möjliggöra att anmäl-

ningarna görs elektroniskt har hanteringen effektiviserats och viktiga resurser kunnat läggas på att utreda fler brott.

Sedan våren 2017 skickas samtliga polisanmälningar från Försäkringskassan in digitalt till Polisens kontaktcenter (PKC) enligt överenskommen mall. Planen är att genomföra liknande samarbeten med andra berörda myndigheter, arbetslöshetskassorna och kommuner. Ca 9 000 bidragsbrott anmäls per år och med standardiserade e-anmälningar kan verksamheten effektiviseras.

Trafiksäkerhetsarbete

Det övergripande målet med allt trafiksäkerhetsarbete är att ingen ska dödas eller skadas allvarligt i trafiken (nollvisionen).⁸ Inom polisen har detta omhändertagits som en del i *Polismyndighetens strategi för trafik som metod*.⁹ Ett av målen i strategin är att polisen ska bidra till att minska antalet döda och allvarligt skadade i vägtrafikmiljön. För polisens del handlar det framförallt om att bidra till att minska hastigheterna på våra vägar samt att bidra till att minska antalet förare som är påverkade av alkohol eller narkotika. Detta arbete bedrivs på flera olika sätt.

Hastighet

För att kunna sänka medelhastigheten och att öka hastighetsefterlevnaden är det en förutsättning att polisen tillämpar låg toleransnivå vid rapportering. Den lägsta av övriga rättsväsendets tillämpade tolerans ska användas, vilket för närvarande enligt Riksåklagarens bedömning innebär att lagföring kan ske från 6 km/tim över gällande hastighetgräns.

Automatisk trafiksäkerhetskontroll (ATK) är en viktig del i strategin och syftar till att åstadkomma sänkt medelhastighet i vägtransportssystemet och bidra till ett effektivt utredningsförfarande av hastighetsöverträdelser. Polismyndigheten och Trafikverket ansvarar gemensamt för utvecklingen och utbyggnaden av stationär ATK. Valet av vägar som tilldelas stationär ATK görs utifrån flera kriterier av Trafikverket.

Polisens komplement till stationär ATK är mobil ATK samt manuell hastighetsövervakning. Särskilt prioriterat för manuell övervakning är vägar som väntar på stationärt ATK-införande samt de vägar som inte är lämpade för ATK-teknik. Polisen väljer ut sådana aktuella vägar inom respektive region. Urvalet görs i samråd med Trafikverket och i enlighet med samma urvalsprinciper som gäller för stationär ATK.

Nyktighet

Vid varje kontrollkontakt med förare av motordrivna fordon ska alkoholutandningsprov ske samt en bedömning av eventuella symptom på drogpåverkan hos föraren göras. En förutsättning för att andelen onyktra förare ska minska är att polisen kontinuerligt arbetar med olika preventiva metoder.

Allmänprevention

Denna metod innebär att många alkoholutandningsprov ska utföras på platser som framförallt är utspridda i tid och rum för att på så sätt höja den upplevda upptäcktsrisken. En av de största effekterna fås genom att kombinera övervakningsinsatser med informationskampanjer. Syftet är att få förare av motordrivna fordon att avstå från att köra onyktra på grund av risken att er-tappas.

Individprevention

Individprevention innebär att förebygga att specifika personer kör onyktra. Detta gör vi genom att rikta kontroller/insatser till platser och tider där det finns ökad risk för att det rent generellt förekommer onyktra personer eller där vi genom underrättelseuppslag har information på individbasis.

Återfallsprevention

Återfallsprevention innebär att påverka risken för återfall i brott genom att till exempel använda metoden Smadit (Samverkan mot alkohol och droger i trafiken). Syftet är att förhindra återfall i rattfylleribrott.

Resultat

Enligt preliminär statistik från Transportstyrelsen minskade både antalet döda och allvarligt skadade i trafiken under 2017 jämfört med 2016. Det kan konstateras att antalet omkomna 2017 är det lägsta i modern tid, även om det ännu inte går att se någon avvikelse från de senaste årens stagnation i antalet omkomna på väg. När det gäller antalet allvarligt skadade finns det dock, med undantag för 2015, en tydligt minskande trend.

Antal döda och skadade i vägtrafikmiljön, 2012–2017

	2012	2013	2014	2015	2016	2017*
Döda	285	260	270	259	270	254
Allvarligt skadade	2 976	2 721	2 395	2 445	2 347	2 237

* Preliminär statistik från Transportstyrelsen¹⁰

Det är inte möjligt att säga i vilken omfattning polisens trafiksäkerhetsarbete påverkat förändringarna i statistiken över tid.

Även om det är mycket svårt att mäta effekterna över tid så har polisens trafiksäkerhetsarbete bidragit till en positiv effekt vad gäller nivån på antalet döda och svårt skadade i trafiken. Detta beroende på att polisen årligen genomför en stor mängd aktiviteter för att dels minska hastigheterna på våra vägar, dels minska antalet påverkade i trafiken.

När det gäller nyktighet görs det årligen ett mycket stort antal alkoholutandningsprov. Dessa har visserligen i ett längre perspektiv minskat, men är fortfarande

8) Se även avsnittet Uppdrag/Trafik/Nollvision.

9) PM 46/2016.

10) Den preliminära statistiken över dödade kan innehålla personer som avlidit till följd av sjukdom eller till följd av avsiktliga händelser (t.ex. självmord). Dessa utesluts ur den officiella statistiken när dödsorsaken fastställts. Vidare kan antalet öka, om det i efterhand visat sig att en skadad person avlidit inom 30 dagar till följd av olyckan.

på en hög nivå. Utifrån dessa kontroller anmäls det också en stor mängd brott för rattfylleri av olika slag (se tabell nedan).

Antal anmälda brott för rattfyllerier samt antal alkoholutandningsprov, 2015–2017

	2015	2016	2017*
Rattfylleri, grovt rattfylleri	12 565	11 552	11 298
Rattfylleri under påverkan av narkotika	12 603	12 071	13 312
Alkoholutandningsprov	1 419 738	1 161 096	940 884

* Den redovisade statistiken för alkoholutandningsprover 2017 är lägre än den slutliga då det finns en viss eftersläpning i inrapporteringen.

Hastighetskontrollerna är också mycket omfattande, både vad gäller ATK och manuell hastighetsövervakning. Varje år utfärdas det en stor mängd ordningsbot (obot) som en följd av hastighetskontroller (se tabell nedan).

Brott mot hastighetsbestämmelser, antal obot och antal obot ATK samt antal anmälda brott avseende hastighetsöverträdelse på väg, 2015–2017

	2015	2016	2017*
Obot	87 514	70 150	68 907
Obot, ATK	80 693	74 352	70 548
Hastighetsöverträdelse på väg	7 064	5 937	5 836

* Den redovisade statistiken för obot 2017 är lägre än den slutliga då det finns en viss eftersläpning i inrapporteringen.

Utöver dessa kontroller genomför polisen även andra kontroller för att öka trafiksäkerheten. Exempel på detta är kontroller avseende beteendebrott i trafiken, bilbältesbrott och olovlig körning.

Andra betydande brottsförebyggande initiativ

NTU Lokal

I syfte att komma närmare medborgarna och ha en uppföljning som fokuserar på de samhälleliga effekterna av polisens verksamhet inledde Polismyndigheten och Brå under 2016 ett samarbete som resulterade i undersökningen NTU Lokal. I den undersökningen har urvalsstorleken utökats kraftigt för att resultaten ska kunna redovisas enligt polisens organisation – från nationell nivå, via regional- och polisområdesnivå, ner till lokalpolisområdesnivå. Undersökningens urval uppgår till 200 000 personer i åldern 16–84 år och den är därmed en av världens största trygghetsmätningar. Den första mätningen, vilken ägde rum 2017, är att betrakta som en noll-mätning. På grund av att datainsamlingsmetoden för NTU Lokal skiljer sig åt i förhållande till tidigare NTU kan man i nuläget inte göra några jämförelser mellan de två undersökningarna.

Syftet med undersökningen är att ge Polismyndigheten en nationell modell där utvecklingen inom trygghet och förtroende kan följas löpande och med full geografisk jämförbarhet och full jämförbarhet över tid. Undersökningens frågeområden har direkt koppling till de övergripande kriminalpolitiska målen om ökad trygghet

och minskad brottslighet och undersökningen är också en viktig del i ett utökat medborgarperspektiv. Resultaten fångar allmänhetens utsatthet för brott och otrygghet samt förtroende för polisen och erfarenheter av kontakter med polisen. Tanken är att resultaten ska fungera som ett av flera underlag för långsiktig strategisk planering och lokala lägesbilder, exempelvis genom att belysa vilka ordningsstörningar och lokala problem som uppfattas som problematiska av medborgarna, eller att identifiera särskilt otrygga eller brottsutsatta grupper, med avseende på exempelvis kön eller ålder.

NTU Lokal visar att 42 procent har mycket eller ganska stort förtroende för polisens sätt att bedriva sitt arbete. En något större andel kvinnor än män har ett stort förtroende (48 % respektive 37 %). Ålder har också betydelse när det gäller förtroende. Mest framträdande är att den yngsta åldersgruppen, 16–19 år, har störst andel personer med stort förtroende för polisen. Vid en jämförelse mellan polisregionerna är förtroendet högst i polisregion Väst (45 %) och lägst i polisregion Syd (37 %).

Undersökningen fångar in några centrala aspekter när det gäller oro och otrygghet. Resultaten visar att det är en högre otrygghet vid uteställe sent på kvällen i det egna bostadsområdet¹¹ i polisregionerna Syd (33 %) och Stockholm (29 %), jämfört med polisregion Nord (19 %).

Avseende utsatthet så uppgår 23,1 procent av befolkningen i åldern 16–84 år att de utsattes för någon eller några av de brottstyper som sammantaget kallas brott mot enskild person: misshandel, hot, sexualbrott, personrån, fickstöld, bedrägeri¹², trakasserier och nätkränkning. Andelen utsatta för brott mot enskild person är något fler i polisregionerna Stockholm (26,1 %) och Syd (24,7 %) jämfört med polisregion Nord (18,5 %). I undersökningen ställs också frågor om utsatthet för brott mot egendom och 14,4 procent uppgår att de blivit utsatta under 2016.

När det gäller brottsutsattas kontakter med polisen är betyget ojämnt. Betydligt fler är nöjda med polisens bemötande och tillgänglighet, än med den information som de fått om ärendet och med polisens arbete med att utreda och klara upp brottet.

I ett uppföljningsperspektiv ger undersökningen möjlighet att, som en del i polisens uppföljningsmodell, följa upp effekterna av polisens arbete och den samhälleliga utvecklingen i förhållande till de kriminalpolitiska målen. Resultaten från NTU Lokal är utöver det ett viktigt underlag för polisen att arbeta vidare med i det brottsförebyggande och trygghetsskapande arbetet. Resultaten fungerar som verktyg för att, med hjälp av jämförelser mellan geografiska områden, identifiera och sprida goda exempel inom polisen, exempelvis vad gäller framgångsrika brottsförebyggande metoder.

Samarbetet kommer att fortsätta även under 2018, vilket innebär att utvecklingen mellan 2017 och 2018

11) Andel i procent för olika grupper i befolkningen som är mycket/ganska otrygga eller som avstår från att gå ut på grund av otrygghet, enligt NTU Lokal 2017.

12) Försäljningsbedrägeri och kort-/kreditbedrägeri.

kommer att kunna studeras när resultaten presenteras under hösten 2018.

Samarbete med Brottsförebyggande rådet (Brå)

Polismyndigheten ingår i den nationella grupp som Brå startat tillsammans med länsstyrelsernas nationella representanter. Den nationella gruppen planerar bland annat för samordnarnas temadagar och hur polisen och länsstyrelsen ska samverka på olika nivåer. Inledningsvis samlas de 24 samordnarna två gånger per halvår för att fördjupa sig i samverkan och brottsförebyggande teorier och hur polisen arbetar förebyggande i samverkan med kommuner och lokalsamhället.

Polisen deltar aktivt i Brås projekt *Typkommuner* som har tre inriktningar:

- fördjupning och utveckling av samverkan mellan polis och kommun (4 lokalpolisområden och 4 kommuner)
- brottsförebyggande arbete som är ny- eller omstart (2 lokalpolisområden och 6 kommuner)
- brottsförebyggande arbete med särskilda utmaningar (1 lokalpolisområde och 6 kommuner).

Projektet kommer att pågå även under 2018.

Projektet *Utveckling av effektivt brottsförebyggande arbete – socialt utsatta områden* där sju lokalpolisområden och lika många kommuner ingår är i sin slutfas och en slutrapport kommer att färdigställas och publiceras under februari 2018.

Båtsamverkan

Metoden *Båtsamverkan*, som utvecklats i polisregion Väst, infördes under året nationellt och en nationellt operativt ansvarig utsågs. Båtsamverkan är en marin variant av Grannsamverkan och bygger på problemorienterat polisarbete i samverkan med båtägare, båtklubbar och hamnar. Polismyndigheten har antagit en genomförandeplan för hur Båtsamverkan ska bedrivas där det finns ett behov av brottsförebyggande åtgärder. Införandet av en nationell samordnare innebär möjligheter att samverka på ett strategiskt plan med till exempel den marina branschen eller externa myndigheter och internt med nationella operativa avdelningen. Flera nätverk har skapats och i varje polisregion finns nu en regional samordnare. Ett nationellt metodstöd färdigställs under 2017.

Det totala antalet båtmotorstöder i Sverige ökade under 2017 med 6 procent. Den största ökningen skedde i polisregion Väst (39 %) och polisregion Stockholm (21 %) medan tillgreppen i andra polisregioner minskade. Ökningen skedde till stor del i områden där man ännu inte etablerat en fungerande Båtsamverkan vilket ger stöd för metodens effektivitet samt för att fortsätta utveckla den geografiskt.

Metodstöd för bekämpning av bostadsinbrott

Metodstödet för bekämpning av bostadsinbrott infördes under året i samverkan mellan polisregionerna. I kombination med en kontinuerlig utökning av metoden Grannsamverkan och användning av märk-dna, har arbetet mot denna brottstyp intensifierats. Polismyndig-

heten kommer att vidta ytterligare åtgärder inom detta område och då med särskild inriktning mot seriebrottsligheten.

Volontärverksamheten

Volontärverksamhet bedrivs i olika utsträckning i polisregionerna och är mest utvecklad i storstadsregionerna. Som exempel kan nämnas att i polisregion Stockholm var polisvolontärerna 2017 engagerade vid 975 insatser och i polisregion Syd vid 474. De vanligaste insatserna som polisvolontärerna medverkar i är allmänna sammankomster som till exempel fotbollsmatcher, festivaler och konserter, men också vid trygghetsskapande arbete på helger och storhelger.

Polismyndigheten bedömer att volontärverksamheten utvecklas i positiv riktning. Detta genom att fler utsedda ansvarsfunktioner, satsningar och nystarter inom både regioner och polisområden tydligt visar att denna frivilligverksamhet värdesätts, uppskattas och omhändertas i ökad omfattning.

Våldsbejakande extremism

I arbetet mot våldsbejakande extremism har ett antal polisleda aktiviteter genomförts. Ett exempel är att ett praktiker nätverk har startats upp i myndigheten. Nätverket ska bidra till en långsiktig kompetensförsörjning för det lokala brottsförebyggande arbetet mot våldsbejakande extremism och radikaliserings. Kunskaps- och informationsutbyte, spridning av aktuell forskning, formulering av strategier, och identifiering av nya framgångsrika arbetssätt är exempel på vad nätverket förväntas kunna bidra med. En handbok är framarbetad och sprids nu i organisationen.

Internationellt strategiskt utvecklingsprojekt

Brå har tagit initiativ till ett projekt för samverkan med *National Network for Safe Communitys* (NNSC) med säte vid John Jay College i New York, USA, och det arbete som bedrivs kring den av organisationen framforskade metoden *Group Violence Intervention* (GVI).

Under året har olika förberedelser genomförts i avsikt att starta projektet under februari 2018. Förutom Brå deltar Polismyndigheten, Malmö stad, Kriminalvården samt Malmö högskola.

Metoden bygger på att polis och övriga rättsvårdande myndigheter på olika sätt ska avskräcka individer från att begå brott samtidigt som hjälp erbjuds från samhällets övriga funktioner. Arbetsmetoden är en kombination av polisiärt fokus på högaktiva gängkriminella och förstärkta sociala insatser för dessa individer med det övergripande syftet att få individer och grupper att upphöra med utövandet av dödligt våld. Interventioner sker gentemot de gängkriminella individer som är mest drivande i ett område och både det avskräckande och hjälpande budskapet framförs. Det betonas att individens handlingar påverkar alla medlemmar i det kriminella gänget med avsikten att individen ska föra budskapet vidare till den egna gruppen. Om inte budskapet följs fokuserar polis och rättsvårdande myndigheter på de individer som varit föremål för intervention och genomför nya interventioner.

Polisområde Malmö och Malmö stad medverkar i ett pilotprojekt som utvärderas av Malmö Högskola. Syftet är att skapa kunskap om huruvida metoden GVI är applicerbar under svenska förhållanden.

Finansiering har beviljats av europeiska *Fonden för inre säkerhet* (ISF). Pilotprojektet bygger på strategiskt och konsultativt stöd av NNSC under två års tid.

Hatbrott

Polisen har sedan 2015 arbetat med att höja sin förmåga för att identifiera och utreda hatbrott. Flera av de åtgärder som vidtagits redovisades till regeringen den 27 februari 2017. En av ambitionerna inom satsningen har varit att höja förtroendet för polisen hos hatbrottsutsatta grupper med syfte att få fler att anmäla hatbrott.

I de tre storstadsregionerna finns särskilda demokrati- och hatbrottsgrupper. Dessa har regelbunden kontakt med särskilt utsatta grupper i olika mötesforum på regional nivå. I Göteborg finns till exempel ett återkommande mötesforum som kallas för *Polisens råd* och som leds av regionpolischefen. Kommunpoliser och områdespoliser arbetar med förtroendeskapande åtgärder på lokal nivå över hela landet. På nationell nivå anordnas varje år ett möte för samråd med företrädare för riksorganisationer för hatbrottsutsatta grupper. Ett sådant möte hölls i Stockholm den 1 juni 2017.

Polismuseet hade under året en utställning om hatbrott, *Vi & Dom*. Utställningen riktar sig främst till målgrupperna unga, nyanlända, utsatta samt företag och organisationer. När skolklasser kommer till museet möts de av en pedagog som guidar dem genom utställningen. Syftet är att få igång en dialog om hatbrott och att få besökarna att reflektera över eget och andras beteende. På det sättet vill polisen öka medvetenheten om och minska acceptansen för hatbrott. Under året genomförde Polismuseet 102 bokade visningar med 2 850 deltagare av *Vi & Dom*. Därutöver kunde den även ses av andra som besökte museet.

Trygg i butik – en brottsförebyggande arbetsmetod

*Tillgrepp i butik*¹³ är en brottstyp vars utveckling till mycket stor del beror på polisens och andra aktörers (företrädesvis ordningsvaktens och butikskontrollanters) aktiviteter mot fenomenet. Även butikernas egna interna riktlinjer för polisanmälan spelar in. Ett ökat eller minskat antal inkomna ärenden kan därmed bero på dessa aktörers aktivitet snarare än en faktisk förändring av brottsligheten, även om det inte går att utesluta det senare. För butiksstölder var redovisningsandelen¹⁴ 47 procent 2017, vilket är en förhållandevis hög andel jämfört med andra brottstyper. Detta hänger i sin tur sannolikt samman med de ovan nämnda rutinerna för polisanmälan – butikerna anmäler sällan brotten såvida de inte har substantiellt underlag för saken.

Antalet inkomna ärenden avseende tillgrepp i butik har legat på ungefär samma nivå (ca 45 000 ärenden)

under perioden 2013–2016. Enligt en rapport från Svensk handel¹⁵ har dock stölder och svinn i handeln ökat relativt mycket under denna period, varför det är troligt att anmälningsbenägenheten har minskat. Orsaker till detta som förs fram i rapporten är att man anser det vara lönlöst, många ärenden läggs ned och straffen upplevs som närmast obefintliga. Det rör sig ofta också om en avvägning mellan värdet av stöldgodset och de resurser som polisanmälan tar i anspråk. Man menar också att tillgrepp i butik, som oftast kallas snatteri, ger intryck av att det rör sig om små brott, oftast begångna av barn och ungdomar. I rapporten beskrivs det dock att butikerna allt oftare drabbas av en brottslighet där stölderna sker systematiskt och i vinstsyfte.

För att stärka handelns förtroende för rättsväsendets förmåga att beivra och lagföra denna typ av brottslighet är det viktigt att polisen arbetar aktivt i frågan. Inom polisen har därför medarbetarinitiativet *Trygg i butik*¹⁶ använts som metod för att minska antalet stölder ur butik. Syftet med metoden har varit att skapa en närmare samverkan mellan näringsidkare och polis för ett effektivare brottsförebyggande arbete. Under 2017 lanserades ett metodstöd för att sprida en enhetlig metod i hela landet.

Redan under slutet av 2016 hade arbetet med metoden fått spridning. I exempelvis polisregion Väst har arbetet med *Trygg i butik* främst bedrivits i köpcentrumet Nordstan i Göteborg. Arbetet påbörjades i december 2016 och fortsatte under våren 2017. Under perioden januari–augusti 2017 minskade antalet inkomna ärenden avseende butikstillgrepp mycket kraftigt jämfört med motsvarande period 2016 (- 568, - 65,4 %). I jämförelse hade köpcentrat Frölunda Torg, där man inte arbetat med *Trygg i butik*-metoden, en betydligt mindre minskning av inkomna ärenden (- 28, - 13,3 %) under samma perioder.

Under 2017 minskade antalet inkomna ärenden (- 3 113, - 6,9 %). Totalt sett är det svårt att säga i vilken omfattning detta beror på en minskad anmälningsbenägenhet respektive positiva effekter av *Trygg i butik*. Där metoden har använts finns det dock tydliga tecken på en positiv effekt.

Metoden, med ett i huvudsak brottsförebyggande syfte, tycks även påverka butikspersonalens upplevda trygghet positivt. I lokalpolisområde Växjö har det med stöd av polisutbildningen i Växjö genomförts en uppföljning. En enkätundersökning genomfördes innan metoden började tillämpas och en uppföljande enkätundersökning gjordes sex månader efter att metoden införts. Butikspersonal som medverkade i undersökningen uppgav att känslan av trygghet hade ökat.

Den brottsförebyggande verksamhetens resultat

Regeringens mål för den brottsförebyggande verksamheten är att brottsligheten ska minska och att antalet brottsoffer ska bli färre. Polisen är en av flera myndig-

13) Här avses brottskod 0853 – Stöld, snatteri utan inbrott, från butik, även i anslutning till bensinstation, varuhus, kommersiell utställningslokal.

14) Redovisningsandel: Ärenden redovisade till åklagare/avslutade ärenden (är mycket lik Brås personuppläringsprocent till sin konstruktion).

15) Stölder och annat svinn i svenska butiker (Svensk handel, 2017).

16) Startat vid lokalpolisområdet Södermalm i Stockholm.

heter som ska bidra till detta. I polisens verksamhetsplan finns det också ett långsiktigt mål att förhindra brott från att begås.

Vad kan man säga om brottsutvecklingen?

Det finns ingen källa som innehåller information om samtliga brott som begås i samhället. En stor del av de brott som begås upptäcks aldrig, eller kommer endast till de närmast berörda personernas kännedom. Därför är det inte möjligt att ge exakta svar på hur omfattande brottsligheten är, hur den ser ut eller hur den har utvecklats över tid.¹⁷ I Sverige finns det dock tillgång till flera källor med uppgifter om brott, exempelvis kriminalstatistik och undersökningar om utsatthet för brott, vilket gör det möjligt att kombinera information från de olika källorna. I vissa fall går det då att dra rimliga slutsatser om brottsligheten och dess utveckling.

När man betraktar statistik från olika källor finns det ett antal begrepp som kan vara bra att känna till. Dessa är dold brottslighet, mörkertal och anmälningsbenägenhet.

Dold brottslighet

Det är långt ifrån alla brott som anmäls till polisen eller uppges i brottsofferundersökningar. Detta innebär att brottsvolymerna för många brottstyper underskattas i brottsofferundersökningar och brotten är betydligt fler än vad som framgår av kriminalstatistiken. Detta kallas också *dold brottslighet*. Den dolda brottslighetens storlek är okänd och varierar mellan olika brottstyper, men antas för vissa brott vara mycket omfattande.

Mörkertal

Mörkertalet utgörs av kvoten mellan det faktiska antalet brott¹⁸ och antalet uppgivna eller anmälda brott. Hur väl brottslighetens faktiska nivå speglas i olika källor beror på mörkertalets storlek. Då mörkertalet varierar mellan olika typer av brott är det svårt att på basis av kriminalstatistiken göra riktiga beskrivningar av den faktiska brottsstrukturen. De så kallade ingripande brotten (t.ex. narkotika-, trafik- och skattebrott) som oftast anmäls och registreras som ett resultat av polisens och andra aktörers arbetsinsatser, har mycket stora mörkertal som beror på myndigheternas aktivitetsnivå.

Medborgarundersökningar som till exempel Brottsförebyggande rådets (Brå) *Nationell trygghetsundersökning* (NTU) har inte lika stora problem med mörkertal och förändringar i anmälningsbenägenheten som kriminalstatistiken, även om en sådan problematik finns även där. Medborgarundersökningar är därför generellt bättre för att bedöma brottslighetens struktur och utveckling. Nackdelen med dessa undersökningar är att inte alla brottstyper eller befolkningsgrupper kan studeras.

Anmälningsbenägenhet

Möjligheten att upptäcka ett brott och viljan att sedan anmäla brottet till polisen, är av avgörande betydelse för hur stor del av brottsligheten som anmäls och därmed kommer med i statistiken över anmälda brott. Detta kallas *anmälningsbenägenhet*.

Anmälningsbenägenheten varierar dock kraftigt mellan olika typer av brott. När brott riktas direkt mot offret är brottets allvarlighetsgrad av stor betydelse för om brottet anmäls. Ju lindrigare brott, desto mindre sannolikhet är det för att brottet upptäcks och anmäls. Detta är anledningen till att grövre brott är överrepresenterade i anmälningsstatistiken. Andra faktorer som kan spela in är till exempel krav från försäkringsbolag.

Brottslighetens utveckling över tid

Sedan 2012 har den anmälda brottsligheten i form av anmälda brott ökat med 4,1 procent (+ 62 224). Detta är en relativt liten förändring. Det har dock skett betydande förändringar inom de olika brottskategorierna. Det är framförallt brottskategorierna *övriga brott mot person*, *bedrägeribrott m.m.* och *skadegörelsebrott* som ökat kraftigt. Ökningen inom bedrägeribrott m.m. och till viss del även övriga brott mot person är starkt kopplad till den ökande it-relaterade brottsligheten. Det finns dock flera områden där den anmälda brottsligheten minskat sedan 2012. De brottskategorier där antalet anmälda brott minskat mest är *tillgreppsbrott (exkl. i butik)*, *tillgrepp i butik*, *övriga BrB-brott* och *övriga specialstraffrättsliga brott*.

En annan indikator på brottsutvecklingen är att följa utvecklingen av utsattheten för brott. Denna typ av undersökningar fångar i högre utsträckning upp mörkertalet än vad brottsstatistiken gör, men problemet med att koppla förändringar i brottsutsatthet till polisens aktiviteter kvarstår. En viktig källa vad gäller utsatthet för brott är Brottsförebyggande rådets nationella trygghetsundersökningar (NTU)¹⁹. Av den senaste undersökningen framgår att 15,6 procent av befolkningen (16–79 år) utsattes för brott mot enskild person under 2016. Brott mot enskild person kan exempelvis vara misshandel, hot, sexualbrott, personrån, bedrägerier och trakasserier. Det innebär att utsattheten för brott har fortsatt att öka jämfört med 2015 då andelen var 13,3 procent och 2014 då den var 11,3 procent. Ökningen var störst för trakasserier, bedrägerier och sexualbrott.

Sammanfattning av resultat

Att bedöma hur brottsligheten i samhället utvecklas över tid är alltså inte helt enkelt då man måste ta osäkerhetsfaktorer som dold brottslighet, mörkertal och anmälningsbenägenhet i beaktande. Även om man med information från olika källor kan skapa sig en uppfattning om hur den totala brottsligheten utvecklas över tid är det i dagsläget inte möjligt att fastställa ett samband mellan polisens brottsförebyggande insatser och föränd-

17) Brå 2012:13, *Brottsutvecklingen i Sverige 2008–2011*.

18) Alla handlingar som enligt brottsbalken eller annan lag eller förordning är belagda med straff.

19) Brå 2018:1, *Nationella Trygghetsundersökningen 2017 – Om utsatthet, otrygghet och förtroende*. Uppgifterna om utsatthet för brott avser föregående år, det vill säga i NTU 2017 redovisas utsatthet för brott 2016.

ringar i den brottslighet som anmäls till polisen över tid eller uppges vid brottsofferundersökningar. Det beror på att flera av de faktorer som påverkar den mätbara brottsligheten ligger utanför polisen påverkan och dessutom varierar beroende på brottstyp.

Detta är några av orsakerna till att det inte är möjligt att på en övergripande nivå mäta och bedöma resultatet av polisens brottsförebyggande arbete. Det finns dock möjlighet att bedöma resultat, avseende både prestationer och effekter, för de separata insatser och aktiviteter som genomförs. För detta krävs dock att de brottsförebyggande insatserna planeras och genomförs på ett sådant sätt att de kan följas upp och utvärderas.

Redovisningen av medborgarlöften m.m., organiserad brottslighet i ett lokalt perspektiv, det brottsförebyggande arbetet mot bedrägeribrott samt polisens trafiksäkerhetsarbete visar emellertid att det finns påvisbara resultat i form av både prestationer och effekter.

För medborgarlöften, medborgardialoger och lokal samverkan finns det påvisbara prestationer bland annat avseende antalet utfärdade medborgarlöften och samverkansavtal. De utfärdade medborgarlöftena har fortsatt att öka och finns nu i 280 av landets 290 kommuner. Effekterna av detta arbete är för närvarande svårt att uppskatta. Brå genomför dock en fallstudie omfattande fem lokalpolisområden och den ska vara klar 2018. Syftet med studien är bland annat att se om arbetet leder till en minskad brottslighet. Även samverkansöverskommelserna har fortsatt att öka och de finns nu i 282 av landets 290 kommuner.

Det kan dock konstateras att en stor del av de medborgarlöften som avgetts omfattar en ”problematisk trafiksituation”, vilket bland annat inbegriper beteendebrott, fortkörningar samt alkohol- och narkotikapåverkade förare. En annan betydande del av medborgarlöftena omfattar olika typer av narkotikaproblem som bland annat drogpåverkade personer i offentlig miljö, öppen narkotikahandel och ungdomar som är i riskzonen att hamna i ett aktivt narkotikamissbruk. Detta är områden där polisen under 2017 ökat aktiviteterna, vilket bland annat resulterat i fler inkomna ärenden och fler ärenden redovisade till åklagare.

Kommun- och områdespoliser har en viktig roll i det brottsförebyggande och trygghetsskapande arbetet i samverkan med kommuner och andra lokala aktörer. Samtliga 290 kommuner har tillgång till en kommunpolis och antalet kommunpoliser ökade under 2017. Även antalet områdespoliser har fortsatt att öka. De finns nu i 88 av de 95 lokalpolisområdena, jämfört med december 2016 då det fanns områdespoliser i drygt hälften av lokalpolisområdena.

När det gäller arbete mot organiserad brottslighet i ett lokalt perspektiv visar till exempel erfarenheterna från insatsen *Högtryck* i Göteborg på en tydlig effekt i form av minskad brottslighet inom vissa brottstyper. Bland annat har både den öppna narkotikahandeln och antalet skjutningar minskat kraftigt. Även antalet anmälningar om våld i offentlig miljö har minskat.

Polisens brottsförebyggande arbete avseende bedrägeribrott uppvisar positiva resultat. Under slutet av 2016 och början på 2017 minskade antalet anmälda

bedrägeribrott kraftigt, bland annat som en följd av polisens samarbete med externa aktörer. I polisens opinionsarbete har det bland annat framhållits att antalet accepterade identitetshandlingar bör minska och att Bolagsverket bör få möjligheten att kontrollera ändringar av bolagsuppgifter. I fallet med identitetshandlingar tillsatte regeringen under sommaren 2017 en utredning som ska föreslå åtgärder för att stoppa fusket och Bolagsverket har fått i uppdrag av regeringen att redovisa förslag på möjliga åtgärder för att i ökad utsträckning förebygga penningtvätt, finansiering av terrorism eller annan ekonomisk brottslighet.

Antalet döda och allvarligt skadade i trafiken ligger på historiskt låga nivåer. Polisens trafiksäkerhetsarbete har bidragit till denna utveckling, till exempel genom att aktivt arbeta för att minska hastigheterna på våra vägar och för att minska antalet påverkade förare.

Det finns också tydliga tecken på att polisens arbete med metoderna *Båtsamverkan* och *Trygg i butik* har lett till minskad brottslighet, och i vissa fall även ökad trygghet, där de har använts.

Det faktum att det finns påvisbara resultat i ett urval aktiviteter och insatser ska inte tolkas som att alla polisens brottsförebyggande aktiviteter och insatser uppvisar ett positivt resultat. Det är emellertid Polismyndighetens uppfattning att det brottsförebyggande arbetet, som även inkluderar delar av ingripandeverksamheten, bidrar till att förhindra att brott begås.

Under 2017 redovisades 9,5 miljoner timmar för verksamhetsgrenen brottsförebyggande arbete, vilket är en marginell minskning jämfört med 2016.²⁰

Ingripandeverksamhet

Polislagen 2 § p.2

Till Polismyndighetens uppgifter hör att övervaka den allmänna ordningen och ingripa när störningar inträffat.

Långsiktigt mål enligt Polismyndighetens verksamhetsplan

Vi är proaktiva och flexibla, med förmågan att anpassa verksamheten.

Vad är ingripandeverksamhet?

Polisens yttre operativa verksamhet finns tillgänglig dygnet runt, året om och består av händelsestörd och planlagd verksamhet. Verksamheten bedrivs till övervägande del utanför polisens lokaler och ska så långt som möjligt vara planlagd. Den planlagda verksamheten kan i sin tur vara

- planlagd linjeverksamhet
- planlagd insats
- särskild händelse.

²⁰ Kvaliteten i polismyndighetens tidredovisning har brister. Mer information om tidredovisningen finns i bilaga 1 – *Läsavisningar*.

En särskild händelse är en händelse som är så omfattande eller av så allvarlig natur att polisen för att kunna hantera den måste planera, organisera och leda verksamheten enligt särskilda rutiner. Den planlagda verksamheten ingår till största delen i verksamhetsgrenen brottsförebyggande arbete (BF), om det inte rör sig om planlagd spaning som ingår i verksamhetsgrenen utredning och lagföring (UL). I den planlagda verksamheten ingår bland annat arbetet med de åtaganden som finns i medborgarlöften.

Den händelsestyrda verksamheten, som även kan kallas för ingripandeverksamhet, initieras av akuta händelser som kräver mer eller mindre skyndsamt hantering. Händelserna kommer till polisens kännedom genom att en polisman rapporterar om händelsen till ledningscentralen eller genom att allmänheten kontaktar polisen via SOS Alarm (112-samtal) eller 114 14 (nationella telefonväxeln) och polisens kontaktcenter (PKC). Det är regionledningscentralen (RLC) som har till uppgift att i nära samverkan med yttre befäl och jourhavande förundersökningsledare leda och fördela polisregionens tillgängliga resurser.

Händelsestyrd verksamhet som kräver att polisen behöver göra ett ingripande på en viss plats ska registreras med prioritet 1–3. Prioritet 1 innebär att ingripandet ska ske omedelbart, prioritet 2 skyndsamt och prioritet 3 i närtid. Efter att händelsen har bedömts och prioriterats upprättas en händelserapport²¹. Händelser eller problem som inte är akuta men måste hanteras i närtid lämnas över till ett lokalpolisområde för bedömning och beslut om åtgärd (prioritet 5). De ärenden som kräver fortsatt handläggning men inte att en patrull beordras överlämnas till PKC (prioritet 6).

I akuta uppdrag finns ofta en människa i nöd där ett brott pågår eller har begåtts i närtid. Exempelvis kan det röra sig om en misshandel, ett rån, en stöld eller ett inbrott. I bästa fall kan en gärningsperson gripas på plats. Mindre akuta händelser kan exempelvis vara mindre allvarliga trafikbrott. Förmågan att snabbt komma till en brottsplats är avgörande för att i det initiala skedet få så goda utredningsuppslag som möjligt. Förstahandsåtgärderna och anmälningsupptagningen på en brottsplats ses därför som starten i UL-processen. Att höra vittnen, säkra spår, spärra av och ta föremål i beslag kan ta mycket tid i anspråk och kräver noggrann dokumentation. Den händelsestyrda verksamheten är dock inte enbart inriktad mot UL. Om polisen blir kallad till en händelse där ordningsstörningar inträffat men inget brott ännu har begåtts arbetar patrullen brottsförebyggande.

I BF-arbetet ingår även rutinmässiga kontroller av personer och fordon. Polisen använder även en stor del av ingripandeverksamheten mot verksamhetsgrenen service (SE). Verksamhetsgrenen utgörs av händelser av olika allvarlighetsgrad som inte är brottsliga, exempelvis fylleri, handräckningsärenden, självmordsförsök, försvunna personer, sjukdomsfall eller olyckor. Ingripandeverksamhet är alltså ingen självständig verksam-

hetsgren utan en arbetsform som används inom ramen för arbetet med verksamhetsgrenarna BF, UL och SE. Aktiviteten inom ingripandeverksamheten bidrar i hög grad till resultatet för dessa verksamhetsgrenar och har stor påverkan på allmänhetens bild av polisens förmåga att bekämpa brott och säkerställa allmänheten skydd och hjälp. I förlängningen ger detta effekter på den upplevda tryggheten i samhället och förtroendet för polisen.

Ingripandeverksamheten under 2017

Antalet anställda i den yttre operativa verksamheten minskade under 2017 med 272 poliser till 6 785 (29 % kvinnor och 71 % män). I den planlagda verksamheten har de särskilt utsatta områdena fortsatt varit prioriterade. Trots det har det skett flera fall av dödligt våld med kopplingar till grovt kriminella personer som verkar i de nätverk som kan kopplas till särskilt utsatta områden. Under 2017 skedde 320 bekräftade skjutningar med 43 döda och 140 skadade till följd²². Framgångarna av polisens arbete med att störa kriminell verksamhet kan möjligen avspeglas i de fall av grova angrepp mot poliser som skedde under 2017, något som påverkar den yttre verksamhetens operativa belastning och arbetsmiljö.

Belastningen på ingripandeverksamheten

Polisens regionledningscentraler tog under 2017 emot 755 432 samtal vidarekopplade från SOS Alarm 112, vilket inte är någon förändring jämfört med 2016 (+ 0,1 %). Samtalen utgörs till över 90 procent av nödsamtal men 6 procent avser viltolyckor och 2 procent avser tips till polisen (ej pågående händelse).

Under 2016 arbetade SOS Alarm tillsammans med polisen fram nya mer tydliga och enkla rutiner för SOS-operatörerna att bedöma vilka 112-samtal som ska kopplas till ledningscentralerna på polisen respektive hänvisas till 114 14 (det nationella telefonnummer som ska användas för att kontakta polisen i situationer som inte är akuta). Dessa rutiner var i full drift under 2017. Antalet samtal som SOS Alarm hänvisat till polisens 114 14-nummer har minskat kraftigt (- 13 622, - 13 %), och sammanlagt har antalet samtal som skickats vidare till polisens ledningscentraler tillsammans med de samtal där SOS Alarm hänvisar uppringaren till 114 14 minskat (- 2 %).

Beslutet om att inrätta regionledningscentraler i varje polisregion var en naturlig konsekvens av bildandet av sju polisregioner och en förutsättning för att kunna ta ett helhetsansvar för verksamheten.²³ Under 2017 fortsatte införandet med bland annat en ny gemensam verksamhetsinriktning och en nationell enhetlig prioriteringsordning. Utgångspunkten är att ett ärende ska bedömas och klassificeras på samma sätt oavsett var i landet det rings in och att återkopplingen till medborgarna ska bli bättre.

Den nya verksamhetsinriktningen och prioriteringsordningen införs successivt och medför förändringar som

22) Statistik kring antal bekräftade skjutningar, döda och skadade började föras under hösten 2016.

23) Två länskommunikationscentraler (LKC) är fortfarande i drift i början av 2018.

21) Uppgifterna om antal händelserapporter har tagits fram från systemet Hobit.

påverkar statistiken. Exempelvis hanteras det som förr var prioritet 4 – *ej uttryckninglingen åtgärd*, numera antingen genom att göra det till en prioritet 5 (som sköts av lokalpolisområde vid ett senare tillfälle), prioritet 6 (som sköts av PKC) eller som ett prioritet 3-ärende (där ärendet bör resurssättas inom 4 timmar). Detta har fått till följd att antalet händelserapporter av prioritet 3 har ökat kraftigt och inte kan sättas i relation till tidigare års utfall.

Antal 112-samtal till polisen och antal upprättade händelserapporter (HR) 2015–2016, skillnad 2016–2017

Indikator	2015	2016	2017	Skillnad 2016–17	Skillnad 2016–17, %
Antal 112-samtal till Polisen	680 277	754 936	755 432	496	0,1
Antal HR med prioritet 1 och 2	484 966	480 108	468 251	-11 857	-2,5
Antal HR med prioritet 3	814 246	717 325	1 029 255	311 930	43,5
Totalt antal HR prioritet 1–3	1 299 212	1 197 433	1 497 506	300 073	25,1

Det totala antalet händelserapporter med prioritet 1–3 har ökat mycket kraftigt (+ 300 073, + 25 %). Detta förklaras framförallt av att händelserapporter med prioritet 3 har ökat med 43 procent. Ökningen avser bland annat *Kontroll personfordon*, *Trafikhinder*, *Djur skadat/dött/omhändertaget* m.m. Antalet prioritet 1 har ökat för andra året i rad (+ 6 %) samtidigt som prioritet 2 har minskat för andra året i rad (- 5 %). Det har således skett en förskjutning mot en högre andel högprioriterade händelser inom prioritet 1 och 2. Sammantaget har prioritet 1 och 2 minskat något (- 2,5 %). I fyra av de sju polisregionerna har det skett en minskning. De största ökningarna har skett i polisregionerna Syd (+ 5 %) och Bergslagen (+ 7 %).

I oktober 2017 redovisade²⁴ Polismyndigheten bland annat uppgifter om antalet händelserapporter (HR) som polisregionerna har hanterat under det första halvåret 2017. Redovisningen omfattade främst HR med prioritet 1–2 som ska hanteras omedelbart eller skyndsamt, men även HR med prioritet 3 som ska resurssättas i närtid ingick i underlaget. För att uppskatta belastningen på ingripandeverksamheten (IGV) sattes antalet HR i relation till IGV-resursen (medeltal årsarbetskrafter).

Belastningen (prioritet 1–2) på polisregionnivå varierade relativt mycket under första halvåret och de tre storstadsregionerna samt polisregion Mitt är de regioner som hade den högsta belastningen. Av de 26 lokalpolisområden som kan sägas ha hög belastning fanns samtliga, utom två, i storstadsregionerna. Om man även inkluderar HR med prioritet 3 blev situationen den omvända. Då var det storstadsregionerna som hade den lägsta belastningen. Detta beror sannolikt på att HR med prioritet 1–2 är vanligare i tätbefolkade storstäder.

Att belastningen uppvisade stora variationer har flera förklaringar. En är naturligtvis att den nya prioriteringsordningen har använts på olika sätt i polisregionerna under året. Men det finns också faktorer som till exempel de stora geografiska skillnaderna mellan polisregionerna (storstad/tätort/landsbygd) och säsongsvariationer som spelar stor roll.

Fördelning av händelserapporter till de olika verksamhetsgrenarna

Knappt 39 procent av de upprättade händelserapporterna (prioritet 1–3) under 2017 avsåg UL, vilket är en marginell minskning (- 1,3 procentenheter). De två brottskategorier mot vilka flest händelserapporter har upprättats är *trafikbrott* (25 %) och *tillgreppsbrott (exkl. i butik)* (20 %). Andelen händelserapporter som upprättades avseende *våldsbrott* minskade från 16 procent 2016 till 14 procent 2017.

Av de upprättade händelserapporterna (prioritet 1–3) avsåg knappt 35 procent verksamhetsgrenen BF. De två största brottskategorierna inom verksamhetsgrenen BF mot vilka flest händelserapporter har upprättats är *trafikbrott* (85 %) och *våldsbrott* (12 %).

Andelen upprättade HR under 2017 som omfattade verksamhetsgrenen SE uppgick till knappt 18 procent, vilket är en ökning (+ 1,1 procentenheter) jämfört med 2016. Drygt 60 procent av händelserapporterna som riktades mot service hade prioritet 3.

På grund av den stora ökningen av antalet händelser med prioritet 3 har andelen prioritet 1–2 minskat (- 8,8 procentenheter).

Andel upprättade händelserapporter (HR) 2015–2017, skillnad 2016–2017

Indikator	2015	2016	2017	Skillnad procentenheter 2016–17
Andel HR med prioritet 1 och 2	37,3 %	40,1 %	31,3 %	-8,8 %
Andel HR med prioritet 3	62,7 %	59,9 %	68,7 %	8,8 %
Totalt	100,0 %	100,0 %	100,0 %	
Andel HR mot BF	36,0 %	34,4 %	34,9 %	0,5 %
Andel HR mot UL	39,5 %	40,2 %	38,9 %	-1,3 %
Andel HR mot SE	16,5 %	16,8 %	17,9 %	1,1 %
Andel HR mot UR och övrigt	7,9 %	8,5 %	8,0 %	-0,6 %
Totalt	100,0 %	100,0 %	100,0 %	

24) Regeringsuppdrag – Utvecklad verksamhetsuppföljning. Verksamhet, ekonomi och personal för perioden januari–juni 2017.

Polislagen 2 § p.3

Till Polismyndighetens uppgifter hör att utreda och beivra brott som hör under allmänt åtal.

Långsiktigt mål enligt Polismyndighetens verksamhetsplan

Vi har förbättrat vårt utredningsresultat.

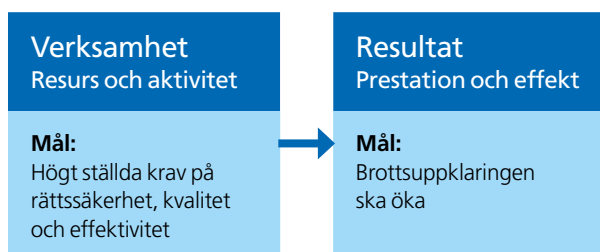
Inledning

I avsnittet redovisas utredningsresultatet i huvudsak på en aggregerad nationell nivå. I de fall där det finns avvikande utfall för exempelvis polisregioner eller i brottskategorier har dessa kommenterats i redovisningen på nationell nivå. För tre brottskodsgrupper – *brott i nära relation*, *våld mot barn* och *våldtäkter* har Polismyndigheten dock gjort bedömningen att det finns skäl för särskild redovisning. Dessa redovisningar finns i avsnittet *Särskild redovisning*. Där redovisas även *skjutningar och dödligt våld*, *ärende- och brottsamordning* samt den brottsofferundersökning som myndigheten genomfört.

Övergripande mål för rättsväsendet samt utredning och lagföring m.m.

Polisens utredningsresultat redovisas i förhållande till de mål som finns för verksamheten. Dessa mål ser på polisens utredningsverksamhet ur olika perspektiv, bland annat *uppdragsgivarens* och *medborgarens*.

Uppdragsgivarens perspektiv formuleras i regeringens mål för utredning och lagföring som är att *verksamheten ska bedrivas med högt ställda krav på rättssäkerhet, kvalitet och effektivitet* (verksamhetsmål), samt att *brottsuppleringen ska öka* (resultatmål).

Medborgarens perspektiv kan bland annat ses som målet för rättsväsendet vilket är den enskildes *rättssäkerhet och rättstrygghet*. Rättssäkerhet innebär att rättsskipning och annan myndighetsutövning ska vara förutsägbar och enhetlig samt bedrivas med hög kvalitet. Med rättstrygghet avses att enskilda personer och andra rättssubjekt ska vara skyddade mot brottsliga angrepp på liv, hälsa, frihet, integritet och egendom. Rättssäkerheten och rättstryggheten är också beroende av människors förtroende för rättsväsendet. Förtroendet är en viktig förutsättning för att människor ska anmäla brott och delta i brottsutredningar.

Sammanfattande redovisning av utredningsresultatet

Sammantaget är det Polismyndighetens uppfattning att utredningsresultatet förbättrats något under 2017.

Redovisning och analys av utredningsresultatet i förhållande till verksamhets- och resultatmål baseras på utfallet av ett antal indikatorer.

De viktigaste indikatorerna för att analysera verksamhetsmålet om högt ställda krav på rättssäkerhet, kvalitet och effektivitet är lagföringskvoten, öppna ärenden tillsammans med medelgenomströmningstider samt arbetsproduktiviteten.

För att analysera resultatmålet att brottsuppleringen ska öka är de viktigaste indikatorerna utredningsandelen, redovisningsandelen, antal ärenden redovisade till åklagare samt antal förundersökningsbegränsade ärenden²⁵.

Verksamhetsmål

Lagföringskvoten är främst en kvalitetsindikator som används för att sätta utredningsresultatet i förhållande till verksamhetsmålet att verksamheten ska bedrivas med högt ställda krav på kvalitet. Lagföringskvoten är i vissa delar även en indikator som kan användas för att analysera rättssäkerhet och effektivitet.

Lagföringskvoten har minskat marginellt men är fortsatt hög vilket indikerar att kvaliteten i de ärenden som redovisats till åklagare är stabil. Lagföringskvoten är 92,2 procent jämfört med 93,1 procent 2016. Den effektiva lagföringskvoten²⁶ har ökat, från 87,3 till 87,8 procent. Att den effektiva lagföringskvoten ökat beror på en inom polisen ökad användning av förundersökningsbegränsning. Det överensstämmer också med utvecklingen att Åklagarmyndigheten fattar betydligt färre beslut om åtalsunderlåtelse²⁷.

Lagföringskvoten för ingripandebrotten (*narkotikabrott, trafikbrott, tillgrepp i butik* och *övriga specialstraffrättsliga brott*) ligger på en mycket hög nivå, 92–97 procent. Polismyndigheten gör bedömningen att lagföringskvoten för dessa brottskategorier ligger på en nivå som uppfyller målet om att verksamheten ska bedrivas med högt ställda krav på kvalitet och att nivån är så hög att det inte är resurseffektivt att försöka öka kvoten ytterligare.

Ärendebalanserna låg vid utgången av 2016 totalt sett på mycket höga nivåer. Under 2017 sjönk antalet öppna ärenden och var 1,8 procent lägre vid utgången av 2017 än vid motsvarande tidpunkt 2016, vilket är en positiv utveckling. Trots den höga andelen öppna ärenden som Polismyndigheten hade att hantera från året innan och det oförändrade inflödet av inkomna ärenden

25) Förundersökningsbegränsning innebär att brottsutredningar i vissa fall kan begränsas till de mest väsentliga delarna för att få en snabb och effektiv lagföring. Om polis och åklagare avstår från att utreda ett brott, dvs. använder sig av förundersökningsbegränsning, så handlar det oftast om att en och samma person är misstänkt för många brott och att straffet inte skulle påverkas av om man utreder ännu ett. Syftet är att resurserna ska användas så effektivt som möjligt, i första hand till att utreda och lagföra andra brott.

26) Andel positiva lagföringsbeslut, exklusive åtalsunderlåtelse övrigt, av beslutade brottsmisstankar.

27) Åtalsunderlåtelse innebär att brottet visserligen utreds, men att det varken blir åtal eller rättegång. Åtalsunderlåtelse har samma verkan som en dom och brottet antecknas i belastningsregistret. Läs mer på www.aklagare.se.

bearbetade utredningsverksamheten fler ärenden och redovisade även fler ärenden till åklagare. Jämfört med tidigare år är ärendebalanserna dock fortfarande höga.

Medelgenomströmningstiderna för bearbetade ärenden och ärenden redovisade till åklagare ökar. Medelgenomströmningstiderna för ärenden redovisade till åklagare har ökat särskilt mycket och är fortsatt höga för samtliga brottskategorier. Att de ökar beror delvis på det arbete som gjorts för att avsluta äldre öppna ärenden från föregående år.

Arbetsproduktiviteten minskade något. Resurser i form av antal utredningstimmar²⁸ ökade och antalet bearbetade ärenden ökade i samma omfattning men de redovisade ärenden till åklagare ökade inte i samma utsträckning som de redovisade utredningstimmarna. Visserligen har resurser tillförts till utredningsverksamheten men det rör sig till stor del om nyanställda utredare som behöver utbildas och läras upp innan de kan handlägga och utreda ärenden i samma takt som erfarna utredare. Effekterna av resursförstärkningen har därför en viss fördröjning.

Sammantaget tyder detta på att kvaliteten i utredningsverksamheten är fortsatt hög, men det finns förutsättningar att öka effektiviteten.

Resultatmål

Utredningsandelen minskade med 0,8 procentenheter under 2017 och låg på 27,0 procent. Utredningsandelen minskade i fem av sju polisregioner.

Den största orsaken till att utredningsandelen²⁹ minskade är att det bearbetades betydligt fler ärenden än normalt. De bearbetade ärendena (avslutade ärenden där en förundersökning har inletts) ökade med 6,0 procent (+ 31 606). Ökningen omfattar samtliga brottskategorier förutom *tillgrepp i butik*. En väsentlig andel av de bearbetade ärendena är avslutade tidigare öppna ärenden från ärendebalansen som skapades under 2016. En annan viktig orsak är PKC:s utökade utredningsuppdrag. Det aktiva arbetet med att minska ärendebalanserna samt PKC:s utökade utredningsuppdrag har därmed sammantaget fått en dämpande effekt på utredningsandelen.

Redovisningsandelen, som till sin utformning liknar Brås personuppläringsprocent, är oförändrad (11,7 % år 2016) och ligger på 11,9 procent. Redovisningsandelen ökade eller var oförändrad i fem av sju polisregioner.

Antalet ärenden som redovisats till åklagare ökade något (+ 4 454, + 3,1 %) och uppgick till 149 819. Antalet ärenden redovisade till åklagare ökade för sju av tio brottskategorier och i fem av sju polisregioner.

Antalet ärenden som redovisats till åklagare påverkas av i vilken omfattning förundersökningsbegränsning används. Förundersökningsbegränsning³⁰ innebär att en förundersökning kan läggas ned och att brottet inte

utreds eller inte utreds färdigt, även om det finns en misstänkt person³¹. Antalet förundersökningsbegränsade ärenden ökade med 16 procent (+ 4 092). Ökningen avser samtliga brottskategorier.

Sammantaget tyder detta på att brottsupplärningen har ökat. Det ska dock konstateras att den ökade ärendeproduktionen, i ett längre tidsperspektiv, fortfarande ligger på en låg nivå.

Några generella förklaringar till de senaste årens förändringar i ärendeproduktionen

Polisens redovisning av ärenden till åklagare har sedan 2010 fram till och med 2016 minskat, vilket bidragit till en generell försämring av polisens utredningsresultat. Resultaten för 2017 visar dock på ett trendbrott med fler ärenden redovisade till åklagare och fler bearbetade ärenden. Orsakerna till att produktionen minskade kraftigt under många år är flera och varierar över tid. Vissa är konstaterade, vissa är möjliga eller troliga, och andra är okända.

Bland de konstaterade faktorerna kan framförallt följande nämnas:

- ökad användning av förundersökningsbegränsning
- minskad användning av förenklade utredningsförfaranden
- förändringar i brottsstrukturen (ökning av svårutredda offerbrott, minskning av lättutredda ingripandebrott)
- minskat fokus på ingripandebrott (framförallt trafikbrott).

Sedan 2013 har polisens möjlighet att själv fatta beslut om förundersökningsbegränsning, vilket innebär att brottsutredningar i vissa fall kan begränsas till de mest väsentliga delarna för att få en snabb och effektiv lagföring. Denna möjlighet att effektivisera utredningsverksamheten har samtidigt fått effekten att färre ärenden redovisats till åklagare.

En annan faktor som bidragit till den minskade redovisningen av ärenden till åklagare är det över tid minskande användandet av förenklade utredningsförfaranden³². Minskningen av dessa började redan under 2011 och fortsatte därefter. Användningen av förundersökningsanteckning upphörde helt under 2013.

Brottsstrukturen, det vill säga sammansättningen av olika typer av brott, förändras över tid. Under de senaste åren har det till exempel skett en mycket kraftig ökning av svårupplärade bedrägeribrott. Det har dock skett ett trendbrott och 2017 minskade för första gången antalet inkomna bedrägeribrott. Det har också varit ett minskat fokus på ingripandebrotten och då särskilt på trafikbrotten, vilket bidragit till den minskande ärendeproduktionen men under 2017 ökade ingripandebrotten narkotikabrott och trafikbrott vilket visar på en ökad polisiär aktivitet.

28) Kvaliteten i polismyndighetens tidredovisning har brister. Mer information om tidredovisningen finns i bilaga 1 – *Läsavisningar*.

29) Utredningsandel: Ärenden redovisade till åklagare av bearbetade ärenden.

30) Sedan 1 januari 2013 har polisens möjlighet att själv fatta beslut om förundersökningsbegränsning i vissa fall. Tidigare var det alltid en åklagare som fattade detta beslut.

31) När polisens förundersökningsbegränsar ett brott beror det oftast på att den misstänkte nyligen dömts för annan brottslighet, eller är misstänkt för andra brott, och att ytterligare utredning eller dom inte påverkar straffet. En individuell bedömning görs alltid där man tar hänsyn till bland annat brottsarts, straffvärde och den misstänktes risk för återfall i brott.

32) Förundersökningsanteckning (RB 23:21, 3) och förenklad utredning (RB 23:22).

Polisen har sedan en tid tillbaka också fokuserat på att höja kvaliteten i de brottsutredningar som genomförs. Under 2011–2016 ökade lagföringskvoten och därmed kvaliteten kontinuerligt. Detta har troligen haft en dämpande effekt på ärendeproduktionen. Antalet och andelen grova våldsbrott, till exempel dödligt våld med skjutvapen, som skett i samband med kriminella konflikter i storstadslänen har kontinuerligt ökat. Den här typen av brott tar stora utredningsresurser i anspråk och brotten är mycket svårupplösta. Utredningsresurser har flyttats från andra verksamheter, främst mängdbrott, vilket har påverkat ärendeproduktionen.

Polisens ärendevolym m.m.

Polisen hanterar årligen mycket stora ärendevolym. Varje år inkommer och avslutas drygt 1,2 miljoner ärenden³³. I medeltal rör det sig dagligen om ca 3 500 in-skrivna ärenden. Alla dessa ärenden måste hanteras på ett eller annat sätt, vilket bland annat innebär att det dagligen fattas en rad beslut, till exempel att förundersökning ska inledas, att brottsutredning ska redovisas till åklagare eller att brottsutredningen ska läggas ned.

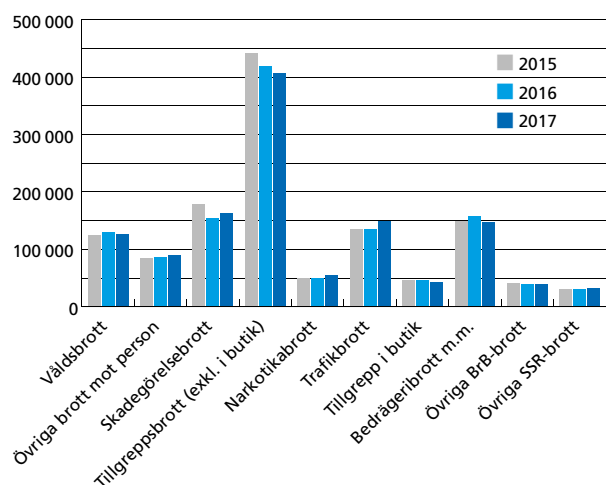
Verksamhetsmål

Inkomna ärenden

Antalet inkomna ärenden var 1 249 154 och är oförändrat (+ 1 377, + 0,1 %) jämfört med 2016. I flera av brottskategorierna var förändringarna små men i fem brottskategorier skedde relativt stora förändringar. Dessa är trafikbrott, skadegörelsebrott, narkotikabrott, bedrägeribrott m.m. och tillgrepp i butik.

Brottskategorier som ökat mest är trafikbrott, skadegörelsebrott och narkotikabrott medan brottskategorierna bedrägeribrott m.m. och tillgrepp i butik har minskat mest.

Inkomna ärenden per brottskategori, 2015–2017

Ökningen av antalet inkomna trafikbrott (+ 13 214, + 9,8 %) avser beteendebrott i trafiken som har ökat mycket kraftigt. Även brottskoderna smitning och

smitning, parkeringsskada har ökat, vilka inte är in-gripandebrott och som till sin karaktär har en mycket låg utredningsandel. Ökningen av antalet inkomna trafikbrott har skett i samtliga polisregioner men är störst i Syd, Nord och Stockholm.

Av skadegörelsebrotten (+ 9 093, + 5,9 %) skedde en kraftig ökning för brottskoderna 1203 – Skadegörelse, annan skadegörelse (ej klotter) och 1208 – Skadegörelse, klotter mot kollektivtrafiken, och även 1209 – Skadegörelse, övrigt klotter ökade. Den kraftigaste ökningen av ärenden avseende skadegörelse skedde i polisregion Syd, Stockholm, Nord och Öst. I polisregion Väst, polisområde Storgöteborg, har den största minskningen av anmälda klotterärenden skett. Orsaken är att kollektivtrafiken (Västrafik) ändrat sitt anmälningsförfarande. Tidigare anmäldes varje upptäckt tagg (klotter), men nu anmäls endast de taggar som är fångade på övervakningsfilm, det vill säga där det finns ett bevisunderlag.

Av narkotikabrotten (+ 5 272, + 10,5 %) är det framför allt brott mot narkotikastrafflagen avseende bruk, innehav respektive överlåtelse som ökat. Ökningen avser samtliga polisregioner förutom Öst där antalet inkomna ärenden minskat.

Antalet inkomna bedrägeribrottsärenden minskade jämfört med 2016 (- 11 414, - 7,2 %) men under årets sista månader ökade de inkomna ärendena åter. Brottskod 0901 – bedrägeri, datorbedrägeri minskade något (- 3 057, - 4,8 %) och brottskoden utgör i huvudsak kort- och kreditköp i annans namn, det vill säga brottet har inletts med ett identitetsintrång. Trots minskningarna totalt sett under 2017 var antalet anmälda datorbedrägerier högre än 2016 för årets sista fyra månader. Enligt Nationellt bedrägericenter (NBC) berodde troligen minskningen i början av året på att flera banker införde så kallade stängda kort. Ökningen under den senare delen av året beror antagligen på ökat användande av funktioner där kunden kan spara sina kortuppgifter i applikationer (appar) eller på företags hemsidor för att förenkla framtida köp. Flera av apparna kräver ingen personlig kod för att lägga in kortuppgifterna (vare sig via säkerhetsfunktionen 3D Secure eller BankID) och därför kan bedragare som kommit över andras kortuppgifter enkelt handla för kortinnehavarens pengar genom dessa appar. Den alltmer omfattande internethandeln bedöms öka med 15–20 procent per år och har därför stor påverkan på utvecklingen av bedrägeribrotten. NBC arbetar brottsförebyggande på flera sätt, bland annat genom medverkan i olika medier för att öka allmänhetens medvetenhet. Man för även dialoger med banker om befintliga och önskvärda säkerhetslösningar för att komma åt problematiken med bedrägliga köp på internet. NBC analyserar anmälningarna för att ta reda på varför denna brottslighet åter ökat. Mer information om polisens brottsförebyggande arbete avseende bedrägeribrott finns i avsnittet *Brottsförebyggande verksamhet*.

Anmälningar gällande brottskod 0912 – bedrägerier med hjälp av faktura (falska fakturor, bluffakturor eller annonsbedrägerier) minskade mycket kraftigt (- 4 626, - 33,1 %), vilket främst beror på en tillfällig mycket kraftig ökning i oktober 2016 på grund av falska parkerings-

33) Avser ärenden där brott anmäls. Förvaltningsrättsliga ärenden ingår inte i denna redovisning.

böter som skickades ut från Parkeringsinkasso AB i Stockholm. I december ökade åter fakturabedrägerierna mycket kraftigt, främst på grund av bedrägliga utskick från Företagsopinion. Mottagaren tror sig fylla i ett frågeformulär för en opinionsundersökning men godkänner genom ifyllandet en förbindelse om att betala en årskostnad för annonsering till företaget. Företaget finns sedan juli månad med på Svensk Handels varningslista.

Även brottskoderna 0904 – bedrägeri, med kontokort minskade kraftigt och 0906 – bedrägeri, övrigt bedrägeri minskade. Minskningarna avser troligen främst kreditrespektive annonsbedrägerier och beror på att åtgärder vidtagits av exempelvis Blocket och Tradera för att motverka annonsbedrägerier och att en del onlinebutiker förbättrat sina säkerhetsrutiner vid beställning över nätet.

Antalet inkomna ärenden om *tillgrepp i butik* minskade (- 3 113, - 6,9 %). Minskningen omfattar samtliga polisregioner förutom polisregion Bergslagen. Minskningen var kraftigast i polisregionerna Väst och Syd. Den beror troligen främst på en lägre anmälningsbenägenhet men i delar av dessa regioner har polisen jobbat enligt medarbetarinitiativet *Trygg i butik*, en metod som används för att minska antalet stölder ur butik. Syftet har varit att skapa en närmare samverkan mellan näringsidkare och polis för ett effektivare brottsförebyggande arbete. Mer information om polisens arbetsmetod *Trygg i butik* finns i avsnittet *Brottsförebyggande verksamhet*.

Antalet inkomna våldsbrottsärenden minskade med 3,1 procent (- 3 959). Minskningen omfattar mestadels olika typer av misshandelsbrott och den omfattar samtliga polisregioner. Antalet inkomna ärenden avseende våldtäkter (inklusive försök till våldtäkt) ökade dock kraftigt (läs mer om våldtäkter under avsnittet *Särskild redovisning*) och även dödligt våld (fullbordat och försök till) ökade, med 9,2 procent (+ 92). Läs mer om skjutningar och dödligt våld under avsnittet *Särskild redovisning*.

Avslutade ärenden

Antalet avslutade ärenden ökade marginellt (+ 19 737, + 1,6 %). Ökningen omfattar merparten av brottskategorierna förutom *bedrägeribrott m.m.* som minskade (- 8 945, - 5,7 %) samt *tillgreppsbrott (exkl. i butik)* (- 11 103, - 2,6 %) och *tillgrepp i butik* (- 1 320, - 3,0 %) som minskade något. Det minskade antalet avslutade ärenden för dessa brottskategorier beror på ett minskat inflöde av ärenden. De avslutade ärendena var under 2017 något fler än de inkomna.

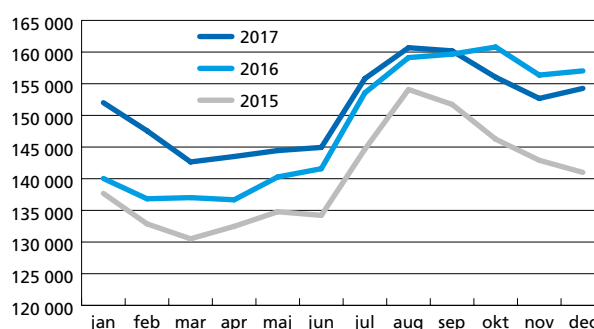
Öppna ärenden

Antalet öppna ärenden minskade marginellt (- 2 767, - 1,8 %) och uppgick till 154 265. Ärenden som varit öppna 3–12 månader har minskat med 6 procent (- 3 941). Ärenden äldre än 12 månader ökade däremot, och hade vid utgången av december ökat med 5,3 procent (+ 1 247).

Ärendebalanserna låg vid utgången av 2016 på den högsta nivån i jämförelse med samma tidpunkt för

perioden 2011–2016. Under 2017 sjönk antalet öppna ärenden och var vid utgången av året 1,8 procent lägre än för motsvarande tidpunkt 2016, vilket är en positiv utveckling. Trots den höga andelen öppna ärenden som Polismyndigheten hade att hantera från året innan och det oförändrade inflödet av inkomna ärenden bearbetade utredningsverksamheten fler ärenden och redovisade fler ärenden till åklagare. Jämfört med tidigare år är ärendebalanserna dock fortfarande högre. Det är de äldre öppna ärendena som ökat vilket till stor del förklaras av den stora ökningen av öppna ärenden under slutet av 2016. Dessa ärenden behövde hanteras under 2017 samtidigt som inflödet av inkomna ärenden var oförändrat.

Öppna ärenden totalt, per månad, 2015–2017

Den höga andelen äldre öppna ärenden har påverkat utredningsresultatet negativt. Möjligheten att redovisa ett ärende minskar generellt ju äldre ärendet blir. Eftersom förundersökning inletts för det stora flertalet öppna ärenden innebär det att när de väl avslutas som bearbetade ärenden, kommer en större andel läggas ned och en mindre andel redovisas till åklagare än normalt. Detta påverkar utredningsandelen och därmed utredningsresultatet negativt. Ytterligare en negativ konsekvens är att medelgenomströmningstiderna för bearbetade ärenden och ärenden redovisade till åklagare ökat.

Antalet öppna ärendena har minskat för *tillgreppsbrott (exkl. i butik)*, *trafikbrott*, *skadegörelsebrott*, *bedrägeribrott m.m.*, *tillgrepp i butik* och *övriga specialstraffrättsliga brott*. För *narkotikabrott*, *övriga brott mot person*, och *övriga BrB-brott* har antalet öppna ärenden ökat. För *våldsbrott* är antalet öppna ärenden oförändrat.

Medelgenomströmningstider

Medelgenomströmningstiden för avslutade ärenden har under perioden 2012–2016 legat på knappt 40 dagar. Sammantaget och i medeltal har det alltså tagit ungefär lika lång tid att hantera avslutade ärenden.

Medelgenomströmningstiden har ökat för både avslutade ärenden och bearbetade ärenden jämfört med 2016. De avslutade ärendena tog i genomsnitt 44 dagar jämfört med 40 dagar och de bearbetade ärendena tog i genomsnitt 98 dagar jämfört med 92 dagar året innan. Medelgenomströmningstiderna skiljer sig kraftigt åt mellan de olika brottskategorierna men ökade för det stora flertalet. Skillnaderna hänger samman med brot-

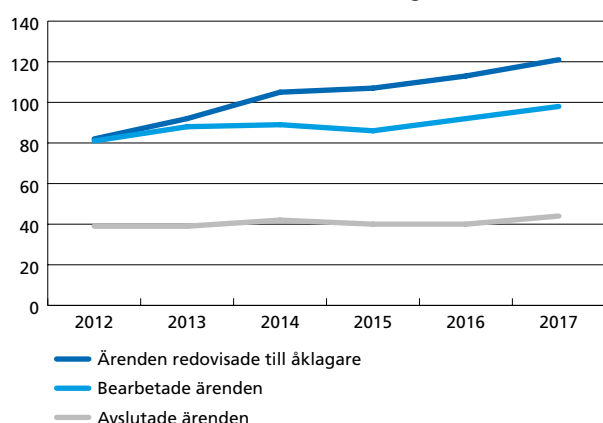
tets karaktär, om det är ett så kallat ingripandebrott eller offerbrott.

Även medelgenomströmningstiden för ärenden redovisade till åklagare har ökade, från 113 dagar till 121 dagar.

Att medelgenomströmningstiderna ökade beror delvis på det arbete som gjorts för att avsluta äldre bearbetade ärenden från 2016.

De höga nivåerna av framförallt äldre öppna ärenden och de ökade medelgenomströmningstiderna visar att det finns en potential att effektivisera utredningsprocessen.

Medelgenomströmningstider (avslutade och bearbetade ärenden samt ärenden redovisade till åklagare), 2012–2017

Arbetsproduktiviteten

Antalet utredningstimmar³⁴ ökade (+ 5,0 %) men antalet bearbetade ärenden ökade något mer (+ 6,0 %). Det betyder att antalet bearbetade ärenden per 1 500 utredningstimmar ökade marginellt (+ 1,0 %). Antalet ärenden redovisade till åklagare ökade dock inte i samma utsträckning som antalet utredningstimmar, vilket betyder att arbetsproduktiviteten har minskat marginellt (- 1,8 %).

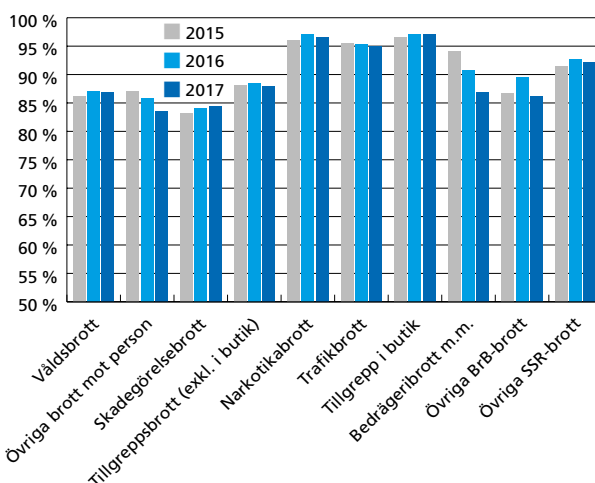
Att det har bearbetats och redovisats fler ärenden beror till stor del på att det under 2016 och 2017 har tillförts resurser till utredningsverksamheten. Antalet utredningstimmar har därmed ökat. Att resultatet för redovisade ärenden trots detta inte påverkats mer positivt beror på att de nyanställda utredarna ännu inte kan utreda i samma takt som en erfaren utredare samt att användningen av förundersökningsbegränsning ökat.

Lagföringskvot

Lagföringskvoten, som är en kvalitetsindikator, minskade med 0,9 procentenheter men ligger kvar på en mycket hög nivå (92,2 %). Den effektiva lagföringskvoten ökade marginellt vilket beror på en ökad användning av förundersökningsbegränsning inom polisen. Det överensstämmer också med utvecklingen att Åklagarmyndigheten fattar betydligt färre beslut om åtalsunderlåtelse.

Lagföringskvoten varierar för de olika brottskategorierna – från 83 till 97 procent. Lagföringskvoten är för flera brottskategorier oförändrad men har minskat något för *övriga brott mot person, tillgreppsbrott (exkl. i butik), narkotikabrott, trafikbrott, bedrägeribrott m.m., övriga specialstraffrättsliga brott* samt *övriga BrB-brott* och ökat marginellt för *skadegörelsebrott*. Lagföringskvoten har minskat marginellt i fem av polisregionerna (Mitt, Stockholm, Syd, Väst och Öst). Spridningen av lagföringskvoten mellan polisregionerna är relativt liten och ligger mellan 89 och 94 procent.

Lagföringskvot per brottskategori, 2015–2017

Den effektiva lagföringskvoten ökade med 0,5 procentenheter (till 87,8 %) jämfört med samma period året innan, och med 1,8 procentenheter sedan 2015. Detta beror på en ökad användning av förundersökningsbegränsning vilket lett till att Åklagarmyndigheten fattade betydligt färre beslut om åtalsunderlåtelse än under 2016.

Kompletteringsvolymen³⁵ var 16 procent 2017 vilket är samma nivå som för 2016. Kompletteringsvolym är ett mått som Åklagarmyndigheten tar fram och som avser andel beslut om att skicka tillbaka förundersökningen till polisen i relation till antal brottsmisstankar med beslut i åtalsfrågan.

Resultatmål

Utredningsandel

Under perioden 2012–2016 minskade utredningsandelen från att inledningsvis ligga på ca 34 procent till att under åren 2014–2016 minska till 28–29 procent. År 2017 minskade utredningsandelen ytterligare, från 27,8 procent 2016 till 27,0 procent.

Förändringarna är relativt små för flera av brottskategorierna. De största minskningarna har inträffat i brottskategorierna *tillgrepp i butik* (- 2,6 procentenheter),

34) Kvaliteten i polismyndighetens tidredovisning har brister. Mer information om tidredovisningen finns i bilaga 1 – *Läsavisningar*.

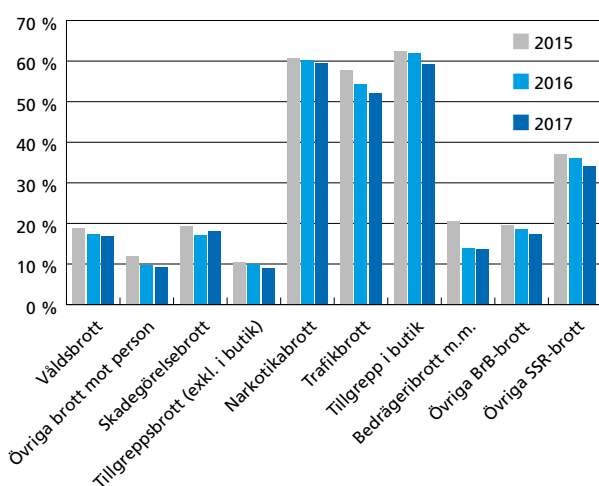
35) Måttet indikerar i vilken utsträckning åklagare bedömer att underlaget i en slutredovisad förundersökning inte är tillräckligt för att kunna ligga till grund för ett lagföringsbeslut och därför återför förundersökningsledarskapet till polisen. Åklagarmyndigheten för dock ingen statistik över anledningarna till kompletteringsbehovet.

trafikbrott (- 2,2 procentenheter) och övriga specialstraffrättsliga brott (- 1,8 procentenheter).

Som framgår av figuren nedan varierar utredningsandelen relativt mycket mellan de olika brottskategorierna. De högsta utredningsandelarna har de brottskategorier som helt eller till stor del består av så kallade ingripandebrott (*narkotikabrott, trafikbrott, tillgrepp i butik* och *övriga specialstraffrättsliga brott*) och de lägsta utredningsandelarna har de så kallade offerbrotten.

Den främsta anledningen till att utredningsandelen minskat är att det bearbetats betydligt fler ärenden än normalt. De bearbetade ärendena (avslutade ärenden där en förundersökning har inletts) ökade med 6,0 procent (+ 31 606). Ökningen omfattar samtliga brottskategorier förutom *tillgrepp i butik*, och är störst för *övriga brott mot person, narkotikabrott* och *trafikbrott*. Samtliga polisregioner utom polisregion Öst bearbetade fler ärenden.

Utredningsandel per brottskategori, 2015–2017

Att de bearbetade ärendena ökat har främst två orsaker. Den ena är att en väsentlig andel av de bearbetade ärendena utgörs av avslutade tidigare öppna ärenden från ärendebalansen som skapades under 2016. Den andra orsaken är PKC:s utökade utredningsuppdrag. Polismyndigheten har beslutat att PKC ska ha en utökad förmåga att genomföra initiala utredningsåtgärder. Vid PKC ska man också fatta beslut om huruvida förundersökning ska inledas eller inte i ärenden som tas emot och handläggs. Förändringarna påbörjades den 31 oktober 2016 och har nu genomförts i samtliga polisregioner. Det utökade utredningsuppdraget medför att PKC bearbetar fler ärenden än tidigare, dels i syfte att vid första kontakten med medborgaren säkerställa om det finns spår eller annan bevisning, dels att vidta åtgärder som säkerställer målsägandes rätt. Att de bearbetade ärendena har ökat vid PKC beror bland annat på att förundersökning behöver inledas när civilanställda genomför vissa initiala utredningsåtgärder.

Målet med denna verksamhetsförändring är att PKC i merparten av alla inkomna ärenden gör en initial prövning av om förundersökning ska inledas eller inte samt att åtgärderna så tidigt som möjligt i kontakten med

målsäganden ska säkerställa kvaliteten i det utredningsmaterial som PKC överlämnar till andra handläggande utredningsenheter inom Polismyndigheten.

Det aktiva arbetet med att minska ärendebalanserna från 2016 samt PKC:s utökade utredningsuppdrag har därmed sammantaget fått en dämpande effekt på utredningsandelen.

En annan konsekvens av att det bearbetats betydligt fler ärenden än normalt är att den så kallade förundersökningsandelen ökat från 42,0 procent till 43,9 procent, vilket innebär att en större andel av de avslutade ärendena har varit föremål för förundersökning.

Redovisningsandel

Redovisningsandelen är en indikator som med fördel kan användas tillsammans med utredningsandelen för resultatbedömning under perioder när det sker större insatser för att minska ärendebalanser. Redovisningsandelen är till sin konstruktion snarlik Brås personupplämningsprocent. Under 2017 var redovisningsandelen oförändrad, 11,9 procent jämfört med 11,7 procent 2016.

Redovisningsandelen ökade marginellt för *bedrägeribrott m.m.* och minskade något för *tillgrepp i butik, övriga specialstraffrättsliga brott, narkotikabrott* och *trafikbrott*. Redovisningsandelen ökade eller var oförändrad i samtliga polisregioner utom Öst och Nord där den minskade.

Ärenden redovisade till åklagare

Antalet ärenden redovisade till åklagare ökade något (+ 4 454, + 3,1 %) och uppgick till 149 819. Detta är första gången sedan 2009 som det skett en ökning av antalet redovisade ärenden till åklagare.

Även om antalet ärenden redovisade till åklagare totalt ökade finns det relativt stora variationer inom de olika brottskategorierna. Brottskategorierna *narkotikabrott, trafikbrott, skadegörelsebrott* och *bedrägeribrott m.m.* var de som ökade mest (+ 8–11 %). Antalet ärenden redovisade till åklagare ökade för samtliga polisregioner utom för polisregionerna Öst och Bergslagen där ärendeproduktionen minskade.

En bidragande orsak till den ökade ärenderedovisningen inom narkotika- och trafikbrott är aktiviteten inom dessa brottskategorier med anledning av medborgarlöften och samverkansöverenskommelser som polisen träffat med kommuner utifrån lokala problembilder och medborgarnas önskemål.

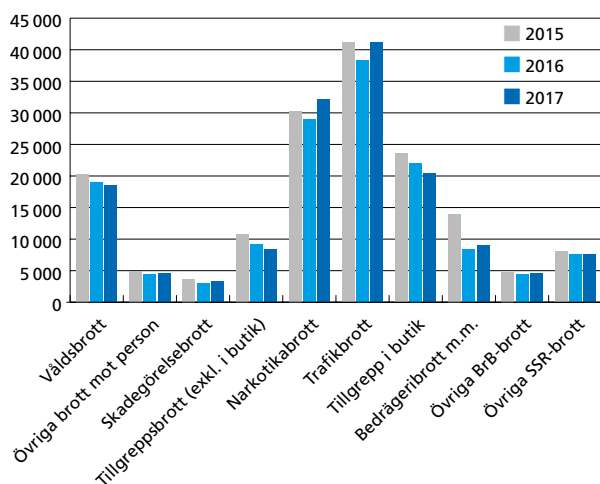
De brottskategorier som minskade var främst *våldsbrott* och *tillgreppsbrott*. Antalet redovisade våldsbrottsärenden minskade något (- 523, - 2,7 %). Minskningen omfattar alla typer av våldsbrott utom våldtäkter. Misshandelsbrott är den typ av våldsbrott där redovisningen av ärenden till åklagare antalsmässigt minskat mest.

För tillgreppsbrott, både de som avser *tillgrepp i butik* och *tillgreppsbrott (exkl. i butik)*, minskade däremot antalet ärenden som redovisades till åklagare med ca 8 procent (- 1 717, - 7,8 %) respektive (- 775, - 8,5 %).

Vanligtvis finns en koppling mellan antalet redovisade ärenden och antalet inkomna ärenden. Antalet ärenden redovisade till åklagare ökade i de brotts-

kategorier där antalet inkomna ärenden ökade, och minskade i de brottskategorier där antalet inkomna ärenden minskade. Det enda undantaget är *bedrägeribrott m.m.* där antalet ärenden redovisade till åklagare ökade trots att inflödet minskade.

Ärenden redovisade till åklagare per brottskategori, 2015–2017

Förundersökningsbegränsade ärenden

En faktor som påverkar antalet ärenden som redovisas till åklagare är i vilken omfattning förundersökningsbegränsning används. Förundersökningsbegränsning³⁶ innebär att en förundersökning kan läggas ned och att brottet inte utreds eller inte utreds färdigt, även om det finns en misstänkt person³⁷.

Genom att utnyttja förundersökningsbegränsning tidigt i rättskedjan kan resurser sparas och ägnas åt annan brottsutredande verksamhet. Om dessa brott inte förundersökningsbegränsas hos polisen är det troligt att Åklagarmyndigheten i ett senare skede fattar beslut om åtalsunderlåtelse.

Förändringar av antalet förundersökningsbegränsade ärenden påverkar antalet ärenden som redovisas till åklagare. Om polisens användning ökar kan detta innebära att färre ärenden redovisas till åklagare. Under 2017 ökade antalet förundersökningsbegränsade ärenden med 16 procent (+ 4 092). Ökningen avser samtliga brottskategorier. Antalsmässigt är det framförallt *narkotikabrott* och *trafikbrott* som ökat. Åklagarmyndigheten har dessutom fattat 19 procent färre beslut om åtalsunderlåtelse, vilket ytterligare förstärker bilden av att användningen av förundersökningsbegränsning inom polisen har ökat.

Beslut om förundersökningsbegränsning fattas dock inte för ärenden, utan för enskilda brott. Ett ärende kan

innehålla flera brott. Om endast ett av flera brott i ett ärende förundersökningsbegränsas registreras inte hela ärendet som förundersökningsbegränsat. I dagsläget finns det inom polisen inte tillgång till uppgifter om förundersökningsbegränsning per brott. Den faktiska användningen av förundersökningsbegränsning är därför högst troligt högre än vad som redovisas här.³⁸

När polisen redovisar fler ärenden till åklagare ökar också möjligheten för Åklagarmyndigheten att klara upp fler brott.

Särskild redovisning

Detta avsnitt omfattar tre brottskodsgrupper: *brott i nära relation*, *våld mot barn* och *våldtäkter*, för vilka en särskild analys har genomförts. Fokusområdena är prioriterade i samhället och inom polisen.³⁹ Detta gäller både i det brottsförebyggande (BF) och det brottsutredande arbetet (UL). Fokusområdena ingår som en del i polisens verksamhetsplan för 2017.

Avsnittet omfattar även

- en redovisning av bekräftade *skjutningar* och *dödligt våld* som ökat kraftigt
- en beskrivning av *ärendesamordning* och *brottsamordning avseende brottsaktiva* som också ingår som ett prioriterat område i det strategiska initiativet om utredningsverksamheten
- den brottsofferundersökning som myndigheten genomfört.

Brott i nära relation

Brott som sker i en nära relation är starkt kränkande för brottsoffren. Därför är det viktigt att polisen kontinuerligt vidareutvecklar sina arbetsmetoder både avseende brottsutredning och bemötande av brottsoffer.

Brott i nära relation kan drabba såväl vuxna som barn och såväl män som kvinnor. I polisens kategorisering av brott i nära relation ingår ett antal brottstyper, varav några exempel anges nedan:

- grov fridskränkning och grov kvinnofridskränkning
- misshandel (grov/ej grov) inomhus mot kvinna respektive man i nära relation
- misshandel (grov/ej grov) inomhus mot barn 0–6 år, bekant med offret
- våldtäkt inomhus, såväl försök som fullbordad.

Det är brottstyper som framförallt återfinns i kategorin *våldsbrott*, men även i brottskategorin *övriga brott mot person*.

Resultatanalys

Under 2017 inkom 25 306 ärenden som ingår i kategorin brott i nära relation. Det är ett oförändrat inflöde jämfört med 2016 (+ 27, + 0,1 %).

36) Sedan 1 januari 2013 har polisen möjlighet att själv fatta beslut om förundersökningsbegränsning i vissa fall. Tidigare var det alltid en åklagare som fattade detta beslut.

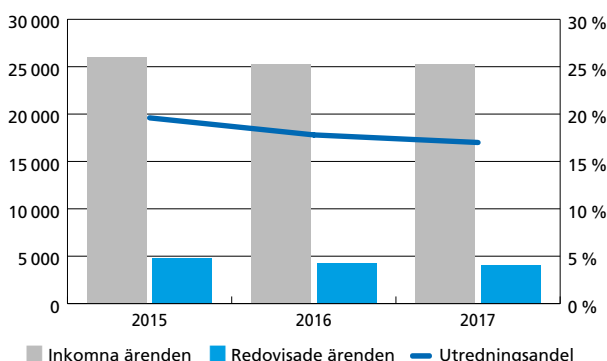
37) När polisen förundersökningsbegränsar ett brott beror det oftast på att den misstänkte nyligen dömts för annan brottslighet, eller är misstänkt för andra brott, och att ytterligare utredning eller dom inte påverkar straffet. En individuell bedömning görs alltid där man tar hänsyn till bland annat brottets art, straffvärde och den misstänktes risk för återfall i brott.

38) Rapport 2015:17 – Utveckling av förundersökningsbegränsning 2006–2014, Delrapport inom uppdraget Resultatutveckling avseende utredning och lagföring (Brottsförebyggande rådet).

39) Handläggningen gällande brott mot barn, våld i nära relation och sexualbrott mot vuxna behöver bygga på enhetliga och gemensamma arbetssätt. Polisen har metodstöd för att korta handläggningstiderna och höja kvaliteten i säkringen av bevis vid utredning av dessa brott.

I majoriteten av dessa ärenden utgjorde kvinnor brottsoffer (85 %). För de brottstyper som ingår i brott i nära relation inleds i princip alltid en förundersökning. Förundersökningsandelen är hög (96,2 %). I en majoritet av ärendena är åklagare förundersökningsledare.

Brott i nära relation, antal inkomna ärenden, antal ärenden redovisade till åklagare samt utredningsandel för åren 2015–2017

Ärendeinströmningen varierar mellan olika brottstyper. Det är framför allt misshandelsbrotten som minskat, medan ärenden rörande våldtäkter ökat. Ökningen avseende våldtäkter gäller framför allt kvinnor men även flickor i åldern 15–17 år samt under 15 år som utsatts för en fullbordad våldtäkt inomhus.

Minskningen för misshandelsbrotten avser antalsmässigt främst misshandel (ej grov) mot såväl män som kvinnor inomhus, där gärningspersonen är en nära relation eller bekant samt misshandel mot flickor 0–6 år av en bekant. Grov misshandel inomhus mot kvinna 18 år eller äldre i nära relation har andelsmässigt minskat kraftigt.

Antal ärenden redovisade till åklagare minskar något
Både antalet ärenden redovisade till åklagare och utredningsandelen har fortsatt att minska. Antalet ärenden redovisade till åklagare uppgår till 4 044 och minskade med 5,2 procent (- 222 ärenden) jämfört med samma period året innan. Utredningsandelen minskade med en knapp procentenhet, till 17,0 procent.

Medelgenomströmningstider och öppna ärenden ökar
Under 2017 ökade antalet öppna ärenden med 13,7 procent (+ 987). De uppgick vid utgången av året till 8 207 ärenden, jämfört med 7 220 ärenden 2016. Ökningen tillskrivs både äldre och yngre ärenden medan den största antalsmässiga ökningen finns bland ärenden som är 0–3 månader. Dessa har ökat med 516 ärenden (+14, 6 %) sedan utgången av 2016.

Det normala när antalet äldre öppna ärenden ökar är att medelgenomströmningstiderna minskar. Detta beror på att det normalt avslutas en större andel färskare ärenden än äldre ärenden när ärendebalanserna ökar.

För 2017 är utvecklingen den motsatta – medelgenomströmningstiderna ökar kraftigt. Sedan 2016 har medelgenomströmningstiderna ökat från 92 till 106 dagar för bearbetade ärenden. För ärenden redovisade

till åklagare har medelgenomströmningstiden ökat från 134 till 150 dagar.

Lagföringskvoten minskar marginellt, men är på fortsatt hög nivå

För brotten i nära relation gäller generellt att lagföringskvoten är hög. Nivån är oförändrad i jämförelse med 2016, 91,6 procent (+ 0,2 procentenheter) vilket är en fortsatt hög nivå.

Våldtäkter

Våldtäktsbrott är särskilt kränkande för brottsoffren med efterföljande stort behov av stöd från samhället. Det är viktigt att kvaliteten i utredningsarbetet fortsatt förbättras, bland annat genom regelmässig tillämpning av ändamålsenliga arbetsmetoder. Under 2017 reviderades polisens metodstöd vid grova våldsbrott (PUG). Ett viktigt syfte i samband med detta var att föra in sexualbrott (våldtäkter) bland de brott som ska utredas i enlighet med metodstödet. Syftet är att skapa bättre förutsättningar för stabila och robusta utredningar.⁴⁰ Flera åtgärder genomfördes under året för att förbättra polisens arbete med att utreda våldtäkter och andra sexualbrott:

- Polismyndigheten genomförde under 2016–2017 en genomlysning av våldtäktsärenden vilket resulterat i rapporten *Förbättrad kvalitet i utredningar om våldtäkter*.
- I samband med arbetet med översynen av metodstödet (PUG) arbetades även en checklista fram och den beskriver tydligare vilka initiala åtgärder yttre personal och personal i jourmiljö ska vidta när det gäller våldtäkter och sexuella ofredanden.
- En ytterligare åtgärd för att förbättra utredningsarbetet inom detta område är att utifrån ett rättskedjersperspektiv skapa nationella riktlinjer för spårsäkring och då särskilt hur de olika berörda myndigheterna ska hantera de särskilda spårsäkringssatser som ska användas i samband med misstanke om sexuella övergrepp. Arbetet leds av Polismyndigheten och bedrivs i nära samverkan med Åklagarmyndigheten, Nationellt centrum för kvinnofrid (NCK) och Rättsmedicinalverket (RMV).⁴¹

Resultatanalys

I den reguljära Nationella trygghetsundersökningen (NTU) 2017 som genomfördes av Brottsförebyggande rådet (Brå), undersöktes utsattheten för sexualbrott.⁴² Här innefattas ett bredare spektrum av brott – från blottning till våldtäkt. Av befolkningen (16–79 år) uppgav 2,4 procent att de utsatts för den här typen av brott under 2016, vilket är en ökning från 0,8 procent 2012. Under perioden 2005–2012 låg sexualbrotten däremot på en relativt stabil nivå kring 1 procent utsatta.

Det var stora skillnader mellan män och kvinnor samt mellan olika åldersgrupper vad gäller utsattheten för sexualbrott. Betydligt fler kvinnor än män hade blivit utsatta

⁴⁰ Revideringen slutfördes under hösten 2017.

⁴¹ Arbetet ska vara klart under 2018.

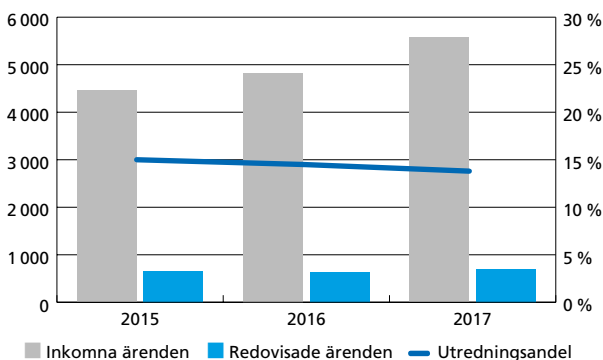
⁴² Brottsförebyggande rådet (2017): *Utsatthet för brott 2016. Resultat från Nationella trygghetsundersökningen (NTU) 2017*.

för sexualbrott; 4,1 procent av kvinnorna jämfört med 0,6 procent av männen uppgav att de blivit utsatta under 2016. Unga kvinnor (16–24 år) var den grupp som var mest utsatt för sexualbrott 2016 (14 %). Även anmälningsbenägenheten undersöktes, och för sexualbrott polisanmäldes drygt var tionde händelse (11 procent).

Kraftig ökning av inkomna ärenden

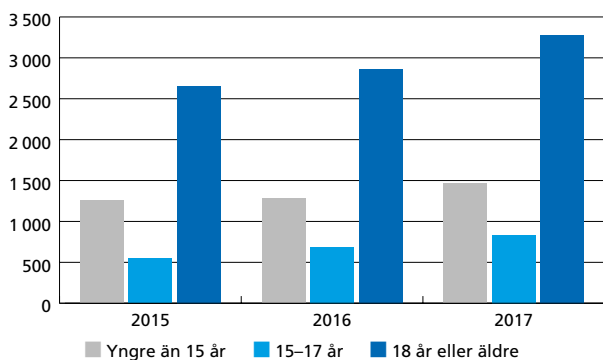
Under 2017 inkom 5 573 ärenden om våldtäkt (inklusive försök) till polisen. Det är en kraftig ökning (+743, +15,4 %) jämfört med 2016. Framför allt ökade fullbordade våldtäkter och grova våldtäkter mot kvinnor, flickor 15–17 år och flickor under 15 år. Majoriteten av de inkomna ärendena utgörs av våldtäkt inomhus (ca 83 %). Båda kategorierna, våldtäkt inomhus (+ 654, + 16,5 %) och våldtäkt utomhus⁴³ (+ 89, + 10,3 %) ökade jämfört med 2016.

Våldtäkt (inkl. försök), antal inkomna ärenden, antal ärenden redovisade till åklagare samt utredningsandel för åren 2015–2017

Av de inkomna våldtäktsärendena utgjordes 3 279 (59 %) av våldtäkter mot vuxna och i 95 procent (3 109) av dessa fall var brottsoffren kvinnor, medan de i 5 procent (170) av fallen var män. Av de inkomna våldtäktsärendena var 41 procent (2 294) våldtäkter mot barn i åldern 0–17 år. I de flesta fallen (88 %) var offret en flicka, medan våldtäkter mot pojkar utgjorde 12 procent av anmälningarna. En uppdelning efter ålder visar att det skett en kraftig ökning av våldtäkter mot barn i åldern 15–17 år (+ 143, + 20,7 %). Ökningen avser utslutande våldtäkt mot flickor.

Våldtäkt (inkl. försök), antal inkomna ärenden efter ålder på den utsatte, 2015–2017

43) Våldtäkt utomhus är den brottskodgrupp som används för uppföljning av överfallsvåldtäkter.

Precis som för brott i nära relation är våldtäkt en brottstyp där det inleds förundersökning i de flesta ärendena. Förundersökningsandelen är fortsatt hög (96,0 %) och den har ökat marginellt sedan 2016. I merparten av ärendena är en åklagare förundersökningsledare.

Ökning av antalet ärenden redovisade till åklagare men minskning av utredningsandelen

Antalet ärenden redovisade till åklagare ökade kraftigt jämfört med 2016 (+ 67, + 10,6 %) och uppgick till 701. Utredningsandelen för våldtäkter minskade dock marginellt, från 14,5 procent 2016 till 13,8 procent 2017.

Ökning av ärendebalanser och medelgenomströmningstider

Antalet öppna ärenden ökade kraftigt, med 28,2 procent (+ 454). De uppgick vid utgången av 2017 till 2 065 ärenden, jämfört med 1 611 ärenden vid samma tidpunkt 2016. Det är en mycket kraftig ökning av ärenden som varit öppna mer än 6 månader (+ 166, + 36,4 %). Sedan 2016 har medelgenomströmningstiderna ökat från 104 till 115 dagar för bearbetade ärenden. För ärenden redovisade till åklagare har medelgenomströmningstiden ökat marginellt – från 150 till 154 dagar.

Lagföringskvoten har minskat marginellt

Lagföringskvoten är 95,6 procent, vilket är en marginell minskning jämfört med 2016 (96,5 %).

Våld mot barn

Polisen vidareutvecklar kontinuerligt sina arbetsmetoder både avseende brottsutredning och bemötande av brottsoffer. Under 2017 deltog polisen i Åklagarmyndighetens projekt om en översyn och modernisering av metodstödet *Ett bästa arbetssätt* för våld i nära relationer och mot barn samt sexualbrott mot barn och vuxna. Genom att ytterligare utveckla samverkan mellan myndigheterna är avsikten att öka samsynen kring kvaliteten i bevissäkringen samt att korta handläggningstiderna.⁴⁴

I kategoriseringen av våld mot barn i åldrarna 0–17 år ingår ett antal brottstyper, till exempel:

- misshandel
- våldtäkt
- grov fridskränkning
- olaga hot
- personrån.

Resultatanalys

I ärenden rörande våld mot barn är det i allmänhet en åklagare som är förundersökningsledare. Förundersökning inleddes under 2017 i 84 procent av de inkomna ärendena, vilket är i linje med tidigare år. Under 2017 inkom 26 262 ärenden som ingår i kategorin *våld mot barn*. Av de inkomna ärendena utgjordes 56 procent (14 737) av våld mot pojkar och 39 procent (10 165) våld

44) Projektet slutfördes under 2017 och införandet av metodstödet pågår i både Polismyndigheten och Åklagarmyndigheten. Detta arbete beräknas vara avslutat under första kvartalet 2018.

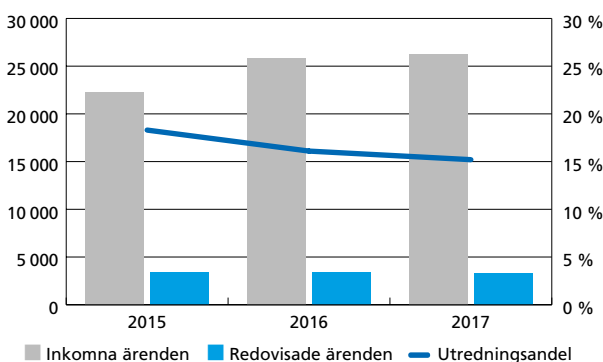
mot flickor.⁴⁵ Sett till de utsattas ålder så gällde 48 procent av ärendena våld mot barn i åldern 0–15 år och 26 procent mot barn i åldern 15–17 år.⁴⁶

Små förändringar i antalet inkomna ärenden och ärenden redovisade till åklagare

Antalet inkomna ärenden ökade marginellt (+ 443, + 1,7 %) jämfört med 2016. Antalet inkomna ärenden som rör våld mot barn ökade dock kraftigt mellan 2015 och 2017 (+ 4 026, + 18,1%). De ärenden som polisen redovisar till åklagare har legat stabilt under treårsperioden och minskade endast marginellt (- 30, - 0,9 %) under 2017 jämfört med 2016.

Senare års ökning av antalet inkomna ärenden kan bero på många olika faktorer, exempelvis uppmärksamhet i media kring våld mot barn, den skärpta anmälnings-skyldigheten för de som arbetar med barn och en sannolik ökad anmälningsbenägenhet hos skolor avseende våldshändelser mellan elever. Forskning har visat att statistik över polisanmälningar ändå bara omfattar en mindre del av det våld mot barn som begås.⁴⁷ I detta sammanhang är det heller inte tillämpligt att se till brottsofferundersökningar, då dessa inte omfattar barn yngre än 15 år.

Våld mot barn, antal inkomna ärenden, ärenden redovisade till åklagare, samt utredningsandel för åren 2015–2017

Utredningsandelen fortsätter att minska i ärenden med våld mot barn

Utredningsandelen har mellan 2016 och 2017 minskat marginellt, från 16,1 till 15,2 procent. Sedan 2015 är dock minskningen mer markant, - 3,2 procentenheter. Om man studerar utredningsandelen för brott begångna mot flickor respektive pojkar framkommer att utredningsandelen är ungefär lika för brott mot flickor (15,1 %) som mot pojkar (15,0 %), men utredningsandelen har minskat mer för brott mot flickor sedan 2016 (-1,3 % jämfört med - 0,5 %). Förundersökningsandelen är generellt högre för flickor än för pojkar. Under 2017 hade förundersökning inletts i 87 procent av ärendena

45) I resterande ärenden, 5 procent (1 360), framgår ej offrets kön av brottskods-informationen.

46) I resterande ärenden, 26 procent (6 734), saknas information om ålder eller så innehåller brottskods-informationen bara uppgiften att barnen är yngre än 18 år.

47) Brottsförebyggande rådet (2011): *Den polisanmälda barnmisshandeln. Utvecklingen fram till 2009*. Rapport 2011:16.

för flickor och i 82 procent av ärendena för pojkar. Resultaten är oförändrade i förhållande till 2016.

Öppna ärenden ökar marginellt för brott som rör våld mot barn

Sedan 2016 har antalet öppna ärenden ökat något med 3,5 procent (+ 196) och sedan 2015 har en kraftig ökning skett (+ 1 298, + 28,6 %). De öppna ärendena uppgick vid utgången av 2017 till 5 838 ärenden.

Medelgenomströmningstiderna har sammantaget ökat från 74 till 85 dagar för bearbetade ärenden. För ärenden redovisade till åklagare har medelgenomströmningstiden ökat kraftigt – från 131 till 146 dagar.

Lagföringskvoten är oförändrad

Lagföringskvoten ligger kvar på en oförändrad hög nivå (88,1 %), jämfört med 2016 (88,3 %).

Sammanfattning brott i nära relation, våldtäkter och våld mot barn

Kvaliteten i de ärenden som redovisas till åklagare (lagföringskvoten) är oförändrad för ärenden som rör våld mot barn, men har minskat marginellt för våldtäkter och ärenden som rör brott i nära relation. För samtliga fokusområden ligger den dock kvar på höga nivåer. Vi ser en positiv utveckling för antalet ärenden redovisade till åklagare avseende brottskodsgruppen våldtäkt. De redovisade ärendena har ökat kraftigt med 10,6 procent (+ 67). I övrigt har antalet ärenden redovisade till åklagare samt utredningsandelen generellt minskat inom fokusområdena. När det gäller öppna ärenden och medelgenomströmningstider har de generellt ökat för fokusområdena.

Skjutningar och dödligt våld

Under 2017 skedde 320 bekräftade skjutningar⁴⁸ i landet. I samband med dessa skjutningar avled 43 personer och 140 skadades. Flest skjutningar, 120 stycken, skedde i polisregion Stockholm, följt av polisregion Syd med 93 skjutningar. I polisregionerna Mitt och Väst skedde 38 skjutningar vardera, i polisregion Öst 20 skjutningar, i polisregion Bergslagen 7 skjutningar och i polisregion Nord 4 skjutningar.

Omständigheterna kring skjutningarna i kriminell kontext har ofta sin bakgrund i narkotikaaffärer eller konflikter om makt/inflytande över andra typer av brottsliga affärer. En tydlig majoritet av konflikterna med våldsytringar, såsom skjutningar, som finns bland kriminella i Sverige har koppling till utsatta områden (även riskområden och särskilt utsatta områden inkluderade). Över hälften av skjutningarna skedde på allmän plats i tätbebyggt område. Näst vanligast var skjutning i bostad eller annan byggnad.

De som utsatts för skjutningar eller annat grovt våld vill ofta inte medverka i utredningen, vilket försvårar möjligheten att klara upp brotten.

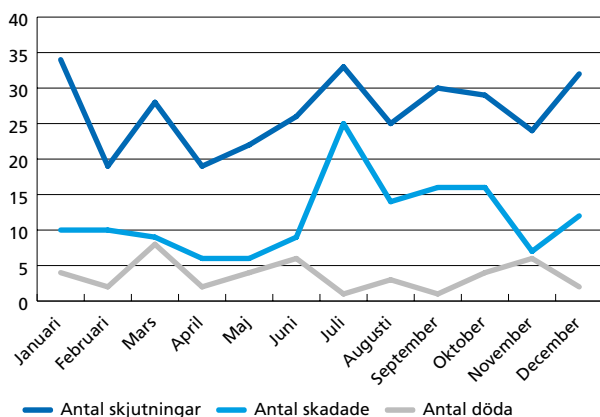
48) En bekräftad skjutning är att det avfyrats projektiler med krutladdat vapen och det finns spår efter detta i form av kulor, hylsor eller skador på material eller personer som kommer av beskjutningen, alternativt att det finns fler än ett oberoende ögonvittne till skjutningen. Skjutningen måste också vara icke-legal och inte uppenbart oavsiktlig.

Av de målsägande i skjutningarna förekom en knapp tredjedel i misstankeregistret och brottsregistret medan en tredjedel inte fanns i något av polisens register för brott. Inrapporterade misstänkta förövare finns bara i drygt 30 procent av de bekräftade skjutningarna.

Den vanligaste typen av skjutvapen var pistol, men i ett inte oansenligt antal skjutningar användes automatvapen. Handgranater är fortsatt vanligt förekommande och även kraftiga så kallade bangers (Cobra 8). Explosiver av olika slag är ett tydligt ökande problem i flera delar av landet.

En mycket allvarlig utveckling är att både Polismyndigheten och enskilda poliser angrips än mer våldsamt med hot om och faktiska våldsytringar genom skjutning eller sprängning.

Antal skjutningar varav döda och skadade, januari–december 2017

Ärendesamordning och brottsamordning avseende brottsaktiva

Ärendesamordning

Ärendesamordning innebär att polisen i ett samlat grepp utreder brottsmisstankar (i flera ärenden) mot en person. Dessa redovisas sedan samlat till åklagaren.

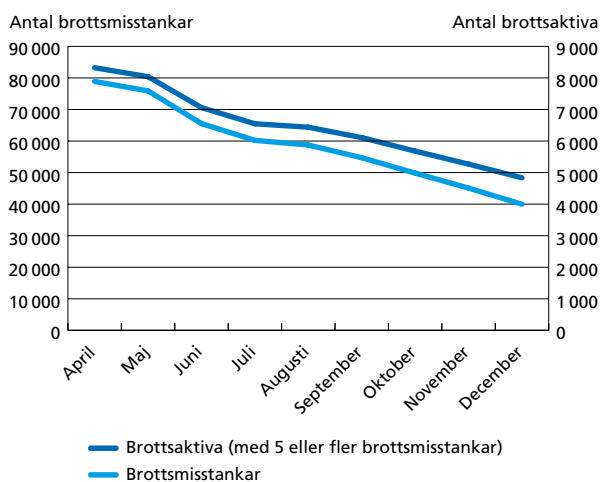
Polismyndigheten genomförde under våren 2017 en ärendesamordningskonferens med deltagare från samtliga polisområden, där styrdokumenterna för ärendesamordning presenterades. Vid konferensen genomfördes grupparbeten med syfte att öka kunskap och förståelse för vikten av enhetlighet som ett led i att uppnå en effektivare ärendesamordning.

It-stödet *Status* för ärendesamordning som togs fram under 2016 utvecklades vidare under 2017. Polisregionerna ärendesamordnar och genomför regelbundna ärenderevisioner med hjälp av *Status*. Detta har lett till att arbetet mot frekvent brottsaktiva personer har blivit mer effektivt och strukturerat. Polismyndigheten konstaterar att antalet brottsaktiva med fem eller flera brottsmisstankar har minskat med ca 40 procent sedan april 2017. Samtidigt har antalet brottsmisstankar för personer med 5 eller fler brottsmisstankar minskat med nästan 50 procent.

Det arbete som pågick under 2017 för att uppnå en ärendesamordning där misstankar och ärenden per indi-

vid oftare utreds och redovisas i ett sammanhang till Åklagarmyndigheten, kommer att fortsätta under 2018.

Antal brottsaktiva samt antal brottsmisstankar för dessa personer, april–december 2017⁴⁹

Brottsamordning

Brottsamordning innebär systematiska analyser av brottsligheten för att undersöka om det finns gemensamma faktorer som kan tyda på seriebrottslighet. Brottsamordning innefattar operativ brottsanalys och forensisk analys.

Polismyndigheten genomförde under hösten 2017 en brottsamordningskonferens med deltagare från samtliga polisregioner. Liksom vid konferensen om ärendesamordning genomfördes grupparbeten, i det här fallet med syfte att öka kunskap och förståelse för vikten av enhetlighet för en effektivare brottsamordning, även internationellt. Polismyndighetens förmåga att upptäcka brottsserier utvecklades under 2017. Detta bland annat genom bättre fokus, fler brottsamordningsfunktioner, ökad kompetens och tillgång till bättre it-stöd.

I samband med myndighetsombildningen delades begreppet ärende- och brottsamordning i två processer. Detta har medfört ökat fokus på brottsamordning där fler funktioner etablerats, exempelvis förundersökningsledare, forensiker och internationella operativa handläggare (IOH).

En annan effekt av fokuseringen är fortsatt utveckling i omhändertagandet av dna-träffar. Under året fördjupades samarbetet inom EU för att bekämpa gränsöverskridande brottslighet och terrorism (Prümrådsbeslutet). Ytterligare tre länder blev dna-operativa⁵⁰, vilket resulterade i en mängd nya spår mot person bland annat gällande våldtäkter, stölder, rån, inbrott i bostad och försök till mord. I dagsläget utbyter Polismyndigheten dna-träffar med 19 EU-länder.

49) Diagrammet visar antalet personer med fem eller flera brottsmisstankor (brottsaktiva) samt det totala antalet brottsmisstankor dessa personer ger upphov till.

50) Dna-operativ innebär att länder automatiskt söker dna-profiler i varandras dna-register.

Brottsamordningen utvecklade under 2017 en ökad kompetens genom veckovisa möten med representanter från polisregionerna. Till detta kommer att en myndighetsmodellen har ökat den dagliga dialogen mellan polisregionerna och möjligheterna till ett effektivt informations- och erfarenhetsutbyte över landet. Detta främst i frågor som rör nya tillvägagångssätt, seriebrottslighet, iakttagelser och underrättelseinformation om internationella stödligor.

Det it-stöd för brottsamordning som togs fram under 2016 utvecklades vidare under 2017. För att ytterligare öka användningen genomfördes utbildningar för användare.

Nationella brottsofferundersökningen

En nationell brottsofferundersökning genomfördes under 2017⁵¹. Där ställdes frågor om bland annat bemötande, tillgänglighet, information och förtroende. Undersökningen mäter hur brottsutsatta upplever sina kontakter med polisen. Ett bra bemötande kan vara avgörande för om den brottsutsatta kommer att medverka i den fortsatta utredningen. Undersökningen ger värdefull information och kunskap om vilka åtgärder som behöver vidtas för att brottsutsatta ska vara nöjda med polisens arbete. Undersökningen belyser brottsutsattas uppfattning om polisens agerande i samband med polisanmälan samt vid de eventuella kontakter som skett efter anmälningstillfället.

Enligt de övergripande nationella resultaten är brottsutsatta generellt sett nöjda med sina kontakter med polisen. Omdömena är höga när det gäller det bemötande, den tillgänglighet och den information som polisen ger i samband med att brott anmäls. När det gäller kontakten efter anmälan är flertalet nöjda med det bemötande de fått men en något lägre andel är nöjda med möjligheten att få komma till tals i utredningen. Kvinnor är mer nöjda än män och nöjdheten tycks öka i takt med stigande ålder. Det finns däremot ingen skillnad i hur man bedömer polisen som helhet kopplat till den brottsutsattes födelseland eller utbildningsnivå. Utsatta för tillgreppsbrott som exempelvis stöld, snatteri och inbrott är mer nöjda än de som utsatts för våldsbrott. Resultaten kommer att användas till att följa upp, utveckla och förbättra polisens arbete.

Forensisk verksamhet

Med forensisk verksamhet avses konventionell forensik, it-forensik samt brottsplatsarbete.

Den forensiska verksamheten inom polisen bedrivs i huvudsak vid nationellt forensiskt centrum (NFC), regionernas forensiska sektioner samt på it-brottscentrum inom nationella operativa avdelningen (Noa) och regionernas it-brottscentrum. Det finns även forensisk verksamhet utanför dessa enheter, till exempel inom gränspolisens hantering av urkunder och inom den it-forensiska verksamheten.

NFC har det nationella processansvaret för hela Polismyndighetens forensiska verksamhet.

Den forensiska processen

Den forensiska processen startar med brottsplatsundersökning och avslutas då ärendet avgörs i domstol. Den forensiska verksamheten är ofta avgörande för brottsutredningar och kan vara pusselbiten som gör det möjligt att utreda och väcka åtal. Genom teknisk information och bevisning stöttar den forensiska verksamheten rättsväsendets aktörer genom att ge svar på frågor om en händelses förlopp. Detta kan inkludera aspekter som rör spårens egenskaper, kopplingar gällande orsak och verkan, eller kopplingar mellan platser, spår och personer i tid och rum. Betydelsen av teknisk bevisning ökar och i takt med att tekniken utvecklas får vi nya möjligheter till mer avancerade undersökningar.

Den forensiska verksamheten är även en viktig länk i samordningen av olika utredningar och ger möjlighet att se likheter i tekniskt tillvägagångssätt mellan olika brott. Forensiken kan binda samman brottsplatser eller koppla misstänkta till brottsplatser genom träffar från biometriska register. Verksamheten är komplex och kräver hög kompetens, samtidigt som utvecklingen inom området forensik går mycket snabbt. Speciellt it-forensiken kräver satsningar för att följa med i utvecklingen och ligga i framkant för att kunna stötta utredningsprocessen optimalt.

NFC ansvarar för flera register som är av stor vikt för brottsutredning och brottsförebyggande arbete. Genom databaserna kan man effektivt jämföra dna och/eller fingeravtryck med misstänkt person. Den största effekten finns inom de biometriska registren för dna och fingeravtryck då de pekar direkt mot en person. Under 2017 påbörjades arbetet med att utöka de biometriska registren med ytterligare ett register för identifiering genom ansiktsjämförelse.

Inom Polismyndigheten fanns det 2017 ungefär 1 200 anställda som på olika sätt utförde arbete inom den forensiska verksamheten, från spårsäkring på brottsplats till analyser vid laboratorium och deltagande vid rättegång. Eftersom målsättningen är att processen ska vara enhetlig och kvalitetssäkrad med rätt kompetens hos personalen, sker ett kontinuerligt kvalitetsarbete gällande metoder och processer men också genom utbildning och utveckling av personal.

Resultatredovisning

Information kring osäkerheter avseende resultatredovisningen för den forensiska verksamheten finns i bilaga 1 – *Läsanvisningar*.

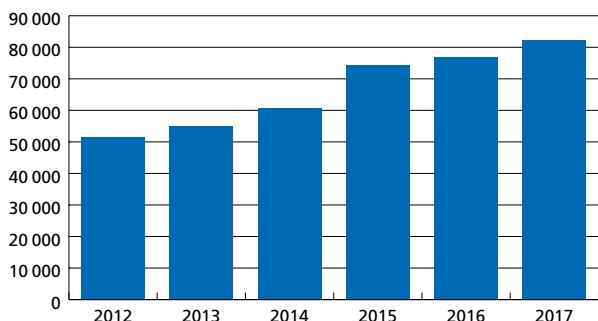
Ärendeutveckling 2012–2017 samt produktion av ärenden under 2017 vid NFC

Ärendeutvecklingen 2012–2017 visar på en kontinuerlig ökning av inkomna ärenden till NFC. I januari 2015 gick SKL (Statens kriminaltekniska laboratorium) över till att bli en nationell avdelning, NFC, inom Polismyndigheten och i samband med detta utökades antalet driftställen från ett till fyra (Linköping, Stockholm, Göteborg och Malmö), därav den stora ökningen

51) SCB (2017): *Brottsutsattas kontakter med polisen 2017. En attitydundersökning riktad till brottsutsatta gällande deras kontakter med polisen.*

mellan 2014 och 2015 som visas i diagrammet nedan.

Inkomna ärenden 2012–2017 till f.d. SKL samt NFC (exkl. personprover-dna, personprover-fingeravtryck samt sökning av asylsökande i fingeravtrycksregistret åt Migrationsverket)⁵²

Resultatutveckling 2015–2017 för NFC (exkl. personprover-dna, personprover-fingeravtryck samt sökning av asylsökande i fingeravtrycksregistret åt Migrationsverket)

Indikator	2015	2016	2017	Skillnad 2016–17	Skillnad 2016–17, %
Inkomna ärenden	72 818	76 990	82 214	5 224	6,8
Avslutade ärenden	72 753	79 386	84 022	4 636	5,8

Inkomna ärenden fortsatte under 2017 att öka i samma takt som året innan, med ca 7 procent. Inom vissa områden är ökningstakten dock mycket högre. Inom narkotika, spår, finger och vapen ökar antalet inkomna ärenden markant. Även inom dna-verksamheten har det skett en stor ökning på inflödet av grova brott. Samtidigt som inkomna ärenden ökar, växer komplexiteten i ärendena vilket medför att antalet samarbetsärenden ökar och det registreras fler material per ärende. Samarbetsärenden är mer komplexa och tar längre tid. Ett exempel på ett samarbetsärende är undersökningen av ett vapen som måste spårsäkras för dna och fingeravtryck och till sist ska provskjutas. Dessa undersökningar måste göras i rätt ordning och med stor försiktighet för att inte kontaminera eller förstöra spår. Antal ärenden där flera ämnesområden och arbetsgrupper har varit inblandade dubblerades nästan under 2017 jämfört med 2016. Den största ökningen skedde inom dna, digitala bevis, fingeravtryck och vapen. Med anledning av detta förstärks generalistfunktionen som samordnar de stora ärendena.

NFC:s produktion låg under året på en hög nivå och produktionstakten ökade med 5,8 procent. Under hösten ökade produktionen för varje månad och i december avslutades i genomsnitt 522 ärenden per arbetsdag att jämföra med 444 avslutade ärenden i genomsnitt per dag för hela året.

Trots den ökade produktionstakten där fler ärenden avslutades än vad som kom in under året klarar NFC inte av att avsluta alla ärenden som kommer in och har en äldre ärendebalans att förhålla sig till. Under 2017 hade NFC i genomsnitt en balans på 10 100 öppna ärenden varje månad.⁵³ I slutet av december hade NFC totalt 10 382 öppna ärenden.

För att öka effektiviteten i processen gjorde NFC insatser inom flera områden under året, bland annat inom vapenområdet. En process har tagits fram där merparten av vapenärenden hanteras. Processen har visat på en god effektivitet men balansen inom vapen kunde ändå inte arbetas av på grund av ökat antal ärenden per handläggare.

Handläggningstid* i antalet dagar 2015–2017 för NFC (exkl. personprover-dna, personprover-fingeravtryck samt sökning av asylsökande i fingeravtrycksregistret åt Migrationsverket)

Indikator	2015	2016	2017	Skillnad 2016–17	Skillnad 2016–17, %
Handläggningstid dagar (50 %)	15	12	17	5	41,7
Handläggningstid dagar (80 %)	33	38	52	14	36,8

* Handläggningstid dagar (50%) anger antal dagar inom vilka 50 procent av de inkomna ärendena handlagts. Handläggningstid dagar (80%) anger antal dagar inom vilka 80 procent av de inkomna ärendena handlagts.

Handläggningstiden varierar över tid mellan olika områden och ökade totalt sett under 2017 jämfört med 2016. Det beror främst på att ett stort antal äldre öppna ärenden arbetades av under året. Inom exempelvis vapen avslutades en stor mängd gamla ärenden från 2012 och framåt. Tiden för analyser i olika ärenden varierar beroende på om den begärda undersökningen är den enda i ärendet eller om det är många undersökningar beställda som måste genomföras i sekvens för att inte en undersökning ska förstöra möjligheten för att genomföra en annan. Eftersom antalet samarbetsärenden ökat är detta också en förklaring till varför handläggningstiderna ökade under 2017.

Ökad bemanning har varit en av de viktigaste åtgärderna. NFC:s personal har ökat med 30 nettoanställda under 2017. Dock pågår den interna utbildningen i två år innan full behörighet uppnås varför effekten av utökningen väntas bli större på sikt. Inom några områden, såsom narkotikaundersökningar och mängdbrott-dna, kortades dock handläggningstiderna på grund av effektiviserade arbetssätt. När gamla balanser arbetas av leder det tillfälligt till att handläggningstider för de berörda områdena ökar då gamla ärenden redovisas.

Handläggningstiden inom vapen har sjunkit under de senaste åren och ligger efter 2017 på 52 dagar i genomsnitt jämfört med 147 dagar i genomsnitt 2015. Detta är resultatet av en ny process för att polis och åklagare i vapenrelaterade ärenden ska få snabbt svar på

52) I november 2016 övergick hela NFC till att använda ärendehanteringssystemet Forum. Det innebär att alla inkomna ärenden därefter ska registreras i Forum medan redan påbörjade ärenden slutförs i TekPro. Arbetet i två ärendehanteringssystemer fortgick under hela 2017 varför det kan finnas kvalitetsbrister i materialet.

53) Då TekPro data har räknats om för att anpassas till de definitioner som används i Forum har inte öppna ärenden kunnat återkapas bakåt i tiden. Därför innehåller antalet öppna ärenden endast uppgift från Forum.

om det är ett vapen enligt vapenlagen och om det är funktionsdugligt. Ett sådant svar kan ligga till grund för beslut om häktning eller inte och har minskat häktningstiden för de individer som inte kan åtalas för vapenbrott.

Ytterligare ett exempel är ett nytt arbetsätt för identifiering av fingeravtryck baserat på ny teknik som gör det möjligt att rationalisera arbetet. Tekniken prövades i ett projekt under 2017. Totalt inom projektet avslutades ca 2 500 ärenden vilka genomfördes utöver den ordinarie verksamheten. Resultatet av projektet visade på en ökad produktivitet och som en konsekvens av detta kommer metoden att införas i ordinarie verksamhet för att minska såväl balanser som handläggningstid.

Inom dna mängdbrott har man under året genom ett nytt arbetsflöde minskat handläggningstiden med nästan 2 dagar. Det handlar om att se över tillgängliga personalresurser utifrån inflödet av ärenden. Ett annat exempel är att man inom gruppen som arbetar med att utvinna dna från spårsäkrade prover genomför arbetsmoment i serie istället för parallellt vilket gjort att ligg-tiderna mellan analyserna har minskat.

I den forensiska processen pågår arbete med att skapa en gemensam struktur för forensik och kriminalteknisk verksamhet inom Polismyndigheten. Arbete pågår med att bland annat korta handläggningstiderna i samverkan med polisregionerna och nationella operativa avdelningen (Noa), och inom NFC startas flera balansprojekt inom vapen, grova brott, spår, finger samt samarbetsärenden.

Under året har även flera gemensamma projekt och aktiviteter startats tillsammans med Noa, polisregionerna och flera nationella avdelningar i syfte att öka lagföring genom att genomlysas och förbättra samverkan mellan forensisk verksamhet och utredningsarbetet inom såväl konventionell forensik, brottsplatsarbete samt it-forensik.

Antalet inkomna personprover-dna från regionerna ökade med 5 procent under 2017. Under året pågick ett arbete inom polisen för att öka antalet prover, och tre av regionerna hade en ökning under 2017 jämfört med 2016. Trots ökningen ligger antalet personprover-dna fortfarande på en alldeles för låg nivå i relation till förstagångsbrytare som misstänks för brott med annan påföljd än böter.

Dna-profiler i spårregistret har ökat med 7 procent sedan slutet av 2016. Inströmningen av personprover-dna (topsningar) är fortfarande för låg, vilket påverkar ökningstakten av registrerade personer i dna-registret. Under 2017 ökade antalet registrerade personer i dna-registret marginellt jämfört med 2016 (0,9 %), vilket i sin tur påverkar möjligheten för träffar vid misstanke om återfallsbrott. Antalet personer i fingeravtrycksregistret har sjunkit något, vilket till viss del beror på omfattande registervård under 2017 gällande både dna- och fingeravtrycksregistret. Bedömningen är att båda dessa register bör växa då den nivå där samtliga brottsaktiva har registrerats ännu inte bedöms vara nådd.

Resultatutveckling 2015–2017 för NFC, personprov dna och fingeravtryck samt spår och antalet träffar

Indikator	2015	2016	2017	Skillnad 2016–17	Skillnad 2016–17, %
Personprover-dna ⁵⁴	31 779	29 083	30 523	1 440	5,0
Personprover fingeravtryck	10 595	11 698	12 516	818	7,0
Personer i dna registret ⁵⁵	151 931	156 377	157 805	1 428	0,9
Dna profiler i spårregistret	30 064	32 529	34 840	2 311	7,1
Träffar mellan spår i spårregistret	595	439	754	315	71,8
Träffar mellan spår och person	3 782	3 837	3 733	-104	-2,7
Personer i fingeravtrycksregistret ⁵⁶	179 479	187 600	183 997	-3 603	-1,9
Fingeravtryck i spårregistret	148 505	156 525	175 661	19 136	12,2

Personprover-fingeravtryck fortsatte att öka under 2017 men ligger fortfarande för lågt av samma anledning som personprover-dna.

Det genomförs även forensiska undersökningar och analyser åt andra myndigheter och aktörer, främst Migrationsverket, Tullverket och Säkerhetspolisen men även andra aktörer utanför Sverige. Under året utfördes ca 22 100 ärenden åt Migrationsverket avseende sökning av asylsökande i fingeravtrycksregistret att jämföra med ca 23 000 under 2016 och 111 000 under 2015. Därutöver har ca 8 300 ärenden av mer administrativ karaktär utförts, såsom exempelvis förfrågningar till ECRIS (European Criminal Records Information Systems), förfrågningar om signalementstuppgifter samt passfotoförfrågningar. Dessa ingår inte i den totala sammanställningen över antal inkomna och avslutade ärenden. Om samtliga inkomna ärenden räknas samman hanterade NFC totalt ca 155 000 ärenden (inkomna ärenden, personprover-dna, personprover-fingeravtryck samt sökning av asylsökande i fingeravtrycksregistret åt Migrationsverket och ärenden av administrativ karaktär).

Ärendeutveckling vid forensiska sektioner

Uppföljningen vid de forensiska sektionerna i regionerna omfattar antal undersökningar, gods och spår och hämtas från ärendesystemet TekPro. De olika underliggande undersökningstyperna är sammanslagna till följande områden: platsundersökningar, fingeravtrycksframkallningar, fotoarbete, dna spårsäkring, it-relaterade undersökningar, mobiltelefonundersökningar, enklare drogundersökningar respektive övriga undersökningar. Hur stor del som härrör fältarbete respektive laboratoriearbete kan inte särskiljas i den nuvarande statistiken.

54) Innehåller även prover begärda från andra rättsvårdande myndigheter.

55) BR-förvaltningen (Brottsregistret) genomförde en registervårdsåtgärd under 2017 vilket medför att registret inte ökat i den takt som förväntas i förhållande till inkomna personprover-dna.

56) Fingeravtrycksregistret gällades under 2017 efter granskning från datainspektionen vilket medför att registret inte ökat i den takt som förväntas i förhållande till inkomna personprover-fingeravtryck.

Resultatutveckling 2015–2017, skillnad 2016–2017 (forensiska sektionerna)⁵⁷

Indikator	2015	2016	2017	Skillnad 2016–17	Skillnad 2016–17, %
Undersökningar per år	108 099	117 273	111 837	-5 436	-4,6
Gods per år	129 415	136 492	128 435	-8 057	-5,9
Spår per år	104 703	106 496	109 373	2 777	2,6

Resultatet visar på en minskning av antalet ärenden och indikerar att fingeravtrycksframkallningar och spår-säkringar i större utsträckning än tidigare skickas direkt till NFC, då NFC hade en ökning inom dessa områden 2017.

Kostnad per prestation i utredningsverksamheten

I enlighet med förordning om årsredovisning och budgetunderlag (2000:605) ska Polisen redovisa hur verksamhetens prestationer har utvecklats med avseende på volym och kostnader.

Kärnverksamheten inom polisen är indelad i de tre huvudprocesserna brottsförebyggande arbete, utredning och lagföring samt service. Polisen har inte hittat former för att på ett relevant och rättvisande sätt fördela kostnader till prestationer inom den brottsförebyggande verksamheten eller service. Därför redovisas endast kostnad per prestation inom området utredning och lagföring.

Den primära prestationen inom utredning och lagföring är antalet redovisade ärenden till åklagare. Det är dock i dag inte möjligt att i polisens tidredovisning särskilja utredningstid för enbart ärenden som har redovisats till åklagare. Den registrerade resurstiden avser alla aktiviteter inom utredning och lagföring oavsett om ärendet redovisas till åklagare eller ej. Polismyndigheten väljer därför att utvidga begreppet för prestation inom utredning och lagföring för att bättre stämma överrens med vad den redovisade tiden motsvarar. Som prestation för beräkning av kostnad per prestation inom utredning och lagföring används därför bearbetade ärenden och ordningsbot.

Bearbetade ärenden är samtliga ärenden som har avslutats där Polismyndigheten inlett en förundersökning eller genomfört en förenklad redovisning till åklagare (RB 23:22 m.m.). De bearbetade ärendena utgör knappt hälften av alla avslutade ärenden och kan antingen ha lagts ned eller redovisats till åklagare. Ärenden som inte har bearbetats har lagts ned utan att förundersökning har inletts. Eftersom bearbetade ärenden utgör en större andel än redovisade ärenden av det totala antalet ärenden som hanteras blir jämförelsen mot all redovisad tid för utredning och lagföring⁵⁸ mer rättvisande. Det är

även i de bearbetade ärendena som mest arbete utförs jämfört med de ärenden som avslutas utan att en förundersökning inleds. En ordningsbot är en förenklad form av straff som utfärdas av Polismyndigheten i form av böter.

Kostnaden för en timme i polisens kärnverksamhet beräknas genom att dividera polisens totala kostnader (löpande pris) för året med den totala resurstiden för samma år. Den övriga nedlagda tiden (overhead-tiden) har fördelats genom ett schablonpålägg. På grund av konstaterade brister i tidredovisningens kvalitet finns det en viss mån av osäkerhet kring timkostnaden. Information om osäkerheter avseende tidredovisningen återfinns i bilaga 1 – *Läsavisningar*.

Kostnad per prestation (bearbetade ärenden och ordningsbot) i utredningsverksamheten, kronor⁵⁹

Indikator	2015	2016	2017	Skillnad 2016–17, %	Skillnad 2016–17, kr
Kostnad per prestation	16 830	19 244	19 686	+2	+442

Kostnaden per prestation i utredningsverksamheten har ökat något (+ 2 %) under 2017 jämfört med 2016.

Den huvudsakliga orsaken till detta är att trots att antalet prestationer har ökat något (+ 4 %) har både kostnaderna (+ 5 %) och antalet rapporterade resurstimmar (+ 5 %) ökat mer. Ökningen av prestationer avser enbart antalet bearbetade ärenden (+ 6 %). Antal utfärdade ordningsbot har istället minskat något (- 4 %).

Med anledning av de osäkerheter som finns kring tidredovisningen har Polismyndigheten bedömt att det inte är ändamålsenligt att redovisa kostnad per prestation för de olika brottskategorierna.

Service

Polisens frontdesk

Nationella operativa avdelningen (Noa) har process- och utvecklingsansvar för Polismyndighetens kontaktcenter (PKC), regionledningscentraler (RLC), Nationella viltolycksrådet (NVR) och Nationella telefonväxeln (NTV), samt även verksamhetsansvar för NTV. Verksamheterna utgör tillsammans med kontakter via internet en central del av polisens kontaktyta mot allmänheten.

Under 2017 inkom 4,8 miljoner externa telefon-samtal till 114 14 vilket är en minskning med 6 procent jämfört med 2016. Av dessa kopplades 1,4 miljoner samtal från 114 14 till PKC och 2,8 miljoner kopplades till NTV. Telefonväxeln besvarade totalt 3,5 miljoner samtal. Via larmnumret 112 kopplades 755 432 samtal till polisen.

57) Ett arbete har påbörjats för att ensa definitionerna inom det arbete som genomförs på de forensiska sektionerna därav finns viss osäkerhet i underlaget från TekPro.

58) Utfall kopplat till ATK-verksamheten har exkluderats från bearbetade ärenden samt utfärdade ordningsbot.

59) På grund av genomförda kopplingar av polisens organisatoriska enheter i uppföljningssystemen har en smärre justering skett avseende bearbetade ärenden 2016. Mer information återfinns i bilaga 1 – *Läsavisningar*.

PKC upprättade 52 procent (ca 1 000 000) av samtliga inkomna anmälningar, vilket är en ökning med 185 475 jämfört med året innan. De automatiska tjänsterna i talsvaret på 114 14 innebär att de som ringer om allmänna polisiära frågor får kvalitetssäkrade svar utan att vänta i telefonkö, till detta kommer att väntetiderna för övriga samtal kortas. Av 4,8 miljoner samtal till 114 14 hanterades 129 000 via automatiska tjänster.

Svarstider och tillgänglighet på 114 14

Polismyndighetens kontaktcenter (PKC)

Antalet utredningsåtgärder som genomfördes vid PKC ökade under 2017. Arbetet med att överföra ansvaret och förstärka regionala PKC pågick under hela året och innebar bland annat omfattande rekryteringar av operatörer och förundersökningsledare. De omfattande utbildningsinsatser som också genomfördes för befintlig och ny personal fick till följd att tillgängligheten tidvis var mindre god. En fortsatt stor utmaning i verksamheten är en hög sjukfrånvaro samt en relativt stor personalomsättning. PKC fick dock ett nettotillskott med 103 medarbetare under 2017. Arbetet pågår för att ytterligare minska personalomsättningen i verksamheterna som utgör polisens Frontdesk.

Under 2017 togs 2 266 415 kontakter med PKC varav 1 797 286 besvarades. Detta motsvarar en svarsfrekvens på ca 71 procent. Under året som helhet låg svarstiderna, i snitt över dygnet, på 7 minuter och 19 sekunder. Totalt 72 procent av samtalen hanterades inom 3 minuter och 78 procent inom 5 minuter.

Under hösten 2017 pågick ett utvärderingsarbete i syfte att undersöka medborgarnas grad av nöjdhet i kontakten med polisen samt om förändringar inom PKC har lett till ett effektivare utredningsflöde och nationell enhetlighet⁶⁰. Resultatet från utvärderingen visar att allmänheten är mycket nöjd med polisens service men att svarstiderna har stor förbättringspotential. Utvärderingen visar även att polisens anmälnings- och ärendeflöde blivit effektivare till följd av de genomförda förändringarna inom PKC, men än så länge i begränsad omfattning. Det är dock för tidigt att bedöma om förändringarna vid PKC ha påverkat regionernas förmåga att redovisa fler ärenden till åklagare, få bättre utredningsandel och uppnå ökad personupplärning.

Nationell telefonväxel (NTV)

Sedan februari 2017 är växelorterna Stockholm, Göteborg och Malmö fullt ut anslutna till en nationell telefonkö. Syftet med att införa gemensam samtalshantering är att tillgängliga resurser kan utnyttjas på ett effektivare sätt. Dessutom bidrar det till att erbjuda medborgarna en enhetlig servicenivå.

Under 2017 beslutades om nationellt enhetliga telefontider för passverksamheten. Inledningsvis infördes en pilotdrift som föll väl ut och i mars 2018 infördes sådana telefontider nationellt.

Under 2017 besvarade telefonväxeln 72 procent av samtalen inom 60 sekunder, vilket är under verksam-

hetsmålet om att 90 procent av samtalen ska besvaras inom 60 sekunder. Det är en minskning jämfört med 2016 då 75 procent besvarades inom 60 sekunder. Snittväntetiden var ca 52 sekunder. Att servicenivåerna har varit relativt låga beror delvis på att bemanningen låg under prognostiserad och budgeterad nivå under hela 2017. På grund av en hög personalomsättning är telefonväxeln i kontinuerligt behov av rekrytering. För att komma tillrätta med detta startades 2016 ett arbete med att ta fram en kompetensförsörjningsstrategi på kort och lång sikt för polisens frontdeskverksamheter. Samtidigt sker en stadigt växande utökning av uppdraget genom förflyttning från andra verksamheter. Ett exempel på detta är att telefonväxeln sedan juli 2017 hanterar tidsbokning för ansökan om pass och nationella id-kort.

Servicemätningar

En automatiserad servicemätning kopplad till talsvaret på polisens nationella telefonnummer 114 14 har genomförts. För de ärendetyper som besvaras av PKC erbjöds inringande under mätperioden att delta och besvara fyra frågor efter samtalet. Frågorna lästes upp automatiskt och besvarades genom att man valde knappval 1 till 5 på telefonen, där 1 motsvarar *mycket missnöjd* och 5 motsvarar *mycket nöjd*. Mätningen pågick mellan 2 oktober och 2 november 2017 och 4 615 personer deltog.

Servicemätning PKC. Andel nöjda eller mycket nöjda medborgare, %

Indikator	2015	2016	2017
Tillgänglighet	52	51	52
Bemötande	88	90	91
Utförande	81	83	83

Utfallet visar ett fortsatt mycket gott resultat vad gäller polisens bemötande och utförande som når över målet om minst 80 procent nöjda servicemottagare. Nöjdheten avseende tillgänglighet ökade med en procentenhet jämfört med 2016 men här finns fortfarande utvecklingspotential.

Förvaltningsrättsliga ärenden

Polismyndigheten använder olika verktyg för att förbättra enhetligheten i de förvaltningsrättsliga ärendena såsom ärendekoncentration, utbildning och förbättrat it-stöd. Ett annat sätt är nationella styrande dokument. Myndigheten beslutade under 2017 bland annat om *Polismyndighetens föreskrifter och allmänna råd (PMFS 2017:2, FAP 579-3) om auktorisation av delgivningsföretag och Polismyndighetens föreskrifter och allmänna råd (PMFS 2017:3, FAP 579-1) för tillämpning av lagen (1979:357) om yrkesmässig försäljning av dyrkverktyg*. Under året såg myndigheten också över styrdokumentet om hittegods. Nya styrdokument om hittegods beräknas vara på plats andra kvartalet 2018.

60) Utvärdering av PKC-projektet. Dnr: A262.825/2015

Pass och nationellt identitetskort

Polismyndigheten är passmyndighet inom Sverige. Myndigheten ansvarar för ärenden enligt passlagen (1978:302) och enligt förordningen (2005:661) om nationellt identitetskort.

Pass och nationellt identitetskort är den största ärendegruppen bland förvaltningsrättsärendena. Antalet ansökningar om vanligt pass har ökat marginellt de senaste tre åren.

Antal ansökningar om resehandlingar 2015–2017, skillnad 2016–2017

Indikator	2015	2016	2017	Skillnad 2016–17, %
Vanligt pass	1 521 903	1 539 326	1 550 765	+ 0,7 %
Extra pass	6 106	5 543	5 150	- 7,1 %
Provisoriskt pass	38 766	33 955	35 292	+ 3,9 %
Nationellt id-kort	226 050	233 808	252 801	+ 8,1 %
Summa	1 792 825	1 812 632	1 844 008	+ 1,7 %

Den 15 april 2016 infördes nya regler i passlagen i syfte att minska tillgången till svenska pass som kan missbrukas.⁶¹ Ändringarna innebar bland annat att svenska medborgare som huvudregel högst kan få tre vanliga pass under en femårsperiod. Tidigare fanns det inte några sådana begränsningar. Förändringen innebar också att giltighetstiden för pass till barn under 12 år förkortades och att ett vanligt pass återkallas när ett provisoriskt pass utfärdas. Antalet återkallade pass har ökat kraftigt från 237 till 7 994 mellan 2015–2017. Då ett av motiven vid införandet av de nya reglerna var att minska antalet svenska pass i cirkulation som kan missbrukas⁶² är bedömningen att reglerna i denna del har fått avsedd effekt.

Antalet spärrade resehandlingar⁶³ minskade med ca 0,3 procent mellan 2015 och 2016, från att tidigare ha ökat flera år i rad. Under 2017 steg antalet med drygt 2 procent till knappt 63 000 spärrade resehandlingar.

Polismyndigheten beslutade 2016 om ett uppdragsdirektiv för en översyn av pass och id-kortsverksamheten.⁶⁴ Ett syfte med utredningen är att kostnadsredovisningen när det gäller pass och id-kort ska förbättras. Polismyndigheten vidtog under året åtgärder för att komma till rätta med dessa problem. Myndigheten har beslutat nationella riktlinjer om tidredovisning av avgiftsfinansierad verksamhet.⁶⁵ Genom riktlinjerna förbättras möjligheten för medarbetare som handlägger resehandlingsärenden att på ett korrekt sätt dokumentera hur de fördelar sin arbetstid mellan olika ärendetyper.

Inom myndigheten pågår också ett arbete med att ta fram en ny uppföljnings- och kalkylmodell för avgifts-

finansierad verksamhet.⁶⁶ Arbetet beräknas vara färdigställt andra kvartalet 2018. Bedömningen är att åtgärderna kommer att förbättra kvaliteten på myndighetens kostnadsredovisning. Såväl arbetet med tidrapportering som det med en ny uppföljnings- och kalkylmodell lägger grunden för det fortsatta arbetet med översynen av passverksamheten.

Polismyndigheten beslutade under 2016 om ett nytt myndighetsgemensamt koncept för utbildning av handläggare av resehandlingsärenden och för utbildning av utbildare och handledare.⁶⁷ Syftet med utbildningarna är dels att göra resehandlingshanteringen enhetlig, dels att höja kvaliteten och rättssäkerheten i handläggningen. Konceptet tillämpades fullt ut under 2017. Myndigheten har inlett ett arbete med att ta fram ytterligare utbildningar inom resehandlingsområdet. Målgruppen är medarbetare som ska handlägga olika typer av ärenden, bl.a. provisoriska pass och utlämning av resehandling. Utbildningarna kommer att genomföras i pilotversioner under 2018.

Polismyndigheten beslutade under 2017 om Polismyndighetens riktlinjer (PM 2017:17) för resehandlingsprocessen (pass och nationellt identitetskort). Under 2017 påbörjades också ett arbete med att revidera den föreskrift som reglerar resehandlingsområdet. Arbetet beräknas vara avslutat under första halvåret 2018.

Polismyndighetens upphandling av ett nytt passavtal för persondokument och utrustning är för närvarande föremål för prövning i domstol. Upphandlingen sker i samverkan med Utrikesdepartementet och Migrationsverket och är en av polisens största upphandlingar.

Ordningslagen och stämningmannadelgivning

Polismyndigheten prövar tillståndsärenden enligt ordningslagen (1993:1617). Merparten av ärendena avser tillstånd till allmän sammankomst eller offentlig tillställning och användning av offentlig plats. Antalet registrerade tillståndsärenden enligt ordningslagen uppgick under 2017 till 48 765 jämfört med 47 869 för 2016 och 46 498 för 2015.

Polismyndigheten utför stämningmannadelgivning på uppdrag av myndigheter (främst domstolar), företag och enskilda personer. Även Polismyndighetens egna ärenden delges på detta sätt när det anses lämpligt. Antalet ärenden om stämningmannadelgivning har minskat stadigt de senaste åren. Antalet registrerade ärenden uppgick 2017 till 32 589 jämfört med 33 411 för 2016 och 34 410 för 2015. Som redovisats tidigare är skälet till minskningen troligen den ändring i delgivningslagen som sedan april 2011 medger privata delgivningsföretag att utföra stämningmannadelgivning för enskilda.

Vapen

Syftet med vapenlagstiftningen är att skydda människors liv, hälsa och egendom genom att motverka olyckor och missbruk av skjutvapen. Det är särskilt viktigt att

61) SFS 2016:135.

62) Prop. 2015/16:81s. 12.

63) Uppgiften avser alla typer av pass och nationellt identitetskort.

64) A407.448/2016.

65) Polismyndighetens riktlinjer (PM 2017:12) för tidredovisning avseende avgiftsfinansierad verksamhet (förvaltningsrättsliga ärenden).

66) A278.440/2015.

67) A018.688/2016.

förhindra att vapen används i brottslig verksamhet.

Polismyndigheten har i uppdrag att pröva ärenden enligt vapenlagstiftningen. Antalet registrerade vapen-ärenden 2017 var 138 576 stycken. Motsvarande siffra för 2016 var 131 377 och för 2015 var 132 176 stycken. Majoriteten av ärendena 2017 var avgiftsbelagda ärenden, till största del ansökan om tillstånd att inneha skjutvapen (vapentillståndsärenden). Övriga vapen-ärenden enligt vapenlagen är inte avgiftsfinansierade och syftar i likhet med tillståndsgivningen till att uppfylla vapenlagstiftningens övergripande intention att motverka och förebygga olyckor, missbruk och brott med skjutvapen. Det innefattar exempelvis återkallelse av vapentillstånd, inlösen och skrotning av vapen samt kontroll av vapenhandlare och dödsbon.

Polismyndigheten fattade i april 2016 beslut att ärenden om tillfällig införsel av skjutvapen till Sverige skulle koncentreras till rättsenhet Stockholm. Utvecklingsprojektet har utvärderats och redovisades i en slutrapport i juni 2017.⁶⁸ Enligt utvärderingen ledde projektet till ökad enhetlighet i handläggningen och en något förkortad handläggningstid.⁶⁹

Polismyndigheten har haft långa ledtider i vapen-ärenden.⁷⁰ Regeringen gav därför i juli 2015 myndigheten i uppdrag att redovisa och utveckla arbetet med hantering av vapentillstånd. Uppdraget slutredovisades i mars 2017.⁷¹ I rapporten redovisas de åtgärder som Polismyndigheten vidtagit för att komma tillrätta med de långa handläggningstiderna. En av åtgärderna är digitaliseringen av ansökningsförfarandet för vapenlicens (e-tjänst). Syftet är att förenkla för den som ansöker om vapenlicens, skapa mer enhetliga och rationella ärendeflöden och att minska antalet ansökningar med bristfälligt underlag. Polismyndigheten vidareutvecklade under 2017 e-tjänsten genom att omvandla den digitala blanketten till ett webbaserat gränssnitt. För att utvärdera e-tjänsten har användarna erbjudits en webbenkät. Resultaten från enkätundersökningen visar att användarna i hög grad var nöjda med tjänsten.⁷²

Polismyndigheten inledde under 2016 ett arbete med att utveckla ärendehanteringssystemet för att möjliggöra direktöverföring av information mellan Naturvårdsverket och Polismyndigheten. Arbetet är nu avslutat och sedan september 2017 finns en direktkoppling mellan myndigheterna för överföring av uppgifter om jägarexamen. Vidare tog Polismyndigheten under året fram nya rutiner för hur myndigheten ska begära yttranden från Naturvårdsverket i vapenärenden. De nya rutinerna leder till större enhetlighet och höjd kvalitet i kommunikationen mellan myndigheterna.

Riksdagen har beslutat att det ska genomföras en tidsbegränsad vapenamnesti under våren 2018.⁷³ Syftet

med förslaget är att minska antalet illegala vapen i samhället. Polismyndigheten planerade och förberedde under 2017 verksamheten för amnestin.

Förordnade ordningsvakter

Förordnade ordningsvakter är ett betydande komplement till Polismyndigheten för att upprätthålla den allmänna ordningen. Ordningsvakter tjänstgör vid offentliga tillställningar och allmänna sammankomster samt även på andra platser såsom kollektivtrafik, köpcentrum och sjukhus. Ordningsvakter som har genomgått en särskild funktionsutbildning tjänstgör också vid säkerhetskontroll i domstol och kommunfullmäktiges sammanträden samt vid idrottsevenemang som Polismyndigheten har bedömt är av högriskkaraktär.

Antalet registrerade ordningsvaksärenden uppgick 2017 till 7 263 jämfört med 7 590 för 2016 och 8 394 för 2015. Ärendena avser ansökan om att få genomgå grundutbildning som ordningsvakt, ansökan om förordnande och även ärenden om ordningsvaks lämplighet och återkallande av förordnande.

En ny struktur för hur ordningsvaksärenden ska handläggas infördes under 2016.⁷⁴ Syftet med den nya strukturen är att göra ordningsvaktprocessen mer enhetlig och effektiv och under 2017 har arbetet fortsatt med att införa den nya strukturen.

Ett arbete har inletts för att skapa ett ordningsvaksregister. Registret ska ge Polismyndigheten bättre förutsättningar till operativ ledning och styrning av ordningsvakter samt underlätta administrationen av ansökningar om förordnande. Registret kommer enligt plan att tas i drift under 2018.

Testverksamheten med att utrusta ordningsvakter med kommunikationssystemet RAKEL för bättre ledning och styrning fortsatte under 2017. Med Rakel förbättras möjligheterna till ledning av och informationsutbyte med ordningsvakter, vilket kommer att öka förmågan att förebygga och ingripa vid olyckor, brott, sjukdomar och andra liknande händelser på de platser där ordningsvakter verkar. Polismyndigheten har beslutat att projektet ska förlängas och bedrivs även under 2018.⁷⁵

I utbildningen för ordningsvakter lades det under 2017 till ett informationsavsnitt om terrorism. Syftet är att öka ordningsvaktens medvetenhet om terrorism och att ge ordningsvakter, som ofta är först på plats, en god mental förberedelse för terroristhändelser och fördjupade kunskaper om hur de ska larma på bästa sätt.

De föreskrifter som reglerar bevakningsföretag, ordningsvakter och skyddsvakter reviderades under året. Polismyndighetens föreskrifter och allmänna råd (PMFS 2017:10, FAP 573-1) om bevakningsföretag och bevakningspersonal trädde i kraft 1 november 2017, Polismyndighetens föreskrifter och allmänna råd (PMFS 2017:12, FAP 670-1) om ordningsvakter och Polismyndighetens föreskrifter och allmänna råd (PMFS 2017:9, FAP 694-1) om skyddsvakter träder i kraft den 1 februari 2018.

68) A372.962/2015.

69) Den faktiska handläggningstiden från inkommen inbetalning minskade från 13 dagar 2015 till 11 dagar 2016.

70) Med ledtider avses den totala tiden från det att ärendet inkommer till Polismyndigheten till dess att det är beslutat och arkiverat.

71) A321.900/2015.

72) *Sammanställning eVapen utvärderingar filtrerade per e-tjänst*. Sammanställningen omfattar perioden 20 september till och med 12 december 2017.

73) Prop.2016/17:185, bet. 2016/17:JuU32, rskr 2016/17:344.

74) A.502.024/2015.

75) A339.617/2015.

Ärenden enligt djurskyddslagen (1988:534) och lagen (2007:1150) om tillsyn över hundar och katter

Riksdagen har beslutat att renodla Polismyndighetens arbetsuppgifter genom att vissa uppgifter som rör djur flyttas från Polismyndigheten till länsstyrelserna.⁷⁶ Överföringen kommer att ge Polismyndigheten bättre förutsättningar att arbeta effektivt och med hög kvalitet i kärnverksamheten, det vill säga att bekämpa brott och upprätthålla allmän ordning och säkerhet.

Nyordningen innebär att Polismyndigheten ska utföra arbetsuppgifter som rör djur endast om uppgifterna kräver de särskilda befogenheter och den kompetens som ryms inom Polismyndigheten eller om de av andra skäl bör handläggas av myndigheten. Polismyndigheten kommer inte längre ha det huvudsakliga ansvaret enligt djurskyddslagen (1988:534) för att transportera, förvara, sälja, skänka bort och låta avliva djur för att därefter administrera kostnader som detta har medfört. Vidare kommer länsstyrelserna att ta emot underrättelser om att någon har avlivat ett svårt sjukt eller skadat djur enligt djurskyddslagen. Polismyndigheten kommer även fortsättningsvis ha rätt att fatta beslut om omedelbara omhändertaganden av djur och ansvara för att i ett inledande skede verkställa dessa omhändertaganden.

De flesta av arbetsuppgifterna enligt lagen (2007:1150) om tillsyn över hundar och katter kommer också att flyttas till länsstyrelserna. Polismyndigheten kommer dock att kunna besluta om att omedelbart omhänderta en hund om det är nödvändigt för att förhindra att den orsakar skada eller avsevärd olägenhet.

Lagändringarna träder i kraft den 1 juni 2018. Polismyndigheten beslutade under 2017 om ett projekt för att planera, förbereda och genomföra överföringen av uppgifter till länsstyrelserna. Uppdraget genomförs i samverkan med länsstyrelsen.

Skadeståndsärenden

Hantering av skadeståndsanspråk som riktas mot Polismyndigheten regleras i förordningen (1995:1301) om handläggningen av skadeståndsanspråk mot staten. Skadeståndsanspråk som uppkommit inom polisens verksamhetsområde ska handläggas av Polismyndigheten. Anspråk som grundas på ett påstående om felaktigt beslut ska dock överlämnas till Justitiekanslern för prövning. Polismyndighetens skadereglering ska bedrivas på ett enhetligt, rättssäkert och effektivt sätt.

De skadeståndsanspråk som kommer in till Polismyndigheten är av skiftande karaktär men ofta rör det sig om skador som har uppstått på egendom i samband med att polisen, i utredande eller hjälpande verksamhet, tvingats använda våld för att genomföra en tjänsteåtgärd. Polisens hantering av gods, framför allt vid beslagshantering, hittegodsärenden samt omhändertagande av gods vid frihetsberövande ger upphov till skadeståndsärenden. Även handläggning och utfärdande av pass och nationellt identitetskort är ett område som årligen ger upphov till ersättningsyrkanden.

Anspråk på ersättning för saksador som drabbat poliser i tjänsten regleras också inom myndigheten.

Polismyndighetens beslut i ett skadeståndsärende kan inte överklagas, men den som inte är nöjd med ett beslut kan väcka skadeståndstalan vid allmän domstol. I skadeståndsverksamheten ingår därför även att föra Polismyndighetens talan i sådana skadeståndsprövar vid domstol.

En extraordinär händelse under 2017 var Svea hovrätts dom i mål 6161-16 att staten skulle betala 30 000 kronor till var och en av de elva kårarna i målet med anledning av att de varit registrerade i det så kallade Kringresanderegistret som förts av dåvarande Polismyndigheten i Skåne. Statens talan i målet fördes av Justitiekanslern. Som en följd av domen har Polismyndigheten hittills betalat ut ungefär 86,3 miljoner kronor i skadestånd.

Under 2017 fattade Polismyndigheten och Justitiekanslern 1 407 beslut i skadeståndsanspråk som ställts till polisen. Sammanlagt beviljades skadestånd med 9 060 041 kronor i 736 beslut. I 242 beslut beviljades ersättning med tillämpning av skadeståndslagen på grund av fel eller försummelse från polisens sida. I dessa beslut betalades 3 106 017 kronor ut. Många av bifallsbesluten avser anspråk på ersättning med anledning av Polismyndighetens hantering av gods, framför allt vid beslagshantering, hittegodsärenden samt omhändertagande av gods vid frihetsberövanden.

Den beloppsmässigt största ärendetypen är skadestånd med tillämpning av den så kallade frihetsberövanlagen där det under 2017 fattades 409 beslut om ersättning med sammanlagt 5 575 886 kronor. I dessa ärenden har staten som huvudregel ett strikt ansvar för skador som uppstår vid våldsanvändning och tvångs-ingripanden.

Tillsyn på personuppgiftsområdet

Polismyndighetens behandling av personuppgifter granskas av främst Datainspektionen och Säkerhets- och integritetsskyddsnämnden (SIN). Enheten för rättslig styrning och stöd ansvarar för bland annat samråd och kontakter med tillsynsmyndigheter samt för personuppgiftsfrågor.

Datainspektionen har det övergripande ansvaret för tillsynen över behandling av personuppgifter, se 2 a § förordningen (2007:975) med instruktion för Datainspektionen. SIN ska enligt lagen (2007:980) om tillsyn över viss brottsbekämpande verksamhet utöva tillsyn över behandling av personuppgifter enligt polisdatalagen (2010:361) och lagen (2010:362) om polisens allmänna spaningsregister som utförs av Polismyndigheten. Den senare lagen upphörde under året att gälla.

Datainspektionen inledde inom detta tillsynsområde två tillsynsärenden och SIN inledde fem tillsynsärenden under 2017. Datainspektionen fattade beslut i sex tillsynsärenden, och SIN uttalade sig i fem tillsynsärenden.

Förenklade kontakter med Polismyndigheten

En medborgarmötesstrategi fastställdes under 2017. Den sätter fokus på att förbättra servicen mot allmänheten genom att utforma enklare och mer lättillgängliga

76) Prop. 2016/17:224, bet. 2017/18:JuU6; rskr 2017/18:145.

tjänster, men den bidrar även till polisens inre effektivitet.

Under året introducerades e-tjänster för ansökningar om byggetablering och uteservering. E-tjänster för e-anmälan och vapenlicensansökningar kompletterades och förbättrades. Dessutom har banker och kreditinstitut fått en enkel e-tjänst för att kunna verifiera giltiga pass- och identitetskort. Ytterligare e-tjänster är under utformning för introduktion 2018.

Som ett komplement till e-tjänster skannas ett stort antal inkomna ärenden. Andelen kommer att minska i takt med att användandet av e-tjänster ökar. Totalt skannades och automatregistrerades nationellt 1,47 miljoner olika typer av inkomna brev under 2017, vilket är en minskning jämfört med föregående år. Under 2017 skrev även polisen ut och skickade nationellt 3,8 miljoner brev, innehållande bland annat målsägarkopior i anslutning till anmälan samt registerutdrag. Det är en ökning med 2,5 procent jämfört med föregående år.

Utlämning allmän handling, registerutdrag och hantering av utfärdade böter

Offentlighetsprincipen är central i svensk statsförvaltning. Den medför rätt till insyn och tillgång till information om polisens verksamhet. År 2017 fick Polismyndigheten 92 000 begäran om utlämning allmän handling, vilket är i nivå med föregående år. För varje ärende görs en sekretessprövning enligt offentlighets- och sekretesslagen för att pröva om efterfrågad information kan lämnas ut. Begäran kommer från allmänheten, företag, media och myndigheter. Till detta kommer enskildas begäran om registerutdrag. Det avser främst begäran som görs i anslutning till att man söker jobb inom till exempel vård och skola eller för att man vill veta om man förekommer i polisens belastningsregister. Även myndigheter begär registerutdrag, till exempel vid uppstart av HVB-hem. Totalt under 2017 hanterades 1 060 000 registerbegäran, vilket är i nivå med året innan.

Förutom att hantera de böter som polisen utfärdar har polisen även ansvar för att hantera inbetalningar för böter och strafförelägganden utfärdade av Domstolsverket, Åklagarmyndigheten, Tullverket och Kustbevakningen. Totalt hanterades 306 000 ärenden under 2017 omfattande totalt 639 miljoner kronor. Jämfört med året innan minskade antalet ärenden med 4,5 procent, medan omsättningen ökade med 2 procent. För att förbättra och renodla verksamheten har även två nya systemstöd för böter och uppbörds-hantering införts.

För den som har frågor kring registerutdrag och inbetalningar av böter och strafförelägganden finns en speciell telefonsupport.

Diarieföring och dokumentation

Rättsavdelningen har tillsammans med nationella operativa avdelningen tagit fram ett praktiskt stöd till polisanställda som arbetar i anmälnings- och utredningssystemet Durtvå. Riktlinjerna ger tydliga instruktioner om hur dokumentation ska göras i

utredningssystemet och hur akterna ska tas om hand. Syftet är att säkerställa och underlätta ett nationellt enhetligt och rättssäkert arbetssätt inom processen för att utreda och lagföra.

Vidare har rättsavdelningen genomfört en informationskampanj med tillhörande lathund kring diarieföring och arkivering av allmänna ärenden. Detta som ett led i ett kvalitetsäkringsarbete av akter för allmänna ärenden. Allmänna ärenden är alla ärenden som regleras av personuppgiftslagen och inte av brottsdatalagen. Totalt registrerades 580 000 ärenden 2017, utöver alla resehandlingsärenden.

Kompetensförsörjning

Polismyndigheten leder det brottsbekämpande arbetet och ska ha förmåga att anpassa verksamheten i en snabbt föränderlig omvärld. Ett aktivt arbete med kompetensförsörjning är en förutsättning för att utveckla och styra Polismyndighetens verksamhet.

Myndighetsgemensam kompetensförsörjning

Kompetensförsörjningen inom Polismyndigheten är prioriterad och omfattar olika aktiviteter. En komplex verksamhet som Polismyndighetens förutsätter en mångfald av kompetenser för att vara effektiv. Det behövs kompetenser med olika inriktningar och utbildningsbakgrunder för att utföra uppdraget. Arbetet med att identifiera verksamhetens långsiktiga behov utgör en viktig grund för myndighetens strategiska och långsiktiga kompetensförsörjningsplan och återrapporteras i särskild ordning i maj 2018.

Under 2017 lades grunderna för den myndighetsgemensamma kompetensförsörjningen. Samtliga regioner och avdelningar har med stöd av HR-avdelningen och utifrån verksamhetsbehov tagit fram en strategisk inriktning för sin kompetensförsörjning. Den strategiska inriktningen anger inom vilka områden och på vilket sätt arbetet med kompetensförsörjning ska bedrivas under kommande åren. Inriktningen ligger sedan till grund för det lokala arbetet med att prioritera resurser och kompetensförsörjande insatser, som även utgör ett underlag till medarbetares utvecklingssamtal och utvecklingsplan.

Stödfunktioner vid regioner och avdelningar utbildas i arbetssätt och metod för att kunna utgöra ett stöd till chefer vid kompetensplanering av verksamheten. Utvecklingen av HR-stödet kommer att fortsätta under 2018.

Under 2017 har Polismyndigheten haft utmaningar inom kompetensförsörjningsområdet avseende rekrytering och bemanning. Det anställningsstopp som beslutades om i början av året bidrog till att resurser varken kunde behållas eller ersättas och att organisationen därmed var otillräckligt förberedd att möta inflödet av ärenden som uppstod sedan anställningsstoppet hävts. Problematiken har kvarstått under året trots vidtagna åtgärder och särskilt tillförda resurser.

Resursförstärkning

Polismyndigheten har beslutat att öka antalet poliser med 1 500 och antalet civila med 1 600 fram till och med 2020. Hittills har ca 1 500 civila anställts och förstärkningen av civila har framförallt skett inom gränspolisverksamheten och utredningsverksamheten men även på Polisens kontaktcenter (PKC) och vid regionledningscentralerna (RLC).

Karriär och utvecklingsmöjligheter

Under 2017 pågick ett partsgemensamt utvecklingsarbete för att börja ta fram en nationell systematik över karriär- och utvecklingsvägar inom Polismyndigheten. Systematiken ska bidra till det övergripande arbetet med att skapa förbättrade förutsättningar för karriär och utveckling inom myndigheten där frågor som bland annat lön och nomenklatur också ingår i helheten.

Utvecklingsarbetets syfte är att

- säkerställa att rätt kompetens finns för verksamhetens uppdrag och mål
- behålla och utveckla befintliga medarbetare
- attrahera potentiella medarbetare.

En nyckelfråga är att skapa förutsättningar för att medarbetare ska vilja stanna kvar i den verksamhet där de behövs.

Under året fick myndigheten även ett regeringsuppdrag kring arbetsmiljö och karriärmöjligheter och detta utvecklingsarbete ingår som en del i det uppdraget.

Chefsförsörjning och chefsutveckling

Polismyndighetens arbete med chefsförsörjning och chefsutveckling ska bidra till en förflyttning mot en mer tillitsbaserad styrning samt ökad motivation och delaktighet. Ett gott ledarskap är en förutsättning för polisens förmåga att kunna fullgöra sitt uppdrag och under året genomfördes ett antal olika insatser för att försörja, utveckla och förbättra förutsättningarna för ledarskapet.

Chefsförsörjningsaktiviteter genomfördes lokalt, och de utgör underlag för lärande och utveckling av nationella system och metoder. Exempelvis påbörjade polisregion Syd och polisregion Väst ett chefsförsörjningsinitiativ som ska förse regionerna med behöriga personer för uppdraget som lokalpolisområdeschef.

Fyra omgångar av polisens chefsprogram *Det direkta ledarskapet* startade, med totalt 320 deltagare varav 40 procent kvinnor. Av de som startade programmet 2016 examinerades 156 (66 kvinnor och 90 män) under året och vid årsskiftet examinerades ytterligare 157 (61 kvinnor och 96 män) personer. I en begränsad omfattning erbjuds även utbildningsplatser i externa chefsprogram: *Statliga chefer i samverkan* och *Högre chefer i staten*.

Chefs- och ledarutveckling ska ha ett långsiktigt och hållbart perspektiv, med utgångspunkt i myndighetsgemensamma ledarkriterier. Under 2017 genomfördes utvecklingsarbete och försök i regionalt perspektiv av två nya chefsutvecklingsinsatser, chefsutvecklingsgrupper respektive ledarträning. Insatserna har skapats för att ge effekter i verksamheter och med utgångspunkt i kostnadseffektivitet, flexibilitet och tillgänglighet.

Grundprincipen har varit att chefer utvecklar varandra och att genomförandet hanteras så nära kärnverksamheten som möjligt. Insatserna ska förberedas under första kvartalet 2018 för att sedan bli tillgängliga för hela organisationen.

Under 2017 genomfördes två större nationella chefskonferenser i syfte att tydliggöra nuläge och identifiera framgångsfaktorer i syfte att stärka förmågan i chefskapet.

Ett arbete med att tydliggöra helheten avseende chefsutveckling för myndighetens chefer inleddes under 2017. Syftet är att kunna beskriva vilka chefsutvecklingsinsatser som finns och hur de hänger ihop under hela chefskarriären. Detta för att stärka möjligheterna till kompetens- och karriärplanering och samtidigt säkerställa rätt utbildning till rätt målgrupp. Arbetet inkluderar även det under 2017 påbörjade arbetet med att utveckla chefsförsörjning inom Polismyndigheten. Mentorerna finns tillgängliga, internt och externt, och har erbjudits chefer under året.

Verksamhetsstyrd och flexibel kompetens

Polisens kompetensutveckling är viktig för att säkerställa rätt kompetens vid myndigheten utifrån verksamhetens aktuella behov med beaktande av nya typer av brottslighet och forskning kring effektivt polisarbete. Det är också en viktig grund för individens utveckling. Kompetensutveckling omfattar olika metoder för lärande där traditionell utbildning kombineras med flexibla former för kompetensutveckling, såsom nätbaserat lärande och lärande som integreras i verksamheten.

Kursutveckling inom Polismyndigheten baseras på en fastställd stegvis modell för fort- och vidareutbildning samt på Polismyndighetens pedagogiska inriktning.

Polisutbildningen

Under 2017 ökades antalet platser på polisutbildningen. Totalt låg den beslutade antagningsvolymen på 1 600 studenter 2017, motsvarande volym 2016 var 850 platser. Det finns en inriktning om ytterligare ökning under kommande år.

Polisutbildningen genomförs som uppdragsutbildning vid Umeå universitet, Linnéuniversitetet och vid Södertörns högskola. Under 2017 erbjöds 1 398 plats på utbildningen, varav 1 265 antogs. 200 studieplatser erbjöds som distansutbildning.

Antal sökande och antagna till polisutbildningen samt antal anställda vid utbildningens slut (andel kvinnor inom parentes)

Utbildningsstart	Antal sökande	Antal antagna*	Anställningsår	Antal anställda
2015	14 816	610	2017	528 (28%)
2016	11 173 (40%)	771	2018	
2017	14 307 (41%)	1 265 (30%)	2019	

* Studenter i utbildning efter reservantagning.

Intresset för polisyrket är fortsatt stort. Kraven för att antas till utbildningen medför dock att en stor del av de sökande inte är kvalificerade eller av andra skäl är förhindrade att delta. Under året vidtogs flera insatser för att attrahera sökanden till det utökade antalet utbildningsplatser. Möjligheten till distansutbildning är en sådan åtgärd, förstärkta kommunikativa och målgruppsanpassade insatser en annan. Därtill har placementsprocessen anpassats så att de som antas till utbildning hösten 2017 har fått besked om placering redan vid antagningen till polisutbildningen. Polismyndigheten står inför utmaningar i arbetet med att nå målet med 1 500 fler poliser till år 2020. Sverige är inne i en högkonjunktur med en låg arbetslöshet vilket är en faktor som påverkar möjligheterna att öka antalet studenter på polisutbildningen. Fler åtgärder kommer att behövas vidtas för att uppnå målet till 2020.

Polisen arbetar aktivt med att få fler kvinnor att söka till polisutbildningen genom bland annat riktad annonsering, motivationsinsatser, riktade inlägg på Instagram samt i bilder, filmer och på mässor med kvinnor som målgrupp.

Polisen arbetar även aktivt med att få personer med utländsk bakgrund att söka till polisutbildningen. Detta görs bland annat genom besök på gymnasieskolor som har många elever med utländsk bakgrund, möten och utskick till studie- och yrkesvägledare på dessa skolor, deltagande på mässor som besöks av många med utländsk bakgrund, annonsering på webbplatser på andra språk men som har boende i Sverige som målgrupp, riktade annonser i sociala medier samt genom att i bilder, filmer och på mässor visa på mångfalden inom svensk polis.

Placering av aspiranter och rekrytering av polisassistenter

Den avslutande terminen på polisutbildningen består av aspirantutbildning i kärnverksamheten följt av 8 veckor vid lärosätena innan anställning som polisassistent. Under 2017 tilldelades polisregionerna 544 aspirantplatser utifrån deras behov i olika polisområden. Av dessa fattades beslut om 528 (147 kvinnor och 381 män) tidsbegränsade anställningar som polisaspiranter.

År 2016 fattade Polismyndigheten beslut om ett nytt förfaringsätt för rekrytering och placering av aspiranter och nytutexaminerade polisassistenter och det är sedan mitten av 2017 infört. Detta innebär att även erbjudande om anställning som polisassistent sker enligt denna placering under förutsättning av godkänd polisutbildning, aspirantutbildning och säkerhetsprövning. Syftet med förändringen är att utifrån myndighetens samlade behovsbild säkerställa en långsiktighet i försörjningen av resurser där de bäst behövs. Det skapar också bättre förutsättningar för studenten att redan vid utbildningsstart få besked om sin framtida placering.

Fort- och vidareutbildning

Polismyndigheten genomförde utifrån verksamhetens behov och förutsättningar under 2017 fort- och vidareutbildning som riktar sig till alla polisanställda inom relevanta målgrupper. Större ämnesområden/utbild-

ningar som genomförts är exempelvis polisiär konflikt-hantering (även terrorbekämpning), förarutbildning, förundersökningsledning, brottsutredning för civila, ledarskapsutbildning, operatör i regionledningscentral och Polisens kontaktcenter samt it-forensik. På den utbildning som genomfördes för civila utredare under 2017 deltog 337 medarbetare (246 kvinnor och 91 män).

Arbetsgivarutveckling

Polismyndigheten bidrar till att utveckla och förverkliga den statliga arbetsgivarpolitiken genom att effektivisera verksamheten utifrån Polismyndighetens verksamhetsidé med stöd av en tydlig arbetsgivarinriktning. Myndigheten fortsatte under året arbetet med att säkerställa att lönebildning, kollektivavtal och andra arbetsgivarområden stödjer en gemensam arbetsgivarpolitik som präglas av nationell styrning och lokal tillämpning. En förutsättning för en gemensam arbetsgivarpolitik och en god samverkan är att polisen har chefer som är tydliga arbetsgivarföreträdare med bra förutsättningar i chefsupdraget.

Lönebildning

Polismyndighetens inriktning är en lönebildning med kompetensförsörjning och resultat i fokus där lön ska sättas i dialog mellan chef och medarbetare. Under 2017 intensifierades arbetet med att genomföra polisens lönepolitiska strategi genom den nationella löneredvisionsprocessen.

De lokala löneförhandlingarna för revisionstidpunkten den 1 oktober 2016 gällande för Polisförbundet, ST inom Polisen och Seko Polisen samt revisionstidpunkten den 1 april 2017 för Saco avslutades under 2017. En uppvärdering av polisyrket har varit ett särskilt fokus för lönesatsningarna. Detta har sin bakgrund i det rådande kompetensförsörjningsläget då något ökade avgångar bland poliser sammanfaller med en vilja att öka den polisiära bemanningen.

I det partsgemensamma lönebildningsarbetet har Polismyndigheten enats med både Polisförbundet och ST inom Polisen om att samtliga av deras medlemmar som vill får sin lön bestämd i lönesättande samtal.

I slutet av 2017 inleddes även de lokala förhandlingarna om nya löner som aktualiseras av RALS 2017-2020.

Informations- och utbildningsinsatser har erbjudits för att ge lönesättande chefer bättre helhetsförståelse för lönebildningen och därigenom också bättre förutsättningar att sätta lön på sakliga grunder.

Arbetstidens förläggning

Polismyndigheten ska säkerställa att arbetstiden förläggas utifrån verksamhetens behov. Med en mer ändamålsenlig resursplanering och verksamhetsanpassad arbetstidsförläggning skapas förutsättningar för såväl en mer tillgänglig polis och minskade kostnader för övertid som en god arbetsmiljö.

Under 2017 påbörjades arbetet med att ta fram ett it-verktyg som ger chefer och medarbetare ett bättre stöd när arbetstiden planeras mot verksamhetens krav på bemanning. Vissa funktioner i it-stödet, som möjliggör

en mer överskådlig överblick av tillgängliga resurser och kompetenser, infördes under året. It- och metodutvecklingen inom området kommer att fortsätta 2018.

Polismyndigheten planerade också inför en försöksverksamhet med start 2018 då verksamhetsanpassade fasta tjänstgöringslistor ska användas i en planeringsgrupp inom ingripande verksamheten i respektive polisregion. Avsikten är att försöksverksamheten ska bedrivas under ca 18 månader och sedan utvärderas av Umeå universitet.

Förbättrade förutsättningar för chefsuppdraget

Chefsrollen har förtydligats genom att beskriva det ansvar som ingår i rollen. Förutsättningarna för chefsuppdraget har förstärkts genom att metodstöd har tagits fram för dialogen chef-medarbetare och för ledarskap på distans.

En ny kompetensutvecklingsinsats för chefer, *Chef i vardagen*, togs fram och erbjöds under hösten. Kompetensinsatsen syftar till att ge chefer bättre förutsättningar för att utöva sitt chef- och ledarskap samt skapa en grund för en gemensam arbetsgivarpolitik. Aktuella ämnen under hösten 2017 var arbetsrätt, lönebildning, grundläggande arbetsmiljökunskap, rehabilitering och arbetsanpassning, medarbetardrivet utvecklingsarbete samt Polismyndighetens styrmodell. *Chef i vardagen* har erbjudits till chefer i hela myndigheten och har fått ett positivt mottagande.

Förutsättningarna för chefsuppdraget har också förstärkts genom att stödet till chefer har vidareutvecklats under året för att ge chefer snabb och enhetlig vägledning med hög kvalitet inom hela HR-området. Även intranätet har utvecklats, med mer riktad information till chefer och en webbaserad chefsintroduktion.

Arbetsgivarens dialog med arbetstagarorganisationerna

Polismyndigheten har i dagsläget inget samverkansavtal utan tillämpar fullt ut medbestämmandelagens (MBL) regler om fortlöpande information till arbetstagarorganisationerna. Arbetsgivaren är enligt MBL skyldig att på eget initiativ förhandla med arbetstagarorganisationerna innan beslut om viktigare förändringar av verksamheten eller arbetstagararnas arbets- eller anställningsförhållanden. Ett partsgemensamt utvecklingsarbete har bedrivits med samtliga arbetstagarorganisationer om framtida samverkansformer. Under 2017 kom samtliga parter överens om en gemensam ambition att, om förutsättningarna finns, sluta ett lokalt samverkansavtal 2018.

Arbetsmiljö i utveckling

Polismyndighetens nuvarande arbetsmiljöstrategi gäller för 2017–2021. Arbetsbelastning var huvudprioriteringen genom arbetsmiljöplan 2017. Polisregionerna och de nationella avdelningarna planerade och genomförde utifrån denna aktiviteter för att minska arbetsbelastningen i verksamheten. En arbetsmiljöplan för 2018 har tagits fram med samma prioritering där ytterligare en prioritering av hot och våld kommit till.

Polismyndigheten fick i augusti 2017 ett regeringsuppdrag angående förbättrad arbetsmiljö och fler

karriärvägar för polisanställda⁷⁷. Uppdraget syftar till att intensifiera det systematiska arbetsmiljöarbetet utifrån arbetsmiljöstrategin, samt att ta fram en strategisk plan för fler karriär- och utvecklingsvägar inom myndigheten. Ett kartläggningsarbete genomfördes under hösten eftersom det pågår ett stort antal aktiviteter som syftar till utveckling av verksamheten i den utpekade riktningen. Med kartläggningen som utgångspunkt kommer en analys, prioritering och planläggning av ytterligare insatser för att intensifiera arbetet att genomföras under 2018. Uppdraget slutredovisas i oktober 2018.

Att höja chefernas arbetsmiljökompetens är en av förutsättningarna för att de ska kunna utföra sina arbetsmiljöuppgifter. För att säkra arbetsmiljökompetensen hos chefer och skyddsombud har arbetsmiljöutbildningar genomförts i hela organisationen. Sammanlagt genomfördes 42 utbildningsomgångar under året med mer än 700 deltagare. Utbildningsverksamheten kommer att fortlöpa under 2018.

Riktlinjer och metodstöd har arbetats fram och tidigare framtagna riktlinjer och metodstöd har reviderats under året, bland annat riktlinjer för krisstöd, för att säkerställa stöd till chefer och enhetlighet i arbetet med arbetsmiljöfrågorna. Riktlinjer för ensamarbete, kränkande särbehandling och medicinska kontroller är under framtagande och beräknas vara beslutade under första kvartalet 2018.

Framtagande och utveckling av hörselskydd samt information och utbildning om buller pågick under 2017.

Delpension

För att underlätta för medarbetare som närmar sig pensionsåldern men vill stanna kvar längre i arbete, beviljades delpension för 166 medarbetare (54 kvinnor och 112 män) under 2017. Det är en minskning jämfört med 2016 då 311 medarbetare beviljades delpension. I december 2017 uppgår 371 personer (117 kvinnor och 254 män) beviljad delpension (274 poliser och 97 civila). Detta är en ökning jämfört med 2016 då 252 personer uppgår delpension (181 poliser och 71 civila). Ökningen beror på arbetsgivarens satsning på delpension under 2016.

Likabehandling – jämställdhet och mångfald

Likabehandling är centralt för polisens legitimitet i samhället och grundläggande för att garantera rättstrygghet och rättssäkerhet i verksamheten. Likabehandling ska vara ett självklart perspektiv i polisens arbete, såväl externt som internt. Myndigheten tog under 2017 fram Polismyndighetens strategi för likabehandling 2017–2021. Strategin fokuserar på fem prioriterade områden, vilka styr arbetet under perioden:

- arbetsförhållanden
- lönebildning
- rekrytering och befordran
- kompetensutveckling
- möjlighet att förena arbetsliv med föräldraskap.

77) Uppdrag till Polismyndigheten angående förbättrad arbetsmiljö och fler karriärvägar för polisanställda JU2017/06645/PO.

Polismyndigheten ska säkerställa en arbetsmiljö som är fri från diskriminering och kränkningar. Detta är ett långsiktigt och förebyggande arbete som ska ske inom ramarna för löpande arbete och i befintliga strukturer, såsom styrmodell och ledningsstruktur. Polisanställdas metoo-upprop #nödvärn som överlämnades till rikspolischefen i december 2017, är en viktig byggsten i detta arbete. Dialoger har förts med skyddsorganisationerna och arbetstagarorganisationerna på nationell och regional nivå för att få en gemensam bild. Arbete med att ta fram metodstöd mot kränkande särbehandling pågår. Ytterligare åtgärder är under framtagande inom exempelvis utbildningsverksamheten samt en prioritering av det förebyggande arbetet.

Inom Polismyndigheten pågår åtgärder för att öka andelen kvinnor bland personer i ledningskompetens i olika delar av organisationen. Åtgärderna omfattar handlingsplan för en jämställd chefsfunktion, trainee-program för att öka andelen kvinnor i operativ ledning och chefsförsörjningsinsatser inriktat både på en generell, hållbar chefsförsörjning och specifikt riktat till lokalpolisområdeschefer.

Under året startades likabehandlingsråd i ett antal polisregioner för att utveckla och följa upp arbetet med jämställdhetsintegrering och likabehandling. En lönekartläggning pågår i enlighet med diskrimineringslagens krav, med syfte att säkerställa att polisen inte har osakliga löneskillnader mellan kvinnor och män.

Prideparader genomfördes i flera städer med representation från de sju polisregionerna och arbete pågår inför myndighetens deltagande i *Europride 2018*. En ny, gemensam handlingsplan har tagits fram tillsammans med *Romskt informations- och kunskapscenter (RIKC)*, vilken syftar till fortsatt samarbete och kontinuerliga dialogmöten. Vidare har ett nationellt underlag tagits fram för hur polisen ska tillgänglighetsanpassa sina lokaler.

Myndighetens pågående projekt *Världen integrerad i svensk polis (VISP)* har som syfte att bidra till att fler personer med utländsk bakgrund anställs inom polisen. Projektet kommer att utvärderas under 2018 för att därefter integreras i myndighetens kompetensförsörjning.

I övrigt deltar Polismyndigheten i internationella sammanhang såsom *The Nordic-Baltic Network for Policewomen (NBNP)* vilket leder till erfarenhetsutbyten mellan deltagande länder och myndigheten kommer att medverka i uppbyggandet av ett Sida-finansierat gender coach-program i Serbien.

Jämställdhetsintegrering

Jämställdhetsintegrering i myndighet är ett regeringsuppdrag för Polismyndigheten sedan 2016.

Inom kärnverksamheten har myndigheten genomfört aktiviteter med bäring på deras respektive effektmål i *Plan för jämställdhetsintegrering på Polismyndigheten 2016–2018*. Effektmålen är kopplade till de nationella jämställdhetspolitiska målen.

Exempel på genomförda aktiviteter är ett aktivt arbete med att förebygga sexuella ofredanden vid festivaler där regioner har tagit fram handlingsplaner och checklistor för ett mer systematiskt arbetssätt. Insatser

för att stävja prostitution har genomförts på lokal nivå. Dessa aktiviteter är kopplade till det nationella jämställdhetspolitiska målet om att mäns våld mot kvinnor ska upphöra. Insatserna mot prostitution har dels bidragit till att kvinnorna via dialog med polisen slusats vidare till vård och stöd och dels bidragit till att män utreds som misstänkta för brott. Det finns i dag en medvetenhet om behovet av att utveckla arbetet med normkritisk missbrukarprofilering samt att initiera fler åtgärder för att minska antalet missbrukande kvinnor. Det finns en gemensam syn inom polisen om vikten av att inte missa missbrukande flickor och kvinnor som tenderar att generellt ha ett mera tillbakadraget utträdande i jämförelse med manliga missbrukare. Dessa aktiviteter är kopplade till det nationella jämställdhetspolitiska målet om att kvinnor och män ska erbjudas vård på lika villkor. Polisen har även uppmärksammat genusfrågan vid till exempel polisens medborgardialoger och arbetet i särskilt utsatta områden. Ett representativt urval avseende kön leder till att fler får möjlighet att påverka och ge sin bild av problemet och därmed vara en del av lösningen. Dessa aktiviteter har dessutom genomförts i relation till det nationella jämställdhetspolitiska målet om en jämn fördelning av makt och inflytande mellan könen.

Myndigheten har lagt betydande fokus på utbildning inom genus och normer till ledningsgrupper och nyckelpersoner på olika nivåer inom organisationen. Sedan våren 2017 finns det ett nätverk för de rättsvårdande myndigheterna. Syftet är att utbyta erfarenheter mellan myndigheterna.

Under 2018 fortsätter arbetet med ett fokus på att integrera ett jämställdhetsperspektiv i Polismyndighetens medborgardialoger samt lägga fokus på resursfördelningsfrågan utifrån ett jämställdhetsperspektiv.

Under regeringsuppdragets första år har arbetet koncentrerats till kärnverksamheten. Under hösten 2017 bildades en arbetsgrupp för arbetet med jämställdhetsintegrering inom myndighetens nationella avdelningar och en gemensam handlingsplan ska tas fram under våren 2018. Arbetet innebär att undersöka och utveckla hur avdelningarna kan bidra till ett jämställt utfall av verksamheten. Detta kan exempelvis röra sig om att kartlägga och analysera hur medel fördelas och vilken effekt det får för kvinnor och män.

Medarbetarperspektiv och ledarskap

Syftet med uppdragen reflektioner i vardagen, medarbetardrivet utvecklingsarbete och samtal och möten på jobbet – i dialog, är att bidra till det strategiska initiativet *Motivation och delaktighet* enligt Polismyndighetens verksamhetsplan för 2017–2018 samt förflyttningen som beskrivs i polisens styrmodell.

Reflektioner i vardagen

Under perioden våren 2016 till och med hösten 2017 genomfördes projektet *Reflektion i vardagen (RIV)*. Efter uppföljning och redovisat resultat beslutade nationella ledningsgruppen att RIV blir ett verktyg och ett förhållningssätt för att arbeta med ständiga förbättringar och medarbetardrivet arbete. Beslutet speglar

Polismyndighetens inställning till det arbete som sker i vardagen, att det är i medarbetarnas dagliga arbete och i medborgarmötet som en stor förbättringspotential kan upptäckas.

Innebörden av beslutet är att projektet linjeläggs, där polisregioner och nationella avdelningar uppmuntras att införa RIV som ett led i arbetet med att främja motivation och delaktighet. Aktiviteter som genomfördes i denna anda under 2017 är exempelvis de chefskonferenser och medarbetardagar som hade RIV som ett tema, något som skedde i flera polisregioner. Ytterligare exempel är att RIV används som verktyg för att konkretisera och föra ut styrmodellens budskap. RIV kommer att införlivas i myndighetens ordinarie strukturer. Inkorporeringen av RIV sker bland annat genom utbildningen för det direkta ledarskapet, liksom att RIV introduceras på den polisiära grundutbildningen.

Den utvärdering som gjorts av RIV och som redovisats i särskild ordning bekräftar att förhållningssättet bidrar till myndighetens ambition att vara en lärande organisation. I tillägg kan nämnas att försöksverksamheten rapporterar positiva resultat när det kommer till arbetet med att ta om hand och utveckla ett aktivt medarbetarskap, där målet är att ständigt försöka göra verksamheten lite bättre utifrån tillgänglig resurs.

Motivation och delaktighet, medarbetardrivet utvecklingsarbete

En särskild satsning gjordes under året på ökad motivation och delaktighet, där samspelet mellan chef och medarbetare stod i fokus. Under 2017 låg ett särskilt fokus på att vidareutveckla ett ledarskap som i högre grad möjliggör delaktighet och motivation i medarbetarskapet. Det har även varit viktigt att skapa bra förutsättningar för att chefer och medarbetare på bästa sätt ska kunna lösa uppdraget, genom att mandat och ansvar flyttas längre ut i organisationen till lägsta ändamålsenliga nivå. Aktiviteter som genomförts är till exempel översyn av arbetsordningen, utbildning för direkta chefer genom *chef i vardagen*, handledning för gruppchefer som syftar till att öka förmågan att klara av just detta, medarbetardagar för att öka förståelsen för vad det innebär i praktiken att arbeta utifrån ett medarbetardrivet förhållningssätt och chefsdagar med likadant syfte.

Medarbetardrivet utvecklingsarbete har varit särskilt prioriterat inom Polismyndigheten och syftar till att öka delaktighet och inflytande hos medarbetarna.

Utbildning, inspiration och spridande av goda exempel är en del som det har satsats på under året som gått, framåtsyftande och involverande medarbetardialoger en annan. Som en del i detta arbete påbörjades under våren en dialog med deltagare i medarbetarforum om vad som får dem att gå till jobbet och som syftar till meningsfullheten i arbetet.

Myndighetens styrning och uppföljning utvecklas till att också omfatta medarbetarnas förutsättningar för prestation, i form av bland annat upplevt mandat, motivation och meningsfullhet i arbetet. I dialog med arbets- tagarorganisationerna är Polismyndighetens strävan att arbeta för att uppnå ökad tillit och förtroende. Myndighetens avsikt är att fortsätta dialogen med parterna.

Effekter som vi redan nu har kunnat se är en ökad efterfrågan på att få ökad förståelse för vad detta innebär i praktiken samt ökat antal goda exempel på hur man arbetar i vardagen utifrån ett medarbetardrivet förhållningssätt.

Samtal och möten på jobbet – i dialog

Rutiner och nationella strukturer har tagits fram för samtal och möten på jobbet – i dialog, med syfte att skapa bättre förutsättningar för regioner och avdelningar att möjliggöra förflyttningen enligt intentionen med polisens styrmodell och den förändringsresa den innebär.

För att skapa förståelse för vikten av dialog samt planera och genomföra olika former av samtal, har informationsmaterial och metodstöd publicerats på polisens intranät.

Personalsammansättning

Antal anställda

Vid utgången av 2017 hade Polismyndigheten 29 599 medarbetare. Det är en ökning med 82 medarbetare jämfört med 2016. Ökningen förklaras i första hand av resursförstärkning av civilanställda. Antalet civilanställda med tillsvidareanställning har ökat med 432 medarbetare.

Medelåldern inom polisen är 43,4 år vilket är oförändrat jämfört med 2016. Ca 9 procent av de anställda fyller 65 år under de kommande fem åren.

Av de anställda är 44 procent kvinnor, vilket är en ökning med 0,4 procentenheter jämfört med 2016. Bland poliser är andelen kvinnor 32 procent vilket är en ökning med 0,3 procentenheter jämfört med 2016.

Antalet poliser minskade med 284 sedan årets början.

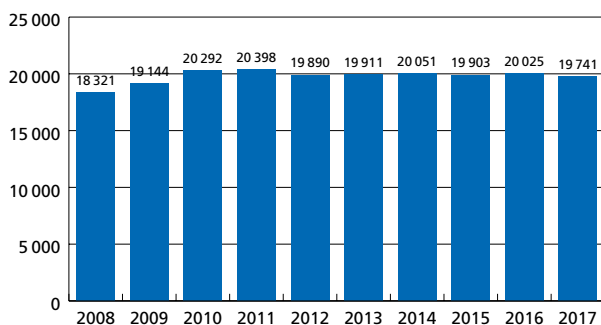
Antal anställda fördelat på poliser och civilanställda

ANTAL ANSTÄLLDA ⁷⁸⁾							FÖRÄNDRING (SEDAN DECEMBER 2016)			
Totalt		Poliser totalt		Civila totalt		Civila tillsvidare ⁷⁹⁾	Totalt	Poliser totalt	Civila totalt	Civila tillsvidare
Antal	Andel kvinnor, %	Antal	Andel kvinnor, %	Antal	Andel kvinnor, %	Antal	Antal	Antal	Antal	Antal
29 599	44	19 741	32	9 858	67	9 289	82	-284	366	432

78) Med anställd avses person som avlönas med månadslön.

79) Definition tillsvidareanställda: anställda med anställningsform tillsvidareanställning, provanställning, lönebidragsanställning, interna vikariat samt tidsbegränsade chefsanställningar.

Utveckling av antalet poliser sedan 2008

Avgångar

Under 2017 slutade 905 poliser, vilket är 45 färre än 2016. Andelen avgångar bland poliser, räknat som ett medelvärde de senaste 12 månaderna, var vid årets slut 4,6 procent att jämföra med 2016 då andelen var 4,7 procent. Av avgångarna 2017 var 45 procent pensionsrelaterade.

Andelen avgångar hos tillsvidareanställd civil personal var vid årets utgång 10,2 procent, varav 19 procent var pensionsrelaterade. År 2016 var andelen avgångar hos civila 10,5 procent.

Den totala andelen avgångar bland tillsvidareanställd personal vid polismyndigheten var 6,4 procent, vilket är oförändrat jämfört med 2016.

Kompetens kategorier

Av polisens anställda är 72 procent kodade i kärnkompetens, vilket är en ökning med 1,4 procentenheter jämfört med december 2016. 11 procent är kodade i ledningskompetens, vilket är en ökning med 0,2 procentenheter jämfört med 2016. 16 procent av personalen återfinns i stödverksamheten, att jämföra med 2016 då motsvarande andel var 17 procent. Av de 1 procent som saknar kodning är majoriteten tjänstlediga eller under praktiktjänstgöring.

Antal och andel anställda i ledningskompetens 2013–2017 per personalkategori

	Totalt		Poliser		Civila	
	Antal	Andel kvinnor	Antal	Andel kvinnor	Antal	Andel kvinnor
2013	2 971	25 %	2 588	19 %	383	64 %
2014	2 905	25 %	2 538	20 %	367	63 %
2015	2 813	27 %	2 390	21 %	423	64 %
2016	3 149	31 %	2 640	25 %	510	63 %
2017	3 206	32 %	2 696	25 %	510	65 %

Andelen kvinnor i ledningskompetens är 32 procent vilket motsvarar en ökning med 0,5 procentenheter jämfört med 2016.

Medarbetare med utländsk bakgrund

Medarbetare med utländsk bakgrund⁸⁰ per personalkategori⁸¹

	2017			2016		
	Kvinnor	Män	Totalt	Kvinnor	Män	Totalt
Civila	14,0 %	16,5 %	14,8 %	13,3 %	15,5 %	14,0 %
Poliser	4,8 %	6,6 %	6,0 %	5,0 %	6,6 %	6,1 %
Varav polis-aspiranter	1,9 %	6,3 %	5,0 %	4,1 %	7,8 %	6,5 %
Totalt	9,5 %	8,6 %	9,0 %	9,1 %	8,3 %	8,6 %

Andelen medarbetare med utländsk bakgrund har ökat, från 8,6 procent 2016 till 9,0 procent 2017. Det är utländsk bakgrund bland civila som ökat. Andelen polis-aspiranter med utländsk bakgrund har minskat från 6,5 procent 2016 till 5,0 procent 2017.

Andelen med utländsk bakgrund bland Sveriges befolkning i åldern 20–65 år är 27,2 procent.

Antal anställda fördelat på kompetenskategorierna lednings-, kärn- och stödkompetens*

	DECEMBER 2017				FÖRÄNDRING (SEDAN DECEMBER 2016)					
	Totalt		Andel kvinnor	Poliser		Andel kvinnor	Civila			
	Antal	(andel)		Antal	Andel kvinnor		Antal	Andel kvinnor		
Ej kodad	417	(1 %)	32 %	393	31 %	24	46 %	-167	-160	-7
Kärn	21 263	(72 %)	43 %	15 742	34 %	5 521	69 %	478	-173	651
Ledning	3 206	(11 %)	32 %	2 696	25 %	510	65 %	57	56	1
Stöd	4 713	(16 %)	57 %	910	27 %	3 803	64 %	-286	-7	-279
Totalt	29 599	(100 %)	44 %	19 741	32 %	9 858	67 %	82	-284	366

* Definition enligt Arbetsgivarverket 2003:7 A 2.

80) Utländsk bakgrund enligt definition från SCB det vill säga inrikes född person med två utrikes födda föräldrar eller utrikes född.

81) Källa: Registret över totalbefolkningen (RTB), Statistiska centralbyrån (SCB).

Sjukfrånvaro

Sjukfrånvaro⁸², långtidssjukfrånvaro⁸³ och andel långtidssjukfrånvaro⁸⁴

	2017			2016		
	Sjukfrånvaro	Långtidssjukfrånvaro	Andel långtidssjukfrånvaro	Sjukfrånvaro	Långtidssjukfrånvaro	Andel långtidssjukfrånvaro
Kvinnor	5,9 %	3,9 %	65,7 %	6,5 %	3,9 %	60,6 %
Män	2,7 %	1,5 %	53,8 %	3,3 %	1,6 %	49,9 %
Totalt	4,1 %	2,5 %	61,2 %	4,6 %	2,6 %	56,3 %

Sjukfrånvaron har minskat från 4,6 procent till 4,1 procent jämfört med 2016. Även långtidssjukfrånvaron har minskat från 2,6 procent 2016 till 2,5 procent 2017 och det är kvinnors minskade långtidssjukfrånvaro som ligger till grund för den minskningen.

Högst sjukfrånvaro återfinns bland kvinnor i åldersgruppen 50 år eller äldre, även om sjukfrånvaron har minskat i denna grupp. Kvinnorna fortsätter att ha klart högre sjukfrånvaro än männen inom alla ålderskategorier. För siffror gällande sjukfrånvaro per region och avdelning, se bilaga 4.

Sjukfrånvaron i staten har stigit kontinuerligt mellan 2011–2016, men 2017 bröts den trenden och Polismyndigheten är som största arbetsgivare inom staten en viktig bidragande faktor till den nedgången. Viktiga priori-

teringar att lyfta fram i detta sammanhang är riktade insatser gällande ledarskap samt tidig identifiering av risk- och friskfaktorer. Ett särskilt verksamhetsområde inom Polismyndigheten som uppvisat kraftigt förbättrade sjukfrånvarotal under 2017 är utredningsverksamheten, vilken har resurstärkts med framför allt civila resurser under senare delen av 2016 samt 2017.

Sjukfrånvaro per ålderskategori och kön, %

	2017				2016			
	-29 år	30-49 år	50-år	Totalt	-29 år	30-49 år	50-år	Totalt
Kvinnor	4,0	5,6	7,3	5,9	4,6	6,2	8,0	6,5
Män	2,0	2,2	3,7	2,7	2,4	2,7	4,4	3,3
Totalt	3,1	3,7	5,1	4,1	3,5	4,2	5,8	4,6

Hälsonyckeltal

	2017			2016		
	Kvinnor	Män	Totalt	Kvinnor	Män	Totalt
Frisktal ⁸⁵	64,7%	79,3%	72,9%	61,3%	75,2%	69,3%
Sjukfall ⁸⁶	92,7	52,3	70,0	87,7	51,0	66,6
Rehab 1 ⁸⁷	4,3	2,0	3,0	4,2	2,1	2,9
Rehab 2 ⁸⁸	3,3	1,2	2,1	2,7	1,0	1,7
Återgångar ⁸⁹	1,3	1,2	1,2	1,4	1,3	1,3

82) Sjukfrånvaro av tillgänglig arbetstid.

83) Sjukfrånvaro som överstiger 60 dagar av tillgänglig arbetstid.

84) Andel långtidssjukfrånvaro – långtidssjukfrånvaro/sjukfrånvaro.

85) Frisktal – total tillgänglig arbetstid för anställda med maximalt 40 sjukfrånvarotimmar och maximalt tre sjukfall under en löpande 12-månadersperiod/total arbetstid.

86) Sjukfall – antal påbörjade sjukfall under en löpande 12-månadersperiod/total tillgänglig arbetstid.

87) Rehab 1 – antal påbörjade sjukfall 29:e kalenderdagen under en löpande 12-månadersperiod/total tillgänglig arbetstid.

88) Rehab 2 – antal anställda med minst sex påbörjade sjukfall under löpande 12-månadersperiod/total tillgänglig arbetstid.

89) Återgångar – antal avslutade sjukfall 29:e kalenderdagen under en löpande 12-månadersperiod/antal påbörjade sjukfall 29:e kalenderdagen.

Verksamhetsutveckling

Den nationella utvecklingsplanen

Polismyndigheten beslutade i december 2016 om den nationella utvecklingsplanen för 2017. Genom planen ska Polismyndigheten leda och styra utvecklingen av polisiära metoder och utrustning. Den nationella utvecklingsplanen beskriver strategiska projekt samt de projekt som hör till myndighetens strategiska initiativ. Några av projekten beskrivs närmare nedan.

Beredningen av frågor angående verksamhetsutvecklingen har fortsatt att hanteras i utvecklingsledningsgruppen (ULG) som leds av utvecklingschefen och där samtliga chefer för de regionala utvecklingscentrumen och nationella operativa avdelningens övriga enheter ingår. Dessutom ingår representanter från nationellt forensiskt centrum, HR-avdelningen och Säkerhetspolisen.

Som underlag till myndighetens långsiktiga verksamhetsinriktning och för att identifiera vilka utmaningar polisen kan ställas inför fram till 2024 påbörjades under hösten ett arbete, *Polisen 2024*. Resultatet har också använts i myndighetens framtagande av budgetunderlag och i uppdraget till Polismyndigheten om att redovisa hur polisverksamheten ska stärkas och utvecklas. För att identifiera problem och utvecklingsbehov samt planera åtgärder som behöver vidtas i den brottsbekämpande verksamheten har omvärldsbevakning gjorts inom ett antal områden:

- migrationen och demografin
- internationaliseringen och den gränsöverskridande organiserade brottsligheten
- polisens roll i krisberedskap och civilt försvar
- de utsatta områdena
- den cyberrelaterade kriminaliteten
- vanligt förekommande brott och det lokala polisarbetet
- radikalisering och terrorism
- medborgarmötet
- polisens kompetensförsörjning och organisationskultur.

En bred dialog om förväntningarna på polisen äger även rum med medborgare, kommun, näringsidkare och medarbetare. Resultatet av arbetet i *Polisen 2024* färdigställs under början av 2018 och ambitionen är att även de erfarenheter som gjordes i pilotprojektet om polisstrategisk omvärldsbevakning och planering ska tas tillvara¹.

1) Slutrapport pilotprojekt Polisstrategisk omvärldsbevakning, analys och planering, NOA 2016-08-23.

Vid nationella operativa avdelningen (Noa) finns en grupp med särskilt ansvar för externfinansiering till polisen, framför allt genom EU:s fondverksamhet. Arbetet, som bedrivits sedan 2015, har inriktats på att inrätta en kvalitetsäkrad process med syfte att få finansiering till projekt som prioriterats utifrån en helhetssyn på polisens utvecklingsverksamhet.

Under 2017 beviljades medel för projekt inom ett brett verksamhetsområde, såväl nationella som i partnerskap med andra länder. Som exempel kan nämnas förmågeutveckling och myndighetssamverkan för att motverka terrorhändelse, förstärkt kriskommunikation samt hantering av hoten från obemannade flygfarkoster. Totalt belopp beviljade medel till Polismyndigheten var 19,8 miljoner kronor 2015, 68 miljoner kronor 2016 och 146,5 miljoner kronor 2017.

Hur jämställdhetsintegrering sker inom Polismyndighetens utvecklingsarbete redovisas i avsnittet *Kompetensförsörjning, Likabehandling – jämställdhet och mångfald*.

Nedan redovisas ett urval av de strategiska utvecklingsprojekt som bedrevs i myndigheten under året.

Obemannade flygande farkoster (UAS, Unmanned Aircraft System)

Framtagande av obemannade flygfarkoster (UAS), så kallade drönare, slutfördes i mars 2017. UAS är ett komplement till polisflygets helikoptrar och ska öka möjligheten till minutoperativ lägesbild från luften. UAS skapar också operativt stöd till enheter på ett sätt som inte varit möjligt tidigare och är dessutom ett verktyg för att öka säkerheten för egen personal.

Exempel på användningsområden är eftersökning av försvunna personer samt möjlighet att skapa en bra lägesbild från luften vid större insatser som till exempel fotbollsmatcher, demonstrationer, bränder eller större engagemang som Almedalsveckan. UAS ska integreras i linjeverksamheten bland annat genom utbildning av UAS-operatörer. Planering pågår för upphandling av nya UAS-system för nationella insatskonceptet, det nationella bombskyddet och den forensiska verksamheten.

Anti-UAS

Polismyndigheten har via *Fonden för inre säkerhet (ISF)* fått medel till ett treårsprojekt som syftar till att öka polisens förmåga att hantera hot och incidenter från obemannade flygfarkoster (anti-UAS). I de fall drönare används på fel sätt kan de utgöra ett verktyg och/eller vapen som kan användas för olika hot eller angrepp som terrorism, sabotage eller spioneri.

En interimistisk teknisk lösning för anti-UAS har köpts in och togs i bruk under Almedalsveckan och under EU-toppmötet i Göteborg (inom ramen för en test- och försöksverksamhet). Störsändaranläggningar är i dag förbjudna att inneha utom för vissa undantagna verksamheter. Polisen har sedan tidigare beviljats undantag från förbudet i sin bombskyddsverksamhet och från och med den 26 juni 2017 har polisen även tillstånd att inneha och använda störsändare för att upptäcka och neutralisera drönare som kan användas för brottslig verksamhet.

Elchockvapen

Under 2017 förbereddes projektet för försöksverksamhet med elchockvapen i polisverksamheten. Försöksverksamheten planeras pågå från januari 2018 till december 2019.

I projektet har en omvärldsbevakning genomförts och Polismyndigheten har fått beslut från *Delegationen för folkrättslig granskning av vapenprojekt* att införande av elchockvapen inte strider mot folkrättsliga regler. Vidare har utrustning upphandlats och anskaffats. Totalt utbildades ca 650 poliser under 2017 i att använda elchockvapen. De föreskrifter som ska gälla under försöksperioden har tagits fram samt en rutin för dokumentation då elchockvapen används. Projektet har en kommunikationsplan med flera aktiviteter där en informationsfilm riktad till allmänheten är ett exempel. En extern utvärderare har upphandlats från Umeå universitet som kommer att genomföra en utvärdering av försöksverksamheten.

Kameror

Kameraprojektet syftar till att stödja polisregionernas användande av kameror, att kravställa den nya kameraplattformen samt ta fram riktlinjer eller motsvarande för hur kameror får och kan användas. Under året har projektet medverkat vid installation av ett stort antal permanenta och tidsbegränsade kameror över hela landet. Fokus har varit bevakning i de särskilt utsatta områdena och resultaten har varit mycket goda. Bland annat vid utredning av grova brott som mord har viktiga iakttagelser fångats via kameror, vilket i flera fall haft stor betydelse för utredningen av dessa brott.

Projektet har även tagit fram ett nytt koncept för användning av kroppskameror i yttre tjänst. Kroppskameror ska upphandlas inom kort och planeras kunna börja användas av personal i yttre tjänst under 2018. Syftet med kroppskameror är att få en förbättrad arbetsmiljö då erfarenheten visar att attacker mot polispersonal minskar. Dessutom bidrar kamerorna i många fall till att skapa bättre utredningsunderlag i förundersökningar.

Målet med projektet är att Polismyndighetens kamera-bevakning ska vara stödjande, rättssäker samt framtidskompatibel.

Samhällsgemensam larm- och ledningscentral i Örebro

Med anledning av diskussioner om samlokalisering och en förbättrad larmkedja mellan samhällsviktiga aktörer,

har ett myndighetsgemensamt projekt bedrivits sedan 2015 för att kunna hantera svårare händelser eller samhällsstörningar. Förutom polisen medverkar Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, SOS Alarm, Nerikes Brandkår, Räddningstjänsten Karlstad, Bergslagens räddningstjänst, Länsstyrelserna i Örebro, Värmland och Dalarna, Örebro kommun, Region Örebro län samt Försvarmakten.

Projektet genomförde under 2015–2016 verksamhets- och säkerhetsskyddsanalyser samt tog fram rättsutredningar som visar på förbättringsmöjligheter med att skapa en gemensam larm- och ledningscentral. Utifrån detta påbörjade projektet under 2017 arbetet med upphandling av lokaler för en samhällsgemensam larm- och ledningscentral innehållande polisens regionala ledningscentral, SOS 112-central samt en gemensam ledningscentral där polisen, SOS Alarm och räddningstjänsten kan arbeta tillsammans.

Under året togs samverkansmodeller fram. Fokus är att öka samhällets krishanteringsförmåga genom en samverkansmodell som skapar förutsättningar för kortare och snabbare insatser både vid vardagliga och svårare händelser. Arbetet pågår med att beskriva de kontaktytor, kontaktvägar och samverkansforum som ska och bör användas före, under och efter händelser. Samverkansmodellen kommer att testas genom medverkan i polisregion Bergslagens samverkansövning inför valåret 2018.

Frontdesk 2024

Det pågår ett långsiktigt strategiskt arbete med *Frontdesk 2024*. Syftet är att polisens frontdesk redan vid den första kontakten med medborgaren ska vidta de relevanta åtgärder som är möjliga. Avsikten är att medborgarnas behov ska tas om hand så att tryggheten ökar och brottsligheten minskar, men också att stödja och underlätta för kollegorna.

Under 2017 genomfördes ett antal åtgärder för att förbättra tillgänglighet och service för medborgarna. Samverkan har skett både med interna och externa aktörer. Följande har genomförts:

- Införande av rutin för respektive telefonist att löpande rapportera uppkomna händelser som bedöms lämpliga för spridning till allmänheten.
- Möjlighet för nationella telefonväxeln att upplysa inringare till polisens växel i vapenfrågor med stöd av upprättad lista med frågor och svar (FAQ vapen).
- Införande av säsonganpassad information på Polisen.se.
- Möjlighet för polisens kontaktcenter att ringa utlandssamtal utan att passera växeln.
- Driftsättande av projektet med förbättrad funktionalitet i ”Fritt tal” via 114 14, vilket bland annat skapar bättre möjligheter att koppla olika frågeställningar till de automatiskt upplästa svar som finns för ett antal allmänna frågor.
- Införande av behovsanpassad hjälp i växeln för medborgare som behöver boka tid för passansökan.
- Utökad användning av Polis-SMS vid medborgarinformation via 114 14.

- Förtydligad passinformation till medborgarna på Polisen.se.
- Extern medlyssning hos SOS-alarm samt en ordning som innebär att kömeddelande lämnas vid icke akuta samtal.

RLC-programmet och PKC-projektet

Under december 2017 avslutade Polismyndigheten RLC-programmet som haft i uppdrag att utveckla 19 länskommunikationscentraler, införa 7 regionledningscentraler (RLC) och säkerställa att verksamheten vid ledningscentralerna bedrivs på ett enhetligt och effektivt sätt med ett tydligt medborgarperspektiv.

Samtliga polisregioner har infört den nya verksamhetsinriktningen vilken bland annat innefattar tillämpning av en nationell prioriteringsordning som lägger grunden för att ärenden bedöms och hanteras på ett enhetligt sätt. Ärenden som bedöms vara av icke akut eller skyndsamt karaktär överlämnas till lokalpolisområdena eller PKC för vidare hantering. På detta sätt har verksamheten vid RLC renodlats samtidigt som inkomna ärenden tas om hand av polisen även om det inte innebär ett polisingripande på plats.

Nya lokaler för RLC Mitt och RLC Öst kommer att tas i bruk i maj respektive juni 2018. I samband med detta kommer de två kvarvarande länskommunikationscentralerna i Västerås och Eskilstuna att utvecklas.

Under december månad 2017 avslutades även PKC-projektet som haft i uppdrag att införa regionala telefonköer och säkerställa att Polisens kontaktcenter (PKC) vidtar så långtgående utredningsåtgärder som möjligt i samband med att brottsanmälningar tas emot via telefon och internet.

Nationell processstyrning av polisens kärnverksamhet

Polismyndigheten har via förtydliganden i arbetsordningen klargjort skillnaden mellan processansvar och verksamhetsansvar. Med utgångspunkt ifrån bland annat Statskontorets uppföljning av polisreformen, delrapport 2², pågår ett arbete med att utfärda riktlinjer för nationell processstyrning av polisens kärnverksamhet. Polisens huvudprocesser för kärnverksamhet har kartlagts på strategisk nivå. Under 2018 kommer arbetet med att beskriva och tydliggöra polisens processer på operativ nivå att bedrivas i polisregionerna med stöd av Noas utvecklingscentrum. Processbeskrivningar ska tas fram med medverkan av medarbetare som är aktivt verksamma i de olika processerna.

Forensisk forskning och utveckling

Under 2017 drev eller medverkade nationellt forensiskt centrum (NFC) i ca 130 forsknings- och utvecklingsprojekt, varav några löper över flera år. Merparten av projekten drivs i samverkan med en eller flera parter utanför NFC. NFC:s verksamhet inom forskning och utveckling motsvarar 7,6 procent av NFC:s totala arbetstid. Under 2017 publicerades 16 vetenskapliga artiklar, 8 artiklar som konferensbidrag och en doktorsavhandling.

NFC startade under 2017 ett vetenskapligt råd. Nätverket består av sju externa experter från verksamhetsområden som är relevanta för nuvarande och framtida forensik, forskning och utveckling såsom ansiktsgenkänning, hantering av stora datamängder, dna och resultatvärdering. Experternas uppdrag är att ge vetenskapliga råd till NFC:s ledning inom området forskning och utveckling. I december lämnade det vetenskapliga rådet ett utkast på en rapport med förslag på hur NFC:s forsknings- och utvecklingsverksamhet och samverkan med externa parter kan utvecklas.

Nedan följer ett urval av utvecklingsarbeten inom den forensiska verksamheten.

NFC arbetar kontinuerligt med krisberedskap vilket inkluderar CBRNE eller så kallade farliga ämnen. Under 2017 var NFC huvudman för två krisberedskapsprojekt som innefattade exempelvis arbete kring provhantering av bevismaterial som misstänkts vara kontaminerade med farligt okänt ämne samt förbättrade analyser av omgivningsprover.

NFC samarbetar också med företaget RISE AB genom tre större projekt inom

- dna-teknologi
- kvantprickar för kemikaliedetektion
- Ramanspektroskopi.

Dna-projektet handlar om att extrahera information från enstaka celler. Kvantprickarna handlar om att skapa optiskt detekterbara markörer för kemikalier man önskar detektera. Ramanprojektet handlar om att öka känsligheten på Ramanspektroskopi till en nivå där även gaser kan analyseras.

VISAGE-projektet, som finansieras med anslagna medel (5 miljoner euro) från *EU Horizon 2020*, lanserades med ett uppstartsmöte i maj 2017 vid *Erasmus University Medical Center* i Rotterdam, Nederländerna. I projektet kommer forensiska dna-forskare, genetiker, statistiker och samhällsvetare att samarbeta i en ny konstellation – *Visible Attributes Through Genomics Consortium* (VISAGE) – vars deltagare består av 13 akademiska, polisiära och juridiska institutioner från 8 europeiska länder. VISAGE-konsortiet ska under fyra år utveckla nya verktyg som ska utvärderas och införas i den forensiska verksamheten för att kunna förutsäga en persons utseende, ålder och ursprung utifrån dna-spår. Resultatet kommer att kunna bidra i polisens utredningar så att man snabbare och effektivare kan hitta okända förövare med hjälp av dna-baserad spaningsinformation som tillvaratagits på brottsplatser.

2) *Ombildningen till en sammanhållen polismyndighet, Delrapport 2 – om den nya organisationens genomslag*. Statskontorets rapport 2017:10.

Polismyndighetens styrning och uppföljning

Under 2017 gav regeringen Polismyndigheten i uppdrag att utveckla verksamhets- och resultatuppföljningen. I regleringsbrevet för 2017 fick Polismyndigheten i uppdrag att säkerställa att uppföljningen av verksamheten vidareutvecklas, konkretiseras och implementeras i hela myndigheten (återrapporteringskrav). Utöver detta har Polismyndigheten fått ett särskilt uppdrag (regeringsuppdrag) att utveckla arbetet med att följa upp, analysera och presentera resultatet av myndighetens samlade verksamhet och de resurser som finansierar den. Denna uppföljning ska kunna redovisas på samtliga nivåer inom myndigheten, från nationell till lokal nivå.

Dessa två uppdrag har ingått i ett projekt – *Polismyndighetens uppföljningsmodell* – som genomfördes under 2017.

Återrapporteringskrav om uppföljningsmodell

Med anledning av återrapporteringskravet i regleringsbrevet har ett förslag till uppföljningsmodell för Polismyndigheten tagits fram. Uppföljningsmodellen tar sin utgångspunkt i Polismyndighetens styrmodell och utgör en vidareutveckling av befintlig planerings- och uppföljningsprocess.

Modellen beskriver vilka olika typer av uppföljning som bör bedrivas i myndigheten, vilka de huvudsakliga målgrupperna är för varje typ av uppföljning samt varför uppföljningen ska göras. Av modellen framgår att uppföljning bedrivs ur olika tidsperspektiv (årlig/löpande), på olika nivåer (nationell/lokal) och för olika mottagare (extern/intern).

Uppföljningsmodellen fokuserar särskilt på Polismyndighetens behov av att utveckla en planering och uppföljning som främjar en styrning präglad av helhetsyn – processtyrning.

Den beskriver också en metod – *verksamhetslogik* – som dels kan användas för planering av aktiviteter och uppföljning, dels i genomförandet av uppföljning och utvärdering.

Arbetet med uppföljningsmodellen kommer att fortsätta under 2018.

Regeringsuppdrag om myndighetens resultat

Regeringen gav i februari 2017 Polismyndigheten i uppdrag att utveckla arbetet med att följa upp, analysera och presentera resultatet av myndighetens samlade verksamhet och de resurser som finansierar den. Uppföljningen ska genomföras och vid behov kunna redovisas på samtliga nivåer inom myndigheten, från nationell till lokal nivå.

Enligt uppdraget skulle statistik på lokalpolisområdesnivå tas fram redan under 2017. Polismyndigheten redovisade därför till regeringen den 10 oktober 2017 verksamhetsstatistik samt uppgifter om personal och ekonomi för respektive lokalpolisområde för perioden från och med den 1 januari till och med 30 juni 2017.

Statistiken omfattar verksamhetsstatistik samt uppgifter om ekonomi och personal. Statistiken redovisas totalt för varje polisregion och för varje region på tre nivåer – regional nivå, polisområdesnivå och lokalpolisområdesnivå. Utöver detta redovisas även statistik avseende händelserapporter. Denna redovisas dock endast på lokalpolisområdesnivå.

Under november–december 2017 genomfördes analysmöten med flertalet polisregioner. Syftet med mötena var dels att hämta in ytterligare information kring orsakerna till de relativt stora variationer mellan organisatoriska enheter som konstaterats, dels att bedöma användbarheten av denna typ av nedbruten statistik.

Även detta arbete kommer att fortsätta under 2018.

Övrig utveckling av polisens styrning och uppföljning

Verksamhets- och resultatuppföljningen till Polismyndighetens Nationella strategiska ledningsgrupp (NSLG) fortsatte att utvecklas. Uppföljningen sker varje månad och utgår från polisens strategiska initiativ:

- ökad trygghet i lokalsamhället
- bättre utredningsresultat
- långsiktig kompetensförsörjning
- ökad motivation och delaktighet
- bättre ekonomiska förutsättningar.

Utredningsverksamheten följs särskilt upp inom flera forum på nationell nivå. Detta sker dels genom de månatliga redovisningarna i NSLG (se ovan), dels i månatliga uppföljningar i den *Nationella operativa ledningsgruppen* (Nolg) och i *Beredningsgruppen*.

Sedan april 2017 har Polismyndigheten också redovisat viss verksamhets- och resultatstatistik på polisens hemsida – polisen.se. Polisen får varje månad en stor mängd förfrågningar framförallt från olika massmedia avseende olika typer av statistik. Redovisningen är ett sätt att möta det behov av verksamhets- och resultatstatistik som finns både externt och internt.

Under 2017 har en mall för enhetlig uppföljning av utredningsverksamheten på polisregions-, polisområdes- och lokalpolisområdesnivå tagits fram och distribuerats till polisregionerna.

Övriga åiterrapporteringskrav

Brottsförebyggande arbete och ingripandeverksamhet

Kunskapsbaserat och långsiktigt brottsförebyggande arbete

Regeringens brottsförebyggande program *Tillsammans mot brott* som presenterades i april 2017, har kommit att utgöra en grundsten i polisens brottsförebyggande arbete.

Den satsning på högskoleutbildningen Brottsförebyggande metoder och extern samverkan som Polismyndigheten genomförde under 2016 och delar av 2017 för främst kommunpoliser, bedöms ha fått stort genomslag. Kompetensen kring kriminologiska teorier för brottsförebyggande arbete har avsevärt utvecklats. Vikten av samverkan mellan polis och andra aktörer i samhället har fördjupats. Polisens lokala kunskap om kommunernas verksamhet och organisation har förbättrats. Ungefär 180 av landets kommunpoliser (varav 52 kvinnor) har deltagit i denna kompetenssatsning.

För att arbeta mer kunskapsbaserat har Polismyndigheten på olika nivåer fördjupat samarbetet med universitet, högskolor och Brottsförebyggande rådet (Brå). Polismyndigheten anlitar universitet och högskolor i stor utsträckning för uppföljningar och utvärderingar av lokalt brottsförebyggande arbete. Ett 40-tal lokalpolisområden är involverade i nationella utvecklingsprojekt, under ledning av Brå eller Polismyndigheten, men där universitet eller högskolor ansvarar för utvärderingen. Exempel på samarbeten är gemensamma forskningsprojekt, kompetensutveckling, uppföljningar och utvärderingar, examensarbeten som studenter genomför på förslag från Polismyndigheten samt praktikanter från kriminologiutbildning i polisens utvecklingsverksamhet.

Inom Polismyndighetens strategiska utvecklingsprojekt för det brottsförebyggande arbetet pågår ett utvecklingsarbete för att ytterligare öka polisens förmåga att bedriva ett kunskapsbaserat brottsförebyggande arbete. Projektet omfattar brottsförebyggande och trygghetsskapande definitioner, styrdokument, arbetsmetoder och samverkan, uppföljning, utvärderingen och kompetensförsörjning.

Polismyndighetens externa samverkan i det brottsförebyggande arbetet har utvecklats alltmer. Polisen deltar på nationell, regional och lokal nivå där kommunpolisernas arbete på lokal nivå är av särskilt stor vikt. Dessa medarbetare har i funktionen som kommunpoliser ett stort ansvar för att i samverkan med externa aktörer initiera och starta konkreta aktiviteter i lokalsamhället.

Kommun- och områdespoliserna är viktiga funktioner i utvecklingen av det långsiktiga brottsförebyggande arbetet. De är särskilt viktiga i de områden som klassas som riskområden, utsatta områden och särskilt utsatta områden.

Definition av den brottsförebyggande verksamheten

Det strategiska utvecklingsprojektet *Polisens brottsförebyggande och trygghetsskapande arbete* har pågått sedan mars 2017. I projektet medverkar olika kompetenser från Polismyndigheten och medarbetare från Brottsförebyggande rådet (Brå).

Det övergripande syftet med projektet är att ge Polismyndigheten väsentligt bättre förutsättningar att utföra brottsförebyggande och trygghetsskapande arbete av god kvalitet och med hög effektivitet.

Som en del i arbetet har nya definitioner för det brottsförebyggande respektive trygghetsskapande arbetet tagits fram. Syftet med detta är att öka förutsättningarna för en tydligare styrning, uppföljning och utvärdering av verksamheten för att på så sätt öka möjligheterna att i varje situation välja rätt operativ metod. En ny definition av polisens brottsförebyggande arbete beslutades av rikspolischefen i december 2017. Definitionen lyder:

Polisens brottsförebyggande arbete är sådana aktiviteter som polisen genomför eller aktivt deltar i med det primära syftet att förhindra att brott begås.

Eftersom definitionen beslutades först i december 2017 kan en redovisning och bedömning av genomförda aktiviteter och av samverkan med definitionen som grund, inte lämnas.

För att uppnå en tydligare ledning och styrning av verksamhetsområdet ska den nya definitionen arbetas in i myndighetens styrdokument och i berörda processer. Målsättningen är att hitta former för hur ansvaret för det brottsförebyggande arbetet ska struktureras och fördelas. När definitionen av det trygghetsskapande arbetet beslutats ska även den integreras i verksamheten.

Under en längre tid har polisen brottats med frågor om hur uppföljning och utvärdering av det brottsförebyggande arbetet ska kunna ske på ett ändamålsenligt sätt. I projektet ingår därför också att ta fram metoder för att öka Polismyndighetens förmåga att mäta effekter av brottsförebyggande och trygghetsskapande arbete. Projektet drivs vidare under 2018.

Ingripandeverksamhetens möjligheter till planlagt brottsförebyggande arbete

I polisens digitala applikation PUM-A¹ ska lokalpolisområdet dokumentera planlagda brottsförebyggande insatser som beskriver när och hur det förebyggande arbetet ska genomföras och vad det ska bestå av. Vid utsättningar informeras ingripandepatrueller om insatserna i sitt område och bemannas mot dessa. När patrullerna inte har akuta ärenden beordrade av regionledningscentralen (RLC) ska de arbeta med lokalpolisområdets planlagda brottsförebyggande arbete.

Enligt Polismyndighetens inriktningsbeslut för verksamhet vid RLC ska den, utöver förmågan att leda enskilda händelsestyrda ärenden, även ha en grundläggande förmåga att utöva regional taktisk ledning ur ett proaktivt perspektiv. Det åligger också RLC, och ytterst vakthavande befäl, att optimera lokalpolisområdets möjligheter att bedriva planlagd verksamhet mot lokala mål. Särskilda rutiner för att säkerställa detta har införts. Detta innebär att patruller med huvuduppdraget att arbeta med planlagd verksamhet under sitt tjänstgöringspass hanteras inom denna händelserapportkategori. Detta bedöms ha en positiv inverkan på ingripandeverksamhetens förutsättningar att delta i det planlagda brottsförebyggande arbetet, eftersom RLC och vakthavande befäl därmed har tillgång och kännedom om båda personalkategoriernas uppdrag och kan därmed ytterst styra resurs från ingripandeverksamhet mot det planlagda brottsförebyggande arbetet när så är möjligt.

Ett medarbetardrivet initiativ som spridits till flera polisregioner är en applikation som på ett enkelt sätt beskriver lokalpolisområdets medborgarlöften, vad de omfattar och vilka aktiviteter polisen har utlovat. När ingripandepatrueller arbetar mot ett medborgarlöfte redovisar patrullen direkt i applikationen vilka aktiviteter som genomförts och hur mycket tid som avsatts för åtgärden.

En ytterligare åtgärd som kommer att öka förmågan till samspel mellan lokalpolisområdenas uppdrag och ansvar för ingripandeverksamhet och planerad brottsförebyggande och trygghetsskapande verksamhet, är inrättandet av taktiska centrum (RTC) vid regionledningscentralerna.

Ingripandeverksamhetens möjligheter att utföra adekvata utredningsåtgärder

Under 2017 uppdaterades *Polisens nationella utredningsdirektiv* (PNU). Under hösten genomfördes ett antal dialogmöten i polisregionerna Syd och Öst för att öka de direkta chefernas kunskap om PNU. Detta arbete kommer att fortsätta i övriga regioner under 2018. Som ett ytterligare led i att öka en relevant tillämpning av PNU pågår ett arbete inom *Mobilitetsprojektet* med att skapa appar för att öka den yttre personalens mobila tillgång till relevant information om ärendehandläggning enligt PNU.

Reglering i Polismyndighetens arbetsordning,

utökade delegationsmöjligheter för förundersökningsledning samt utökad tillgång till förundersökningsledare bedöms ha påverkat kvaliteten i de initiala utredningsåtgärderna på ett positivt sätt, inte minst när det gäller akuta utredningsåtgärder vid grövre brott.

En nationell arbetsmetod mot seriebrott är under framtagande. Arbetet kommer att utmynnas i ett övergripande metodstöd för arbetet mot kringresande ligor inom området mängdbrott ur ett såväl proaktivt som reaktivt perspektiv. Dessutom har ett metodstöd för bostadsinbrott publicerats på polisens intranät. Metodstödet har tagits fram i nära samverkan med regionerna.

Ett arbete har inletts för att under 2018–2019 genomföra ett strategiskt utvecklingsprojekt om förhör. Projektet ska kartlägga och belysa ämnesområdet förhör och ta fram en nationell förhörmodell. Utöver detta ska projektet också beskriva behoven av kompetens, metodstöd och tekniska hjälpmedel samt identifiera behov av författningsändringar.

Dessa åtgärder bedöms sammantaget komma att bidra till en effektivare utredningsverksamhet för framförallt mängdbrotten, där de initiala utredningsåtgärderna som utförs av personal i ingripandeverksamheten har visat sig ha stor inverkan på ärendets fortsatta handläggning.

Fler poliser där de behövs bäst

Lokal förmåga att förebygga och bekämpa brott

Några av polisens viktigaste verktyg i arbetet med att förstärka den lokala förmågan att förebygga och bekämpa brott, är dialogen med medborgarna och medarbetarna. Den dialogen utgör grunden för framtagande av medborgarlöften, kommunpolisernas samverkan med kommuner och andra intressenter samt den trygghetsskapande verksamhet som bedrivs av områdespoliserna. Lokala underrättelsesamordnare har inrättats i lokalpolisområdena och medborgarlöften har tagits fram. Polisen har även utarbetat och börjat tillämpa ett metodstöd som ska bidra till en ökad förmåga till samverkan med kommunala/lokala aktörer mot gemensamma mål samt kontinuitet i åtgärder för att motverka både orsak och effekt. Därutöver har den myndighetsgemensamma satsningen mot organiserad brottslighet utvecklats till att även omfatta lokal nivå.

Polisen arbetar på olika sätt för att stävja gängkriminalitet, i synnerhet i särskilt utsatta områden, och att beslagta vapen och narkotika, och samtidigt bygga relationer och skapa trygghet genom ökad närvaro. I detta syfte har polisen tillsatt kommun- och områdespoliser, haft riktade insatser samt genomfört medborgardialoger med medborgarna.

Polisen har fördjupat sin kunskap om problemen i lokalsamhällena, i synnerhet i de särskilt utsatta områdena, genom medarbetarnas erfarenheter, fördjupad analys och samverkan med andra offentliga verksamheter samt med forskare. Kontaktskapande polisarbete sker i områdena för att öka tryggheten, förebygga brott och öka tilliten till polisen bland de boende. Även ingripandepersonal arbetar i många lokalpolisområden inriktat i de särskilt utsatta områdena när de inte har

1) PUM står för polisens underrättelsesmodell och PUM-A är det systemstöd som används vid tillämpning av modellen.

uppdrag från ledningscentralen. Det främsta syftet är då att skapa lokalkännedom om enskilda individer och företeelser samt att kunna planera aktiviteter utifrån den lokala problembilden i respektive område. Arbetet sker i många fall utifrån så kallad hotspotspatrullering.

För att öka förtroendet för polisen har arbetet i flera områden inriktats mot bekämpning av den öppna narkotikaförsäljningen på torg och andra platser där allmänheten i stor grad vistas eller passerar. I de områden där så kallade 30-dagarskameror² har använts framhålls de som ett framgångsrikt hjälpmedel. För att minska antalet kriminellt aktiva fokuspersoner och för att minska tillgången på narkotika och vapen, har under rättelsestyrda polisiära insatser genomförts i många områden. I detta arbete har polisen i vissa fall samarbetat med bland andra Skatteverket och Kronofogdemyndigheten. I vissa områden har även åklagare samt sociala myndigheter involverats i syfte att optimera möjligheterna att lagföra eller vidta andra åtgärder mot brottsaktiva personer från området.

Polismyndigheten har tagit fram ett metodstöd mot organiserad brottslighet i ett lokalt perspektiv. Metodstödet avser främst samverkan mellan polis och andra intressenter i lokalsamhället. Detta ska leda till en ökning av polisens förmåga till samverkan över tid och öka möjligheterna för en kontinuerlig verksamhet i utsatta områden.

Den lokala polisen sammankallar återkommande till möten med företrädare för relevanta samhällsinstitutioner, organisationer och aktörer. Det huvudsakliga syftet vid dessa möten är att utbyta information, föredra aktuell lägesbild samt, baserat på detta, göra gemensamma prioriteringar. Typiska deltagare vid dessa möten är socialförvaltningen, fältarbetare, utbildningsförvaltningen, räddningstjänsten och fastighetsägare.

Samverkan sker även i andra forum, till exempel genom månadsvisa möten med företrädare för andra blåljusmyndigheter där syftet är att ta fram en gemensam lägesbild och diskutera möjliga aktiviteter och åtgärder. Flera andra initiativ har tagits på lokal nivå. Ett av dem är att polisen i samarbete med räddningstjänsten i ett projekt kallat *Upp i rök*, genom undervisning i skolorna arbetar för att förhindra och förebygga anlagda bränder.

I flera fall har lokala trygghetsråd inrättats i samverkan med näringsidkare, föreningar, skola med flera. De har till uppgift att arbeta trygghetsskapande och brottsförebyggande med utgångspunkt i resultaten av bland annat trygghetsvandringar som har genomförts utifrån framtagna medborgarlöften. I några fall har polisen tillsammans med fastighetsägare utvecklat checklistor över varningssignaler och indikatorer på social oro, där man även försöker fånga information om våldsbejakande extremism. Polisen har genom samarbetet med fastighetsägarna kunnat nå ut med information till de boende i området genom utskick tillsammans med fastighetsägarnas hyresavier. Polisen försöker även samverka lokalt med

olika religiösa samfund men bedömer att det behövs kompetenshöjande insatser för sådan verksamhet.

Det är ännu för tidigt att bedöma resultatet av polisens arbete för att förstärka den lokala förmågan att förebygga och bekämpa brott. I det löpande arbetet sker beslag av narkotika och vapen, men eftersom det saknas jämförande statistik är det svårt att utvärdera resultaten. Den negativa utvecklingen i många områden, i synnerhet de som bedöms vara särskilt utsatta, har pågått i flera decennier, vilket innebär att en önskad förändring kräver tid. Det är av detta skäl inte realistiskt att ha förväntningar på snabba och tydliga effekter på kort sikt.

Det ökade antalet attacker som riktas mot polisen och även mot enskilda poliser kan dock ses som en reaktion på polisens ökade närvaro och störande av den grova brottsliga verksamheten i dessa områden.

Resursfördelning och polisen närvaro i de särskilt utsatta områdena

Sedan december 2015 har antalet medarbetare i lokalpolisområdena ökat med drygt 1 100. Den största ökningen har skett inom stödverksamheten och inom utredningsverksamheten. Antalet medarbetare vid lokalpolisområdenas ingripandeverksamhet har däremot minskat under perioden med drygt 200. Detta har bland annat att göra med att antalet poliser inom myndigheten sammantaget har minskat under perioden.

Att medarbetare inom stödresursen har ökat vid lokalpolisområdena har skapat bättre förutsättningar för den polisiära kompetensen i det brottsbekämpande uppdraget. Likaså har förstärkningarna inom utredningsverksamheten, som främst utgjorts av civil kompetens, möjliggjort att den polisiära kompetensen har kunnat användas till verksamhet i lokalpolisområdena där polisär kompetens behövs.

Samtliga regioner uppger att anställningen av nya polisassistenter i juni 2017 har bidragit till förstärkta resurser vid lokalpolisområdena i allmänhet och vid de särskilt utsatta områdena i synnerhet. Myndigheten har ökat såväl sin totala personalstyrka som den personalstyrka som är placerad på lokalpolisområdena och även om det i personalsystemet inte kan utläsas hur många medarbetare som arbetar i de särskilt utsatta områdena är de prioriterade i resurssättningen.

De särskilt utsatta områdena motsvarar inte någon organisatorisk nivå inom Polismyndigheten utan ingår som en del i ett lokalpolisområde. De identifierade 23 särskilt utsatta områdena är fördelade på 14 lokalpolisområden. I några av dessa lokalpolisområden finns det endast ett särskilt utsatt område, vilket således endast utgör en mindre del av lokalpolisområdet, medan det i andra fall finns fler än ett och i ett fall så många som fem särskilt utsatta områden. Lokalpolisområdenas personalutveckling kan därför inte till fullo besvara frågan om den polisiära närvaron har ökat eller minskat i de särskilt utsatta områdena. Interna prioriteringar har en avgörande roll då även ett lokalpolisområde med oförändrad personalstyrka kan fördela en större andel av sina resurser till det särskilt utsatta området

I lokalpolisområden med ett eller flera särskilt utsatta områden kan konstateras att 11 av 14 har ökat

2) Polisen kan besluta om övervakning med kamera under högst 30 dagar på allmän plats för att förebygga, avslöja eller utreda brott, förhindra olyckor eller "andra berättigade ändamål".

den totala personalstyrkan under 2017. I dessa lokalpolisområden har också 11 av 14 ökat sin utredningspersonal medan sex av 14 har ökat antal medarbetare inom ingripandeverksamheten.

Även personal som inte är placerad på lokalpolisområdena verkar i lokalpolisområdena, och därmed i de särskilt utsatta områdena. Exempel på detta är spaningspersonal på polisområdesnivå, insatspersonal på regional nivå samt bombtekniker och piloter på nationell nivå. Till detta kommer också den satsning som görs mot organiserad brottslighet på lokal nivå, där bland annat aktionsgrupperna bidrar till polisen närvaro i de särskilt utsatta områdena i samband med att olika insatser genomförs i dessa områden.

Under 2017 har målbilds- och resursfördelningsarbeten pågått eller har genomförts i samtliga polisregioner i syfte att beräkna behovet av och säkerställa resurser på bland annat lokalpolisområdena. Polisregionerna Syd, Väst och Nord har fastställt långsiktiga resursfördelningsplaner för respektive region. Ett arbete har också inletts med resursomfördelning utifrån framtagna underlag. Polisregion Stockholm avser att i närtid fastställa en ny resursfördelningsplan, vilket bedöms leda till en ökning av resurserna i lokalpolisområden och i de områden som är särskilt utsatta.

Åtgärder för att förbättra polisens arbete med att utreda våldtäkter och andra sexualbrott

I rapporten *Utveckling av arbetsmetoderna vid utredning av våldtäkter*³ som dåvarande Rikspolisstyrelsen tog fram 2014 tas ett antal frekvent återkommande brister avseende polisiära åtgärder i initialskedet upp. Detta gäller såväl ingripande på plats som i samband med anmälningsupptagning i efterhand. En sådan brist var bemötande av brottsoffret. Dessutom noterades avsaknad av strukturerade arbetsmetoder vid utredning av sexualbrott, vilket är en förutsättning för att kunna uppnå en högre grad av nationell enhetlighet. Polismyndigheten genomförde under 2016–2017 en genomlysning av våldtäktsärenden och det resulterade i rapporten *Förbättrad kvalitet i utredningar om våldtäkter*⁴. Genomlysningen fördjupas under 2018 och i det arbetet medverkar Åklagarmyndigheten.

En viktig iakttagelse är att det vid våldtäktsärenden är särskilt viktigt att tidigt förordna ett målsägandebiträde. Fokus riktas mot denna fråga i Åklagarmyndighetens projekt om en översyn och modernisering av metodstödet *Ett bästa arbetssätt för våld i nära relationer, brott mot barn samt sexualbrott mot barn och vuxna*. För att ytterligare utveckla samverkan mellan Polismyndigheten och Åklagarmyndigheten är avsikten att öka samsynen kring kvaliteten i beviskringen samt att korta handläggningstiderna. Projektet slutfördes under

2017 och införandet av metodstödet pågår i både Polismyndigheten och Åklagarmyndigheten. Då införandet pågår är det i nuläget dock svårt att bedöma i vilken omfattning arbetsmetoderna nått ut i hela landet eller vilka resultat åtgärderna lett till. Det har inom Polismyndigheten upprättats en kommunikationsplan för införandet. Införande sker genom utskick av metodstödet till de sju regionerna, genom publicering på Polismyndighetens intranät samt genom att Noa Utvecklingscentrum Väst genomför regionsbesök där man går igenom metodstödet. Arbetet beräknas vara avslutat under första kvartalet 2018.

I samband med översynen av metodstödet togs en checklista fram. Den beskriver tydligare vilka åtgärder som yttre personal och personal i jourmiljö ska vidta i initialskedet när det gäller våldtäkter och sexuella ofredanden.

En ytterligare åtgärd för att förbättra utredningsarbetet inom området är att utifrån ett rättskedjeperspektiv ta fram nationella riktlinjer för spårsäkring och då speciellt hur de särskilda spårsäkringssatser som ska användas vid misstanke om sexuella övergrepp ska hanteras av de olika berörda myndigheterna. Arbetet leds av Polismyndigheten och bedrivs i nära samverkan med Åklagarmyndigheten, Nationellt centrum för kvinnofrid (NCK) och Rättsmedicinalverket (RMV). Arbetet ska vara klart under 2018.

Under 2018 fortsätter även arbetet med bemötande av våldtäktsutsatta där en inriktning är att ta reda på hur polisen ska nå kvinnor och unga i utsatta områden och vad som kan göras för att öka deras trygghet.

Utöver detta har en revidering av *Polisens metodstöd vid grova våldsbrott (PUG)* genomförts. Ett viktigt syfte i samband med detta har varit att inkludera sexualbrotten (våldtäkter) bland de brott som ska utredas i enlighet med metodstödet. Detta i syfte att skapa bättre förutsättningar för stabila och robusta utredningar. Revideringen slutfördes under hösten 2017.

Åtgärder för att säkerställa en tillräcklig kompetens och beredskap avseende it-relaterad brottslighet

Polismyndigheten har inletts arbetet med att inrätta regionala it-brottscentrum i varje polisregion. Syftet är att fullfölja den utbyggnad av expertkompetens inom myndigheten som beslutades i februari 2017. Detta ska dels ske genom att varje polisregion ska ha förmåga att hantera komplicerade ärenden på området, dels genom att samtliga regioner inrättar en deskfunktion som ska ge stöd i frågor som rör brott med it-relevans. Regionala it-brottscentrum är en förutsättning för att genom enhetligt arbetssätt och metodstöd öka polisens förmåga att utreda it-relaterade brott.

Arbetet är fortfarande i ett inledningsskede och målet är att utbyggnaden ska vara genomförd 2020. Myndighetens it-avdelning har ansvar för och säkerstäl-

3) A.296.441/2013.

4) A004.860/2017.

ler att de tekniska förutsättningarna för detta finns. Arbetet samordnas av det nationella it-brottscentret.

Nationellt it-brottscentrum har en nationell deskfunktion dit medarbetare inom Polismyndigheten kan vända sig med frågor som rör it-relaterade brott. Desken fungerar också som myndighetens *Single Point Of Contact* (SPOC) mot en rad externa aktörer, främst sociala medier och andra nationella och internationella brottsbekämpande myndigheter.

Nationellt it-brottscentrum svarar i dag, genom en dygnetrunnberedskap, för att kompetens finns tillgänglig nationellt vid inträffade allvarliga brott och andra händelser. Idag är dock beredskapsfunktionens bemanning begränsad och tillgången till kompetens inom specifika it-brottsområden varierar därför från dag till dag. Vid större angrepp eller händelser är denna beredskap otillräcklig och det ska utredas huruvida denna funktion även ska finnas på regional nivå.

Kompetensutvecklingsinsatser inom it-forensik och it-relaterad brottslighet har under 2017 genomförts i begränsad omfattning. För att tillgodose de kompetenskrav som över tid ställs på Polismyndigheten i arbetet med att bekämpa den it-relaterade brottsligheten kommer ett intensifierat arbete att ske såväl med rekrytering av specialistkompetens som med kompetensutveckling av befintlig personal. Detta arbete kommer att ske i nära samarbete med de övriga skandinaviska länderna i syfte att öka såväl den generella kompetensen inom polisväsendet när det gäller it-relaterad brottslighet som den mer specialiserade kompetensen som ställs på den personal som mer direkt arbetar med att utreda it-relaterad brottslighet.

Nordiska ministerrådet har uppmärksammat behovet av att vid respektive lands polisutbildning ha en delkurs rörande it-brott och it-relaterad brottslighet. Därför har rådet beslutat finansiera framtagandet av en sådan utbildning. Arbetet bedrivs inom en samnordisk projektgrupp och förväntas vara klart under mitten av 2018. Efter detta ska materialet anpassas juridiskt och översättas till respektive lands språk. Nationellt it-brottscentrum deltar i detta arbete tillsammans med Polismyndighetens HR-avdelning.

Nationellt it-brottscentrum blev under hösten 2017 fullvärdig medlem i *European Cybercrime Training and Education Group* där det bland annat bedrivs ett arbete med att skapa ett europeiskt certifieringssystem för de olika roller som behövs för bekämpande av it-brottslighet. Exempel på sådana roller är specialistutredare, underrättelsehandläggare, analytiker och it-forensiker. För närvarande pågår samtal med norska polishögskolan om ett utökat samarbete för att gemensamt bedriva specialistutbildningar med sikte på de kommande europeiska certifieringarna.

Åtaganden inom EU

Det blir allt viktigare att se de internationella möjligheterna i brottsbekämpning som en del av den dagliga verksamheten. Polismyndigheten fortsätter att stärka sin förmåga att göra det internationella polisarbetet till en integrerad del av det brottsbekämpande arbetet på nationell, regional och lokal nivå.

EU-samarbetet och dess nya rättsakter har en direkt påverkan på det dagliga polisarbetet i Sverige. Möjligheten att kunna påverka förhandlingar i ett tidigt skede är därför av stor vikt liksom ett internt förberedelsearbete som kan bidra till att införandet i organisationen sker enligt plan. Åtgärderna får därmed genomslag i verksamheten. Under året arbetade Polismyndigheten med att ta fram riktlinjer som ska bidra till proaktivitet i förhandlingar på EU-nivå samt underlätta genomförandet av överenskomna rättsakter och överenskommelser i myndighetens organisation.

Prümrådssamarbetet ökar möjligheterna att lösa alla typer av brott. Inom ramen för Prümrådsbeslutet har arbetet med automatiskt utbyte av fordonsuppgifter, dna och fingeravtryck fortgått. Sverige kan nu automatiskt utbyta fordonsuppgifter med 21 medlemsstater och dna-profiler med 19. Automatiskt utbyte av fingeravtryck sker nu med Österrike, Tjeckien, Slovenien, Rumänien och Polen. I början av 2018 förväntas ytterligare fyra länder ha tillkommit i detta samarbete. Vid sidan av EU-samarbetet har ett nytt avtal med USA slutits som förenklar fingeravtrycksutbyte mellan våra länder. Den tekniska lösningen för utbytet beräknas vara i drift i början av 2018.

Polismyndigheten fortsätter arbetet med att förbättra de tekniska förutsättningarna för det internationella informationsutbytet med fokus på Schengensamarbetet, Europol och internationella fingeravtrycksjämförelser.

Elektroniskt utbyte av domar mellan EU-länderna sker via informationssystemet Ecris. Information om tidigare domar i andra länder kan ge strängare straff när ett nytt brott begåtts i Sverige. Sverige anslöt sig under året till ytterligare ett land och nu återstår endast två av EU:s medlemsstater. Antalet Ecris-ärenden fortsatte att öka både för förfrågningar från Sverige och för inkommande förfrågningar från andra länder.

Eurosur är ett gränsövervakningssystem för EU:s yttre land- och sjögräns. Under 2017 fortsatte arbetet med att utveckla en nationell situationsbild av läget vid EU:s yttre sjö- och luftgräns. Den nationella samordningscentralen (NCC) vid Noa har även bidragit med analyser till Polismyndighetens arbete kopplat till migrantsituationen samt gränskontrollarbetet.

Under våren 2017 testades systemet för *Advance Passenger Information* (API)⁵. Ett pilottest av systemet, som fått namnet PITA, startades i början av

5) API: Information som flygbolagen samlar in vid incheckning. Polisens användning avser enbart ankommande flyg från destinationer utanför Europa och Schengen.

sommaren. Åtta flygbolag är hittills anslutna och fler är under bearbetning. PITA beräknas vara i full drift i början av 2018. För *Passenger Name Record* (PNR)⁶ fortsatte metod- och it-utveckling under året. Upprättandet av den organisatoriska enhet som ska hantera PNR, en så kallad *Passenger Information Unit* (PIU), har fortgått med en planerad initial bemaning på plats i början av 2018.

Stora delar av den löpande brottsbekämpande verksamheten inom EU drivs genom EU-byråerna Europol, Frontex, Cefpol och EU-lisa. Svensk polis har ett aktivt deltagande i dessa EU-byråers verksamhet och sitter, tillsammans med övriga medlemsstater, med i byråernas styrelser.

Internationella operativa handläggare vid regionerna

Polisens förmåga att lokalt tillvarata det operativa internationella informationsutbytet har stärkts ytterligare genom tillsättande av tjänster som internationella operativa handläggare (IOH) vid drygt hälften av alla polisområden. Dessa handläggare bidrar på ett tydligt sätt till att öka brottsuppleringen. Polismyndigheten ser en tydlig tendens att arbetet med att identifiera personer, genomföra internationella kartläggningar, söka information på dna och fingeravtrycksträffar i andra länder medför strängare straff, ofta förenade med utvisningsbeslut i de domar där internationella verktyg använts. IOH har på ett konkret sätt ökat utredares och förundersökningsledares medvetenhet om det internationella informationsutbytet och även påverkat åklagarnas förundersökningsdirektiv.

Stöd i internationellt informationsutbyte till lokalpolisområden med särskilt utsatta områden

Under våren 2017 påbörjade Noas internationella enhet ett arbete med fokus på lokalpolisområde Rinkeby. Syftet är att bättre kunna stötta och biträda lokal polis i de särskilt utsatta områdena i deras kommunikation med utländska brottsbekämpande myndigheter.

En ökad kunskap och förmåga att avropa och delge internationell information är av vikt inom hela myndigheten och inte bara i de särskilt utsatta områdena. Målsättningen är att ta fram en modell som ska kunna tillämpas i alla lokalpolisområden. Ett ökat samarbete mellan lokal polis och Noas internationella verksamhet är angeläget då den internationella brottsligheten har betydande påverkan även på dessa områden.

Åtgärder som vidtas är bland annat internationella kartläggningar av brottsaktiva individer, utbildningar av personal i internationella it-verktyg samt tilldelning av särskilt avdelade handläggare för vissa ärenden.

Förhandlingsarbetet inom EU

Noa bistår Justitiedepartementet med Polismyndighetens ståndpunkter och prioriteringar för brottsbekämpning och ökad trygghet inom olika arbetsgrupper inom EU.

Arbetsgrupper där Polismyndigheten deltagit är exempelvis *Working Party for Data Protection and Information Exchange* (DAPIX) där huvudfokus 2017 var Europeiska kommissionens förslag att skapa bättre interoperabilitet mellan EU:s olika informationsdatabaser samt uppföljning av medlemsstaternas framsteg med att inrätta enheter för att hantera flygpassageraruppgifter, *Passenger Information Units* (PIU).

Under året följde Polismyndigheten förhandlingarna i EU för att skapa en centraliserad databas för uppgifter ur belastningsregister (ECRIS-TCN) i vilken det ska vara möjligt för medlemsstaternas myndigheter och Europol att bland annat göra sökningar för att ta reda på om tredjelandsmedborgare har dömts för något brott i EU. I ett första steg kan man identifiera vilken av EU:s medlemsstater som har avkunnat domar mot tredjelandsmedborgare och i ett andra steg kan man vända sig till medlemsstaten ifråga och få ut uppgifterna ur belastningsregistret.

I den pågående förhandlingen om kommande *Entry/Exit systemet* (EES) har Polismyndigheten bidragit med såväl ståndpunkter som ett aktivt deltagande i en expertgrupp. EES ska hantera information om tredjelandsmedborgares in- och utresa i Schengenområdet.

Ett annat pågående förhandlingsarbete avser *European Travel Information and Authorisation System* (ETIAS.) ETIAS är ett system genom vilka viseringsfria tredjelandsmedborgare, genom ansökan via internet, kan få ett så kallat inresetillstånd, vilket kommer att bli ett obligatoriskt krav för inresa i Schengenområdet.

I enlighet med artikel 13 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/1624 av den 14 september 2016 om en europeisk gräns- och kustbevakning åläggs Frontex att fast-ställa en gemensam metod för sårbarhetsanalyser, *Vulnerability Assessment* (VAN). Målet med sårbarhetsanalysen är att det ska leda till en mer effektiv, kvalitetssäkrad och enhetlig nivå på gränskontrollarbetet i enlighet med EU:s gränskodex. Sverige deltog i en sårbarhetsanalys under 2017 och de rekommendationer som har kommit in kommer att hanteras i samband med rekommendationerna från Schengenutvärderingen.

Transport säkerhetsfrågor som rör polisen behandlas i expertgruppen *Expert Group on Land Transport Security* (LANDSEC). Polismyndigheten har där arbetat tillsammans med Transportstyrelsen och Trafikverket. Under 2017 diskuterades framför allt risken för terrorhot kopplade mot regional- och lokaltrafik ombord på färdmedel, på perronger och på stationsutrymmet.

Ytterligare ett exempel är den ständiga kommittén för inre säkerhet (Cosi) där Polismyndigheten bidragit med underlag till Justitiedepartementet i syfte att tydliggöra myndighetens perspektiv i diskussioner som rör verksamheten, inte minst när det gäller samarbetet inom *European Multidisciplinary Platform against Criminal Threats* (EMPACT).

6) PNR: Uppgifter om bokningar på flyg som får användas för att bekämpa grov organiserad brottslighet och terrorism.

EMPACT

Inom ramen för arbetet med EMPACT finns en av regeringen utsedd nationell EMPACT-koordinator placerad inom Polismyndigheten. Uppdraget innebär bland annat att ansvara för samarbetet mellan de brottsbekämpande myndigheter som deltar i det gemensamma arbetet mot grov organiserad brottslighet, vilka utöver Polismyndigheten är Tullverket, Ekobrottsmyndigheten, Skatteverket och Kustbevakningen.

Under året utvecklade EMPACT-koordinatören arbetet med att verka för en ökad förståelse för och integrering av EU:s prioriteringar inom den nationella brottsbekämpningen, inte minst genom fortsatta informationsinsatser för nyckelfunktioner inom Polismyndigheten och övriga berörda myndigheter. En tydlig beredningsprocess med olika styrgrupper inom Polismyndigheten har tagits fram för att ytterligare stärka kopplingen mellan nationell och internationell operativ polisverksamhet.

Polismyndigheten har tillsammans med övriga EMPACT-myndigheter även deltagit i arbetet med att ta fram strategiska planer för EU:s kommande policycykel.

Under 2017 genomfördes ett stort antal gemensamma aktionsdagar gällande människohandel, vapentransporter, cyberbrott (kortbedrägerier, sexuell exploatering av barn, cyberattacker), narkotika, punktskattEBrott och människosmuggling. Aktionsdagarna har lett till nya utredningsärenden där gärningspersoner och offer identifierats, samt till att vapen, narkotika och falska dokument har beslagtogs.

Nordiskt polissamarbete och samarbete runt Östersjön

De nordiska rikspolischeferna träffades och diskuterade gemensamma utmaningar och erfarenheter. Även de biträdande rikspolischeferna hade sitt årliga möte vid vilket de diskuterade och fattade beslut om arbetet i de arbetsgrupper som etablerats inom det nordiska polissamarbetet.

Ny lagstiftning som utökar möjligheterna till operativt internationellt polissamarbete, genom införandet av bestämmelserna i Prümrådsbeslutet och Atlasrådsbeslutet, trädde i kraft den 2 juli 2017. De nya möjligheterna till samarbete är främst aktuella i förhållande till de nordiska grannländerna.

Bestämmelserna innebär att utländsk polis, på svensk begäran, i vissa fall kan bistå med poliser, andra tjänstemän eller materiel vid särskilda och tydligt avgränsade insatser. Detta under förutsättning att en överenskommelse träffats på förhand mellan berörda myndigheter.

Den 20 juli 2017 beslutade regeringen om uppdrag till Polismyndigheten att redovisa myndighetens behov av ytterligare möjligheter till samverkan med brottsbekämpande myndigheter i Finland och Norge. I uppdraget ingick bland annat att redogöra för i vilken utsträckning det finns samsyn mellan svensk och finsk respektive norsk polis om behoven och förutsättningarna för ett fördjupat samarbete i gränsområdena, inklusive eventu-

ella områden där det inte råder samsyn. Redovisningen skulle också innehålla myndighetens nuvarande resursallokering i de gränsnära områdena och hur den kan komma att påverkas vid ett utökat samarbete mellan Sverige, Finland och Norge.

Ett antal verksamhetsområden inom vilka samarbetet kan utvecklas ytterligare i gränsområdena identifierades och diskuterades med representanter för Norge och Finland. En sammanställning av Polismyndighetens resurser i gränsnära områden gjordes också. Uppdraget slutredovisades den 7 november 2017.⁷

Sverige är under perioden den 1 juli 2017 till den 30 juni 2019, ordförande i arbetsgruppen *Polis och Tull i Norden* (PTN). Under ordförandeskapets början har en genomlysning av verksamheten påbörjats med fokus på att öka den operativa förmågan. I detta arbete ingår bland annat att se över styrdokument, antalet PTN-grupper, användning av informationssystem och en ökad integrering av Europols verksamhet i den dagliga PTN-verksamheten.

Polismyndigheten deltar tillsammans med andra svenska myndigheter i olika Östersjösamarbetsforum. Inom ramen för *Operation Planning and Coordination* (OPC) finns inom Polismyndigheten en av regeringen utsedd nationell OPC-koordinator. Uppdraget innebär bland annat att ansvara för samarbetet mellan de brottsbekämpande myndigheter som deltar i det gemensamma arbetet, vilka utöver Polismyndigheten är Tullverket, Ekobrottsmyndigheten, Skatteverket, Åklagarmyndigheten och Kustbevakningen.

Ett annat samarbete är *Baltic Sea Region Border Control Cooperation* (BSRBCC) där Polismyndigheten bistått Kustbevakningen inför deras ordförandeskap 2018.

Internationell fred och säkerhet

Bilaterala utvecklingsarbeten

Polismyndigheten ökade under året antalet bilaterala samarbeten inom det internationella utvecklingsarbetet till att omfatta sex länder (Serbien, Colombia, Liberia, Moldavien, Albanien och Ukraina). Samarbetet i Ukraina finansieras av EU och förbrukade ca 1,85 miljoner kronor 2017, medan de andra programmen finansieras av Sida⁸ och förbrukade ca 34 miljoner kronor 2017. En rådgivare/projektledare från Polismyndigheten är långsiktigt stationerad i respektive land, med undantag för Serbien där det finns två utstationerade poliser.

Pågående program vid inledningen av 2017

De Sida-finansierade program som har pågått en längre tid i Serbien, Liberia och Colombia, fortsatte med sina planerade aktiviteter under 2017.

Programmet i Serbien har bland annat resulterat i lanseringen av en handbok som beskriver den serbiska

7) Dnr: A330.404/2017 Saknr: 061

8) Styrelsen för internationellt utvecklingsamarbete, Swedish International Development Agency.

polisens lednings- och styrmodell. Fyra pilotregioner i landet har börjat införa ett nytt arbetssätt enligt modellen. På förslag från de svenska poliserådgivarna, startade serbisk polis ett så kallat gender coach-program för sex chefer i organisationen, med inspiration från det svenska gender coachkonceptet. Syftet är att nå ett tydligare och bättre arbete mot diskriminering och för lika-behandling i myndigheten. Dessutom anordnades det ett antal konferenser inom ramen för programmet. Deltagare var personal från den serbiska polisen och för dem relevanta samarbetsaktörer i arbetet mot sexualbrott och genusbaserat våld. Bland dessa samarbetsaktörer fanns representanter för åklagarväsendet, sjukvård, socialtjänst och civilsamhälle.

Svenska polisexperter har bidragit till att den liberianska polisen har ökat sin generella kompetens om brottsutredning och forensik. Särskild fördjupning har skett med avseende på sexuellt och genusbaserat våld. Utredningsmetodik har börjat tillämpas i tre pilotområden och samarbetet har resulterat i en ökad förståelse och intresse för en rättssäker brottsutredningsprocess hos den liberianska polisen. Det svenska stödet har också resulterat i ett ökat samarbete mellan liberiansk polis och landets åklagarväsende.

I Colombia fortsätter Polismyndighetens stöd till den colombianska polisens omställning från en militärt influerad till en mer civil polisorganisation med ökat fokus på brottsförebyggande arbete. Under 2017 genomgick 12 colombianska poliser instruktörsutbildning i bastaktik. Operativ personal har utbildats i så kallad Community Policing och polislärare har övats i casemetodik. Det svensk-colombianska samarbetet har lett till att polisen i Colombia gör mer rättssäkra ingripanden vid bland annat brott i nära relation och att chefer som har gått chefsutbildning inom ramen för projektet delegerar mer och tillvaratar medarbetarens kompetens på ett bättre sätt.

I dagsläget uppgår andelen kvinnor inom den colombianska polisen till 4 procent. Den svenska poliserådgivaren har synliggjort problemen med stereotypa könsroller och kvinnors låga representation i kåren med effekt att dessa frågor nu diskuteras mer i organisationen. Ett förslag till fortsättning av samarbetsprogrammet för åren 2018–2020 har arbetats fram tillsammans med colombiansk polis.

Nya program under 2017

I Albanien respektive Moldavien inleddes under andra halvan av 2017 två Sida-finansierade program som båda löper på tre år och befinner sig i en etableringsfas. Programmet i Albanien genomförs gemensamt av de svenska rättsvårdande myndigheterna Polismyndigheten, Åklagarmyndigheten, Domstolsverket och Kriminalvården. Arbetet syftar till att bidra till en mer effektiv handläggning av ungdomsärenden genom hela rättskedjan, i enlighet med internationella normer för mänskliga rättigheter. Programmet ska även skapa förutsättningar för ett stärkt samarbete och förbättrad samordning mellan rättskedjans aktörer i Albanien.

Programmet i Moldavien ska stötta den moldaviska polisen i att utveckla och införa en nationell modell och

metod för *Community Policing* med målet att *Community Policing* ska tillämpas i fem pilotområden inom en treårsperiod. Programmet kommer även att utveckla en modell och metod för polisiär konflikthantering/bastaktik, baserad på den modell som svensk polis tillämpar, men anpassad till moldaviska förhållanden. Programmet kommer dessutom att stärka den moldaviska polisens kapacitet att utreda finansiella brott med fokus på skattebrott, brott i utövning av näringsverksamhet och penningtvätt.

Under 2017 återupptogs arbetet med Polismyndighetens första *International Training Programme* (ITP) och programansökan godkändes av Sida i oktober 2017. ITP är ett verktyg som har utvecklats av Sida och erbjuder deltagare från låg- och medelinkomstländer stöd och vägledning i att genomföra förändringsprojekt, samtidigt som de ökar sin kompetens och kunskap inom relevanta yrkesområden. Polismyndighetens ITP fokuserar på könsbaserat våld och riktar sig till mellanchefer från polis, åklagare, socialtjänst, sjukvård och civilsamhälle i Albanien, Kosovo, Montenegro, Moldavien och Ukraina. Programmet löper under fem år, har en finansiering på 62 miljoner kronor och kommer att genomföras i samarbete med organisationen Kvinna till Kvinna. För ITP, som främst är en coachnings- och utbildningsinsats och sträcker sig över flera länder, finns sammanhållande personal endast i Sverige.

I april 2017 inleddes Polismyndigheten ett uppdrag från EU-kommissionen i syfte att stötta den ukrainska polisen i utvecklingen av arbetet och metodiken för hantering av folksamlingar. Projektet grundar sig på den svenska polisens särskilda polistaktik och har som ytterligare målsättning att öka den ukrainska polisens satsningar när det gäller *Community Policing*. Insatserna kommer att bestå av utbildning och upphandling av utrustning. Projektet genomförs i nära samarbete med *European Advisory Mission in Ukraine* (EUAM Ukraine).

Internationell civil krishantering

Tjänster vid internationella organisationers högkvarter

Vid ingången av 2017 arbetade två polisanställda vid *European External Action Service*. Deras närvaro i Bryssel har bidragit till att öka Polismyndighetens inblick och påverkansmöjlighet i frågor som hanteras inom EU:s internationella civila krishantering. Kostnaderna för de två tjänsterna vid EU i Bryssel (varav den ena avslutades i april 2017) var 1 577 000 kronor och belastade anslag 1:2, utgiftsområde 5⁹.

En poliserådgivare arbetade under 2017 på avdelningen för transnationella hot (Transnational Threats Department, TNTD) vid OSSE:s huvudkontor i Wien, och tre poliser har arbetat vid FN:s huvudkontor i New York. Två av dessa arbetade vid *Department of Peace-keeping Operations* (DPKO) (som Planning Officer respektive Mission Management and Support Officer) och

9) Regleringsbrev för budgetåret 2017 avseende anslag 1:2 Freds- och säkerhetsfrämjande verksamhet. Ändringsbeslut (UD2017/13667/KH), 2017-08-24), ramanslag om 1 850 000 kronor ap.2 Polismyndigheten Verksamhet utomlands.

den tredje ingick i det så kallade *Team of Experts on the Rule of Law and Sexual Violence in Conflict* (TOE), som FN:s säkerhetsråd inrättade 2009.

TOE ska stärka FN:s medlemsländers förmåga att förebygga och lagföra konfliktrelaterat sexuellt våld, bland annat genom fungerande rättsvårdande myndigheter. Huvuduppgiften för gruppen är att stötta rättsväsendet och övriga aktörer med experthjälp, utifrån den problembild som identifierats i landet. Den svenska polisexpertens arbetsinsatser har gett omedelbara effekter på gruppens resultat, då de tillför polisiär kompetens i en grupp som i övrigt består av fyra heltidsanställda jurister, samt ett antal korttidsanställda experter som implementerar projekt i olika länder. Polisexperten har hittills besökt Centralafrikanska republiken, Sydsudan och Demokratiska republiken Kongo för att utvärdera pågående projekt och analysera behovet av nya insatser. I Centralafrikanska republiken har TOE tillsammans med UNDP under en längre tid arbetat för att starta upp en enhet (UMIRR) som består av poliser från *South Sudan National Police* och Gendarmeriet och som ska utreda sexuellt våld och våld i nära relationer. Ett hus har iordningställt och delvis utrustats för att fungera som arbetslokal åt enheten och poliserna har fått grundutbildning i arbetet mot sexuellt och genusbaserat våld.

Experten bidrar också till innehållet i *Department of Peacekeeping Operations* kommande policy om konfliktrelaterat sexuellt våld, med tillhörande handbok. Likaså bidrar experten till att sammanställa aktuella lägesrapporter till FN och stöttar nyckelfunktioner i FN-missionernas arbete mot konfliktrelaterat sexuellt våld, såsom Women Protection Advisers eller grupper som arbetar specifikt mot sexuellt och genusbaserat våld.

Tjänsterna vid OSSE TNTD respektive FN TOE finansierades inom ramen för anslag 1:1, utgiftsområde 7, ap.12¹⁰ med ett utfall om 4 023 100 kronor.

Utsänd personal i internationella civila krishanteringsinsatser

Totalt 149 polisanställda (61 kvinnor och 88 män) tjänstgjorde i internationella krishanterande eller fredsfrämjande insatser, under del av eller hela 2017. Detta motsvarade 90,03 årsarbetskrafter (29,74 årsarbetskrafter för kvinnorna och 60,29 årsarbetskrafter för männen), att jämföra med totalt 88,01 årsarbetskrafter under 2016. För mer detaljerad information om personalen i insatserna hänvisas till bilaga 7.

Till följd av Sveriges utfästelser vid FN om att öka antalet polisanställda i civila krishanteringsinsatser ökade Polismyndigheten numerären i utlandsstyrkan under 2016. Antalet polisanställda som tjänstgjorde i missioner var som högst i januari 2017 (103 personer), för att sedan minska under året. Syftet med minskningen var att anpassa verksamhetens omfattning till de ambitioner och anslag som gällde för 2017. I november 2017 tjänstgjorde 85 personer i polisens utlandsstyrka (26 kvinnor och 59 män), vilket är i linje med tidigare

års nivåer. Därtill tillkommer personal vid organisationernas högkvarter och andra insatsnära uppdrag.

Polismyndigheten skickade under slutet av 2017 personal till två nya insatser. En kvinna till *United Nations Support Mission in Libya* (UNSMIL) och två män till *European Union Advisory Mission in support of Security Sector Reform in Iraq* (EUAM Iraq).

Samtidigt har Polismyndighetens deltagande minskat i några insatser. Detta har i några fall varit en anpassning till anslaget för 2017, medan det i andra fall berott på externa eller försvarande faktorer. Exempelvis avstannade OSSE:s rekrytering till observatörsinsatsen i Ukraina (OSCE SMM) helt efter den explosion som i april 2017 ledde till en död och två skadade internationella observatörer i Luhanskregionen. Likaså stod rekryteringen till EU-missionen i Palestina (EUPOL COPPS) tidvis stilla under året. Därtill finns utmaningar för Polismyndigheten att hitta personal till vissa insatser som ställer höga krav på språkkunskaper, främst i franska eller spanska, i kombination med specifik polisiär expertkunskap.

Polismyndigheten noterar även för 2017 att insatserna tar tillvara den svenska polispersonalens kompetens inom områden där svensk polis anses ligga i framkant i internationella sammanhang. Exempel på detta är *Community Policing*, medborgardialog, särskild polistaktik, våld i nära relation, jämställdhet och inkluderande ledarskap. I EUAM Ukraina arbetar till exempel en polisanställd som *Head of Law Enforcement Agencies Component*. Därtill arbetar en polisanställd som *Lead Adviser on Public Order* och tre poliser tjänstgjorde under tre månader som *Visiting Experts* vid missionen med uppdrag att utbilda i särskild polistaktik.

I OSSE:s mission i Kosovo innehar en svensk polis tjänsten som *Director Safety and Public Order* och en innehar tjänsten som Senior Organized Crime Advisor.

Under första halvåret 2017 fortsatte en svensk polis i tjänsten som chef på enheten för kapacitetsbyggande och gränspolisfrågor i *European Union Rule of Law Mission in Kosovo* (EULEX Kosovo).

En svensk polis började tjänstgöra som *Head of Operations* i EUAM Irak i slutet av 2017.

De FN-missioner som har ett uttalat mandat att skydda civila reserverar resurser i form av internationella FN-poliser som ska arbeta med förtroendeskapande och brottsförebyggande insatser, samt mot genusbaserat och sexuellt våld. Svenskt kunnande blir särskilt tydligt i dessa miljöer.

Insatsnära verksamhet

Som en konsekvens av att antalet rekryteringar till Polisens utlandsstyrka minskade 2017, minskade också behovet av utbildningsplatser vid Polismyndighetens insatsförberedande utbildning *International Police Officer Course* (IPOC).

Under året arrangerade Polismyndigheten fyra av fem planerade IPOC för totalt 78 deltagare, varav 25 kvinnor och 53 män. Av deltagarna kom 23 från utlandet, varav 6 kvinnor och 17 män. Vid kurserna deltog 26 instruktörer, 14 kvinnor och 12 män, deltog vid kurserna. Av dessa instruktörer kom 9 (3 kvinnor och 6 män) från olika

10) Regleringsbrev för budgetåret 2017 avseende anslag 1:1 Biståndsverksamhet, ap. 12, 20, 41, 42, 43, 44 Internationell civil krishantering. Ändringsbeslut (UD2017/20151/ES), 2017-12-07.

samarbetsländer, såsom Jordanien, Sierra Leone, Zambia, Tjeckien, Slovakien, Finland och Danmark.

Delar av medlen för insatsnära verksamhet har använts till att vidareutveckla materialet i IPOC:en. Vid den tredje kursomgången genomförde externa utvärderare en genomlysning av kursupplägget avseende pedagogik och innehållet kring gender (genus, jämställdhet, maskulinitet och UNSCR 1325). Rekommendationerna i utvärderingen kommer att omhändertas under 2018.

Det ingår 18 personer, 12 kvinnor och 6 män, i den resurspool av utbildare som Polismyndigheten har byggt upp för den insatsförberedande utbildningsverksamheten. Detta är en minskning mot de 23 personer (14 kvinnor och 9 män) som ingick i poolen i början på året. Polismyndigheten arrangerade en veckas kompetenshöjande utbildning för poolen under året.

Polismyndighetens kapacitetsstöd till Sierra Leone inom ramen för insatsförberedande utbildning avslutades under våren av 2017, då landet erhöll en så kallad *Training Recognition* av FN, *Department of Peacekeeping Operations* (DPKO), *Integrated Training Services* (ITS). Samarbetet med Sierra Leone kommer till viss del att fortsätta, då Polismyndigheten har bett tidigare afrikanska samarbetsländer om hjälp med att stötta Zambia i ett liknande kapacitetshöjande projekt så att även den zambiska insatsförberedande utbildningen erhåller godkännande av FN, DPKO, ITS.

Polismyndigheten tvingades begränsa sitt internationella engagemang inom utbildningsområdet under 2017 till följd av begränsade personalresurser. Genom personalen i utbildarpoolen, kunde Polismyndigheten delta med två personer på en workshop vid *Standing Police Capacity* (SPC) gällande FN:s framtida Police Commanderutbildning. En polis i utbildarpoolen ingår också i ett nätverk av polisexperter som stöttar ett internationellt forskningsprojekt, finansierat av EU-kommisionens *Horizon 2020 Research & Innovation Programme*, i framtagandet av landspecifika handböcker inom *Community Oriented Policing*¹¹.

Svensk polis har vidare bidragit med instruktörer till olika kurser, däribland CEPOL:s¹² *Training of Trainers* som genomfördes i Tyskland och Försvarsmaktens slutövningar vid ”trippelkurserna” för militär, polisiär och civil personal på Swedint¹³.

Polismyndigheten stod under året värd för det samverkansmöte som skedde inom ramen för det nordiska polisenätverket för internationell civil krishantering (Norpol) om insatsförberedande polisutbildning. En representant för Polismyndigheten deltog vid *International Association of Peacekeeping Training Centres* (IAPTC) möte i Kairo.

Som en del i att förbereda personal för den instabila säkerhetsituationen i flera missioner skickade Polismyndigheten ett tiotal deltagare på de säkerhetsutbildningar som Folke Bernadotteakademien och Myndigheten för samhällsskydd och beredskap anordnade under året (så

kallade HEAT, Hostile Environment Awareness Training).

Myndigheten har också finansierat en relativt omfattande vidareutbildning för polisanställda i franska, för att förbereda dessa för tjänstgöring i fransktalande missioner. 13 polisanställda (9 kvinnor och 4 män) genomförde utbildningen och två av dessa har påbörjat tjänstgöring i den fransktalande FN-missionen i Kongo. Hittills är ytterligare tre personer (tre kvinnor) föreslagna till missionen i Kongo och tre personer (tre män) till FN-missionen i Mali.

Det specialiserade polisteam (SPT) som har arbetat med det så kallade *Induction Training-projektet*¹⁴ i FN-missionerna i Demokratiska republiken Kongo (MONUSCO) och Centralafrikanska republiken (MINUSCA), avslutade sin verksamhet och följde upp de omarbetade utbildningarna under 2017. Samtliga enkätsvar och utvärderingar visar på att missionens ledning, instruktörerna, deltagarna och det svenska projektteamet upplever klara förbättringar avseende utbildningen vad gäller innehåll, upplägg, effektivitet och interaktivitet från deltagarna. Det nya konceptet innebär även att polisledningen och HR-avdelningen numera intervjuar de nyanlända poliserna i direkt anslutning till introduktionsutbildningen och därför kan lämna snabbare besked till dem om deras utplaceringsorter och arbetsuppgifter.

Delar av medlen för insatsnära verksamhet har också använts för att stärka upp det EU-finansierade projektet i Ukraina; *Support to Police reform in Ukraine* (SPRU).

Erfarenhetsåterföring

Den internationella verksamheten får en alltmer given plats i olika processer i den nationella verksamheten inom Polismyndigheten.

Den övriga organisationen och även andra svenska myndigheter efterfrågar alltmer den kunskap och de konkreta erfarenheter och produkter som utmynnar från Polismyndighetens deltagande i internationella biståndssamarbeten och krishanteringsinsatser, i form av till exempel månadsrapporter, landanalyser, kontaktnät, alternativa arbetssätt eller tillämpningen av FN:s agenda för kvinnor, fred och säkerhet. Svensk polis erfarenheter från genomförandet av och deltagandet i olika internationella arbeten efterfrågas också alltmer av internationella aktörer.

Ett exempel som illustrerar en konkret kunskaps- och erfarenhetsåterföring från den internationella civila krishantering till Polismyndigheten, är det faktum att en polis har fått nya arbetsuppgifter i myndigheten efter sin utlandstjänstgöring. Personen utbildades och tjänstgjorde som drönpilot vid OSSE:s observatörsmission i Ukraina, vilket nu kommer till användning genom en deltidsanställning som drönpilot vid polisregion Stockholm.

11) Mer information om projektet och de elva fokusländerna för handböckerna finns på: <https://communitypolicing.eu/ict4cop-researchers/>.

12) European Union Agency for Law Enforcement Training.

13) Swedish Armed Forces International Centre.

14) D.v.s. omarbetningen av den introduktionsutbildning som alla nyanlända FN-poliser får i missionerna.

Ett sammanhållet rättskedjeperspektiv på områdena internationellt bistånd och internationell civil krishantering

De återkommande mötena mellan Polismyndigheten, Domstolsverket, Kriminalvården och Åklagarmyndigheten inom ramen för samverkansforum för rättsvårdande myndigheter fortsatte under 2017. Samverkansforumet sammanträdde vid fyra tillfällen där myndigheterna delade erfarenheter från olika bilaterala och multilaterala samarbeten, diskuterade gemensamma frågeställningar samt identifierade områden för utökat och mer konkret samarbete inom det internationella biståndet.

Ett konkret samarbete mellan de rättsvårdande myndigheterna är det samarbetsprojekt som påbörjades i Albanien under 2017. Med en budget om totalt 28,5 miljoner kronor över tre år, kommer Domstolsverket, Kriminalvården, Polismyndigheten och Åklagarmyndigheten tillsammans att stötta den albanska rättskedjan i arbetet mot ungdomsbrott.

Även det nyligen startade *International Training Programme* kommer att kräva att Polismyndigheten och dess partner *Kvinna till Kvinna* samverkar med de övriga rättsvårdande myndigheterna om programmet ska lyckas. Detta eftersom programförslaget lägger stort fokus på att nå ett brett deltagande från såväl rättsvårdande myndigheter som sjukvård och civilsamhällesorganisationer i de länder som omfattas av programmet.

Kvinnor, fred och säkerhet

Polismyndigheten har deltagit i en arbetsgrupp under ledning av utrikesdepartementet, för att utarbeta matrisen för återrapporering av Sveriges handlingsplan för FN:s agenda för kvinnor, fred och säkerhet¹⁵.

Polismyndigheten har fortsatt arbetet utifrån den aktivitetsplan som har antagits för Polismyndighetens genomförande av Sveriges handlingsplan för FN:s agenda för kvinnor, fred och säkerhet. I det arbetet har bland annat en jämställdhetsutvärdering av Polismyndighetens insatsförberedande utbildning IPOC genomförts och resulterat i ett påbörjat omhändertagande av rekommendationerna.

I november genomförde Polismyndigheten en workshop i Jordanien i syfte att stödja den jordanska polisen i arbetet med att öka andelen utsända kvinnor till fredsfrämjande missioner. Workshopen genomfördes i samarbete med UN Women och UN DPKO och finansierades av utrikesdepartementet. Workshopen resulterade i en rapport med rekommendationer som bland annat kommer att ligga till grund för uppföljning. En mer detaljerad redogörelse för Polismyndighetens arbete rörande kvinnor, fred och säkerhet görs i den framtagna matrisen för återrapporering i särskild ordning till regeringen i februari 2018.

Den digitala tjänsten Mina meddelanden

Polismyndigheten har tecknat anslutningsavtal med Skatteverket för den digitala tjänsten *Mina meddelanden* och är därmed en ansluten part från 2017. Arbetet pågår med att utveckla nödvändiga system för att tekniskt möjliggöra utskick via *Mina meddelanden*, vilket beräknas kunna slutföras under början av 2018.

Under 2017 kartlades vilka meddelanden som är aktuella att skicka via *Mina meddelanden*, i syfte att öka myndighetens servicegrad. Kartläggningen gjordes genom en övergripande analys samt förstudier av utvalda meddelandetyper, som valts utifrån volym och medborgarnytta. Förstudier gjordes för utskick av registerutdrag samt för brottsofferinformation i form av målsägarkopia för brottsanmälan och övrig brottsofferinformation såsom kallelser till förhör. Polismyndigheten analyserade även möjligheterna att erbjuda digitala utskick av lönespecifikationer till samtliga medarbetare via *Mina meddelanden*. Förstudiearbetet belyser möjligheterna och medborgarnyttan, men också att fortsatt analys är nödvändig, i synnerhet för de ärendetyper där en aggregerad mängd skyddsvärd information kan utgöra betydande säkerhetsrisker i händelse av informationsläckage från enskilda brevlådeoperatörer.

15) Sveriges nationella handlingsplan avseende perioden 2016–2020 för genomförande av FN:s säkerhetsrådsresolutioner om kvinnor, fred och säkerhet.

Uppdrag

I detta avsnitt redovisas särskilda regeringsuppdrag som getts till Polismyndigheten i särskild ordning.

Gränspolisiär verksamhet

Processansvar

Polismyndigheten arbetar med processtyrning för att skapa en nationellt enhetlig verksamhet. Detta stärker förutsättningarna för att gemensamma arbetssätt och metoder tillämpas i såväl kärnverksamheten som stödverksamheten.

Nationella operativa avdelningen (Noa) ansvarar tillsammans med polisregionerna för att bereda beslut om arbetsmetoder, rutiner och formulär inom gränspolisverksamheten. Två processnätverk hanterar den gränspolisiära huvudprocessen, ett nätverk hanterar verkställigheter och ett nätverk hanterar gränskontroll och inre utlänningskontroll. Processtyrning ger också goda förutsättningar för samverkan med externa aktörer avseende standarder, erfarenhetsutbyte och kunskaps-spridning.

Yttre gränskontroll

Polismyndigheten upprätthöll under året en fungerande kontroll vid yttre gräns. Detta innebar dock en ansträngning för verksamheten och påverkade möjligheten att arbeta med verkställigheter av avvisningsbeslut. Flera utvärderingar och granskningar som genomfördes under året har kommit fram till att det fortsatt finns ett antal områden med utvecklingsbehov inom gränskontrollverksamheten.

Under april till juni 2017 genomfördes Schengenutvärdering i Sverige enligt EU-kommissionens fastställda program, bland annat på området yttre gräns. Under 2018 kommer handlingsplaner upprättas och därefter inleds arbetet med att åtgärda de brister som uppmärksammats.

Inom gränspolisverksamheten behövs en ökad kompetens och utbildningsbehovet är i vissa regioner stort. Polismyndigheten fortsatte under året arbetet med att utveckla nya utbildningar för personal som ska arbeta inom gränspolisverksamheten, till exempel gränskontrolltjänstemän och verkställighetsutredare.

Polismyndighetens beredskap och förmåga att vid behov kunna bedriva en ändamålsenlig gränskontroll vid inre gräns, är i stor utsträckning beroende av personell resurs, relevant kompetens, samt tillgång till teknisk utrustning och infrastruktur. I beredskapen ligger även att hitta bra samverkansformer med andra berörda myndigheter, såsom Kustbevakningen och Migrationsverket.

I september 2017 påbörjades ett arbete med att ta fram en svensk strategi för integrerad gränsförvaltning. Regeringen har gett Polismyndigheten i uppdrag att leda

det myndighetsgemensamma arbetet och ett förslag på strategi ska presenteras i april 2018.

Inre utlänningskontroll

Polismyndigheten ska bedriva en effektiv och rättssäker inre utlänningskontroll. Som ett led i att uppnå detta togs det under 2016 fram en tvådagarsutbildning inom ramen för den grundläggande kompetensutvecklingen för polisanställda som ska arbeta med gränspolisverksamhet. Efter genomgången utbildning ska en polis kunna genomföra en inre utlänningskontroll och en civilanställd ha tillräcklig kunskap för att kunna biträda vid en inre utlänningskontroll.

För att förbättra det tekniska stödet vid inre utlänningskontroll pågår utvecklingen av en mobilapplikation. Syftet är att skapa ett stöd för att genomföra inre utlänningskontroller på ett rättssäkert och effektivt sätt samt göra statistikuppgifter enkelt tillgängliga efter genomförd kontroll. Arbetet pågår också för att koppla informationen till ett analysverktyg för att effektivare kunna utvärdera och utveckla arbetsmetoder med utgångspunkt från fri rörlighet och inre säkerhet. Arbetet förväntas leda till att fler personer som vistas illegalt i landet upptäcks vilket i sin tur effektiviserar återvändandearbetet.

Verkställighet av avvisnings- och utvisningsbeslut

Arbetet med att effektivisera och förbättra arbetet med verkställigheter av avvisnings- och utvisningsbeslut fortsatte under året. En del i detta arbete är samverkan med andra berörda myndigheter på lokal, regional och nationell nivå.

Jämfört med 2016 överlämnades ungefär samma mängd ärenden från Migrationsverket till Polismyndigheten. Enklare ärenden verkställs i stor utsträckning. Den balans av verkställighetsärenden som finns vid Polismyndigheten består huvudsakligen av personer som är efterlysta och därutöver en ökande andel svårare ärenden. Exempel på försvårade omständigheter i ärenden är problem att få ut en resehandling från utländska beskickningar, ett godkänt mottagande i destinationslandet eller sjukdomstillstånd.

Det finns ett antal faktorer som påverkat polisens möjligheter att verkställa beslut om avvisning och utvisning. En sådan faktor har sin grund i att Justitieombudsmännen (JO) i ett beslut från den 22 juni 2016 konstaterat att enbart det skälet att ett ärende är överlämnat från Migrationsverket till Polismyndigheten med stöd av 12 kap. 14 § utlänningslagen (2005:716), i sig inte medger stöd för att använda tvångsmedel. I ett försök att komma till rätta med detta ändrades utlänningslagen (2005:716) den 1 november 2017. Ändringen innebär en möjlighet för polisen att omhänderta en person som ett

led i verkställighet av ett avvisnings- eller utvisningsbeslut. Effekten av denna lagändring går ännu inte att utvärdera. Vidare har ändringarna i lagen (1994:137) om mottagande av asylsökande medfört att vissa personer med verkställbara avvisnings- och utvisningsbeslut skrivs ut från Migrationsverkets boenden, vilket har en negativ inverkan på Polismyndighetens möjligheter att genomföra verkställigheter av avvisning- och utvisningsbeslut.

Under april till juni 2017 genomfördes Schengenutvärdering i Sverige enligt EU-kommissionens fastställda program, bland annat på området återvändande. Under 2018 kommer handlingsplaner upprättas och därefter inleds arbetet med att åtgärda de brister som uppmärksammats.

Internrevisionen har granskat den gränspolisära verksamheten och har i samband med detta kommit med ett antal rekommendationer. De innefattar bland annat att upprätta en kravprofil för verksamhetsanpassat it-stöd för gränspolisen samt se till att den personal som arbetar med verkställigheter av avvisnings- och utvisningsbeslut används så effektivt som möjligt. Behovsinventering från regionerna avseende ärendehanteringssystemet har gjorts och kravanalytiker anställts för att bistå vid framtagande av det nya systemet. Arbetet med en överenskommelse mellan Polismyndigheten och Kriminalvårdens nationella transportenhet i syfte att använda polisär personal effektivare är under beredning.

Statistik över verkställda beslut om avvisning och utvisning

Polismyndigheten får ärenden från Migrationsverket avseende verkställighet av avvisnings- och utvisningsbeslut. Under 2017 ökade antalet överlämnade ärenden med 1,3 procent jämfört med 2016. Under 2017 inkom totalt 8 341 ärenden jämfört med 8 232 ärenden 2016. Av de överlämnade ärendena 2017 avsåg 1 122 ärenden (13,5 %) ärenden som handläggs i enlighet med Dublinförordningen. Inkomna verkställighetsärenden delas in i tre olika kategorier, där kategori 1 innebär att ärendet är verkställbart direkt (inkl. Dublinärenden), kategori 2 saknar resehandling och kategori 3, utöver att det saknas resehandling, avser ett ursprungsland dit det är svårt eller mycket svårt att verkställa besluten.

Myndighetsgemensamma projekt som syftar till att identitetsuppgifter som är nödvändiga för verkställighet är säkerställda vid överlämnandet till polisen

Polismyndigheten deltog under 2017 i flera myndighetsgemensamma projekt som syftar till att de identitetsuppgifter som krävs för verkställighet är säkerställda vid överlämnande till polisen.

Polismyndigheten är tillsammans med Migrationsverket programpartner i *The European Integrated Return Management (EURINT)* och *European Return Liason Officer (EURLO)* som är ett samarbetsprogram mellan ett stort antal medlemsstater. Arbetet inom EURINT och EURLO syftar bland annat till att öka möjligheterna att identifiera personer som ska återsändas till respektive ursprungsland. Programmen har beviljats fondpengar från EU inom ramen för *Specific Actions*.

Vidare har Polismyndigheten deltagit i Migrationsverkets processnätverk ID och DNA och återvändande och förvar. Arbetet inom processnätverken främjar enligt Polismyndighetens uppfattning den ömsesidiga förståelsen hos de båda myndigheterna involverade i migrationsprocessen och då framförallt arbetet med återvändande och verkställigheter.

Nationell samverkan mellan Kriminalvården, Migrationsverket och Polismyndigheten bedrevs kontinuerligt under året.

Andelen säkerställda identitetsuppgifter vid överlämnandet från Migrationsverket

Av tabellen avseende inkomna verkställighetsärenden framgår att 37,8 procent av de ärenden som överlämnades från Migrationsverket till Polismyndigheten ingår i kategori 1. I dessa ärenden fanns vid överlämnandet säkerställda identitetsuppgifter i form av en resehandling, vilket är nödvändigt för att få till stånd en verkställighet. Av dessa ärenden var dock 2 436 avvikna vid överlämnandet vilket motsvarar 77,3 procent av ärendena i kategori 1. Motsvarande identitetsuppgifter saknades vid överlämnandet för de ärenden som ingår i kategori 2 och 3 (62,2 %).

Inkomna verkställighetsärenden, andel avvikna samt verkställda beslut

Kategori	Inkomna ärenden från Migrationsverket	Inkomna ärenden från Migrationsverket, %	Varav avvikna	Beslut verkställda genom polismyndighets försorg	Beslut verkställda genom egen utresa
1	3 151	37,8	2 346	1 006	821
2	2 093	25,1	1 601	341	581
3	3 097	37,1	2 336	322	1 095
Summa	8 341	100,0	6 373	1 669	2 497

Inkomna Dublinärenden, antal

Inkomna ärenden från Migrationsverket	Varav Dublinärenden	Andel Dublinärenden (av totalt antal inkomna), %
8 341	1 122	13,5

Andel säkerställda identitetsuppgifter med bruk av polisiär kompetens

Åtgärd	Beslut verkställda genom polismyndighets försorg	Beslut verkställda genom egen utresa	Summa, antal där polisiär kompetens utnyttjats	Andel ärenden i kategori 2 och 3* där polisiär kompetens krävts, %
Id fastställd genom eftersökning/-spaning	25	5	30	1,3
Id fastställd genom bruk av tvångsmedel	7	0	7	0,3
Summa	32	5	37	1,6

*av verkställda beslut

Identitetsuppgifter i verkställighetsärenden säkerställda av polisen

Av tabellen framgår att polisiära befogenheter endast använts i en mindre andel av de ärenden i kategori 2 och 3 där Polismyndigheten kunnat verkställa avlägsnande-besluten. Som dåvarande Rikspolisstyrelsen (RPS) tidigare anfört i återrapporteringen till regeringen, framstår det inte som möjligt att renodla Polismyndighetens roll i verkställighetsarbetet till att enbart omfatta eftersökning/spaning och tillämpning av tvångsmedel. Det främsta skälet till det är att Polismyndighetens arbete i verkställighetsärenden fortfarande har ett framträdande inslag av utredning. Polismyndigheten har en utredningskompetens som kan utgöra ett viktigt komplement till den som tjänstemännen på Migrationsverket har. Värt att beakta i sammanhanget är också att sammansättningen av den grupp av personer som Polismyndigheten utreder i dessa ärenden generellt sett skiljer sig från de som Migrationsverket samtalar med. De som fått sitt ärende överlämnat till Polismyndigheten har oftast valt att avvika eller indikera för Migrationsverket att tvång kommer att bli nödvändigt för att få till stånd en verkställighet.

Under 2017 verkställdes 4 165 av de avvisnings- och utvisningsbeslut som Migrationsverket överlämnat till polisen. Detta är en ökning jämfört med 2016. På grund av olika omvärldsfaktorer, nödvändiga prioriteringar och lagändringar minskade dock antalet beslut om avvisning och utvisning som verkställdes genom polisens försorg under 2017 med 21,5 procent jämfört med 2016. Även antalet ärenden där polisiär kompetens krävts minskade jämfört med 2016.

Resultatstrategi för internationell civil krishantering

Det arbete som Polismyndigheten genomförde 2016 med att identifiera och prioritera strategiskt intressanta tjänster vid EU:s, FN:s och OSSE:s högkvarter, användes och vidareutvecklades under 2017. Polismyndigheten följde inriktningen i sina nomineringar och begärde vid flera tillfällen under hösten samråd med Regeringskansliet kring specifika tjänster.

I rekryteringsarbetet till civila krishanteringsinsatser fortsatte Polismyndigheten arbetet med att förbereda kandidaterna för intervjuer och andra tester. Syftet med det var att öka antalet antagna till prioriterade tjänster såsom chefsbefattningar, kärnfunktioner, utbildningsprogram och andra centrala tjänster. Anledningen till

avslag på svenska kandidater kan dock ha flera orsaker än brister i personens formella kompetens eller utfallet av intervju.

Kravet på att samtliga utsända har deltagit och godkänts på Polismyndighetens insatsförberedande grundkurs (IPOC) och fått insatsspecifik information innan avresa kvarstår. Materialet i IPOC:en omarbetades till viss del under 2017, och kursen utvärderades av externa parter som lämnat rekommendationer på förbättringar. Den insatsförberedande utbildningen är Polismyndighetens främsta verktyg för att säkerställa att alla polisanställda har kunskap om och förståelse för den komplexa kontext som de ska verka i vid tjänstgöring utomlands. Den insatsspecifika utbildningen som följer på IPOC:en utgör ett tillfälle för olika grupper att diskutera Sveriges prioriteringar och de specifika förhållanden och behov som finns i landet.

Polismyndighetens arbete med *Induction Training* i MONUSCO och MINUSCA under året gav en god möjlighet att påverka FN-polisernas verksamhet i dessa missioner, och en interaktiv och modern pedagogik bidrar till att engagera deltagarna i kursen. Stort fokus läggs på FN-polisernas förståelse av sitt uppdrag och vikten av att arbeta för respektive insats mandat och målsättningar. Mandaten ligger vanligtvis i linje med Sveriges ramverk för internationellt bistånd, med fokus på stärkt demokrati och jämställdhet, ökad respekt för mänskliga rättigheter, frihet från förtryck, värnad mänsklig säkerhet och frihet från våld.

Andelen kvinnor i polisens utlandsstyrka ligger fortsatt runt 37 procent och överstiger därmed andelen kvinnor bland utbildade poliser i myndigheten (32 %). Med undantag av de insatser där det endast finns en eller ett par svenska poliser, har Polismyndigheten uppnått kravet i resultatstrategin om att svenska myndigheters bidrag till en insats ska ha en större andel kvinnor än genomsnittet i den aktuella insatsen. Några av de tjänster som bemannats av svenska polisanställda i insatserna utmärker sig som särskilt relevanta avseende arbetet för flickors och kvinnors särskilda behov och deltagande i freds- och statsbyggandeprocesser, speciellt inom området för bekämpandet av sexuellt och genusbaserat våld.

Instruktionerna för månadsrapporteringen från kontingentcheferna i polisens utlandsstyrka omarbetades under hösten 2017. Även om det är för tidigt att göra en utvärdering eller dra några långtgående slutsatser, upplever Polismyndigheten att informationen är mer stringent, att det finns mer information om arbetet med FN:s agenda för kvinnor, fred och säkerhet och att informationen gör fler kopplingar till polisverksamheten i Sverige.

Samarbetet med övriga svenska myndigheter fortgår, exempelvis genom samverkansforum för rättsvårdande myndigheter, rådet för myndighetssamverkan om internationell civil krishantering och i dess undergrupper. Dessa grupper har även utgjort främsta forum för myndigheterna att diskutera specifika uppdrag och inriktningar såsom civila specialiserade teams. Grupperna har arbetat fram möjliga gemensamma inriktningar för specialiserade teams och även diskuterat strategiska tjänster vid EU tillsammans.

När så är möjligt, ställer de berörda myndigheterna fortsatt sin utsända personal till förfogande för andra myndigheter, i en strävan att bättre förbereda blivande utlandspersonal på den lokala kontexten i olika länder och insatser.

Polismyndigheten har även bistått Regeringskansliet med erfarenheter från polispersonalen i fält som underlag inför diskussioner i Säkerhetsrådet kring exempelvis förnyade eller förlängda mandat för missioner.

Utvecklat arbete mot penningtvätt och finansiering av terrorism

Den 2 augusti 2017 trädde den nya penningtvättslagen i kraft i Sverige. Det innebär en stor förändring för de rapporteringspliktiga verksamhetsutövarna som nu ska tillämpa ett riskbaserat förhållningssätt kopplat till de tjänster och produkter som tillhandahålls. Detta medför även ökade krav på finanspolissektionens förmåga att informera om nya brottsupplägg, trender och risker avseende penningtvätt samt finansiering av terrorism.

Under 2016 vidtogs åtgärder för att förstärka den analytiska förmågan vid finanspolisen genom nyrekrytering av analytiker och beslut om inköp av it-systemet go AML. It-systemet tillhandahålls av FN och är särskilt framtaget för finansiella underrättelsetjänster världen över. Det nya systemet ger helt nya möjligheter till förbättrad statistik och uppföljning, och möjliggör även mängddataanalys av transaktioner, personer, kontonummer med mera. Både kvalitativ och kvantitativ statistik är viktiga parametrar vid framtagande av exempelvis underlag till riskbedömningar, strategiska beslut samt återkoppling till rapporteringspliktiga verksamhetsutövarna. It-systemet beräknas vara i drift i oktober 2018.

Under 2017 träffade representanter för finanspolisen ett stort antal verksamhetsutövarna i syfte att lämna återkoppling. Arbetet med att ta fram och delge strategiska produkter har startat och flera av dem har publicerats på polisens hemsida. I samverkan med ett antal tillsynsmyndigheter och Säkerhetspolisen deltog finanspolisen i arbetet med att ta fram informationsmaterial och filmer som syftar till att öka verksamhetsutövarnas kunskap om penningtvätt och hur de ska gå tillväga för att rapportera misstänkta transaktioner och aktiviteter. Finanspolisen bjöd också in banker och andra finansiella institut till ett årligt seminarium om penningtvätt där olika ärenden presenterades för att öka medvetenheten om

olika brottsliga upplägg. Ett ytterligare syfte var att återkoppla hur inrapporterade penningtvättsrapporter omhändertas av Polismyndigheten.

I Sverige finns i dagsläget ca 50 000 rapporteringspliktiga verksamhetsutövarna men det är långt ifrån alla, knappt 200 stycken, som rapporterar till finanspolisen. I de branscher där risken för penningtvätt eller finansiering av terrorism bedöms vara hög innebär detta en särskild risk. Av detta skäl riktas särskilt fokus mot dessa branscher för att öka inrapporteringen till finanspolisen.

Det är ännu tidigt att mäta effekter av de vidtagna åtgärderna, men finanspolisen upplever att genom det arbete som utförts har de positiva kontakterna med verksamhetsutövarna ökat vilket i sin tur lett till högre kvalitet i deras rapportering.

EU:s fond för inre säkerhet

Polismyndigheten är ansvarig myndighet för EU:s fond för inre säkerhet. Uppdraget innebär att bevilja, förvalta och kontrollera användningen av medel enligt ett nationellt program som ligger till grund för genomförandet.

Fonden för inre säkerhet ger ekonomiskt bidrag till aktiviteter som stärker EU:s inre säkerhet. Fonden uppgår till ca 330 miljoner kronor under perioden 2014–2020 och omfattar två delar: Gräns och Polis. Gränsdelen syftar till att skapa en likartad och välfungerande kontroll av EU:s yttre gränser samt en gemensam visumpolitik för att förenkla processen vid laglig inresa till ett EU-land. Polisdelen stödjer ett nationellt arbete mot allvarlig organiserad brottslighet, radikaliserad terrorism. Den stödjer samarbetet inom brottsbekämpning över gränserna och åtgärder för att skydda mot terroristattacker samt inom krisberedskap och skydd av samhällsviktig verksamhet. Medlen kan sökas av såväl Polismyndigheten som externa organisationer som verkar på området inre säkerhet.

Totalt har 18 projekt beviljats EU-medel sedan genomförandet av fonden startade. Åtta projekt beviljades under 2017. De flesta projekten som delfinansieras av fonden är fleråriga. De omfattar exempelvis genomförande av EU-direktiv på området, vidareutveckling av arbetssätt och metoder på gränskontrollområdet, förbättringsåtgärder kring viseringar, och förebyggande arbete mot våldsbejakande extremism och radikalisering. Vidare finansieras metodutveckling och förebyggande arbete kring grova våldshändelser och terrorism, utbildningsinsatser på det brottsbekämpande området, åtgärder för skydd av samhällsviktig verksamhet samt inköp av utrustning. Totalt uppgår de beviljade medlen till 168 miljoner kronor.

Under 2017 genomförde Polismyndigheten i enlighet med regelverket och sina rutiner ett stort antal uppföljningar och kontroller av projektens genomförande och redovisning. Även fondförvaltningen har reviderats av Ekonomistyrningsverket, och EU-kommissionen har besökt myndigheten för uppföljning av fondens genomförande och förvaltning.

Civilt försvar, inklusive planeringsanvisningar

Polismyndigheten fick i december 2015 tillsammans med övriga bevakningsansvariga myndigheter¹ i uppdrag att återuppta planeringen för sin beredskap inom ramen för det civila försvaret. Uppdraget redovisades första gången i juni 2016 och ska därefter redovisas årligen vid samma tidpunkt som årsredovisningen antingen separat eller som en del i årsredovisningen.²

Polisens planering för civilt försvar sker med utgångspunkt i vad som anges i regeringens proposition *Försvarspolitisk inriktning Sveriges försvar 2016–2020*³, regeringsbeslut II:16⁴ samt de av Försvarsmakten och Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) utgivna planeringsförutsättningarna för en sammanhängande planering för totalförsvaret⁵.

Under 2017 krigsplacerades all disponibel tillsvidareanställd personal vid Polismyndigheten. Enligt en överenskommelse med Försvarsmakten kommer under 2018 en stor del av den personal som tidigare varit krigsplacerad hos Försvarsmakten men haft sin huvudanställning hos Polismyndigheten istället att krigsplaceras hos Polismyndigheten.

Polismyndigheten har fastställt riktlinjer för krisberedskapsövningar i syfte att bättre styra övningsverksamheten utifrån de gemensamma målen för krisberedskapsarbetet i landet. Under året deltog Polismyndigheten i försvarsmaktsövningen Aurora.

Polismyndigheten har med stöd av Försvarshögskolan utvecklat sin ledningsdoktrin och därigenom närmat sig Försvarsmaktens ledningssystem. För att stärka Polismyndighetens förmåga att leda och samverka vid kris utbildade myndigheten under 2017 personal i krisledningssystemet i enlighet med den nya doktrinen och har därigenom stärkt förmågan för att leda och samverka vid kris. Utbildningsinsatsen kommer att fortsätta 2018.

Modellen för risk- och sårbarhetsanalys har utvecklats för att öka integreringen av analysresultaten i myndighetens verksamhetsplanering. Analysen ska under 2018 genomföras med syfte att ge ett bättre beslutsunderlag för chefer samt förbättra myndighetens förmåga att förebygga och hantera kriser och krig.

Polisens roll i det moderna försvaret skiljer sig på många sätt avsevärt mot den historiska, då en angripare idag inte vill hamna i ett traditionellt krigsläge utan hellre uppnå sina mål genom subversiva angrepp mot samhället i fred i ett betvingande syfte.

Ett arbete med att ta fram en samverkansöverenskommelse mellan Polismyndigheten och Försvarsmakten inleddes under slutet av 2017.

Ett stärkt säkerhetsskyddsarbete

Ansvar för verksamhets- och säkerhetsskyddsarbetet inom Polismyndigheten är uppdelat på dels verksamhetsskyddsorganisationen, som är knuten till rikspolischefens kansli samt de regionala kanslierna, dels it-avdelningen när det gäller informationssäkerhet i digitala system.

Den säkerhetsanalys som ska göras enligt 5 § säkerhetsskyddsförordningen (1996:633) utgör grunden för säkerhetsskyddsarbetet inom Polismyndigheten. Polismyndighetens nu gällande säkerhetsanalys har reviderats, och ett förslag till en ny säkerhetsanalys bereds för närvarande inom organisationen.

Polismyndigheten bedriver ett systematiskt säkerhetsskyddsarbete utifrån bestämmelserna i säkerhetsskyddslagen (1996:627) och säkerhetsskyddsförordningen. En rad åtgärder vidtas inom Polismyndigheten för att åstadkomma ett enhetligt och systematiskt verksamhets- och säkerhetsskyddsarbete. Exempelvis har såväl verksamhetsskyddsorganisationen som it-avdelningen inom sina respektive ansvarsområden utarbetat styrdokument, och arbete pågår med ytterligare styrdokument. Vidare genomförs utbildningar och det finns en fastställd nationell plan för utbildning i verksamhets- och säkerhetsskydd som omfattar perioden 2017–2019. Både riktad och övergripande utbildning bedrivs för den regionala polisverksamheten. Inom myndigheten finns ett samverkansråd som träffas regelbundet för att bland annat diskutera verksamhets- och säkerhetsskyddsfrågor.

Det är av stor vikt att polisens ordinarie verksamhet kan upprätthållas även vid en kris och vid höjd beredskap. Därför har Polismyndighetens verksamhetsskydd påbörjat en kontroll av det systematiska säkerhetsskyddsarbetet med särskilt fokus på kris- och beredskapsarbetet i respektive region samt inom nationella operativa avdelningen. En nationell kontrollgrupp har utsetts för arbetet. Enligt kontrollplanen ska detta arbete vara färdigt i maj 2018.

Det säkerhetsskyddsarbete som utförs är i princip detsamma för all verksamhet, således även den del av Polismyndighetens verksamhet som avser krisberedskap och beredskapsplanering, och består i huvudsak av följande delar.

- Säkerhetsprövningar vid anställning och löpande registerkontroller m.m. under pågående anställning.
- Säkerhetsskyddad upphandling med säkerhetsskyddsavtal (SUA).
- Informationssäkerhetsarbete, som ska förebygga att hemliga uppgifter obehörigen röjs, ändras eller förstörs samt förebygga skadlig inverkan i övrigt på uppgifter och informationssystem.
- Tillträdesbegränsning, som syftar till att hindra obehöriga att få tillträde till bland annat anläggningar eller områden.
- Skydd av medarbetare, som syftar till att Polismyndighetens medarbetare ska känna sig trygga i sitt arbete och ha en arbetsmiljö som så långt som möjligt minimerar riskerna för hot, angrepp och andra incidenter. Otillåten och otillbörlig påverkan av Polismyndighetens medarbetare är ytterst en demokratifråga. Polismyndighetens förmåga, och allmänhetens tilltro till denna, att kunna fullgöra

1) Förordning (2015:1052) om krisberedskap och bevakningsansvariga myndigheters åtgärder vid höjd beredskap.

2) Regeringsbeslut II:16.

3) Proposition 2014/15:109

4) Planeringsanvisningar för det civila försvaret, regeringsbeslut II:16, 2015-12-10.

5) Sverige kommer möta utmaningarna. Gemensamma grunder (grundsyn) för en sammanhängande planering för totalförsvaret, Rapport FM2016-13584:3, MSB2016-25, 2016-06-10.

sina uppgifter på ett fullgott sätt, är en avgörande förutsättning för att ett samhälle ska vara tryggt, demokratiskt och rättssäkert.

Trafik

Nollvision

Utgångspunkten för nollvisionen är att ingen ska dödas eller skadas allvarligt i trafiken. Hösten 1997 bestämde riksdagen att visionen ska ligga till grund för arbetet med trafiksäkerhet. Av central betydelse är det systematiska arbetet mot mål, och samverkan mellan aktörer. En ytterligare förutsättning är att vägar, gator och fordon i högre grad anpassas till människans förutsättningar, samtidigt som trafikanterna följer trafikreglerna.

Hösten 2016 beslutade regeringen om nystart av nollvisionen (Nollvisionen 2.0.) Nystartens syfte är att presentera nuläge, målsättningar och utmaningar inom trafiksäkerhetsområdet och utifrån detta peka på inriktningar för det fortsatta arbetet. Nystarten är tänkt att kunna fungera som en plattform för fortsatta initiativ inom trafiksäkerhetsområdet.

Polisen är en av många aktörer som samverkar för att driva utvecklingen av nollvisionen och för att nå uppsatta mål. Polismyndighetens strategi för trafik som metod beslutades 2016. Ett viktigt syfte med strategin är att den ska omhänderta nollvisionens krav på polisens insatser inom trafikområdet. Av strategin framgår att polisregionerna kontinuerligt ska arbeta med att öka förståelsen för hastighetens betydelse för utgången av en olycka och för att reducera risken för olyckor.

Polisen ska även arbeta kontinuerligt med att öka förståelsen för nykterhetens betydelse i trafiken och arbeta brottsförebyggande för att förhindra återfall i rattfylleri. Detta ska främst ske genom att erbjuda en ertappad påverkad förare kontakt med beroendevården. I detta arbete är samverkan med andra myndigheter och organisationer inom området av stor vikt.

Genom att arbeta enligt Polismyndighetens strategi för trafik som metod bidrar polisen till att uppnå nollvisionens mål om att ingen ska dö eller allvarligt skadas i vägtrafikmiljön.

Cabotagekontroller

Olika tolkningar av vissa delar av yrkestrafiklagstiftningen har inneburit svårigheter att arbeta strukturerat inom detta område. De ärenden som polisen genererat har i stor omfattning underkänts av Transportstyrelsen med hänvisning till att de i stället skulle utredas som olaga yrkesmässig trafik. Eftersom detta inte har varit vare sig Polismyndighetens eller Åklagarmyndighetens uppfattning har flertalet ärenden inte föranlett någon åtgärd.

Från och med september 2017 är dessa problem undanröjda då Transportstyrelsen, efter en lagändring på området, ändrat sin vägledning. Detta har inneburit en omgående och kraftig ökning av ärenden avseende olaga cabotage (under 2017 fram till 27 november totalt ca 55 ärenden). Samverkan har skett och sker fortfarande med Transportstyrelsen om ärendehantering och bedömningar.

Inventering av utbildningsbehov avseende regelverket kring internationella godstransporter genomfördes under hösten och en kursplan är under framtagande (HR/KC3). Totalt kommer ca 390 poliser och bilinspektörer att utbildas under första halvåret 2018. Utbildningen är obligatorisk för alla som arbetar i en trafikgrupp eller motsvarande. Antalet ärenden förväntas öka kraftigt när utbildningarna har genomförts.

Flygande inspektioner av nyttfordon

Under året slutfördes en inventering av befintliga kontrollplatser. Inledningsvis identifierades ca 20 kontrollplatser som har en sådan teknisk utrustningsnivå att de med ganska små medel kan uppgraderas till de nya kraven.

Tillsammans med Trafikverket, som äger och förvaltar kontrollplatserna, har polisen gjort en prioritering av vilka platser som måste uppgraderas till den nivån att de uppfyller kraven i EU-direktiven 2014/45/EU och 2014/47/EU.

Transportstyrelsen har haft en nära samverkan med polisen vid framtagande av nya föreskrifter för flygande inspektion och kompetensnivån för de befattningshavare som har behörighet att genomföra flygande inspektion. Syftet har främst varit att harmonisera det svenska regelverket med ovan nämnda EU-direktiv.

Föreskrifterna innebär högre kompetenskrav på de poliser och bilinspektörer som har förordnande att utföra flygande inspektion. Det kommer att finnas 3 nivåer, F1–F3, och dessa överensstämmer inte helt med nuvarande indelning. Nivå F1 kommer dock i stora drag att motsvara den nuvarande nivån som gäller lätta fordon och nivå F2 i princip nuvarande nivån som gäller tunga fordon. F3 är en ny nivå som i princip kommer att motsvara den nivå som bilinspektörer har med nuvarande regelverk. Denna nivå kommer att kräva oberoende examination medan nivå F1 och F2 får examineras inom polisen. Samtliga nivåer kommer att kräva kompletterande kompetenshöjande åtgärder under en övergångsperiod på 2 år. Det kommer också att krävas återkommande fortbildning i samtliga nivåer.

Ett samverkansforum med polisen, Transportstyrelsen och Swetic (besiktningsföretagen) har skapats för att möta de nya kraven samt att ensa de bedömningar som sker i samband med flygande inspektion, kontrollbesiktning och registreringsbesiktning. Ett nytt system för rapportering av utförda flygande inspektioner är också under framtagande i samverkan med Transportstyrelsen.

Under 2017 anställde Polismyndigheten 11 nya bilinspektörer och det finns därmed totalt 78 bilinspektörer i myndigheten.

Finansiell redovisning

Ekonomi

Verksamhetens finansiering

För 2017 har Polismyndigheten tilldelats 22 620 miljoner kronor inom anslaget 4.1:1.1 Polismyndigheten¹. Detta är en ökning med 782 miljoner kronor jämfört med 2016. Ingående överföringsbelopp för 2017 uppgick till 369 miljoner kronor. Årets disponibla medel har därmed uppgått till 22 989 miljoner kronor. Utöver anslaget Polisorganisationen, disponerar polisen 302 miljoner kronor på andra anslag. Intäkter av anslag utgjorde 95 procent av polisens intäkter för 2017. Intäkter av anslag uppgick till totalt 23 050 miljoner kronor för 2017. Övriga intäkter utgjordes främst av avgiftsintäkter. Intäkter av avgifter och andra ersättningar ökade med 23 miljoner kronor till 1 134 miljoner kronor. Verksamhetens intäkter av bidrag uppgick till 170 miljoner kronor, vilket är en ökning med 16 miljoner jämfört med 2016. De finansiella intäkterna ökade med 2 miljoner kronor till 16 miljoner kronor.

Verksamhetens kostnader

De totala kostnaderna för verksamheten uppgick till 24 598 miljoner kronor, vilket är en ökning med 1 129 miljoner kronor jämfört med 2016. Personalkostnaderna har ökat med 814 miljoner kronor samt övriga driftkostnader med 211 miljoner kronor, jämfört med 2016. De ökade personalkostnaderna beror främst på dels årets löneökningar, dels ökningen av civilanställda med 366 under året. De ökade driftkostnaderna förklaras bland annat av ökade kostnader för polisens grundutbildning. Kostnader för lokaler har ökat med 109 miljoner kronor vilket främst förklaras av utökade lokalytor, indexuppräknning samt omförhandlade hyresavtal. Avskrivningar och nedskrivningar har minskat med 8 miljoner kronor och verksamhetens finansiella kostnader har minskat med 2 miljoner kronor till 8 miljoner kronor. Ovan lämnas övergripande kommentarer till den totala förändringen mellan åren. Mer utförliga kommentarer till förändringarna mellan åren uppdelade per post i resultat- och balansräkningen finns under respektive not.

Transfereringar och uppbörd

Polisen är uppbördsmyndighet för bötesmedel och är på uppdrag av regeringen nationellt ansvarig för fonden för inre säkerhet (ISF). Domstolsböter uppgår till 116 miljoner kronor och strafförelägganden till 139 miljoner kronor. För fonden för inre säkerhet (ISF) har 15 miljoner kronor vidareförmedlats.

Avgiftsfinansierad verksamhet

Polisens avgiftsfinansierade verksamhet består bland annat av utfärdande av pass och nationella id-kort, stämmningsmannadelgivning, utbildning av ordningsvakter samt tillståndsgivning. Resultatet för den verksamhet där polisen disponerar intäkterna visar ett underskott om 224 miljoner kronor. Det ackumulerade resultatet visar ett underskott om 599 miljoner kronor. För de avgifter som polisen inte disponerar redovisas en intäkt om 67 miljoner kronor. Polismyndigheten kommer i budgetunderlaget att hemställa till regeringen att underskottet i den avgiftsfinansierade verksamheten förs över till 2018.

Utvecklingsarbetet för att förbättra den finansiella styrningen av den avgiftsfinansierade verksamheten fortsätter. Tidredovisningskoder för avgiftsfinansierad verksamhet är obligatoriskt att använda från och med den 2 oktober 2017. Arbetet pågår också med att ta fram en ny kalkyl- och uppföljningsmodell för avgiftsfinansierad verksamhet. Den nya kalkylmodellen är planerad att användas för kostnadsberäkningen av den avgiftsfinansierade verksamheten inför halvåret 2018. Dessa båda uppdrag utgör grunden för Polismyndighetens framtida möjligheter att styra och följa upp den avgiftsfinansierade verksamheten utifrån interna- och externa krav.

1) Inklusive 4.1:1.5 del till avdelningen för särskilda utredningar (ramanslag).

Avgiftsbelagd verksamhet

Belopp i tkr	Ack över-/underskott 2007–2016	Budget Intäkter	Utfall Intäkter	Budget Kostnader	Utfall Kostnader	Budget över-/underskott	Utfall över-/underskott	Ack över-/underskott 2007–2017
AVGIFTER DÄR INTÄKTERNA DISPONERAS								
<i>Offentligrättslig verksamhet</i>								
Stämmningsmannadelgivning	-495 921	30 000	30 249	-90 000	-80 896	-60 000	-50 647	-546 568
Passhantering	95 615	579 000	578 624	-568 000	-716 778	11 000	-138 153	-42 538
Nationella id-kort	96 540	101 000	101 038	-84 000	-111 813	17 000	-10 775	85 766
Summa	-303 765	710 000	709 912	-742 000	-909 487	-32 000	-199 575	-503 340
<i>Uppdragsverksamhet</i>								
Kontroll av väktarhundar	-1 403	300	265	-600	-323	-300	-58	-1 461
Forensisk undersökning	-2 451	7 000	5 615	-6 200	-5 432	800	183	-2 268
Tjänsteexport	0	21 000	23 946	-21 000	-23 946	0	0	0
Utbildning av ordningsvakter	-67 398	7 000	7 175	-9 000	-32 058	-2 000	-24 883	-92 281
Summa	-71 252	35 300	37 001	-36 800	-61 759	-1 500	-24 758	-96 010
Summa avgifter som disponeras	-375 017	745 300	746 913	-778 800	-971 246	-33 500	-224 333	-599 350
AVGIFTER DÄR INTÄKTERNA INTE DISPONERAS								
<i>Offentligrättslig verksamhet</i>								
Tillståndsgivning		69 000	66 848	0		69 000	66 848	66 848
Bevakning av Riksbankens penningtransporter		1 630	314	0		1 630	314	314
Summa avgifter som inte disponeras	0	70 630	67 162	0	0	70 630	67 162	67 162
TOTAL SUMMA	-375 017	815 930	814 075	-778 800	-971 246	37 130	-157 171	-532 188
EXKL TJÄNSTEEXPORT	-375 017	794 930	790 129	-757 800	-947 300	37 130	-157 171	-532 188

Regeringen kräver inte längre någon kostnadsredovisning för tillståndsgivning eller bevakning av Riksbankens penningtransporter som den gjort tidigare år.

I polisens redovisning är det endast ett fåtal kostnader som direkt kan hänföras till de olika verksamheterna. Resterande kostnader ses som indirekta och fördelas ut på berörda verksamheter med hjälp av en fördelningsnyckel som baseras på nedlagda timmar.

Utfall gentemot budget

Enligt 3 kapitlet 2 § i förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag ska utfallet för avgiftsfinansierad verksamhet kommenteras utifrån budgeten.

För de avgifter där intäkterna disponeras följs budget avseende intäkter. Kostnadsutfallet avviker från budgeten i regleringsbrevet. En förklaring till avvikelsen är de förändrade förutsättningar att följa upp den avgiftsfinansierade verksamheten. För de avgifter där intäkterna inte disponerats följs budget.

Redovisningsprinciper och tilläggsupplysningar

Allmänt

Polisen är bokföringsskyldig enligt förordning (2000:606) om myndigheters bokföring. Årsredovisningen är upprättad enligt förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag.

Redovisning av förvaltningsutgifter mot anslag sker kostnadsmässigt enligt anslagsförordning (2011:223).

Brytdagen är den 5 januari, enligt Ekonomistyrningsverkets (ESV) föreskrifter till 10 § förordning (2000:606) om myndigheters bokföring.

Beloppsgränsen för periodiseringar är 500 000 kronor. Personalkostnader och lokalhyra, exklusive uppsagd personal och uppsagda lokaler, är undantagna beloppsgränsen. Personalkostnader periodiseras utan beloppsgräns och lokalhyra periodiseras om hyran överstiger 10 000 kronor.

Maskinella avrundningar i tabellerna kan ge smärre differenser vid en manuell summering. Alla belopp i de efterföljande finansiella dokumenten uttrycks i tusental kronor om inte annat anges.

Redovisnings- och värderingsprinciper

Värdering av fordringar och skulder

Fordringar tas upp till de belopp varmed de beräknas inflyta. Som osäkra fordringar bedöms främst fordringar som ligger för inkassoåtgärd eller fordringar som förfallit till betalning per den 31 oktober 2017 och som därefter inte reglerats eller delbetalats. Fordringar som bedöms osäkra bokförs i årsredovisningen som befarad förlust. Skulder har värderats till anskaffningsvärdet om inte annat anges i not. Monetära fordringar och skulder i utländsk valuta har värderats till balansdagens kurs enligt ESV:s allmänna råd till 5 kapitlet 12 § förordningen om årsredovisning och budgetunderlag.

Lager

Varulager värderas till det som är lägst av anskaffningsvärdet eller det verkliga värdet. Värdet beräknas som regel enligt först-in-först-ut-principen (FIFU). I anskaffningsvärdet för inköpta varor inräknas förutom inköpspris eventuella importavgifter, tull-, transport- och andra hanteringskostnader, om dessa kostnader är väsentliga. Vid fastställande av det verkliga värdet har inkuransen bedömts separat och skälen till inkuransnedskrivning ska dokumenteras.

Anläggningstillgångar

Anläggningstillgångar utgörs av tillgångar för stadigvarande bruk och med ett anskaffningsvärde över ett halvt prisbasbelopp, 22 400 kronor 2017, samt en ekonomisk livslängd på minst tre år. Undantag görs för möbler som endast klassificeras som anläggningstillgång då de har anskaffats vid ett och samma tillfälle för möblering av exempelvis nya lokaler och det sammanlagda värdet överstiger 250 000 kronor.

För balanserade utgifter för utveckling tillämpas en beloppsgräns på 1 000 000 kronor och för reparations- och underhållskostnader avseende förbättringsutgifter på annans fastighet är beloppsgränsen 100 000 kronor.

Anläggningstillgångar tas upp till anskaffningsvärde och skrivs av enligt en linjär avskrivningsmetod. Avskrivningar påbörjas från och med den månad då tillgången tas i bruk. Anläggningstillgångar med ett anskaffningsvärde under ett halvt prisbasbelopp kostnadsförs.

Avskrivningstider för anläggningstillgångar

Polisens anläggningstillgångar skrivs av enligt fastställt avskrivningsplan. Tillgångarna är indelade i åtta kategorier.

Anläggningsskategorier	Avskrivningstid, år
Immateriella tillgångar	3–5
Förbättringsutgifter på annans fastighet	3–25
Datorer och kringutrustning	3–5
Kommunikationsutrustning	3–10
Transportmedel	3–20
Maskiner och inventarier	3–10
Hästar och hundar	5
Konst och andra ej avskrivningsbara inventarier	Ej avskrivning

Avskrivningstiden för transportmedel har ändrats år 2016 från 3–15 år till 3–20 år beroende på Polismyndighetens inköp av helikoptrar som bedömts ha en annan livslängd än tidigare helikoptrar. Avskrivningstid för helikoptrar uppgår till 20 år och för helikoptrarnas polis-specifika utrustning är avskrivningstiden 10 år.

Myndighetsinterna inköp som aktiveras som anläggningstillgång av köpande region/avdelning

Redovisningskonton för myndighetsinterna köp som aktiveras som anläggningstillgång av köpande region/avdelning har införts under året för att underlätta den myndighetsinterna elimineringen i redovisningen.

Uttag från polisens centrala lager, som internt betraktas som inköp av anläggningstillgång, redovisas i kontoklass 567. Detta skapar en automatkontering till respektive konto för årets anskaffning av anläggningstillgång.

Kostnader för hotell- och/eller restaurangtjänster vid interna kurser och konferenser

Ett nytt konto har införts i kontoklass 5 avseende kostnader för hotell- och/eller restaurangtjänster vid interna kurser och konferenser. Det nya kontot har initierats av Ekonomistyrningsverket (ESV). Tidigare använde Polismyndigheten ett konto för interna kurser och konferenser i kontoklass 4. Jämförelsetalen i tabellen har inte ändrats med anledning av att det inte är genomförbart på grund av den stora datamängden.

Avsättningar

Avsättning för framtida pensionsåtaganden beräknas till det samlade värdet av samtliga beslut enligt de försäkringstekniska grunder som Statens tjänstepensionsverk (SPV) fastställt. Värdet inkluderar särskild löneskatt.

Ansvarsförbindelser

Tidigare år har endast viten tagits upp som ansvarsförbindelser. Från och med årsbokslutet 2016-12-31 finns även projekteringsgarantier med som ansvarsförbindelser. Projekteringsgarantier är garantier som en hyresvärd kan ställa krav på av en hyresgäst för nedlagda kostnader gällande projektering och planering av byggnationer.

Undantag från ekonomiadministrativt regelverk

Polismyndigheten har i regleringsbrevet medgetts undantag från bestämmelserna i 2 kap. 1 § kapitalförsörjningsförordningen (2011:210) samt 12 § anslagsförordningen (2011:223) för anläggningstillgångar som helt eller till väsentlig del finansieras från anslaget 1:18 Från EU-budgeten finansierade insatser avseende EU:s inre säkerhet. Undantaget omfattar hela finansieringen av berörda anläggningstillgångar, även eventuell del som belastar annat än angivet anslag. Berörda anläggningstillgångar ska till sin helhet finansieras. Anslaget ska avräknas det år anskaffning sker och med det belopp som motsvarar anskaffningsvärdet.

Upplösning av skuld Kåpan Extra på gammal semesterlöneskuld

Skuld avseende Kåpan Extra på gammal semesterlöneskuld upplöstes i samband med delårsbokslutet 2017.

Tilläggsupplysningar

Avgiftsfinansierad verksamhet

Tidredovisningen för den avgiftsfinansierade verksamheten har inte fungerat tillfredsställande sedan 2014. Av den anledningen har uppgifter om nedlagd tid samlats in på annat sätt än via tidredovisningen.

För 2016 genomfördes en omfattande insamling av uppgifter om nedlagd tid genom att verksamheten lämnat uppgifter om bland annat årsarbetskrafter och antal ärenden. För pass- och id-kortsverksamheten använde Polismyndigheten fastställda schabloner för tid per ärende.

Kostnadsberäkningen av avgiftsfinansierad verksamhet för 2017 grundas på de styckpriser som uppföljningen av verksamheten 2016 gav. Styckpriserna har justerats med en viktad uppräkningsfaktor utifrån löneavtal och KPI för att utgöra en nivå för 2017. De uppräknade styckkostnaderna har multiplicerats med antal sålda pass etc. och ger en ny kostnad för den avgiftsfinansierade verksamheten för 2017.

Polismyndigheten fortsätter utvecklingsarbetet kring den finansiella styrningen av den avgiftsfinansierade verksamheten.

Ränta

Räntan hos Riksgäldskontoret är fortsatt negativ under 2017.

Fonden för inre säkerhet

På uppdrag av regeringen är Polismyndigheten nationellt ansvarig för Fonden för inre säkerhet (ISF). Fonden har tilldelats 33 miljoner euro för perioden 2014–2020. Tilldelat beställningsbemyndigande är 155 000 tkr 2017.

Avsättning avseende skadestånd

Polismyndigheten har gjort en avsättning under 2017 om 140 000 tkr efter beslut fattat av Justitiekanslern gällande skadestånd på grund av det så kallade Kringresanderegistret. Per den 31 december har 86 254 tkr utbetalats.

Nytt datasystem för hantering av böter

Under hösten 2017 har två nya datasystem för hantering av ordningsböter införts och ersatt ordningsbotssystemet Riob, dels Orbit, Ordningsbot it-stöd, dels PUR, Polisens uppbördsregister. Utveckling fortgår i syfte att även använda PUR till strafförelägganden och domstolsböter.

Resultaträkning

Tkr	Not	2017-01-01 –2017-12-31	2016-01-01 –2016-12-31
Verksamhetens intäkter			
Intäkter av anslag	1	23 049 643	21 996 565
Intäkter av avgifter och andra ersättningar	2, 3	1 134 133	1 111 392
Intäkter av bidrag	4	169 859	154 057
Finansiella intäkter	5	15 685	14 081
Summa verksamhetens intäkter		24 369 319	23 276 095
Verksamhetens kostnader			
Kostnader för personal	6	-17 706 817	-16 892 678
Kostnader för lokaler	7	-2 298 334	-2 189 052
Övriga driftkostnader	3, 8	-3 843 345	-3 632 174
Finansiella kostnader	9	-8 032	-10 155
Avskrivningar och nedskrivningar	14, 15	-741 821	-745 720
Summa verksamhetens kostnader		-24 598 349	-23 469 780
Verksamhetsutfall		-229 029	-193 684
Uppbördsverksamhet			
Intäkter av avgifter m.m. som inte disponeras		763 989	733 867
Medel som tillförts statens budget från uppbördsverksamhet		-743 712	-750 501
Saldo uppbördsverksamhet	10	20 276	-16 634
Transfereringar			
Medel som erhållits från statens budget för finansiering av bidrag		21 149	15 802
Medel som erhållits från myndigheter för finansiering av bidrag		343	711
Övriga erhållna medel för finansiering av bidrag	11	28 118	28 532
Lämnade bidrag	12	-49 610	-45 045
Saldo transfereringar		0	0
Årets kapitalförändring	13	-208 753	-210 319

Balansräkning

Tkr	Not	2017-12-31	2016-12-31
TILLGÅNGAR			
<i>Immateriella anläggningstillgångar</i>			
Balanserade utgifter för utveckling		463 356	421 764
Rättigheter och andra immateriella anläggningstillgångar		105 067	107 115
Summa immateriella anläggningstillgångar	14	568 422	528 879
<i>Materiella anläggningstillgångar</i>			
Förbättringsutgifter på annans fastighet		783 233	753 199
Maskiner, inventarier, installationer m.m.		1 436 868	1 398 554
Pågående nyanläggningar		31 024	32 282
Förskott avseende materiella anläggningstillgångar		9 585	1 033
Summa materiella anläggningstillgångar	15, 16	2 260 709	2 185 068
<i>Varulager m.m.</i>			
Varulager och förråd		139 479	136 319
Fastigheter		0	102
Summa varulager m.m.	17	139 479	136 421
<i>Kortfristiga fordringar</i>			
Kundfordringar	18	26 898	16 942
Fordringar hos andra myndigheter	19	317 386	326 928
Övriga kortfristiga fordringar	20	186 834	147 184
Summa kortfristiga fordringar		531 118	491 054
<i>Periodavgränsningsposter</i>			
Förutbetalda kostnader	21	767 978	715 967
Upplupna bidragsintäkter	22	35 616	49 183
Övriga upplupna intäkter	23	9 204	11 346
Summa periodavgränsningsposter		812 798	776 496
Avräkning med statsverket	24	69 985	-176 588
<i>Kassa och bank</i>			
Behållning räntekonto i Riksgäldskontoret	25	1 340 004	1 620 449
Kassa och bank	26	6 759	6 003
Summa kassa och bank		1 346 763	1 626 452
SUMMA TILLGÅNGAR		5 729 274	5 567 782

Tkr	Not	2017-12-31	2016-12-31
KAPITAL OCH SKULDER			
Myndighetskapital			
Statskapital	28	39 234	19 350
Balanserad kapitalförändring		-390 166	-182 107
Kapitalförändring enligt resultaträkningen	13	-208 753	-210 319
Summa myndighetskapital	27	-559 685	-373 076
Avsättningar			
Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser	29	56 343	67 013
Övriga avsättningar	30	236 527	171 460
Summa avsättningar		292 870	238 473
Skulder m.m.			
Lån i Riksgäldskontoret	31	2 615 096	2 534 922
Kortfristiga skulder till andra myndigheter		539 096	483 458
Leverantörsskulder	32	854 152	726 832
Övriga kortfristiga skulder	33	377 216	365 320
Depositioner		3 252	3 293
Summa skulder m.m.		4 388 812	4 113 826
Periodavgränsningsposter			
Upplupna kostnader		1 551 273	1 534 439
Oförbrukade bidrag		47 641	35 596
Övriga förutbetalda intäkter		8 364	18 524
Summa periodavgränsningsposter	34	1 607 278	1 588 559
SUMMA KAPITAL OCH SKULDER		5 729 274	5 567 782
Ansvarsförbindelser			
Statliga garantier för lån och krediter		0	0
Övriga ansvarsförbindelser		35 629	46 636
Summa ansvarsförbindelser	35	35 629	46 636

Anslagsredovisning

Redovisning mot anslag

Tkr	Ingående överföringsbelopp	Årets tilldelning enligt regleringsbrev	Om-disponerade anslagsbelopp	Utnyttjad del av med-givet över-skridande	Indragning	Totalt disponibelt belopp	Utgifter (netto)	Utgående överföringsbelopp	Utgifter (netto) av årets till-delning, %	Utgifter (netto) av totalt disp. belopp, %
ANSLAG										
4.1:1.1										
Polismyndigheten (ramanslag) not 36	364 499	22 574 365	0	0	0	22 938 864	-22 867 640	71 224	101,3 %	99,7 %
4.1:1.5										
del till Avdelningen för särskilda utredningar (ramanslag) not 36	4 275	45 903	0	0	0	50 178	-42 575	7 604	92,7 %	84,8 %
Summa anslag Polismyndigheten	368 774	22 620 268	0	0	0	22 989 042	-22 910 215	78 828	101,3 %	99,7 %
ÖVRIGA ANSLAG										
4.1:14.3										
Avgifter till vissa internationella samman-slutningar. Avg till int sammans – del till Polismyndigheten (ramanslag) not 37	5 876	13 596	0	0	-5 876	13 596	-7 339	6 257	54,0 %	54,0 %
4.1:18.1										
Från EU-budgeten finansierade insatser avseende EU:s inre säkerhet – Inre Säkerhetsfonden (ramanslag) not 38	65 900	92 000	0	0	-65 900	92 000	-43 388	48 612	47,2 %	47,2 %
5.1:2.2										
Freds- och säkerhetsfrämjande verksamhet, Polismyndigheten, Verksamhet utomlands (ramanslag) not 39	0	1 850	0	0	0	1 850	-1 850	0	100,0 %	100,0 %
7.1:1.12										
Bistandsverksamhet, Internationell civil krisantering – del till Polismyndigheten (ramanslag) not 40	9 194	170 000	0	0	-4 244	174 950	-167 261	7 689	98,4 %	95,6 %
8.1:7.3										
Migrationsverksamhet, utresor för avvisade och utvisade (ramanslag) not 41	20 000	20 000	0	0	-20 000	20 000	0	20 000	0 %	0 %
TOTALT ÖVRIGA ANSLAG	100 970	297 446	0	0	-96 020	302 396	-219 838	82 558	73,9 %	72,7 %
TOTAL ANSLAGSBELASTNING	469 745	22 917 714	0	0	-96 020	23 291 438	-23 130 053	161 386	100,9 %	99,3 %

Redovisning mot inkomsttitel

Tkr	Beräknat belopp	Inkomster	Inkomster i % av beräknat belopp
INKOMSTTITEL			
2511 026 Expeditions- och ansökningsavgifter	69 000	66 848	96,9 %
2712 004 Bötesmedel	687 000	633 267	92,2 %
2811 005 Övriga inkomster av statens verksamhet	35 630	20 972	58,9 %
6911 001 EU-bidrag för Inre säkerhetsfonden	0	23 010	
4525 003 Återbetalning av lån för svenska FN-styrkor	0	-386	
TOTALT INKOMSTTITLAR	791 630	743 712	93,9 %

Beräknat belopp för Övriga inkomster av statens verksamhet består av Övriga inkomster (34 000 tkr) enligt uppgifter i budgetunderlaget för åren 2018–2020 och Bevakning av Riksbankens penningtransporter (1 630 tkr) enligt regleringsbrevet.

Beställningsbemyndigande

Tkr	Tilldelat bemyndigande	Ingående åtagande	Utestående åtagande	Utestående åtaganden fördelning per år		
				2018	2019	2020–
4.1:18.1						
Inre säkerhetsfonden – del till Polismyndigheten not 38	155 000	42 074	111 490	45 895	33 715	31 880

På uppdrag av regeringen är Polismyndigheten nationellt ansvarig för Fonden för inre säkerhet (ISF). Fonden har tilldelats 33 miljoner euro för perioden 2014–2020. Under 2017 har åtta projekt beviljats medel. Totalt har 18 projekt beviljats medel.

Finansiella villkor

Tkr	Ändamål	Villkor	Utfall
ANSLAG / ANSLAGSBENÄMNING			
4.1:1.1 Polismyndigheten (ramanslag) not 36	Polismyndigheten ska betala totalt 196 000 000 kronor till Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) som abonnemangsavgift för Rakel.* Beloppet ska betalas efter fakturering från MSB.	196 000	196 000
4.1:1.1 Polismyndigheten (ramanslag) not 36	Högst 5 000 000 kronor får användas för bidrag till organisationer som hjälper personer att lämna kriminella gäng (avhopparkeringsverksamhet).	5 000	4 848
4.1:14.3 Avgifter till vissa internationella sammanslutningar – del till Polismyndigheten (ramanslag)	Av tilldelade medel får 3 000 000 kronor användas först efter beslut av regeringen.	3 000	0
8.1:7.3 Migrationsverksamhet – Utresor för avvisade och utvisade (ramanslag)	Medel får användas efter beslut av regeringen.	20 000	0

* Nationellt kommunikationssystem för samverkan och ledning.

Finansieringsanalys

Tkr	Not	2017-01-01 –2017-12-31	2016-01-01 –2016-12-31
DRIFT			
Kostnader	42	-23 800 946	-22 676 851
Finansiering av drift			
Intäkter av anslag		23 049 643	21 996 565
Intäkter av avgifter och andra ersättningar	43	1 123 043	1 080 172
Intäkter av bidrag		169 859	154 057
Övriga intäkter		15 685	14 081
Summa medel som tillförts för finansiering av drift		24 358 230	23 244 875
Ökning (-) / minskning (+) av lager		-3 058	19 834
Ökning (-) / minskning (+) av kortfristiga fordringar		-93 721	-48 495
Ökning (+) / minskning (-) av kortfristiga skulder		212 962	26 161
Kassaflöde från drift		673 466	565 524
INVESTERINGAR			
Investeringar i materiella tillgångar		-664 977	-673 019
Investeringar i immateriella tillgångar		-193 683	-229 576
Summa investeringsutgifter	44	-858 659	-902 595
Finansiering av investeringar			
Lån från Riksgäldskontoret		713 109	995 034
– amorteringar		-632 936	-754 214
Ökning av statskapital med medel som tillförts statens budget		22 145	12 485
Försäljning av anläggningstillgångar		11 559	43 233
– därav medel som tillförts statens budget		0	0
Summa medel som tillförts för finansiering av investeringar		113 877	296 538
Förändring av kortfristiga skulder avseende investeringar		0	40
Kassaflöde till investeringar		-744 782	-606 017
UPPBÖRDSVERKSAMHET			
Intäkter av avgifter m.m. som inte disponeras		763 989	733 867
Förändring av kortfristiga fordringar och skulder		22 723	15 513
Inbetalningar i uppbördsverksamhet		786 711	749 380
Medel som tillförts statens budget från uppbördsverksamhet		-743 712	-750 501
Kassaflöde till uppbördsverksamhet		42 999	-1 121
TRANSFERERINGSVERKSAMHET			
Lämnade bidrag		49 610	45 045
Förändring av kortfristiga fordringar och skulder		-4 799	0
Utbetalningar i transfereringsverksamhet		44 811	45 045
Finansiering av transfereringsverksamhet			
Medel som erhållits från statens budget för finansiering av bidrag		-21 149	-15 802
Medel som erhållits från andra myndigheter för finansiering av bidrag		-343	-711
Övriga erhållna medel för finansiering av bidrag		-28 118	-28 532
Summa medel som tillförts för finansiering av transfereringsverksamhet		-49 610	-45 045
Kassaflöde till transfereringsverksamhet		-4 799	0
Förändring av likvida medel		-33 116	-41 615
SPECIFIKATION AV FÖRÄNDRING AV LIKVIDA MEDEL			
Likvida medel vid årets början		1 449 864	1 491 479
Ökning (+) / minskning (-) av kassa och bank		756	-2 202
Ökning (+) / minskning (-) av tillgodohavande hos Riksgäldskontoret		-280 445	-46 114
Ökning (+) / minskning (-) av avräkning med statsverket		246 573	6 702
Summa förändring av likvida medel		-33 116	-41 615
Likvida medel vid årets slut		1 416 748	1 449 864

Noter till resultaträkning

Not 1 Intäkter av anslag

Anslagsintäkterna i resultaträkningen uppgår till 23 049 643 tkr. Totalt belopp avräknat mot anslag uppgår till 23 130 053 tkr. Skillnaden är 80 410 tkr och förklaras med medel som erhållits från statens budget för finansiering av bidrag med 21 149 tkr och med anslagsfinansierade anläggningstillgångar (undantag från anslagsförordningen §12) på 20 965 tkr. Resterande skillnad består av årets minskning av semesterlöneskuld (avseende dagar intjänade till och med 2008-12-31) med 38 296 tkr som inte har redovisats mot anslag.

Not 2 Intäkter av avgifter och andra ersättningar

Tkr	2017-01-01 –2017-12-31	2016-01-01 –2016-12-31
Avgifter enligt 4 § avgiftsförordningen	45 103	48 865
Avgifter enligt 15 § avgiftsförordningen	6 438	5 552
Avgifter avs. stämningssmannadelgivning	30 249	30 863
Avgifter för pass och id-kort	679 663	666 868
Intäkter enligt 6 kap. 1 § kapitalförsörjningsförordningen	163	1 842
Reavinst vid avyttring av anläggningstillgångar	11 090	31 220
Avgifter från tjänsteexport	24 111	22 427
Vidarefakturering till Ekobrottsmyndigheten	158 441	155 465
Övriga avgifter och ersättningar	178 875	148 291
Summa intäkter av avgifter och andra ersättningar	1 134 133	1 111 392

Avgiftsfinansierad verksamhet redovisas i tabell i avsnittet Ekonomi.

Intäkter av avgifter och andra ersättningar har ökat med 22 740 tkr (2 %). Inom posten finns både ökning och minskningar.

Övriga avgifter och andra ersättningar har ökat med 30 584 tkr (21 %). Det beror på ett ökat antal lärare i polisens grundutbildning. Lärarna är anställda inom polisen och Polismyndigheten fakturerar de olika lärosätena för lönekostnader.

Reavinst vid avyttring av anläggningstillgångar har minskat med 20 130 tkr (64 %) och förklaras av att Polismyndigheten under 2016 sålde två helikoptrar som genererade reavinst. Något motsvarande har inte skett 2017.

Intäkter av pass och nationella id-kort har ökat med 12 795 tkr (2 %), varav passintäkter har ökat med 3 910 tkr (1 %) och intäkter av id-kort har ökat med 7 592 tkr (8 %). Intäkterna för provisoriska pass har ökat med 1 293 tkr (4 %).

Antal sålda pass uppgick till ca 1 555 000 stycken, vilket är en ökning med ca 11 000 (0,7 %). Antalet sålda nationella id-kort uppgick till ca 253 000, vilket är en ökning med ca 19 000 (8 %). Antalet sålda provisoriska pass uppgick till ca 35 000, vilket är en ökning med ca 1 000 (4 %).

Not 3 Reavinster/förluster

Tkr	2017-01-01 –2017-12-31	2016-01-01 –2016-12-31
Reavinst vid avyttring av anläggningstillgångar	11 090	31 220
Reaförlust vid avyttring av anläggningstillgångar	-1 185	-5 077
Summa reavinster/förluster	9 905	26 143

Se förklaring i not 2.

Not 4 Intäkter av bidrag

Tkr	2017-01-01 –2017-12-31	2016-01-01 –2016-12-31
Bidrag från statliga myndigheter	106 279	90 797
Bidrag från EU-länder och EU:s institutioner	60 203	59 958
Bidrag från övriga	3 377	3 302
Summa intäkter av bidrag	169 859	154 057

Intäkter av bidrag har ökat med 15 802 tkr (10 %). Inom posten finns både ökning och minskningar av bidrag i olika projekt.

Bidragen från statliga myndigheter har ökat med 15 481 tkr (17 %). Den enskilt största ökningen är bidrag från Viltvårdsfonden som har ökat med 6 250 tkr. Även ett nytt projekt med bidrag från Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) visar en ökning med 3 670 tkr och ett pågående projekt med bidrag från Migrationsverket har ökat med 3 317 tkr.

Not 5 Finansiella intäkter

Tkr	2017-01-01 –2017-12-31	2016-01-01 –2016-12-31
Ränta på räntekonto i Riksgäldskontoret	13 056	11 756
Övriga ränteintäkter	1 142	1 130
Övriga finansiella intäkter	1 487	1 195
Summa finansiella intäkter	15 685	14 081

Finansiella intäkter har ökat med 1 604 tkr (11 %).

Förändringen beror främst på att ränteintäkter från Riksgäldskontoret har ökat med 1 300 tkr. Röntan hos Riksgäldskontoret har varit negativ sedan 2015. Till följd av detta redovisas ränteintäkter för lån avseende anläggningstillgångar hos Riksgäldskontoret. Lånen har ökat med 80 174 tkr. Genomsnittsräntan uppgår till -0,500 % under 2017 och -0,489 % 2016. Övriga finansiella intäkter har ökat med 292 tkr och avser främst valutakursvinster.

Not 6 Kostnader för personal

Tkr	2017-01-01 –2017-12-31	2016-01-01 –2016-12-31
Lönekostnader*	-11 714 441	-11 178 405
Arbetsgivaravgifter på utbetalda löner, arvoden och ersättningar	-3 665 987	-3 497 306
Förändring avsättning till pensioner	10 670	-22 354
Övriga sociala kostnader	-2 090 250	-1 951 011
Övriga personalkostnader	-246 809	-243 602
Totala personalkostnader	-17 706 817	-16 892 678

*Arvoden uppgick 2017 till 225 945 tkr och 2016 till 218 357 tkr.

De totala kostnaderna för personal har ökat med 814 139 tkr (5 %).

Kostnaden för polisens lön har ökat med 89 888 tkr (1 %). Antalet poliser har minskat med 284 personer. Kostnadsökningen beror på löneökningar inom avtalet RALS 2016.

Övertidstillägget för poliser har ökat med 23 698 tkr (7 %). Denna ökning är kopplad till kommenderingar i samband med särskilda händelser.

Kostnaderna för civilanställdas lön har ökat med 373 266 tkr (13 %). Kostnadsökningen beror på ett ökat antal civilanställda med 366 personer samt löneökningar inom avtalet RALS 2016.

Specifikation personalkostnader Tkr	2017-01-01 –2017-12-31	2016-01-01 –2016-12-31
Retroaktiv lön, periodiserad	-182 406	-242 954
Arvoden	-225 945	-218 357
Förändring av upplupna semesterlöner (intjänat t.o.m. 2008)	30 536	33 946
Förändring av upplupna semesterlöner (fr.o.m. 2009)	-61 393	-73 078
SPÅ-premier	-723 572	-653 646
Kåpan och IÅP	-693 358	-653 609
Trygghetsmedel	-29 599	-29 194

Not 7 Kostnader för lokaler

Kostnader för lokaler har ökat med 109 281 tkr (5 %).

Ökningen beror på ökade hyreskostnader till följd av index-uppräkning, utökade lokalytor och omförhandlade avtal.

Not 8 Övriga driftkostnader

Tkr	2017-01-01 –2017-12-31	2016-01-01 –2016-12-31
Kostnader för transportmedel	-466 585	-451 915
Reparationer och underhåll av inventarier	-291 470	-256 897
Reaförluster vid avyttring av anläggningstillgångar	-1 185	-5 077
Offentligrättsliga avgifter, skatter, kundförluster m.m.	-13 722	-9 919
Resor, representation, information m.m.	-290 736	-250 261
Inköp av varor	-833 474	-863 576
Köp av tjänster	-2 037 291	-1 896 905
Förändring av varulager m.m. och aktivering av utgifter för egenutvecklade anläggningstillgångar	91 119	102 377
Summa övriga driftkostnader	-3 843 345	-3 632 174

Övriga driftkostnader har ökat med 211 170 (6 %).

Kostnaderna för reparationer och underhåll av inventarier har ökat med 34 573 tkr (13 %). Ökningen beror främst på ökade kostnader för att säkerställa drift av en stordator samt nya avtal inom underrättelse- och säkerhetsområdet.

Kostnader för resor, representation och information har ökat med 40 475 tkr (16 %). Detta beror främst på att kostnader för hotell och restaurangtjänster vid interna kurser och konferenser har ökat. Motsvarande kostnader redovisades föregående år som kostnad för utbildning av egen personal.

Kostnaden för inköp av varor har minskat med 30 102 tkr (3 %) vilket främst förklaras med lägre kostnader för inköp av mobiltelefoner, läsplattor och radioutrustning då Mobilhetsprojektet (mobila verktyg till poliser i yttre tjänst) är avslutat. Samtidigt har inköp av uniformer ökat på grund av ett ökat antal polisstudenter. Inköp av förbrukningsmaterial har ökat för att förbättra förmågan att hantera eventuella terrorhändelser.

Köp av tjänster har ökat med 140 386 tkr (7 %). Förändringen är ett resultat av flera faktorer men kan främst hänföras till ökade kostnader för polisens grundutbildning till följd av ett ökat antal studenter samt en avsättning för skadeståndersättning efter beslut från Justitiekanslern (JK).

Not 9 Finansiella kostnader

Tkr	2017-01-01 –2017-12-31	2016-01-01 –2016-12-31
Ränta på räntekonto i Riksgäldskontoret	-6 808	-9 011
Ränta på lån i Riksgäldskontoret	0	0
Övriga räntekostnader	-965	-1 084
Övriga finansiella kostnader	-259	-59
Summa finansiella kostnader	-8 032	-10 155

Finansiella kostnader har minskat med 2 122 tkr (21 %).

Minskningen beror främst på att räntekostnaden har minskat med 2 203 tkr vilket beror på ett lägre genomsnittssaldo på räntekontot. Genomsnittsräntan 2017 uppgår till - 0,500 procent motsvarande var - 0,489 procent 2016.

Not 10 Uppbördsverksamhet

Tkr	2017-01-01 –2017-12-31	2016-01-01 –2016-12-31
Ordningsbot	378 429	384 782
Strafföreläggande	138 956	130 436
Domstolsböter	115 883	110 544
Ansökningsavgifter	66 848	63 902
Övriga intäkter	63 873	44 203
Summa intäkter som inte disponeras	763 989	733 867
Medel som tillförts statsbudgeten från uppborvsverksamhet	-743 712	-750 501
Summa uppborvsverksamhet	20 276	-16 634

Intäkter av avgifter som inte disponeras uppgår till 763 989 tkr vilket är en ökning med 30 122 tkr (4 %).

Övriga intäkter har ökat med 19 670 tkr. Ökningen härrör främst från bidragsintäkter från EU från Fonden för inre säkerhet (ISF).

Fondens bidragsintäkter uppgår totalt till 43 388 tkr.

Polisen är uppborvsmyndighet för bötesmedel. Intäkterna redovisas mot inkomsttitel och disponeras inte av Polismyndigheten. Under 2017 har nytt uppborvs system införts för hantering av ordningsböter. Vid migreringen av ärenden från det gamla systemet till det nya upptäcktes felaktigt bokförda inbetalningar vilket resulterade i en felaktig fordran. Ordningsböter har minskat med 6 354 tkr varav 5 711 tkr är en korrigering av den felaktiga fordran i det gamla systemet. Strafförelägganden har ökat med 8 520 tkr och domstolsböter har ökat med 5 339 tkr.

Intäkter av ansökningsavgifter har ökat med 2 946 tkr.

Saldot för den totala uppborvsverksamheten, 20 276 tkr, beror på att kassamässig redovisning tillämpas, det vill säga att redovisning mot inkomsttitel sker vid inbetalning.

Nedskrivning böter
i procent av intäkt
Tkr

	Intäkter exkl. ned- skrivning	Ned- skrivning	Ned- skrivning i %
Ordningsbot	401 315	44 677	10
Strafföreläggande	138 956	30 977	18
Domstolsböter	115 868	113 021	49
SUMMA	656 139	188 675	22

Not 11 Övriga erhållna medel för finansiering av bidrag

Tkr	2017-01-01 –2017-12-31	2016-01-01 –2016-12-31
Erhållna medel från EU:s institutioner	-804	0
Erhållna medel från övriga:		
– Domstolsböter	17 589	16 704
– Strafföreläggande	11 333	11 827
Erhållna medel från övriga	28 922	28 532
Summa övriga erhållna medel för finansiering av bidrag	28 118	28 532

Not 12 Lämnade bidrag

Tkr	2017-01-01 –2017-12-31	2016-01-01 –2016-12-31
Domstolsböter	-17 589	-16 704
Strafföreläggande	-11 333	-11 827
Fonden för inre säkerhet (ISF)	-15 377	-12 004
Övriga lämnade bidrag	-5 311	-4 509
Summa lämnade bidrag	-49 610	-45 045

Lämnade bidrag uppgår till 49 610 tkr vilket är en ökning med 4 565 tkr (10 %). Förändringen består till största delen av ökade bidrag från ISF med 3 373 tkr. Polisen ansvarar för fonden ur vilken organisationer kan söka medel till projekt som ska stärka den inre säkerheten inom EU.

Not 13 Årets kapitalförändring enligt resultaträkningen

Tkr	2017-01-01 –2017-12-31	2016-01-01 –2016-12-31
Avskrivningar bidragsfinansierade anläggningstillgångar	-4 696	-2 260
Uppborvsverksamhet	20 276	-16 634
Periodiseringar	15 580	-18 895
Avgiftsbelagd verksamhet	-224 333	-191 424
Summa årets kapitalförändring	-208 753	-210 319

Årets kapitalförändring är skillnaden mellan kostnader och intäkter och består av ett överskott eller ett underskott i den avgiftsfinansierade verksamheten, avskrivningar av bidragsfinansierade anläggningstillgångar samt upplupen bidragsintäkt från EU (ingår i posten uppborvsverksamhet).

Noter till balansräkning

Not 14 Immateriella anläggningstillgångar

Tkr	Balanserade utgifter för utveckling		Rättigheter och andra immateriella anläggningstillgångar		Totalt	
	2017-12-31	2016-12-31	2017-12-31	2016-12-31	2017-12-31	2016-12-31
Anskaffningsvärde						
Ingående balans	943 254	870 419	364 532	276 989	1 307 787	1 147 408
Årets anskaffningar	149 473	139 524	44 113	69 334	193 586	208 858
Årets utrangeringar	-69 867	-66 389	-16 435	-2 809	-86 303	-69 197
Korrigerig tidigare års anskaffningsvärde	0	-300	96	21 018	96	20 718
Utgående balans	1 022 860	943 254	392 307	364 532	1 415 167	1 307 787
Avskrivningar						
Ingående balans	-521 490	-485 914	-257 418	-211 090	-778 908	-697 003
Årets avskrivningar	-105 298	-90 350	-46 161	-48 837	-151 459	-139 187
Årets nedskrivning övriga anläggningar	-2 583	0	0	0	-2 583	0
Årets nedskrivning pågående anläggningar	0	-11 915	0	0	0	-11 915
Årets utrangeringar	69 867	66 389	16 435	2 809	86 302	69 197
Korrigerig tidigare års avskrivning	0	300	-96	-300	-96	0
Utgående balans	-559 504	-521 490	-287 240	-257 418	-846 744	-778 908
Bokfört värde	463 356	421 764	105 067	107 115	568 422	528 879

Immateriella anläggningstillgångar har ökat med 39 543 tkr (7 %).

Balanserade utgifter för utveckling har ökat med 41 592 tkr (10 %). Pågående immateriella anläggningstillgångar har ökat med 51 612 tkr. I posten finns både ökning och minskningar vilka avser både befintliga och nya utvecklingsprojekt. Ökningen

avser främst polisens satsning på nya uppborrdshanteringsystem med 35 871 tkr och polisens it-stöd för brottsutredningar med 16 735 tkr. Immateriella anläggningstillgångar som har driftsatts har minskat med 10 020 tkr.

Not 15 Materiella anläggningstillgångar

Tkr	Förbättringsutgifter på annans fastighet		Maskiner, inventarier, installationer m.m.	
	2017-12-31	2016-12-31	2017-12-31	2016-12-31
Anskaffningsvärde				
Ingående balans	2 026 387	1 931 259	5 235 875	5 064 997
Årets anskaffningar	148 028	92 921	477 454	576 774
Årets uttrangeringar/försäljningar	-8 466	-15 018	-411 656	-407 664
Korrigerig tidigare års anskaffningsvärde	5 959	17 226	176	1 493
Överföringar		0	25 631	275
Utgående balans	2 171 908	2 026 387	5 327 480	5 235 875
Avskrivningar				
Ingående balans	-1 273 189	-1 158 934	-3 837 321	-3 762 689
Årets avskrivningar	-122 078	-126 884	-463 813	-466 524
Årets nedskrivning övriga anläggningar	-1 452	0	0	0
Årets nedskrivning pågående anläggningar	0	-1 045	0	0
Årets uttrangeringar	8 043	13 674	410 425	391 918
Korrigerig tidigare års avskrivning		0	96	-25
Utgående balans	-1 388 675	-1 273 189	-3 890 612	-3 837 321
Bokfört värde	783 233	753 199	1 436 868	1 398 554

Tkr	Pågående nyanläggningar		Totalt	
	2017-12-31	2016-12-31	2017-12-31	2016-12-31
Anskaffningsvärde				
Ingående balans	32 282	47 513	7 294 544	7 043 768
Årets anskaffningar	31 254	23 128	656 736	692 822
Årets uttrangeringar/försäljningar	0	0	-420 122	-422 682
Korrigerig tidigare års anskaffningsvärde	-6 446	-37 944	-310	-19 226
Årets nedskrivning övriga anläggningar	-435	-140		
Överföringar	-25 631	-275	-435	0
Utgående balans	31 024	32 282	7 530 412	7 294 683
Avskrivningar				
Ingående balans	0	0	-5 110 509	-4 921 623
Årets avskrivningar	0	0	-585 891	-593 409
Årets nedskrivning övriga anläggningar	0	0	0	0
Årets nedskrivning pågående anläggningar	0	0	-1 452	-1 185
Årets uttrangeringar	0	0	418 469	405 592
Korrigerig tidigare års avskrivning	0	0	96	-25
Utgående balans	0	0	-5 279 287	-5 110 649
Bokfört värde	31 024	32 282	2 251 124	2 184 034

Materiella anläggningstillgångars bokförda värde exklusive förskott avseende materiella anläggningstillgångar, se not 16, har ökat med 67 090 tkr (3 %).

Förbättringsutgifter på annans fastighet

Förbättringsutgift på annans fastighet inklusive pågående har ökat med 30 034 tkr (4 %).

Pågående förbättringsutgifter har ökat med 56 304 tkr (94 %). Ökningen beror främst på stora ombyggnationer såsom till exempel regionledningscentraler och ombyggnationer för anpassning av verksamhetsförändringar.

Färdigställda förbättringsutgifter på annans fastighet har minskat med 26 270 tkr (4 %) vilket till stor del beror på färre nyinvesteringar och uttrangeringar.

Maskiner, inventarier, installationer m.m.

Maskiner, inventarier och installationer m.m. har totalt ökat med 38 314 tkr (3 %).

Maskiner och inventarier har ökat med 65 313 tkr (22 %), vilket främst förklaras med en ökad satsning på materiel för terrorbekämpning med 54 997 tkr och förstärkningsvapen med 5 771 tkr.

Bokfört värde av transportmedel har minskat med 59 389 tkr (7 %) till följd av färre fordonsinköp.

Datorer och kringutrustning har ökat med 21 483 tkr (12 %). Ökningen beror främst på stora inköp av it-utrustning exempelvis återköp av skrivare.

Bokfört värde av kommunikationsutrustning har ökat med 10 403 tkr (15 %). Förändringen förklaras främst med ökade investeringar i telefonsystem och kommunikationsutrustning.

Not 16 Förskott avseende materiella anläggningstillgångar

Tkr	2017-12-31	2016-12-31
Bell Helicopter Inc.	251	1 033
Swede Ship Marine AB	9 333	0
Summa förskott avseende materiella anläggningstillgångar	9 585	1 033

Förskott avseende materiella anläggningstillgångar uppgår till 9 585 tkr, vilket är en ökning med 8 551 tkr (828 %).

Två sjöpolisbåtar har förskottsbetalats för leverans under 2018. Det tidigare förskottet avsåg helikoptrar med utrustning som levererats till polisen. Av det förskottet återstår 251 tkr.

Not 17 Varulager och förråd

Varulagret har ökat med 3 058 tkr (2 %). Lagrets ökning avser främst ammunitions- och vapenlagret.

Not 18 Kundfordringar

Kundfordringar har ökat med 9 956 tkr (59 %) vilket förklaras av ökad fakturering av kostnader för omhändertagande av djur enligt djurskyddslagen.

Not 19 Fordringar hos andra myndigheter

Fordringar hos andra myndigheter har minskat med 9 542 tkr (3 %). Det beror på att momsfordran har minskat med 24 891 tkr eftersom fler fakturor gällande periodiserade kostnader betalats i december. Övriga inomstatliga fordringar har minskat till följd av en deponering på 11 309 tkr föregående år som inte har sin motsvarighet 2017. Inomstatliga kundfordringar har ökat med 26 215 tkr vilket till största delen beror på öppna fordringar hos en statlig myndighet som saknade motsvarighet 2016.

Not 20 Övriga kortfristiga fordringar

Tkr	2017-12-31	2016-12-31
Uppbördsfordringar	66 221	70 038
Fordringar anställda	9 494	7 707
Djurärenden	13 810	16 684
Övriga fordringar	97 309	52 756
Summa övriga kortfristiga fordringar	186 834	147 184

Övriga kortfristiga fordringar har ökat med 39 649 tkr (27 %).

Posten övriga fordringar har ökat med 44 553 tkr. Ökningen härrör sig till största delen från beslagtagna medel (se not 33).

Not 21 Förutbetalda kostnader

Tkr	2017-12-31	2016-12-31
Förutbetalda hyreskostnader	507 312	451 694
Förutbetalda leasingavgifter	13 636	15 047
Övriga förutbetalda kostnader, inomstatliga	64 349	62 106
Övriga förutbetalda kostnader, utomstatliga	182 680	187 120
Summa förutbetalda kostnader	767 978	715 967

Förutbetalda kostnader har ökat med 52 011 tkr (7 %), vilket främst avser hyreskostnader. Den främsta orsaken är anskaffning av nya lokaler samt omförhandlade hyresavtal.

Not 22 Upplupna bidragsintäkter

Upplupna bidragsintäkter har minskat med 13 567 tkr (28 %).

De största förändringarna är minskningarna av fordran på Frontex (EU:s gemensamma byrå för gränskontroll) med 9 428 tkr.

Två projekt, där den Europeiska fonden för de yttre gränserna varit finansierad, har avslutats och polisens fordran har därmed reglerats med 4 591 tkr.

Not 23 Övriga upplupna intäkter

Övriga upplupna intäkter har minskat med 2 142 tkr (19 %).

Minskningen förklaras av färre utlandsuppdrag som nationella operativa avdelningen (Noa) utför på uppdrag av Sida (Styrelsen för internationellt utvecklingssamarbete).

I jämförelse med föregående år finns upplupen intäkt om totalt 5 131 tkr mot EU avseende ISF.

Not 24 Avräkning med statsverket

Tkr	2017-12-31	2016-12-31
Uppbörd		
Ingående balans	-48 609	-56 176
Redovisat mot inkomsttitel	-743 412	-750 501
Uppbördsmedel som betalats till icke räntebärande flöde	735 466	758 069
Skulder avseende uppbörd	-56 855	-48 609
Anslag i icke räntebärande flöde		
Ingående balans	21 150	13 694
Redovisat mot anslag	219 838	186 826
Medel hänförliga till transfereringar m.m. som betalats till icke räntebärande flöde	-218 935	-179 370
Fordringar avseende anslag i icke räntebärande flöde	22 053	21 150
Anslag i räntebärande flöde		
Ingående balans	-368 492	-411 860
Redovisat mot anslag	22 910 215	21 883 594
Anslagsmedel som tillförts räntekonto	-22 618 003	-21 840 226
Fordringar avseende anslag i räntebärande flöde	-76 280	-368 492
Fordran avseende semesterlöneskuld som inte har redovisats mot anslag		
Ingående balans	219 363	271 053
Redovisat mot anslag under året enligt undantagsregeln	-38 296	-51 690
Fordran avseende semesterlöneskuld som inte har redovisats mot anslag	181 067	219 363
Övriga fordringar/skulder på statens centralkonto		
Ingående balans	0	0
Inbetalningar i icke räntebärande flöde	725 528	703 808
Utbetalningar i icke räntebärande flöde	-208 996	-125 109
Betalningar hänförliga till anslag och inkomsttitlar	-516 531	-578 699
Övriga fordringar/skulder på statens centralkonto	0	0
Summa Avräkning med statsverket	69 985	-176 588

Posten har minskat med 246 573 tkr (140 %).

Redovisat anslagssparande uppgår till 76 280 tkr och har minskat med 292 212 tkr. Mellanskillnaden mellan omdisponerat anslag 2016 och likvidmässigt reglerat anslag är 2 547 tkr och utgör skillnaden mellan anslagssparande i anslagsredovisningen och avräkning med statsverket.

Förändringen förklaras även med att fordran avseende semesterlöneskuld intjänad till och med 2008-12-31 har minskat med 38 296 tkr med anledning av uttag av sparade semesterdagar. Fordran uppgår till 181 067 tkr.

Not 25 Behållning räntekonto i Riksgäldskontoret

Behållning på räntekontot i Riksgäldskontoret uppgår till 1 340 004 tkr vilket är en minskning med 280 445 tkr (17 %). Det orsakas av att leverantörsbetalningar och löneutbetalningar har ökat vilket medför att anslagssparandet minskar.

Beviljad kontokredit hos Riksgälden är 2 014 000 tkr. Den beviljade krediten har inte utnyttjats under året.

Not 26 Kassa och bank

Kassa, bank och plusgiro har ökat med 756 tkr (13 %). Förändringen förklaras av att utstående fordran avseende kortinbetalningar per bokslutsdatum har ökat.

Not 27 Förändring av myndighetskapitalet

Tkr	Statskapital	Balanserad kapitalförändring, avgiftsbelagd verksamhet	Kapitalförändring enligt resultaträkningen	Summa
Utgående balans 2016	19 350	-182 107	-210 319	-373 076
Ingående balans 2017	19 350	-182 107	-210 319	-373 076
Föregående års kapitalförändring	-2 260	-208 059	210 319	0
Årets anskaffning/utrangering Statens konstråd	0	0	0	0
Årets anskaffning bidragsfinansierade tillgångar	22 145	0	0	22 145
Årets kapitalförändring	0	0	-208 753	-208 753
Summa årets förändring	19 885	-208 059	1 566	-186 609
Utgående balans 2017	39 234	-390 166	-208 753	-559 685

Balanserad kapitalförändring har förändrats med 208 059 tkr (114 %) vilket beror på att föregående års kapitalförändring enligt resultaträkningen ombokats till balanserad kapitalförändring.

Balanserad kapitalförändring uppgår till -390 166 tkr. Beloppet består av avgiftsfinansierad verksamhet med -375 021 tkr, periodiserad bidragsintäkt från Fonden för inre säkerhet med -15 247 tkr och övertagande av förverkad fastighet 102 tkr..

Not 28 Statskapital

Tkr	2017-12-31	2016-12-31
Statskapital, ingående balans avseende bidragsfinansierade tillgångar	16 052	5 242
Föregående års avskrivning, bidragsfinansierade tillgångar	-2 260	-1 509
Årets anskaffning, bidragsfinansierade tillgångar	22 145	12 319
Summa statskapital avseende bidragsfinansierade tillgångar	35 936	16 052
Statskapital, ingående balans avseende konst m.m.	3 298	3 132
Statskapital avseende konst m.m. årets anskaffning	0	166
Statskapital avseende konst m.m. årets utrantering	0	0
Summa statskapital avseende konst m.m.	3 298	3 298
Utgående balans	39 234	19 350

Statskapital har ökat med 19 885 tkr (103 %). Ökningen avser i allt väsentligt årets anskaffningar av bidragsfinansierade tillgångar.

Statskapital uppgår till 39 234 tkr. Det består av konst överförd från konstrådet och museiföremål till beloppet 3 298 tkr samt bidragsfinansierade tillgångar som finansierats från Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) och från EU genom ISF till beloppet 35 936 tkr.

Konst och bidragsfinansierade tillgångar har tillgångsförts inom posterna Balanserade utgifter för utveckling, Rättigheter och andra immateriella anläggningstillgångar, Förbättringsutgifter på annans fastighet, Maskiner, inventarier och installationer m.m. Bokfört värde på bidragsfinansierade tillgångar uppgår till 31 240 tkr. Skillnaden mellan bokfört värde och statskapital utgörs av årets avskrivningar på 4 696 tkr. Konst avskrivs inte.

Not 29 Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser

Tkr	2017-12-31	2016-12-31
Ingående avsättning	67 013	44 660
Årets pensionskostnad	17 114	43 691
Årets pensionsutbetalningar	-27 784	-21 338
Utgående avsättning	56 343	67 013

Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser har minskat med 10 670 tkr (16 %), vilket är ett nettobelopp av under året gjorda pensionsutbetalningar och nya avsättningar till pensioner. Förändringen beror på ett minskat antal beviljade delpensioner.

Not 30 Övriga avsättningar

Tkr	2017-12-31	2016-12-31
Lokala omställningsmedel		
Ingående balans	169 004	150 334
Årets förändring	12 145	18 670
Utgående balans	181 149	169 004
Skadestånd beslutat av JK *		
Ingående balans	0	0
Årets förändring	53 746	0
Utgående balans	53 746	0
Outnyttjade lokaler och återställningskostnader		
Ingående balans	1 085	1 307
Årets förändring	547	-222
Utgående balans	1 632	1 085
Uppsagd personal		
Ingående balans	1 370	0
Årets förändring	-1 370	1 370
Utgående balans	0	1 370
Utgående balans övriga avsättningar	236 527	171 460

* Avsättning för skadestånd gjordes med 140 000 tkr i juni 2017. 86 254 tkr har utbetalats under 2017. Skadeståndsansättningen har beslutats av JK.

Övriga avsättningar har ökat med 65 067 tkr (38 %).

Övriga avsättningar består främst av lokala omställningsmedel som är avsedda att användas för omstrukturering och kompetensväxlings- och kompetensutvecklingsåtgärder m.m. samt skadestånd enligt beslut från JK. Avsättningar för lokaler bedöms bli reglerade under 2018.

Not 31 Lån i Riksgäldskontoret

Tkr	2017-12-31	2016-12-31
Ingående balans	2 534 922	2 294 102
Korrigerig tidigare års lån	0	-1
Årets nyupptagna lån	713 109	995 035
Årets amortering	-632 936	-754 214
Utgående balans	2 615 096	2 534 922

Lån i Riksgäldskontoret har ökat med 80 174 tkr (3 %).

Lånet finansierar polisens anläggningstillgångar enligt 2 kap. 1 § i kapitalförsörjningsförordningen (2011:210). Avskrivningar av anläggningstillgångar medför amortering av lånet medan nyanskaffning medför nyupplåning inom en fastställd ram. Tilldelad låneram för 2017 är 3 100 000 tkr och den utnyttjade låneramen 2017-12-31 är 2 615 096 tkr.

Not 32 Leverantörsskulder

Tkr	2017-12-31	2016-12-31
Leverantörsskulder, utomstatliga	705 443	572 262
Leverantörsskulder, avseende investeringar	148 709	154 570
Summa leverantörsskulder	854 152	726 832

Leverantörsskulder har ökat med 127 320 tkr (18 %). Den främsta förklaringen är att fakturor med förfallodag 30–31 december 2017 betalades den 2 januari 2018.

Not 33 Övriga kortfristiga skulder

Tkr	2017-12-31	2016-12-31
Personalens källskatt	268 837	260 403
Skuld avseende Kåpan och låp	-168	40 193
Uppbördsverksamhet	15 341	11 706
Övriga skulder	93 206	53 018
Summa övriga kortfristiga skulder	377 216	365 320

Övriga kortfristiga skulder har ökat med 11 896 tkr (3 %).

Personalens källskatt har ökat med 8 434 tkr på grund av ökade lönekostnader. Beslagtagna medel som ingår i posten övriga skulder har ökat med 35 807 tkr. Minskningen av skuld till Statens pensionsverk (SPV) avseende Kåpan och låp med 40 363 tkr beror på ändrad faktureringsperiod vid årsskiftet 2016/2017.

Not 34 Periodavgränsningsposter

Tkr	2017-12-31	2016-12-31
Upplupna semesterlöner	1 316 028	1 259 598
Upplupna löner	93 581	92 281
Upplupna retroaktiva löner	83 092	92 410
Upplupna kostnader för övertidsersättning	32 071	32 010
Övriga upplupna kostnader	26 502	58 140
Summa upplupna kostnader	1 551 273	1 534 439
Oförbrukade bidrag, statliga myndigheter*	24 736	17 670
Oförbrukade bidrag, ej statliga myndigheter	22 904	17 926
Summa oförbrukade bidrag	47 641	35 596
Övriga förutbetalda intäkter, statliga myndigheter	7 172	2 752
Övriga förutbetalda intäkter, ej statliga myndigheter	1 192	526
Övriga förutbetalda intäkter utomstatliga, EU-medel	0	15 247
Summa övriga förutbetalda intäkter	8 364	18 524
Summa periodavgränsningsposter	1 607 278	1 588 559
<i>*Upplysning om när inomstatliga oförbrukade bidrag förväntas tas i anspråk</i>	Belopp 2017-12-31	Belopp 2016-12-31
Inom tre månader	6 773	5 091
Mer än tre månader till ett år	15 752	3 940
Mer än ett år till tre år	2 211	5 316
Mer än tre år	0	3 323
Summa	24 736	17 670

Periodavgränsningsposter har ökat med 18 719 tkr (1 %).

Upplupna kostnader har ökat med 16 834 tkr.

Upplupna kostnader avseende semesterlön och andra upplupna löner samt arvoden har ökat med 48 473 tkr. Antalet anställda har ökat med 82 personer.

Övriga upplupna kostnader har minskat med 31 639 tkr. Minskningen beror främst på upplupna pensionskostnader 2016 avseende tjänstepensionsavtalet PA16 med 16 401 tkr som saknar motsvarighet i år. Dessutom har upplupna kostnader till Kriminalvården och Kustbevakningen minskat med 11 649 tkr.

Oförbrukade bidrag har ökat med 12 045 tkr. Ökningen förklaras främst av att bidrag erhållits från Sida för projekt i Albanien och Moldavien, samt två nya EU-finansierade projekt.

Övriga förutbetalda intäkter har minskat med 10 161 tkr. Posten avser främst minskning av medel från ISF som ännu inte har förmedlats till stödmottagare, samt medel som ännu inte har fakturerats Sida.

Not 35 Ansvarsförbindelser

Övriga ansvarsförbindelser består av vitesklausuler i hyresavtal med 25 329 tkr och projekteringskostnader med 10 300 tkr. Projekteringsgarantier har minskat till följd av att hyresavtal har tecknats samtidigt som fem nya projekteringsgarantier har tecknats under året. Övriga ansvarsförbindelser förväntas inte lösas ut.

Not 36 Polismyndigheten

Enligt regleringsbrev för budgetåret 2017 avseende Polismyndigheten, beslut Ju2016/08896/LP (delvis), Ju2014/07900/PO (delvis), Ju2015/05405/PO m.fl. daterat 2016-12-20, Ju2017/05612/LP daterat 2017-06-29 och Ju2017/09610/PO daterat 2017-12-07 disponerar Polismyndigheten under utgiftsområde 4 Rättsväsendet anslaget 1:1 Polismyndigheten, anslagspost 1 med 22 574 365 tkr. I anslagspost 1 ingår 364 499 tkr som är överföringspost från 2016, ökning av anslag med 700 000 tkr, beslut Ju2017/05612/LP. I anslagspost 5 ingår 45 903 tkr till Avdelningen för särskilda utredningar. I anslagspost 5 ingår 4 275 tkr som är överföringspost från 2016.

Nivån på anslagsförbrukningen är högre än tilldelade medel. Överstigande del finansieras med anslagssparande från tidigare år. Den högre förbrukningen kan förklaras av ett ökat antal anställda. Det anslagssparande som finns vid utgången av året är hänförligt till tidigare år.

Not 37 Avgifter till vissa internationella sammanslutningar

Enligt regleringsbrev för budgetåret 2017 avseende Avgifter till vissa internationella sammanslutningar, beslut Ju2016/08896/LP (delvis) daterat 2016-12-14 disponerar Polismyndigheten under utgiftsområde 4 Rättsväsendet anslaget 1:14, anslagspost 3 med 13 596 tkr. Polismyndigheten hade vid utgången av 2016 ett anslagssparande på posten om 5 876 tkr. Enligt regleringsbrev Ju2016/08896/LP (delvis) daterat 2016-12-14 fick inte Polismyndigheten disponera dessa medel, varför 5 876 tkr redovisas som en indragning.

Från anslagsposten betalades Sveriges medlemsavgifter till Interpol och Schengen Information System. Det utgående överföringsbeloppet förklaras av att medlemsavgifterna varit lägre än anslags-tilldelningen.

Not 38 Fonden för inre säkerhet

Enligt regleringsbrev för budgetåret 2017 avseende Polismyndigheten, beslut Ju2016/08896/LP (delvis), Ju2014/07900/PO (delvis), Ju2015/05405/PO m.fl. daterat 2016-12-20, Ju2017/05612/LP daterat 2017-06-29 och Ju2017/09610/PO daterat 2017-12-07 disponerar Polismyndigheten under utgiftsområde 4 Rättsväsendet anslaget 1:18, Inre Säkerhetsfonden, anslagspost 1 med 92 000 tkr. Polismyndigheten hade vid utgången av 2016 ett anslagssparande på posten om 65 900 tkr. Enligt regleringsbrev Ju2016/08896/LP (delvis), Ju2014/07900/PO (delvis), Ju2015/05405/PO m.fl. daterat 2016-12-20, Ju2017/05612/LP daterat 2017-06-29 fick inte Polismyndigheten disponera dessa medel, varför 65 900 tkr redovisas som en indragning. Till anslaget finns ett beställningsbemyndigande på 155 000 tkr, där 18 åtaganden har ingåtts.

Detta anslag är finansierat från EU-budgeten och avser insatser gällande EU:s inre säkerhet.

Not 39 Freds- och säkerhetsfrämjande verksamhet

Enligt regleringsbrev för budgetår 2017 avseende Freds- och säkerhetsfrämjande verksamhet, beslut UD2016/21716/PLAN, UD2016/22369/KH daterat 2016-12-20 och UD2017/13667/KH daterat 2017-08-24 disponerar Polismyndigheten under utgiftsområde 5 Internationell samverkan anslaget 1:2, anslagspost 2 med 1 850 tkr.

Not 40 Biståndsverksamhet, internationell civil krishantering

Enligt regleringsbrev för budgetåret 2017 avseende Biståndsverksamhet, Internationell civil krishantering, beslut UD2016/21715/IU (delvis), UD2016/21888/ES daterat 2016-12-14 och UD2017/20151/ES, daterat 2017-12-07 disponerar Polismyndigheten under utgiftsområde 7 Internationellt bistånd, anslaget 1:1, anslagspost 12 med 170 000 tkr. Polismyndigheten hade vid utgången av 2016 ett anslagssparande på posten om 9 194 tkr. Enligt regleringsbrev UD2016/21715/IU (delvis), UD2016/21888/ES daterat 2016-12-14 fick Polismyndigheten disponera 3 % av dessa medel, varför 4 244 tkr redovisas som en indragning.

Not 41 Migrationsverket

Enligt regleringsbrev för budgetåret 2017 avseende Migrationsverket, beslut Ju2016/00961/SIM, Ju2016/00966/SIM, Ju2016/02856/SIM m.fl. daterat 2016-12-22, Ju2017/05612/LP (delvis), Ju2017/01487/SIM (delvis) daterat 2017-06-22 och Ju2017/07515/SIM (delvis), Ju2017/01487/SIM (delvis) daterat 2017-10-19 och Ju2017/09021/LP, Ju2017/0187/SIM (delvis), Ju2017/05918/SIM (delvis) daterat 2017-11-23 disponerar Polismyndigheten under utgiftsområde 8 Migration anslaget 1:7, anslagspost 3 med 20 000 tkr. Polismyndigheten hade vid utgången av 2016 ett anslagssparande på posten på 20 000 tkr. Enligt regleringsbrev Ju2016/00961/SIM, Ju2016/00966/SIM, Ju2016/02856/SIM m.fl. daterat 2016-12-22, fick inte Polismyndigheten disponera dessa medel varför 20 000 tkr redovisas som en indragning. Medlen för 2017 får användas efter beslut av regeringen. Inget sådant beslut har fattats under 2017.

Noter till finansieringsanalysen

Not 42 Kostnader

Tkr	2017-12-31	2016-12-31
Kostnader	-24 598 349	-23 469 780
<i>Justeringar</i>		
Avskrivningar och nedskrivningar	741 821	745 720
Justering avskrivningar och värde utträngning årets anskaffning	0	-40
Realisationsförlust	1 185	5 077
Avsättningar	54 397	42 172
Kostnader enligt finansieringsanalysen	-23 800 946	-22 676 851

Not 43 Intäkter av avgifter och andra ersättningar

Tkr	2017-12-31	2016-12-31
Intäkter av avgifter och andra ersättningar	1 134 133	1 111 392
Realisationsvinst	-11 090	-31 220
Intäkter av avgifter och andra ersättningar enligt finansieringsanalysen	1 123 043	1 080 172

Not 44 Investeringar

Tkr	2017-12-31	2016-12-31
Summa årets anskaffningar enligt not 14 och 15	850 322	901 680
Korrigeringar tidigare år enligt not 14 och 15	-214	1 493
Avgår korrigering tidigare års anskaffning mot korrigering avskrivningar*	0	0
Förändring av förskott avseende materiella anläggningstillgångar enligt not 16	8 551	-577
Investeringsutgifter enligt finansieringsanalysen**	858 659	902 596
*Korrigering avskrivningar enligt not 14 och 15	0	-25
Avgår korrigering mot resultaträkning	0	25
Summa avgår korrigering tidigare års anskaffning mot korrigering avskrivningar	0	0

** Summa investeringsutgifter redovisas netto, dvs. inklusive korrigeringar från tidigare år.

Sammanställning av väsentliga uppgifter

Låneram i Riksgäldskontoret

Tkr	2017	2016	2015	2014	2013
Beviljad låneram	3 100 000	3 100 000	2 900 000	2 690 000	2 680 000
Utnyttjad låneram vid räkenskapsårets slut*	2 615 096	2 534 922	2 294 102	2 391 961	2 344 640

*I utnyttjad låneram vid räkenskapsårets slut ingår pågående anläggningstillgångar från och med 2013.

Kontokredit hos Riksgäldskontoret

Tkr	2017	2016	2015	2014	2013
Beviljad kontokredit	2 014 000	2 014 000	2 014 000	2 014 000	2 014 000
Under året maximalt utnyttjad kontokredit	0	0	0	0	0

Räntekostnader och ränteintäkter på räntekonto

Tkr	2017	2016	2015	2014	2013
Räntekostnader på räntekonto	-13 056	-9 011	-3 834	0	0
Ränteintäkter på räntekonto	6 808	11 756	5 711	4 872	9 491

Totala avgiftsintäkter

Tkr	2017	2016	2015	2014	2013
Avgiftsintäkter som myndigheten disponerar	1 134 133	1 111 392	1 091 678	1 057 652	983 151
Beräknat belopp enligt regleringsbrev	1 255 300	1 187 800	1 341 700	1 107 600	933 000
Avgiftsintäkter som myndigheten inte disponerar	763 989	733 867	754 576	860 920	902 239
Beräknat belopp enligt regleringsbrev	770 630	896 800	896 800	961 400	989 400

Beviljad och utnyttjad anslagskredit

Tkr	2017	2016	2015	2014	2013
4.1:1.1 Polismyndigheten					
Beviljad anslagskredit	654 902	644 193	633 508	632 311	613 206
Utnyttjad anslagskredit	0	0	0	0	199 459
4.1:1.5 Polismyndigheten, del till Avdelningen för särskilda utredningar					
Beviljad anslagskredit	1 353	1 350	1 200	0	0
Utnyttjad anslagskredit	0	0	0	0	0
4.1:14.3 Avgifter till vissa internationella sammanslutningar, Avg till int sammansl – del till Polismyndigheten					
Beviljad anslagskredit	0	0	0	0	0
Utnyttjad anslagskredit	0	0	0	0	0
4.1:18.1 Inre säkerhetsfonden, från EU-budgeten finansierade insatser					
Beviljad anslagskredit	0	0	510	–	–
Utnyttjad anslagskredit	0	0	0	–	–
5.1:2.2 Freds- och säkerhetsfrämjande verksamhet, Polismyndigheten. Verksamhet utomlands					
Beviljad anslagskredit	56	126	1 008	108	105
Utnyttjad anslagskredit	0	0	0	0	0
7.1:1.12 Biståndsverksamhet, Internationell civil krishantering – del till Polismyndigheten					
Beviljad anslagskredit	0	0	0	0	0
Utnyttjad anslagskredit	0	0	0	0	0

Summa anslagssparande

Tkr	2017	2016	2015	2014	2013
Anslagssparande	161 386	469 745	447 412	31 287	-181 647

Tilldelade beställningsbemyndiganden

Tkr	2017	2016	2015	2014	2013
4.1:18.1 Från EU-budgeten finansierade insatser avseende EU:s inre säkerhet	155 000	200 000	20 000	–	–

Antal årsarbetskrafter och medelantalet anställda

Tkr	2017	2016	2015	2014	2013
Antal årsarbetskrafter	26 237	25 297	25 055	25 648	25 550
Medelantal anställda*	29 697	29 050	28 477	28 589	28 418

* Ny metod fr.o.m. 2016. Snitt antal anställda per månad 2016.

Sammanställning av väsentliga uppgifter, forts.

Driftkostnad per årsarbetskraft

Tkr	2017	2016	2015	2014	2013
Driftkostnad*	23 850 474	22 713 905	21 296 536	21 336 774	20 944 932
Driftkostnad per årsarbetskraft	909	898	850	832	820

* Kostnader för personal och lokaler samt övriga driftkostnader.

Årets kapitalförändring och balanserad kapitalförändring

Tkr	2017	2016	2015	2014	2013
Årets kapitalförändring	-208 753	-210 319	5 453	8 858	47 318
Balanserad kapitalförändring	-390 166	-182 107	-189 069	-202 440	-254 799

Ledande befattningshavares förmåner samt skattepliktiga ersättningar till insynsrådet

För rikspolischefen Dan Eliasson uppgick lön och övriga förmåner under 2017 till 1 948 846 kronor (bruttolön: 1 948 040 kr, beskattning för förmånsvärde: 806 kr).

För chefen för nationella operativa avdelningen samt biträdande rikspolischef Mats Löfving uppgick lön och övriga förmåner under 2017 till 1 651 344 kronor (bruttolön: 1 651 299 kr, beskattning för förmånsvärde: 45 kr).

För chefen för avdelningen för särskilda utredningar Ebba Sverne Arvill uppgick lön och övriga förmåner under 2017 till 1 163 418 kronor (bruttolön: 1 159 782 kr, beskattning för förmånsvärde: 3 636 kr).

Insynsrådet

Till insynsrådet betalades arvoden och övriga skattepliktiga ersättningar ut med 143 745 kronor. Beloppet fördelar sig enligt följande:

Insynsrådet		
	Arvode	Övriga skattepliktiga ersättningar
Bengt Storbacka	7 500	21 332
Lena Olsson	11 250	
Robert Stenkvist	0	
Krister Hammarbergh	15 250	
Solveig Wiberg	20 250	
Helena Vilhelmsson	4 500	
Lars U Granberg	8 250	663
Johan Pehrson	13 500	
Marie Morell	7 500	
Marina Johansson	4 500	
Pär Henriksson	6 750	
Andreas Schönström	0	
Elin Lundgren	9 000	
Andreas Carlson	9 000	
Annika Hirvonen Falk	4 500	

Sidouppdrag

Ledande befattningshavare i Polismyndigheten

Dan Eliasson	Ordförande i Arbetsgivarverkets styrelse Ordförande i Polismyndighetens insynsråd
Mats Löfving	Ledamot i Kustbevakningens insynsråd
Ebba Sverne Arvill	–

Polismyndighetens insynsråd

Lena Olsson	–
Bengt Storbacka	Ledamot i styrelsen för Lindesbergsbostäder AB Ledamot i styrelsen för Fastigheter i Lindesberg AB Ledamot i styrelsen för Länsmusiken i Örebro AB Ledamot i regionpolisrådet i region Bergslagen
Johan Pehrson	Ledamot i styrelsen för KB18 Företagsförädling AB Ledamot i styrelsen (vilande bolag) Tryckfrihet i Stockholm Tryckeri AB VD Watt och Veke AB Ledamot i styrelsen Consentio Ledarskap AB Ledamot i styrelsen AB Svensk Formteknik Ledamot i styrelsen Hemljus Aktiebolag Ledamot i styrelsen för KB18 Labs AB
Lars U Granberg	Ledamot av HSAN – hälso- och sjukvårdens ansvarsnämnd Ledamot i regionpolisrådet i region Nord
Solveig Wiberg	Vice VD i Norrsol AB VD i Dokument 24 AB Ledamot i SEE AB Ledamot i regionpolisrådet i region Mitt
Marina Johansson	Ledamot i strukturfondspartnerskapet i Västsverige Ledamot i regionpolisrådet i region Väst
Andreas Schönström	Ledamot i Arbetsförmedlingens styrelse Ledamot i Stadshuset AB Ledamot i regionpolisrådet i region Syd Styrelseledamot i Malmö Folkets hus AB Ordförande i Malmö Citysamverkan AB
Marie Morell	Styrelseledamot i Inera AB Ledamot i regionpolisrådet i region Öst
Pär Henriksson	Ledamot i regionpolisrådet i region Stockholm
Robert Stenkvist	Ledamot i Sveriges riksdag
Andreas Carlson	Ledamot i Sveriges Riksdag Styrelseledamot, MW Production AB Ledamot i insynsrådet för Länsstyrelsen i Jönköpings län
Helena Vilhelmsson	Ledamot i regionala tillväxtnämnden i region Örebro län
Krister Hammarbergh	Ledamot i Sveriges riksdag Ledamot i Justitiekottet Ersättare i EU-nämnden
Annika Hirvonen Falk	Ledamot i Sveriges riksdag Vice ordförande i Justitiekottet Ersättare som ledamot i Brottskadenämnden
Elin Lundgren	Ledamot i Sveriges riksdag Ledamot i Kriminalvårdens insynsråd

Intern styrning och kontroll vid Polismyndigheten

Polismyndighetens verksamhet omfattas av förordningen (2007:603) om intern styrning och kontroll. Med intern styrning och kontroll menas den process som syftar till

- att myndigheten med rimlig säkerhet bedriver verksamheten effektivt och enligt gällande rätt och de förpliktelser som följer av Sveriges medlemskap i Europeiska unionen
- att verksamheten redovisas på ett tillförlitligt och rättvisande sätt
- att myndigheten hushållar väl med statens medel.

I Myndighetsförordningen (2007:515) framgår att det är myndighetens ledning som ska säkerställa att det vid myndigheten finns en intern styrning och kontroll som fungerar på ett betryggande sätt. Enligt Polismyndighetens riktlinjer för intern styrning och kontroll har regionpolischefer och avdelningschefer ansvaret för att genomföra den interna styrningen och kontrollen som rikspolischefen ytterst ansvarar för.

Processen för intern styrning och kontroll

Processen för intern styrning och kontroll genomfördes under 2017 i enlighet med Polismyndighetens riktlinjer för intern styrning och kontroll. Riktlinjerna reviderades under året och har fått ett nytt avsnitt om oegentligheter samt förtydliganden av begrepp, roller och ansvar.

Som stöd för arbetet med intern styrning och kontroll finns, förutom Polismyndighetens riktlinjer, även verktyg i form av så kallade riskportföljer¹.

Uppföljning av arbetet med den interna styrningen och kontrollen genomfördes tertialvis dels vid regioner och avdelningar, dels på nationell nivå. Inför tertialredovisningarna gick särskilda anvisningar ut till regionerna.

Alla avdelningar samt sex av sju polisregioner genomförde under året en fördjupad riskanalys i samband med verksamhetsplaneringen i enlighet med myndighetens planerings- och uppföljningsprocess. Inför årsredovisningen har regionpolischefer och avdelningschefer redovisat väsentliga risker och lämnat sina bedömningar av om den interna styrningen och kontrollen genomfördes på ett betryggande sätt under 2017. Utöver de risker som identifierats vid regioner och avdelningar har även rikspolischefen identifierat ett

antal strategiska och övergripande risker för myndigheten.

Myndigheten bedrev under 2017 ett fortsatt arbete med att införa den styrmodell som beslutats för myndigheten samt öka integreringen mellan planerings- och uppföljningsprocessen och processen för intern styrning och kontroll. Ungefär hälften av regionerna och avdelningarna anser att processerna är integrerade. Några regioner och avdelningar anser att de delvis integrerat processerna och ett par regioner anser att de inte har integrerade processer. Vid regioner och avdelningar har handlingsplaner tagits fram med identifierade förbättringsområden för en fortsatt integrering och utveckling av processen för intern styrning och kontroll samt aktiviteter som väntas ge effekt under 2018.

En viktig del i myndighetens arbete med att skapa en större enhetlighet och utvecklad process för intern styrning och kontroll utgörs av det nationella nätverket med utsedda risksamordnare. Under året inriktades detta arbete på att skapa en samsyn kring myndighetens bedömning av väsentliga risker, kommunikationen inom myndigheten kring risker samt att förbättra metodstöd och användning av egenkontroller. Inom nätverket fortsatte arbetet med att öka myndighetens förmåga att identifiera riskområden avseende oegentligheter och det arbetet kommer att fortgå under 2018.

Vid två av de regioner som för 2016 bedömde att de hade brister i sin process för intern styrning och kontroll har en fördjupad riskanalys genomförts så att den omfattar hela verksamheten. Fokus har också lagts på att ta fram planer och underlag för egenkontroller samt förslag på åtgärder som behöver vidtas med anledning av kontrollerna. Dessa åtgärder har, sammantaget med en tydligare roll- och ansvarsfördelning inom arbetet med intern styrning och kontroll, resulterat i att processen för intern styrning och kontroll genomfördes på ett betryggande sätt under 2017 i de två regionerna.

Identifierade risker

Inför bedömningen huruvida den interna styrningen och kontrollen genomförts på ett betryggande sätt vid regionen/avdelningen har regionpolischefer och avdelningschefer redovisat de väsentliga risker som föreligger. Av de väsentliga risker som identifierats är det främst följande risker som bedömts vara viktigast och mest prioriterade under 2017:

- utredningsprocessen
- trygghet i lokalsamhället
- process- och verksamhetsansvar.

1) Riskportfölj är ett samlat dokument med risker, kontrollåtgärder och uppföljning.

De väsentliga risker som identifierats rör i huvudsak risk för att: den positiva utvecklingen av utredningsresultaten inte fortsatt förbättras, en otillräcklig lokal närvaro och tillgänglighet till polis i lokalsamhället vilket påverkar bland annat tryggheten samt att oklarheter avseende process- och verksamhetsansvar inom myndigheten leder till otydliga ansvarsförhållanden.

Brister i den interna styrningen och kontrollen

År 2016 var det fyra regioner som bedömde att det förelåg brister. Ett fortsatt arbete med att skapa en enhetlig och utvecklad process för intern styrning och kontroll pågick under 2017 vilket har resulterat i att två av de fyra regionerna nu bedömer att de har en betryggande process för intern styrning och kontroll.

Två regioner upplever dock att det även under 2017 funnits svårigheter med att genomföra processen för intern styrning och kontroll i hela verksamheten och omfatta hela regionen. De har bedömt att det föreligger brister avseende processen för den interna styrningen

och kontrollen. De identifierade bristerna rör framför allt att riskanalys och egenkontroll inte har genomförts för hela verksamheten. En region redovisar brister i genomförande av beslutade kontrollåtgärder, uppföljning av vidtagna kontrollåtgärder samt dokumentation. I regionen är enheternas arbete med intern styrning och kontroll inte fullt ut integrerat i planerings- och uppföljningsprocessen vilket påverkar kvaliteten i riskarbetet samt analys av effekterna för kontrollåtgärder. En region redovisar bristande förmåga att omsätta och tillämpa nationella beslut och styrdokument på regional nivå.

Brister i förutsättningarna för tidredovisning kan medföra att Polismyndigheten inte på ett betryggande sätt kan fördela kostnaderna per verksamhetsområde, inte kan säkerställa kvaliteten i beräkningen av kostnader per prestation eller bedöma effektiviteten. Utöver detta medför brister i tidredovisningen problem med kostnadsberäkningen av polisens avgiftsfinansierade verksamhet. Bristerna redovisas i avsnittet *Årsredovisningens undertecknande samt bedömning av den interna styrningen och kontrollen*.

Bilagor

Bilaga 1 Läsanvisningar

Osäkerheter

Verksamhetsstatistik

I februari 2017 beslutade rikspolischefen att Polismyndigheten ska säkerställa uppföljning av verksamheten för samtliga nivåer inklusive historisk data där så är möjligt. Detta beslut föranleddes bland annat av att det efter polisens omorganisation 2015 har funnits brister när det gäller att koppla organisatoriska enheter i den gamla myndighetsstrukturen till organisatoriska enheter i den nuvarande Polismyndigheten. Dessa kopplingar kunde till största del genomföras under 2017, vilket fått konsekvensen att smärre förändringar har inträffat i den historiska statistik som redovisas i bilaga 10 – *Verksamhetsstatistik*.

Eftersom Polismyndighetens organisation kontinuerligt förändras kommer de organisatoriska kopplingarna även fortsättningsvis att löpande behöva omprövas.

Tidredovisning

Kvaliteten i Polismyndighetens tidredovisning är bristfällig. Under 2017 genomfördes därför en förstudie vars övergripande uppdrag var att inventera och kartlägga olika delar av tidredovisningen samt göra en nulägesbeskrivning. En direkt konsekvens av förstudien var att riktlinjerna för tidredovisningen uppdaterades för första gången sedan 2011. För att komma till rätta med kvalitetsbristerna som förstudien identifierade ska polisen under 2018 fortsätta att arbeta med de rekommendationer förstudien gav. Det innefattar bland annat att målgruppsanpassa information om vad tidredovisningen ska användas till, att på sikt använda samma it-stöd för tidredovisning i hela polisen, att göra justeringar i polisens modell för verksamhetsindelning, att öka förutsättningarna för att hela polisen använder PUM-A för det operativa planlagda arbetet, att tydliggöra organisationen kring roll- och ansvarsfördelningen samt att skapa nationell support.

Den bristande kvaliteten i tidredovisningen påverkar dock fortfarande kvaliteten i uppgifter som lämnas i årsredovisningen.

Det gäller redovisningen av kostnad per prestation i utredningsverksamheten (se avsnitt *Resultatredovisning/ Utredning och lagföring*), Polismyndighetens intäkter och kostnader per verksamhet (bilaga 8) och verksamhetsstatistiken avseende arbetsproduktivitet (se avsnitt

Resultatredovisning/ Utredning och lagföring) och redovisad resurstid (bilaga 10).

Forensisk verksamhet

För den forensiska verksamheten inom polisen används flera system för ärendehantering; Forum, TekPro samt FC-diariet (gamla fingeravtryckscentralen). Forum används vid nationellt forensiskt centrum (NFC) medan NFC Stockholm, NFC Syd och NFC Väst under 2017 har fortsatt att använda två system på grund av att TekPro inte avvecklats i den takt som önskats. TekPro används även som stödsystem för både fält- och laboratorieverksamhet vid de forensiska sektionerna vid polisregionerna, vilket de fortsatt ska göra. FC-diariet används framförallt i Stockholm och används enbart för spårbarhet under 2018, inga nya ärenden skapas där.

Från och med 31 oktober 2016 använder hela NFC ärendehanteringssystemet Forum. Alla nya ärenden till NFC registreras i Forum men pågående ärenden som redan finns i TekPro i NFC Stockholm, NFC Syd och NFC Väst avslutas i TekPro vilket innebär att två system fortsatt användes under 2017. Övergången till ett system innebär en viss förändring av definitioner som i praktiken tar sig uttryck i att det räknas färre ärenden i Forum än i TekPro, vilket påverkat statistiken under året.

Antalet undersökningar baseras på beställarkoden som grupperas till en undersökningstyp. Dessa grupperade undersökningar anges som ärenden i statistiken. Statistiken visar endast en undersökning per undersökningstyp i ett ärende vilket betyder att betydligt fler undersökningar har genomförts. Exempelvis räknas endast en biologiundersökning i ett ärende även om flera dna-topsningar har undersökts. På grund av att samma aggregering inte görs i TekPro har inga jämförelser bakåt i tiden kunnat genomföras.

Inför årsskiftet 2017/2018 har därför uttagen från TekPro gjorts om. För statistik från och med 2015 till och med 2017 har nya uttag gjorts för respektive månad för både inkomna och avslutade ärenden. Antalet har därefter räknats om enligt samma definition som finns i Forum. Detta innebär att om det har genomförts flera undersökningar inom ett ärende inom samma undersökningstyp har undersökningen bara räknats en gång. Genom detta har jämförbara siffror med Forum erhållits. Det har dock inte gått att återskapa öppna ärenden bakåt i tiden då dessa tas ut genom en ögonblicksbild den sista dagen i varje månad.

Därför kan endast uppgifter om antal öppna ärenden redovisas från Forum under året och en total bild av antalet öppna ärenden endast ges för 31 december 2017.

Centrala begrepp

Avsnittet innehåller information om centrala begrepp som används inom polisen och som förekommer i denna rapport.

Förenklat utredningsförfarande

Ärenden redovisade enligt 23 kap. 21 § tredje stycket och 22 § rättegångsbalken (RB 23:21 och RB 23:22).

Förundersökningsbegränsning

Förundersökningsbegränsning innebär att brottsutredningar i vissa fall kan begränsas till de mest väsentliga delarna för att få en snabb och effektiv lagföring. Om polis och åklagare avstår från att utreda ett brott, det vill säga använder sig av förundersökningsbegränsning, så handlar det oftast om att en och samma person är misstänkt för många brott och att straffet inte skulle påverkas av om man utreder ännu ett. Syftet är att resurserna ska användas så effektivt som möjligt, i första hand till att utreda och lagföra andra brott.

Ingripandebrott

Ingripandebrott har den egenskapen att polisen samtidigt som man upprättar en brottsanmälan vanligtvis har en identifierad misstänkt person. Dessa brott som vanligtvis anmäls av polisen, någon annan myndighet eller ett företag är därför förhållandevis enkla att klara upp. Möjligheten att redovisa och klara upp brott är hög i denna kategori. Ingripandebrott består i huvudsak av brottskategorierna narkotikabrott, trafikbrott, tillgrepp i butik, övriga specialstraffrättsliga brott samt vissa bedrägeribrott m.m. och vissa övriga brottsbalksbrott.

Mängdbrott

Med mängdbrott avses sådana brott där förundersökningen, vanligtvis även på utredningsstadiet, leds av polismyndighet, det vill säga brott av enkel beskaffenhet.

Offerbrott med interaktion

Offerbrott med interaktion har den egenskapen att offret vanligtvis har konfronterats med gärningspersonen och kan ge ett signalement. Relativt ofta är gärningspersonen dessutom bekant med offret. Möjligheten att redovisa och klara upp brott ligger på en mellan nivå i denna kategori. Offerbrott med interaktion består i huvudsak av brottskategorierna våldsbrott och övriga brott mot person.

Offerbrott utan interaktion

Offerbrott utan interaktion har den egenskapen att det är mindre vanligt att offret eller någon annan sett gärningspersonen begå brottet. Detta gör att polisen har begränsat med information. Möjligheten att redovisa och klara upp brott är därför låg i denna kategori, i förhållande till övriga grupper. Offerbrott utan interaktion består i huvudsak av brottskategorierna tillgreppsbrott (exkl. i butik), skadegörelsebrott samt vissa bedrägeribrott m.m. och vissa övriga BrB-brott.

Ordningsbot

Antal utfärdade ordningsbot avser de förseelser (främst trafikförseelser) där den misstänkte på plats skriftligen godkänt ordningsbot eller godkännande genom att erlagga full betalning. Antal utfärdade ordningsbot beräknas per förseelse.

Positivt lagföringsbeslut

Med positivt lagföringsbeslut avses brottsmisstankar där åklagare har fattat beslut om åtal, strafföreläggande eller åtalsunderlåtelse (LuL¹ och övrigt).

Resurstimmar

Utfall resurstid avser antal timmar som registrerats i polisens tidrapporteringsystem. Måttet innehåller redovisade timmar inklusive övertid. Från och med 2012 kan även övertid och frånvaro redovisas separat.

Utredning och lagföring

Med utredning avses den brottsutredande verksamheten. Den brottsutredande verksamheten delas in i planlagd respektive händelsestyrd verksamhet. Den planlagda verksamheten indelas i kriminalunderrättelseverksamhet/brottsanalys och planlagd spaning. Den händelsestyrda verksamheten indelas i anmälsupptagning, ingripandeverksamhet och fortsatt utredningsarbete. Med lagföring i polisverksamhet avses utfärdande av ordningsföreläggande (ordningsbot) och till den hörande administrationen.

Utredningstimmar

Med utredningstimmar avses totalt antal timmar som redovisats under verksamhetsgrenen utredning och lagföring.

1) Lagen med särskilda bestämmelser om unga lagöverträdare.

Bilaga 2

Antal anställda fördelat på poliser och civilanställda

Antal anställda fördelat på poliser och civilanställda

	ANTAL ANSTÄLLDA							FÖRÄNDRING (DECEMBER 2016)			
	Totalt		Poliser totalt		Civila totalt		Civila tillsvid.	Totalt	Poliser totalt	Civila totalt	Civila tillsvid.
	Antal	Andel kvinnor	Antal	Andel kvinnor	Antal	Andel kvinnor	Antal	Antal	Antal	Antal	
Polisregion Bergslagen	1 855	42 %	1 359	32 %	496	72 %	482	2	-26	28	27
Polisregion Mitt	1 992	44 %	1 424	34 %	568	69 %	551	-56	-47	-9	56
Polisregion Nord	2 065	43 %	1 510	32 %	555	71 %	538	47	15	32	64
Polisregion Stockholm	6 905	43 %	5 102	34 %	1 803	68 %	1 749	41	-108	149	135
Polisregion Syd	4 821	40 %	3 487	31 %	1 334	63 %	1 107	51	-70	121	53
Polisregion Väst	4 654	42 %	3 520	33 %	1 134	72 %	1 085	29	-6	35	59
Polisregion Öst	2 329	42 %	1 648	32 %	681	66 %	628	15	-31	46	34
Totalt regioner	24 621	42 %	18 050	33 %	6 571	68 %	6 140	129	-273	402	428
Andel vid region	83 %		91 %		67 %		66 %				
Ekonomiavdelningen	411	64 %	17	6 %	394	67 %	381	-16	-2	-14	-21
HR-avdelningen	758	55 %	363	26 %	395	81 %	363	2	32	-30	-26
Internrevision	13	62 %	4	25 %	9	78 %	9	0	0	0	0
It-avdelningen	734	32 %	26	15 %	708	33 %	702	12	-3	15	14
Kommunikations-avdelningen	189	63 %	40	38 %	149	70 %	144	6	1	5	5
Nationella operativa avdelningen ¹	1 542	41 %	1 067	28 %	475	70 %	449	-44	-33	-11	-9
Nationellt forensiskt centrum	493	64 %	23	30 %	470	66 %	462	30	-4	34	44
Rikspolischefens kansli	45	47 %	25	32 %	20	65 %	20	4	6	-2	0
Rättsavdelningen	739	73 %	84	25 %	655	79 %	607	-41	-9	-32	-2
Särskilda utredningar	54	44 %	42	40 %	12	58 %	12	0	1	-1	-1
Totalt nationella avdelningar	4 978	52 %	1 691	28 %	3 287	64 %	3 149	-47	-11	-36	4
Andel vid nationella avdelningar	17 %		9 %		33 %		34 %				
Polismyndigheten	29 599	44 %	19 741	32 %	9 858	67 %	9 289	82	-284	366	432

1) Varav 234 anställda arbetar på EBM och 79 arbetar på Utlandsstyrkan.

Bilaga 3

Antal anställda fördelat på kompetenskategorierna lednings-, kärn- och stödkompetens

Antal anställda fördelat på kompetenskategorierna lednings-, kärn- och stödkompetens

		DECEMBER 2017						FÖRÄNDRING (DEC 2016)			
		Totalt			Poliser		Civila		Totalt	Poliser	Civila
		Antal	Andel, %	Andel kvinnor, %	Antal	Andel kvinnor, %	Antal	Andel kvinnor, %	Antal	Antal	Antal
Polisregion Bergslagen	Ej kodad	21	(1)	19	20	20	1	0	-2	-1	-1
	Kärn	1 424	(77)	42	1 113	33	311	74	-11	-30	19
	Ledning	213	(11)	26	198	23	15	67	19	16	3
	Stöd	197	(11)	64	28	29	169	70	-4	-11	7
	Totalt	1 855	(100)	42	1 359	32	496	72	2	-26	28
Polisregion Mitt	Ej kodad	28	(1)	29	27	30	1	0	-11	-9	-2
	Kärn	1 613	(81)	44	1 202	35	411	69	3	-29	32
	Ledning	189	(9)	25	178	23	11	64	-4	-1	-3
	Stöd	162	(8)	69	17	65	145	69	-44	-8	-36
	Totalt	1 992	(100)	44	1 424	34	568	69 %	-56	-47	-9
Polisregion Nord	Ej kodad	20	(1)	20	20	20	0	-	0	0	0
	Kärn	1 630	(79)	45	1 235	35	395	75	33	11	22
	Ledning	230	(11)	22	215	20	15	47	7	3	4
	Stöd	185	(9)	51	40	18	145	61	7	1	6
	Totalt	2 065	(100)	43	1 510	32	555	71	47	15	32
Polisregion Stockholm	Ej kodad	115	(2)	28	112	28	3	33	-36	-35	-1
	Kärn	5 397	(78)	43	4 072	35	1 325	69	127	-82	209
	Ledning	781	(11)	35	719	32	62	71	-4	-3	-1
	Stöd	612	(9)	57	199	40	413	65	-46	12	-58
	Totalt	6 905	(100)	43	5 102	34	1 803	68	41	-108	149
Polisregion Syd	Ej kodad	72	(1)	35	66	32	6	67	-59	-53	-6
	Kärn	3 748	(78)	41	2 849	34	899	63	31	-39	70
	Ledning	526	(11)	21	497	19	29	59	29	26	3
	Stöd	475	(10)	57	75	23	400	64	50	-4	54
	Totalt	4 821	(100)	40	3 487	31	1 334	63	51	-70	121
Polisregion Väst	Ej kodad	41	(1)	29	41	29	0	-	-33	-33	0
	Kärn	3 790	(81)	42	2 978	34	812	71	203	41	162
	Ledning	483	(10)	29	444	26	39	72	-15	-13	-2
	Stöd	340	(7)	66	57	18	283	76	-126	-1	-125
	Totalt	4 654	(100)	42	3 520	33	1 134	72	29	-6	35
Polisregion Öst	Ej kodad	32	(1)	25	32	25	0	-	-7	-6	-1
	Kärn	1 880	(81)	42	1 400	34	480	64	39	-43	82
	Ledning	225	(10)	28	199	24	26	65	16	19	-3
	Stöd	192	(8)	65	17	6	175	71	-33	-1	-32
	Totalt	2 329	(100)	42	1 648	32	681	66	15	-31	46
Totalt regioner	Ej kodad	329	(1)	28	318	28	11	45	-148	-137	-11
	Kärn	19 482	(79)	42	14 849	34	4 633	69	425	-171	596
	Ledning	2 647	(11)	28	2 450	25	197	66	48	47	1
	Stöd	2 163	(9)	60	433	31 %	1 730	68	-196	-12	-184
	Totalt	24 621	(100)	42	18 050	33	6 571	68	129	-273	402

Ej kodad: Majoriteten av de som saknar kodning är tjänstlediga eller under praktiktjänstgöring.

Antal anställda fördelat på kompetenskategorierna lednings-, kärn- och stödkompetens, forts.

		DECEMBER 2017						FÖRÄNDRING (DEC 2016)			
		Totalt			Poliser		Civila		Totalt	Poliser	Civila
		Antal	Andel, %	Andel kvinnor, %	Antal	Andel kvinnor, %	Antal	Andel kvinnor, %	Antal	Antal	Antal
Ekonomiavdelningen	Ej kodad	1	(0)	0	0	–	1	0	-1	0	-1
	Kärn	4	(1)	75	0	–	4	75	1	0	1
	Ledning	60	(15)	62	3	0	57	65	-2	0	-2
	Stöd	346	(84)	65	14	7	332	67	-14	-2	-12
	Totalt	411	(100)	64	17	6	394	67	-16	-2	-14
HR-avdelningen	Ej kodad	3	(0)	33	2	50	1	0	-2	-2	0
	Kärn	39	(5)	41	33	33	6	83	10	9	1
	Ledning	71	(9)	54	39	38	32	72	-7	3	-10
	Stöd	645	(85)	56	289	24	356	82	1	22	-21
	Totalt	758	(100)	55	363	26	395	81	2	32	-30
Internrevision	Ej kodad	0	(0)	–	0	–	0	–	0	0	0
	Kärn	1	(8)	0	1	0	0	–	0	0	0
	Ledning	2	(15)	100	1	–	1	100	1	1	0
	Stöd	10	(77)	60	2	0	8	75	-1	-1	0
	Totalt	13	(100)	62	4	25	9	78	0	0	0
It-avdelningen	Ej kodad	8	(1)	50	0	–	8	50	4	0	4
	Kärn	7	(1)	14	1	0	6	17	-1	0	-1
	Ledning	86	(12)	51	5	20	81	53	8	1	7
	Stöd	633	(86)	29	20	15	613	30	1	-4	5
	Totalt	734	(100)	32	26	15	708	33	12	-3	15
Kommunikations-avdelningen	Ej kodad	1	(1)	100	0	–	1	100	0	0	0
	Kärn	4	(2)	50	0	–	4	50	2	-1	3
	Ledning	30	(16)	60	7	29	23	70	4	3	1
	Stöd	154	(81)	64	33	39	121	70	0	-1	1
	Totalt	189	(100)	63	40	38	149	70	6	1	5
Nationella operativa avdelningen	Ej kodad	73	(5)	44	72	43	1	–	-21	-22	1
	Kärn	937	(61)	34	771	28	166	61	11	-5	16
	Ledning	168	(11)	31	144	23	24	79	0	1	-1
	Stöd	364	(24)	64	80	25	284	75	-34	-7	-27
	Totalt	1 542	(100)	41	1 067	28	475	70	-44	-33	-11
Nationellt Forensiskt centrum	Ej kodad	0	(0)	–	0	–	0	–	0	0	0
	Kärn	398	(81)	64	15	27	383	66	32	-1	33
	Ledning	44	(9)	55	5	20	39	59	1	-4	5
	Stöd	51	(10)	69	3	67	48	69	-3	1	-4
	Totalt	493	(100)	64	23	30	470	66	30	-4	34
Rikspolischefens kansli	Ej kodad	1	(2)	–	1	–	0	–	1	1	0
	Kärn	3	(7)	33	2	0	1	–	2	1	1
	Ledning	9	(20)	44	6	33	3	67	5	3	2
	Stöd	32	(71)	47	16	31	16	63	-3	2	-5
	Totalt	45	(100)	47	25	32	20	65	5	7	-2
Rättsavdelningen	Ej kodad	1	(0)	0	0	–	1	0	0	0	0
	Kärn	356	(48)	74	41	29	315	80	-2	-4	2
	Ledning	80	(11)	58	27	22	53	75	-1	1	-2
	Stöd	302	(41)	76	16	19	286	79	-38	-6	-32
	Totalt	739	(100)	73	84	25	655	79	-41	-9	-32

Ej kodad: Majoriteten av de som saknar kodning är tjänstlediga eller under praktiktjänstgöring.

Bilaga 3 Antal anställda fördelat på kompetenskategorierna lednings-, kärn- och stödkompetens, forts.

Antal anställda fördelat på kompetenskategorierna lednings-, kärn- och stödkompetens, forts.

		DECEMBER 2017						FÖRÄNDRING (DEC 2016)			
		Totalt			Poliser		Civila		Totalt	Poliser	Civila
		Antal	Andel, %	Andel kvinnor, %	Antal	Andel kvinnor, %	Antal	Andel kvinnor, %	Antal	Antal	Antal
Särskilda utredningar	Ej kodad	0	(0)	–	0	–	0	–	0	0	0
	Kärn	32	(59)	34	29	38	3	0	-2	-1	-1
	Ledning	9	(17)	56	9	56	0	–	1	1	0
	Stöd	13	(24)	62	4	–	9	78	1	1	0
	Totalt	54	(100)	44	42	40	12	58	0	1	-1
Totalt nationella avdelningar	Ej kodad	88	(2)	44	75	44	13	46	-19	-23	4
	Kärn	1 781	(36)	49	893	28	888	69	53	-2	55
	Ledning	559	(11)	48	246	27	313	65	10	10	0
	Stöd	2 550	(51)	55	477	24	2 073	62	-90	5	-95
	Totalt	4 978	(100)	52	1 691	28	3 287	64	-46	-10	-36
Polismyndigheten	Ej kodad	417	(1)	32	393	31	24	46	-167	-160	-7
	Kärn	21 263	(72)	43	15 742	34	5 521	69	478	-173	651
	Ledning	3 206	(11)	32	2 696	25	510	65	57	56	1
	Stöd	4 713	(16)	57	910	27	3 803	64	-286	-7	-279
	Totalt	29 599	(100)	44	19 741	32	9 858	67	82	-284	366

Ej kodad: Majoriteten av de som saknar kodning är tjänstlediga eller under praktiktjänstgöring.

Bilaga 4

Sjukfrånvaro, långtidssjukfrånvaro och andel långtidssjukfrånvaro

Sjukfrånvaro¹, långtidssjukfrånvaro² och andel långtidssjukfrånvaro³, %

		2017			2016		
		Sjukfrånvaro	Långtids- sjukfrånvaro	Andel långtids- sjukfrånvaro	Sjukfrånvaro	Långtids- sjukfrånvaro	Andel långtids- sjukfrånvaro
Polisregion Bergslagen	Kvinnor	5,6	3,5	62,5	5,6	3,3	59,1
	Män	2,7	1,6	57,9	3,3	1,8	55,2
	Totalt	4,0	2,4	60,7	4,2	2,4	57,3
Polisregion Mitt	Kvinnor	5,8	3,9	66,6	6,8	4,2	61,3
	Män	2,3	1,1	48,0	3,0	1,4	47,8
	Totalt	3,8	2,3	60,4	4,6	2,6	56,3
Polisregion Nord	Kvinnor	6,7	4,7	69,8	7,2	4,7	65,0
	Män	2,6	1,6	60,4	2,8	1,3	45,8
	Totalt	4,4	2,9	66,6	4,6	2,7	58,2
Polisregion Stockholm	Kvinnor	6,4	4,1	65,3	6,9	3,9	56,6
	Män	2,7	1,4	50,0	3,4	1,5	44,6
	Totalt	4,3	2,6	59,8	4,8	2,5	51,7
Polisregion Syd	Kvinnor	6,4	4,1	63,9	6,9	4,2	61,1
	Män	2,8	1,5	51,6	3,3	1,8	55,4
	Totalt	4,2	2,5	58,9	4,7	2,7	58,6
Polisregion Väst	Kvinnor	6,2	4,1	66,4	6,8	4,3	62,5
	Män	3,2	1,8	55,3	3,8	1,9	50,2
	Totalt	4,5	2,8	61,8	5,0	2,9	57,0
Polisregion Öst	Kvinnor	4,8	2,9	60,6	5,9	3,7	62,4
	Män	2,4	1,3	52,7	2,8	1,3	47,0
	Totalt	3,4	2,0	57,4	4,0	2,3	56,1
Totalt regioner	Kvinnor	6,1	4,0	65,2	6,7	4,0	60,5
	Män	2,8	1,5	53,0	3,3	1,6	49,3
	Totalt	4,2	2,5	60,5	4,7	2,6	55,8

1) Andel sjukfrånvaro av tillgänglig arbetstid.

2) Andel sjukfrånvaro som överstiger 60 dagar, av tillgänglig arbetstid.

3) Långtidssjukfrånvaros andel av den totala sjukfrånvaron.

Bilaga 4 Sjukfrånvaro, långtidssjukfrånvaro och andel långtidssjukfrånvaro, forts.

Sjukfrånvaro¹, långtidssjukfrånvaro² och andel långtidssjukfrånvaro³, %

		2017			2016		
		Sjukfrånvaro	Långtids- sjukfrånvaro	Andel långtids- sjukfrånvaro	Sjukfrånvaro	Långtids- sjukfrånvaro	Andel långtids- sjukfrånvaro
Ekonomiavdelningen	Kvinnor	5,7	3,9	67,9	6,4	4,0	62,9
	Män	2,6	1,7	66,1	3,1	1,8	58,2
	Totalt	4,6	3,1	67,6	5,2	3,2	61,9
HR-avdelningen	Kvinnor	4,0	2,7	67,7	4,0	2,3	55,8
	Män	1,7	0,9	50,3	2,4	1,3	56,3
	Totalt	3,0	1,9	63,2	3,3	1,9	55,9
Interrevision ⁴	Kvinnor	–	–	–	–	–	–
	Män	–	–	–	–	–	–
	Totalt	7,7	6,4	82,9	6,3	4,7	73,9
It-avdelningen	Kvinnor	5,3	3,8	71,9	6,0	3,9	64,9
	Män	3,2	1,9	59,8	4,5	2,3	51,3
	Totalt	3,9	2,5	65,0	5,0	2,8	56,7
Kommunikationsavdelningen	Kvinnor	6,5	5,4	83,3	7,3	5,5	75,4
	Män	1,3	0,6	44,0	3,6	2,1	58,2
	Totalt	4,5	3,6	78,9	5,9	4,2	71,5
Nationella operativa avdelningen	Kvinnor	5,7	3,2	56,0	4,9	2,7	54,5
	Män	2,1	1,0	46,8	1,9	0,9	46,0
	Totalt	3,5	1,9	52,7	3,1	1,6	51,4
Nationellt forensiskt centrum	Kvinnor	4,0	2,6	65,5	4,3	2,3	54,6
	Män	2,8	2,1	74,9	3,1	1,6	49,9
	Totalt	3,6	2,5	68,2	3,8	2,0	53,2
Rikspolischefens kansli	Kvinnor	10,5	9,3	88,6	7,1	5,5	77,5
	Män	5,2	3,4	65,6	7,5	6,6	88,2
	Totalt	7,8	6,3	80,8	7,3	6,1	83,5
Rättsavdelningen	Kvinnor	6,2	4,6	75,0	7,6	4,9	64,9
	Män	4,7	3,6	76,7	4,4	2,6	58,6
	Totalt	5,8	4,3	75,4	6,7	4,3	63,8
Särskilda utredningar	Kvinnor	2,2	0,0	0,0	3,0	1,1	36,1
	Män	1,5	0,0	0,0	4,5	3,6	78,9
	Totalt	1,8	0,0	0,0	3,8	2,4	62,5
Totalt nationella avdelningar	Kvinnor	5,3	3,6	67,7	5,7	3,5	61,3
	Män	2,6	1,5	58,4	3,0	1,6	53,4
	Totalt	4,0	2,6	64,7	4,4	2,6	58,7
Polismyndigheten	Kvinnor	5,9	3,9	65,7	6,5	3,9	60,6
	Män	2,7	1,5	53,8	3,3	1,6	49,9
	Totalt	4,1	2,5	61,2	4,6	2,6	56,3

1) Andel sjukfrånvaro av tillgänglig arbetstid.

2) Andel sjukfrånvaro som överstiger 60 dagar, av tillgänglig arbetstid.

3) Långtidssjukfrånvaros andel av den totala sjukfrånvaron.

4) På grund av lågt antal anställda redovisas enbart totalangivelsen.

Bilaga 5

Antal anställda, årsarbetskrafter och medeltal anställda fördelat på poliser och civilanställda

Antal anställda¹, årsarbetskrafter² och medeltal anställda fördelat på poliser och civilanställda

	Antal anställda december 2017			Antal årsarbetskrafter januari–december 2017			Medeltal anställda	
	Totalt	Poliser totalt	Civila totalt	Totalt	Poliser totalt	Civila totalt	2017	2016
Polisregion Bergslagen	1 855	1 359	496	1 674	1 233	441	1 858	1 793
Polisregion Mitt	1 992	1 424	568	1 776	1 265	511	2 002	2 000
Polisregion Nord	2 065	1 510	555	1 829	1 334	495	2 056	2 022
Polisregion Stockholm	6 905	5 102	1 803	5 990	4 389	1 600	6 957	6 771
Polisregion Syd	4 821	3 487	1 334	4 229	3 090	1 138	4 804	4 734
Polisregion Väst	4 654	3 520	1 134	4 130	3 128	1 002	4 656	4 526
Polisregion Öst	2 329	1 648	681	2 087	1 466	621	2 348	2 300
Totalt regioner	24 621	18 050	6 571	21 714	15 906	5 808	24 681	24 146
Andel vid region	83 %	91 %	67 %	83 %	91 %	67 %	83 %	83 %
Ekonomiavdelningen	411	17	394	376	17	359	417	432
HR-avdelningen	758	363	395	715	340	375	776	730
Internrevision	13	4	9	13	4	9	14	10
It-avdelningen	734	26	708	669	26	643	735	745
Kommunikationsavdelningen	189	40	149	170	38	132	186	189
Nationella operativa avdelningen	1 542	1 067	475	1 420	1 017	404	1 562	1 500
Nationellt forensiskt centrum	493	23	470	418	22	396	482	447
Rikspolischefens kansli	45	25	20	40	22	19	40	36
Rättsavdelningen	739	84	655	650	79	571	754	763
Särskilda utredningar	54	42	12	51	41	10	50	52
Totalt nationella avdelningar	4 978	1 691	3 287	4 523	1 605	2 918	5 016	4 903
Andel vid nationella avdelningar	17 %	9 %	33 %	17 %	9 %	33 %	17 %	17 %
Polismyndigheten	29 599	19 741	9 858	26 237	17 511	8 726	29 697	29 050

1) Med anställd avses person som avlönas med månadslön.

2) Med årsarbetskraft avses anställd personal omräknat till heltidsarbete. Tjänstledighet, långtidssjukfrånvaro samt föräldraledighet och vård av barn är borträknad. Korrigering för semester, kortare sjukfrånvaro, övertid och kompensationsledighet har inte gjorts. Definition enligt ESV 2008:3, ESV 2008 *Ekonomiadministrativa bestämmelser för statlig verksamhet*.

Bilaga 6

Åldersstruktur vid polisregioner och nationella avdelningar inom Polismyndigheten

Polismyndigheten, antal

		-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64	65-	Totalt
Civila	Kvinnor	319	747	705	759	947	934	865	698	566	49	6 589
	Män	162	380	380	447	467	453	400	310	246	24	3 269
	Totalt	481	1 127	1 085	1 206	1 414	1 387	1 265	1 008	812	73	9 858
Poliser	Kvinnor	110	691	1 076	1 240	903	731	608	687	322	16	6 384
	Män	149	992	1 749	2 226	1 915	1 710	1 429	1 515	1 520	152	13 357
	Totalt	259	1 683	2 825	3 466	2 818	2 441	2 037	2 202	1 842	168	19 741
Totalt	Kvinnor	429	1 438	1 781	1 999	1 850	1 665	1 473	1 385	888	65	12 973
	Män	311	1 372	2 129	2 673	2 382	2 163	1 829	1 825	1 766	176	16 626
	Totalt	740	2 810	3 910	4 672	4 232	3 828	3 302	3 210	2 654	241	29 599
Andel av anställda	3 %	9 %	13 %	16 %	14 %	13 %	11 %	11 %	9 %	1 %	100 %	

Polisregion Bergslagen, antal

		-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64	65-	Totalt
Civila	Kvinnor	26	45	46	48	50	41	43	32	25	1	357
	Män	6	20	16	17	15	15	16	19	13	2	139
	Totalt	32	65	62	65	65	56	59	51	38	3	496
Poliser	Kvinnor	13	43	74	75	63	47	40	47	28	0	430
	Män	12	61	127	161	126	121	80	111	122	8	929
	Totalt	25	104	201	236	189	168	120	158	150	8	1 359
Totalt	Kvinnor	39	88	120	123	113	88	83	79	53	1	787
	Män	18	81	143	178	141	136	96	130	135	10	1 068
	Totalt	57	169	263	301	254	224	179	209	188	11	1 855
Andel av anställda	3 %	9 %	14 %	16 %	14 %	12 %	10 %	11 %	10 %	1 %	100 %	

Polisregion Mitt, antal

		-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64	65-	Totalt
Civila	Kvinnor	25	49	41	38	59	64	53	42	19	2	392
	Män	10	27	24	24	22	31	17	12	9	0	176
	Totalt	35	76	65	62	81	95	70	54	28	2	568
Poliser	Kvinnor	8	51	74	103	90	56	31	53	18	0	484
	Män	9	89	115	173	141	112	97	105	93	6	940
	Totalt	17	140	189	276	231	168	128	158	111	6	1 424
Totalt	Kvinnor	33	100	115	141	149	120	84	95	37	2	876
	Män	19	116	139	197	163	143	114	117	102	6	1 116
	Totalt	52	216	254	338	312	263	198	212	139	8	1 992
Andel av anställda	3 %	11 %	13 %	17 %	16 %	13 %	10 %	11 %	7 %	0 %	100 %	

Polisregion Nord, antal

		-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64	65-	Totalt
Civila	Kvinnor	13	46	37	36	55	56	61	46	42	1	393
	Män	8	13	24	22	25	24	18	11	16	1	162
	Totalt	21	59	61	58	80	80	79	57	58	2	555
Poliser	Kvinnor	2	51	92	105	83	62	38	39	12	1	485
	Män	10	65	140	215	180	137	99	86	86	7	1 025
	Totalt	12	116	232	320	263	199	137	125	98	8	1 510
Totalt	Kvinnor	15	97	129	141	138	118	99	85	54	2	878
	Män	18	78	164	237	205	161	117	97	102	8	1 187
	Totalt	33	175	293	378	343	279	216	182	156	10	2 065
Andel av anställda		2 %	8 %	14 %	18 %	17 %	14 %	10 %	9 %	8 %	0 %	100 %

Polisregion Stockholm, antal

		-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64	65-	Totalt
Civila	Kvinnor	87	180	135	152	155	170	146	102	89	9	1 225
	Män	51	72	73	76	80	64	70	58	31	3	578
	Totalt	138	252	208	228	235	234	216	160	120	12	1 803
Poliser	Kvinnor	27	217	299	287	231	220	196	187	88	5	1 757
	Män	37	292	501	548	456	434	398	328	323	28	3 345
	Totalt	64	509	800	835	687	654	594	515	411	33	5 102
Totalt	Kvinnor	114	397	434	439	386	390	342	289	177	14	2 982
	Män	88	364	574	624	536	498	468	386	354	31	3 923
	Totalt	202	761	1 008	1 063	922	888	810	675	531	45	6 905
Andel av anställda		3 %	11 %	15 %	15 %	13 %	13 %	12 %	10 %	8 %	1 %	100 %

Polisregion Syd, antal

		-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64	65-	Totalt
Civila	Kvinnor	83	124	103	91	100	89	97	86	67	5	845
	Män	47	79	63	65	50	52	49	46	34	4	489
	Totalt	130	203	166	156	150	141	146	132	101	9	1 334
Poliser	Kvinnor	19	153	194	259	150	88	92	93	37	2	1 087
	Män	34	217	362	404	351	275	195	252	279	31	2 400
	Totalt	53	370	556	663	501	363	287	345	316	33	3 487
Totalt	Kvinnor	102	277	297	350	250	177	189	179	104	7	1 932
	Män	81	296	425	469	401	327	244	298	313	35	2 889
	Totalt	183	573	722	819	651	504	433	477	417	42	4 821
Andel av anställda		4 %	12 %	15 %	17 %	14 %	10 %	9 %	10 %	9 %	1 %	100 %

Bilaga 6 Åldersstruktur vid polisregioner och nationella avdelningar inom Polismyndigheten, forts.

Polisregion Väst, antal

		-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64	65-	Totalt
Civila	Kvinnor	30	102	97	82	113	126	98	90	75	8	821
	Män	11	34	50	48	39	37	33	34	23	4	313
	Totalt	41	136	147	130	152	163	131	124	98	12	1 134
Poliser	Kvinnor	21	105	201	246	155	127	92	133	62	3	1 145
	Män	29	165	283	406	370	280	257	278	274	33	2 375
	Totalt	50	270	484	652	525	407	349	411	336	36	3 520
Totalt	Kvinnor	51	207	298	328	268	253	190	223	137	11	1 966
	Män	40	199	333	454	409	317	290	312	297	37	2 688
	Totalt	91	406	631	782	677	570	480	535	434	48	4 654
Andel av anställda		2 %	9 %	14 %	17 %	15 %	12 %	10 %	11 %	9 %	1 %	100 %

Polisregion Öst, antal

		-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64	65-	Totalt
Civila	Kvinnor	26	45	44	53	67	68	56	55	35	1	450
	Män	9	34	28	42	32	23	25	18	19	1	231
	Totalt	35	79	72	95	99	91	81	73	54	2	681
Poliser	Kvinnor	20	69	112	108	70	47	35	43	25	0	529
	Män	18	96	163	203	138	128	101	132	131	9	1 119
	Totalt	38	165	275	311	208	175	136	175	156	9	1 648
Totalt	Kvinnor	46	114	156	161	137	115	91	98	60	1	979
	Män	27	130	191	245	170	151	126	150	150	10	1 350
	Totalt	73	244	347	406	307	266	217	248	210	11	2 329
Andel av anställda		3 %	10 %	15 %	17 %	13 %	11 %	9 %	11 %	9 %	0 %	100 %

Totalt regioner, antal

		-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64	65-	Totalt
Civila	Kvinnor	290	591	503	500	599	614	554	453	352	27	4 483
	Män	142	279	278	294	263	246	228	198	145	15	2 088
	Totalt	432	870	781	794	862	860	782	651	497	42	6 571
Poliser	Kvinnor	110	689	1 046	1 183	842	647	524	595	270	11	5 917
	Män	149	985	1 691	2 110	1 762	1 487	1 227	1 292	1 308	122	12 133
	Totalt	259	1 674	2 737	3 293	2 604	2 134	1 751	1 887	1 578	133	18 050
Totalt	Kvinnor	400	1 280	1 549	1 683	1 441	1 261	1 078	1 048	622	38	10 400
	Män	291	1 264	1 969	2 404	2 025	1 733	1 455	1 490	1 453	137	14 221
	Totalt	691	2 544	3 518	4 087	3 466	2 994	2 533	2 538	2 075	175	24 621
Andel av anställda		3 %	10 %	14 %	17 %	14 %	12 %	10 %	10 %	8 %	1 %	100 %

Ekonomiavdelningen, antal

		-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64	65-	Totalt
Civila	Kvinnor	2	13	12	24	31	51	51	41	36	3	264
	Män	3	3	11	15	18	17	21	25	17	0	130
	Totalt	5	16	23	39	49	68	72	66	53	3	394
Poliser	Kvinnor	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1
	Män	0	0	0	0	0	1	2	3	8	2	16
	Totalt	0	0	0	0	0	1	2	4	8	2	17
Totalt	Kvinnor	2	13	12	24	31	51	51	42	36	3	265
	Män	3	3	11	15	18	18	23	28	25	2	146
	Totalt	5	16	23	39	49	69	74	70	61	5	411
Andel av anställda		1 %	4 %	6 %	9 %	12 %	17 %	18 %	17 %	15 %	1 %	100 %

HR-avdelningen, antal

		-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64	65-	Totalt
Civila	Kvinnor	4	27	30	44	44	49	42	32	40	8	320
	Män	3	3	3	13	12	14	11	11	5	0	75
	Totalt	7	30	33	57	56	63	53	43	45	8	395
Poliser	Kvinnor	0	1	9	12	12	18	16	16	9	2	95
	Män	0	0	18	29	50	50	42	45	29	5	268
	Totalt	0	1	27	41	62	68	58	61	38	7	363
Totalt	Kvinnor	4	28	39	56	56	67	58	48	49	10	415
	Män	3	3	21	42	62	64	53	56	34	5	343
	Totalt	7	31	60	98	118	131	111	104	83	15	758
Andel av anställda		1 %	4 %	8 %	13 %	16 %	17 %	15 %	14 %	11 %	2 %	100 %

Internrevision, antal

		-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64	65-	Totalt
Civila	Kvinnor	0	0	0	1	3	1	2	0	0	0	7
	Män	0	0	0	0	0	0	1	0	1	0	2
	Totalt	0	0	0	1	3	1	3	0	1	0	9
Poliser	Kvinnor	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1
	Män	0	0	0	0	0	0	0	2	1	0	3
	Totalt	0	0	0	0	0	0	0	2	2	0	4
Totalt	Kvinnor	0	0	0	1	3	1	2	0	1	0	8
	Män	0	0	0	0	0	0	1	2	2	0	5
	Totalt	0	0	0	1	3	1	3	2	3	0	13
Andel av anställda		0 %	0 %	0 %	8 %	23 %	8 %	23 %	15 %	23 %	0 %	100 %

Bilaga 6 Åldersstruktur vid polisregioner och nationella avdelningar inom Polismyndigheten, forts.

It-avdelningen, antal

		-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64	65-	Totalt
Civila	Kvinnor	1	8	14	14	40	43	47	37	25	2	231
	Män	5	38	41	51	83	86	75	49	44	5	477
	Totalt	6	46	55	65	123	129	122	86	69	7	708
Poliser	Kvinnor	0	0	1	0	0	1	0	0	2	0	4
	Män	0	0	0	1	2	2	2	3	11	1	22
	Totalt	0	0	1	1	2	3	2	3	13	1	26
Totalt	Kvinnor	1	8	15	14	40	44	47	37	27	2	235
	Män	5	38	41	52	85	88	77	52	55	6	499
	Totalt	6	46	56	66	125	132	124	89	82	8	734
Andel av anställda		1 %	6 %	8 %	9 %	17 %	18 %	17 %	12 %	11 %	1 %	100 %

Kommunikationsavdelningen, antal

		-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64	65-	Totalt
Civila	Kvinnor	0	1	7	9	39	19	16	8	5	0	104
	Män	0	3	2	5	7	13	8	3	4	0	45
	Totalt	0	4	9	14	46	32	24	11	9	0	149
Poliser	Kvinnor	0	0	1	1	1	4	2	3	3	0	15
	Män	0	0	2	0	1	1	2	10	8	1	25
	Totalt	0	0	3	1	2	5	4	13	11	1	40
Totalt	Kvinnor	0	1	8	10	40	23	18	11	8	0	119
	Män	0	3	4	5	8	14	10	13	12	1	70
	Totalt	0	4	12	15	48	37	28	24	20	1	189
Andel av anställda		0 %	2 %	6 %	8 %	25 %	20 %	15 %	13 %	11 %	1 %	100 %

Nationella operativa avdelningen, antal

		-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64	65-	Totalt
Civila	Kvinnor	12	32	35	42	52	49	42	39	30	1	334
	Män	3	18	10	18	28	30	17	10	7	0	141
	Totalt	15	50	45	60	80	79	59	49	37	1	475
Poliser	Kvinnor	0	1	15	41	43	55	60	60	23	0	298
	Män	0	7	37	84	93	151	138	126	114	19	769
	Totalt	0	8	52	125	136	206	198	186	137	19	1067
Totalt	Kvinnor	12	33	50	83	95	104	102	99	53	1	632
	Män	3	25	47	102	121	181	155	136	121	19	910
	Totalt	15	58	97	185	216	285	257	235	174	20	1542
Andel av anställda		1 %	4 %	6 %	12 %	14 %	18 %	17 %	15 %	11 %	1 %	100 %

Nationellt forensiskt centrum, antal

		-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64	65-	Totalt
Civila	Kvinnor	6	33	35	56	55	43	41	24	15	0	308
	Män	2	20	16	31	35	20	18	6	11	3	162
	Totalt	8	53	51	87	90	63	59	30	26	3	470
Poliser	Kvinnor	0	0	0	1	1	1	2	1	0	1	7
	Män	0	0	0	0	0	2	6	2	6	0	16
	Totalt	0	0	0	1	1	3	8	3	6	1	23
Totalt	Kvinnor	6	33	35	57	56	44	43	25	15	1	315
	Män	2	20	16	31	35	22	24	8	17	3	178
	Totalt	8	53	51	88	91	66	67	33	32	4	493
Andel av anställda		11 %	10 %	18 %	18 %	13 %	14 %	7 %	6 %	1 %	2 %	100 %

Rikspolischefens kansli, antal

		-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64	65-	Totalt
Civila	Kvinnor	0	0	0	0	2	1	4	1	5	0	13
	Män	0	0	0	3	1	0	2	1	0	0	7
	Totalt	0	0	0	3	3	1	6	2	5	0	20
Poliser	Kvinnor	0	0	1	1	0	1	1	2	1	1	8
	Män	0	0	1	0	0	2	1	8	5	0	17
	Totalt	0	0	2	1	0	3	2	10	6	1	25
Totalt	Kvinnor	0	0	1	1	2	2	5	3	6	1	21
	Män	0	0	1	3	1	2	3	9	5	0	24
	Totalt	0	0	2	4	3	4	8	12	11	1	45
Andel av anställda		0 %	0 %	4 %	9 %	7 %	9 %	18 %	27 %	24 %	2 %	100 %

Rättsavdelningen, antal

		-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64	65-	Totalt
Civila	Kvinnor	4	42	69	68	80	63	66	61	57	8	518
	Män	4	16	19	16	19	26	18	7	11	1	137
	Totalt	8	58	88	84	99	89	84	68	68	9	655
Poliser	Kvinnor	0	0	3	1	3	1	3	5	4	1	21
	Män	0	0	0	2	3	8	6	19	23	2	63
	Totalt	0	0	3	3	6	9	9	24	27	3	84
Totalt	Kvinnor	4	42	72	69	83	64	69	66	61	9	539
	Män	4	16	19	18	22	34	24	26	34	3	200
	Totalt	8	58	91	87	105	98	93	92	95	12	739
Andel av anställda		1 %	8 %	12 %	12 %	14 %	13 %	13 %	12 %	13 %	2 %	100 %

Bilaga 6 Åldersstruktur vid polisregioner och nationella avdelningar inom Polismyndigheten, forts.

Särskilda utredningar, antal

		-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64	65-	Totalt
Civila	Kvinnor	0	0	0	1	2	1	0	2	1	0	7
	Män	0	0	0	1	1	1	1	0	1	0	5
	Totalt	0	0	0	2	3	2	1	2	2	0	12
Poliser	Kvinnor	0	0	0	0	1	3	0	4	9	0	17
	Män	0	0	0	0	4	6	3	5	7	0	25
	Totalt	0	0	0	0	5	9	3	9	16	0	42
Totalt	Kvinnor	0	0	0	1	3	4	0	6	10	0	24
	Män	0	0	0	1	5	7	4	5	8	0	30
	Totalt	0	0	0	2	8	11	4	11	18	0	54
Andel av anställda		0 %	0 %	0 %	4 %	15 %	20 %	7 %	20 %	33 %	0 %	100 %

Totalt nationella avdelningar, antal

		-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64	65-	Totalt
Civila	Kvinnor	29	156	202	259	348	320	311	245	214	22	2 106
	Män	20	101	102	153	204	207	172	112	101	9	1 181
	Totalt	49	257	304	412	552	527	483	357	315	31	3 287
Poliser	Kvinnor	0	2	30	57	61	84	84	92	52	5	467
	Män	0	7	58	116	153	223	202	223	212	30	1 224
	Totalt	0	9	88	173	214	307	286	315	264	35	1 691
Totalt	Kvinnor	29	158	232	316	409	404	395	337	266	27	2 573
	Män	20	108	160	269	357	430	374	335	313	39	2 405
	Totalt	49	266	392	585	766	834	769	672	579	66	4 978
Andel av anställda		1 %	5 %	8 %	12 %	15 %	17 %	15 %	13 %	12 %	1 %	100 %

Bilaga 7

Internationell civil krishantering och insatsnära verksamhet

Tilldelade medel enligt regleringsbrevet avseende internationell civil krishantering¹ (förvaltningskostnader redovisas separat från insatserna)

Insatser	Tilldelat anslag 2017	Utfall per 2017-12-31
Insatser inom ramen för EU	38 000 000	33 914 806
EUAM Irak		481 196
EUAM Ukraina		13 336 852
EUBAM Libyen		1 178 393
EUBAM Moldavien/Ukraina		1 261 948
EULEX Kosovo		12 962 061
EUMM Georgien		2 790 873
EUPOL Afghanistan		253 340
EUPOL COPPS		1 650 143
Insatser inom ramen för FN	90 000 000	86 478 346
CICIG Guatemala		5 192 467
MINUSCA CAR		3 653 612
MINUSMA Mali		10 404 013
MINUSTAH Haiti		11 626 440
MONUSCO DR Kongo		13 483 079
UNMC Colombia		7 358 621
UNMIL Liberia		4 785 279
UNMISS Sydsudan		23 986 973
UNSMIL Libyen		311 442
UNSOM Somalia		5 676 421
Insatser inom ramen för OSSE	21 000 000	12 250 448
OSSE Kosovo		4 240 319
OSSE Serbien		124 392
OSSE Ukraina		7 885 737
Insatsnära verksamhet	13 000 000	8 399 491
Personal vid högkvarter	5 000 000	4 023 100
Förvaltningskostnader	22 000 000	22 000 000
Ej specificerat		194 624
Totalt anslag (högst)	170 000 000	167 260 815

1) Regleringsbrev för budgetåret 2017 avseende anslag 1:1 Biståndsverksamhet, ap. 12, 20, 41, 42, 43, 44 Internationell civil krishantering. Ändringsbeslut (UD2017/20151/ES), 2017-12-07.

Bilaga 7 Internationell civil krishantering och insatsnära verksamhet, forts.

Numerär, svensk polispersonal i insatser inom internationell civil krishantering (exklusive HQ-tjänster och insatsnära verksamhet)

Insats	Antal årsarbetskrafter i insatsen 2017, per den 31 december 2017			Antal svenska polisanställda i insatsen per den 1 januari 2017			Antal svenska polisanställda i insatsen per den 31 december 2017 ¹		
	Kvinnor	Män	Totalt	Kvinnor	Män	Totalt	Kvinnor	Män	Totalt
Insatser inom ramen för EU	7,51	16,86	24,37	11	12	23	6	20	26
EUAM Irak	0	0,18	0,18	0	0	0	0	2	2
EUAM Ukraina	2	7,99	9,99	1	3	4	1	8	9
EUBAM Libyen	0	1	1	0	1	1	0	1	1
EUBAM Moldavien/Ukraina	0,92	0	0,92	1	0	1	0	0	0
EULEX Kosovo	2,48	6,93	9,41	4	6	10	3	9	12
EUMM Georgien	1,93	0	1,93	4	0	4	2	0	2
EUPOL COPPS	0,18	0,76	0,93	1	2	3	0	0	0
Insatser inom ramen för FN	20,39	37,55	57,94	22	41	63	18	19	37
CICIG Guatemala	0,86	1,92	2,78	1	2	3	0	1	1
MINUSCA CAR	0	2,33	2,33	0	2	2	0	2	2
MINUSMA Mali	2,42	4,65	7,07	3	6	9	2	1	3
MINUSTAH Haiti	4,29	4,14	8,43	1	3	4	4	2	6
MONUSCO DR Kongo	3	6,22	9,22	5	7	12	3	3	6
UNMC Colombia	1,61	4,68	6,29	0	3	3	1	3	4
UNMIL Liberia	0,52	3,84	4,36	1	6	7	1	2	3
UNMISS Sydsudan	6,40	7,73	14,13	10	10	20	4	3	7
UNSMIL Libyen	0,21	0	0,21	0	0	0	1	0	1
UNSOM Somalia	1,08	2,04	3,12	1	2	3	2	2	4
Insatser inom ramen för OSSE	1,84	5,88	7,72	4	9	13	2	4	6
OSSE Kosovo	0	3	3	0	3	3	0	3	3
OSSE Ukraina	1,84	2,88	4,72	4	5	9	2	1	3
Totalt utlandsstyrkan	29,74	60,29	90,03	37	62	99	26	43	69
Procentuell fördelning	33,03	66,97	100	37,37	62,63	100	37,68	62,32	100

1) Numerären bland de utsända per den 31 december 2017 är tillfälligt låg med anledning av att en del personal har End of Mission innan juledigheterna och ny personal påbörjar tjänstgöring först efter nyårshelgen.

Bilaga 8

Polisens intäkter och kostnader per verksamhet och år under perioden 2015–2017

Rättsväsendet

Mkr	2017	2016	2015
Brotsförebyggande arbete			
Verksamhetens intäkter och kostnader			
Intäkter av anslag	7 527,3	7 537,1	7 256,2
Övriga intäkter	0,0	0,0	0,0
Kostnader	-7 537,7	-7 531,7	-7 256,2
Utredning och lagföring			
Verksamhetens intäkter och kostnader			
Intäkter av anslag	13 674,7	12 892,7	12 098,1
Övriga intäkter	0,0	0,0	0,0
Kostnader	-13 693,8	-12 883,5	-12 098,1
Service m.m.			
Verksamhetens intäkter och kostnader			
Intäkter av anslag	1 678,5	1 406,8	1 327,0
Övriga intäkter	1 300,5	1 252,6	1 209,1
Kostnader	-3 178,1	-2 873,9	-2 534,8
Freds- och säkerhetsfrämjande och konfliktförebyggande verksamhet			
Verksamhetens intäkter och kostnader			
Intäkter av anslag	169,1	160,0	140,8
Övriga intäkter	0,0	0,0	0,0
Kostnader	-169,1	-160,0	-140,8
Åtgärder inom Krisberedskap			
Verksamhetens intäkter och kostnader			
Intäkter av anslag	0,0	0,0	0,0
Övriga intäkter	19,1	26,9	12,4
Kostnader	-19,5	-20,7	-9,7
SUMMA			
Verksamhetens intäkter och kostnader			
Intäkter av anslag	23 049,6	21 996,6	20 822,0
Övriga intäkter	1 319,7	1 279,5	1 221,5
Kostnader	-24 598,4	-23 469,8	-22 039,5

Bilaga 9

Servicenivåer för PKC och telefonväxel

Servicenivåer PKC. Andel hanterade samtal inom 3 minuter, %

Månad	2015	2016	2017
Januari	89	60	73
Februari	84	62	72
Mars	73	72	77
April	76	67	71
Maj	70	67	68
Juni	76	65	74
Juli	78	63	74
Augusti	71	64	72
September	67	71	71
Oktober	63	64	70
November	56	69	73
December	58	68	68
Totalt	72	66	72

Servicenivåer telefonväxel. Andel hanterade samtal inom 60 sekunder, %

Månad	2015	2016	2017
Januari	94	72	97
Februari	87	80	96
Mars	82	74	95
April	84	65	76
Maj	87	68	55
Juni	78	67	53
Juli	90	69	61
Augusti	82	74	60
September	85	76	77
Oktober	89	78	68
November	91	83	69
December	91	90	64
Totalt	86	75	72

Bilaga 10

Ärendestatistik

Bilagan innehåller en uppsättning av centrala mått och indikatorer som används inom Polismyndigheten för att följa upp och bedöma resultatet inom viktiga delar av polisens verksamhet som till exempel utredning och lagföring.

Bilagan inleds med en förklaring av de förekommande måtten/indikatorerna och därefter redovisas utfallen för perioden 2015–2017 samt förändringen mellan 2016 och 2017.

Antal inkomna ärenden

Antal inkomna/upprättade handlingar/anmälningar som registrerats, diarieförts och godkänts (granskningsdatum finns) i polisens diarium (trafikärenden som resulterat i en på plats godkänd ordningsbot ingår inte i detta mått). Ett ärende kan omfatta flera brott.

Antal anmälda brott

Antal anmälda brott som registrerats i ärenden. Ärendet ska vara granskat för att brotten i ärendet ska räknas med i statistiken över anmälda brott (brott i trafikärenden som resulterat i en på plats godkänd ordningsbot registrerade i RIOB¹ ingår inte i detta mått). För brottskategorierna trafikbrott och narkotikabrott är detta en prestation då brotten anmäls av polisen, så kallade egeninitierade ärenden.

Antal öppna ärenden totalt

Antal öppna ärenden beräknas per den sista varje månad vid fastställt körningstillfälle nästföljande månad.

Antal öppna ärenden äldre än 12 månader

Antal öppna ärenden beräknas per den sista varje månad vid fastställt körningstillfälle nästföljande månad. Indikatorn visar antalet ärenden som vid körningstillfället varit öppna längre än 12 månader.

Medelgenomströmningstid (dagar) för bearbetade ärenden

Genomströmningstid beräknas för avslutade ärenden som uppfyller villkoret att förundersökning är inledd eller utredning enligt RB 23:22 finns, det vill säga summa genomströmningstid i dagar för ingående avslutade ärenden. För att man ska få fram medelgenomströmningstiden dividerar man antalet dagar med antalet slutredovisade ärenden med inledd förundersökning (FU) eller där förenklade redovisningsförfaranden till åklagare (RB 23:22 m.m.) använts.

Medelgenomströmningstid (dagar) för ärenden redovisade till åklagare

Genomströmningstid beräknas för samtliga avslutade ärenden som uppfyller villkoret att vara slutredovisade till åklagare och därmed avslutade i Polismyndighetens diarium, det vill säga summa genomströmningstid i dagar för ärenden redovisade till åklagare. Detta antal dagar divideras med antal ärenden redovisade till åklagare.

Antal ärenden redovisade till åklagare per 1 500 utredningstimmar

Antal ärenden som redovisats till åklagare dividerat med totalt antal resurstimmar för utredning och lagföring multiplicerat med 1 500 resurstimmar (fiktiv årsarbetskraft).

Antal bearbetade ärenden per 1 500 utredningstimmar

Antal bearbetade ärenden dividerat med totalt antal resurstimmar för utredning och lagföring multiplicerat med 1 500 resurstimmar (fiktiv årsarbetskraft).

Antal ärenden redovisade till åklagare

Antal ärenden som redovisats till åklagare avser de brottsärenden som i polisens register redovisats till åklagare och därmed avslutats i Polismyndighetens diarium. Innehåller ärenden som redovisats till åklagare med:

- FU-protokoll
- FU-anteckning
- RB 23:22

Antal bearbetade ärenden

Antal slutredovisade ärenden med inledd förundersökning (FU) eller där förenklade redovisningsförfarande till åklagare (RB 23:22 m.m.) använts. Beslut om att inleda förundersökning ska ha fattats i samband med granskningen eller ha registrerats i Rar² K:s rutin *Beslut om förundersökning*. Beslut om förundersökning ska ha fattats med en av beslutskoderna nedan:

- Förundersökning inledd
- Förundersökning utvidgas
- Förundersökning övertas
- Förundersökning anses inledd genom tvångsåtgärd
- Utredning jml. RB 23:22.

1) Polisiärt datasystem som används för registrering och uppföljning av föreläggande av ordningsbot utfärdade av polisen, Tullverket och Kustbevakningen.

2) Rar (Rationell anmälningsrutin) är polisens ärendehanteringsrutin för brottsanmälningar och används för registrerade anmälningar om brott mot brottsbalken, vissa speciallagstiftningar samt händelser som inte är brott, till exempel förlorat gods.

Antal nedlagda ärenden

Antal ärenden som slutredovisats genom nedläggning innan utredning startats eller nedläggning av pågående utredning. Ärendet läggs ned genom beslut av Polismyndigheten eller av Åklagarmyndigheten.

I beräkning av antal nedlagda ärenden räknas det sista beslutet om nedläggning per ärende inom sökperioden. Eventuella andra slutredovisningar i samma ärende påverkar inte antalsräkningen.

Antal avslutade ärenden ej inledd förundersökning

Antal avslutade ärenden där förundersökning inte inletts, exklusive ärenden där förenklade redovisningsförfaranden (RB 23:22 m.m.) använts.

Antal avslutade ärenden

Antal slutredovisade ärenden, dvs. slutredovisade till åklagare, nedlagda, överlämnade till annan myndighet och därmed avslutade i Polismyndighetens diarium.

I beräkning av totalt antal avslutade ärenden räknas den sista slutredovisningshändelsen per ärende inom sökperioden. Slutredovisningshändelser räknas oberoende av om sista åtgärden i ärendet inom sökperioden är en återupptagning och ärendet därmed är öppet.

Utredningsandel (andel ärenden redovisade till åklagare av bearbetade ärenden)

Antal ärenden som redovisats till åklagare dividerat med antal bearbetade ärenden.

Redovisningsandel (andel ärenden redovisade till åklagare av avslutade ärenden)

Antal ärenden som redovisats till åklagare dividerat med antal avslutade ärenden.

Nedläggningsandel (andel nedlagda ärenden av avslutade ärenden)

Antal nedlagda ärenden dividerat med antal avslutade ärenden.

Antal inkomna ärenden

Brottskategorier	Antal			Förändring, antal	Förändring, %
	2015	2016	2017	2016-2017	2016-2017
Brottsområde 1					
Våldsbrott	125 416	129 629	125 670	-3 959	-3,1
Övriga brott mot person	83 741	86 211	89 268	3 057	3,5
Skadegörelsebrott	178 919	154 594	163 687	9 093	5,9
Tillgrepsbrott (exkl. i butik)	442 048	419 376	406 333	-13 043	-3,1
Summa Brottsområde 1	830 124	789 810	784 958	-4 852	-0,6
Brottsområde 2					
Narkotikabrott	49 688	50 123	55 395	5 272	10,5
Trafikbrott	134 346	135 477	148 691	13 214	9,8
Summa Brottsområde 2	184 034	185 600	204 086	18 486	10,0
Brottsområde 3					
Tillgrepp i butik	46 483	45 297	42 184	-3 113	-6,9
Bedrägeribrott m.m.	149 304	157 968	146 554	-11 414	-7,2
Ekonomiska brott ¹	136	161	151	-10	-6,2
Övriga BrB-brott	40 469	38 680	39 836	1 156	3,0
Övriga SSR-brott	30 083	30 261	31 385	1 124	3,7
Summa Brottsområde 3	266 475	272 367	260 110	-12 257	-4,5
Totalt	1 280 633	1 247 777	1 249 154	1 377	0,1

Antal anmälda brott

Brottskategorier	Antal			Förändring, antal	Förändring, %
	2015	2016	2017	2016-2017	2016-2017
Brottsområde 1					
Våldsbrott	163 129	172 131	165 593	-6 538	-3,8
Övriga brott mot person	109 629	121 507	137 817	16 310	13,4
Skadegörelsebrott	194 520	194 310	180 563	-13 847	-7,1
Tillgrepsbrott (exkl. i butik)	469 783	445 298	431 295	-14 003	-3,1
Summa Brottsområde 1	937 061	933 246	915 168	-18 078	-1,9
Brottsområde 2					
Narkotikabrott	93 070	89 839	99 198	9 359	10,4
Trafikbrott	168 917	168 386	182 328	13 942	8,3
Summa Brottsområde 2	261 987	258 225	281 526	23 301	9,0
Brottsområde 3					
Tillgrepp i butik	50 153	48 544	45 385	-3 159	-6,5
Bedrägeribrott m.m.	195 032	222 514	219 210	-3 304	-1,5
Ekonomiska brott ¹	322	249	300	51	20,5
Övriga BrB-brott	60 664	58 028	60 239	2 211	3,8
Övriga SSR-brott	44 338	44 740	46 959	2 219	5,0
Summa Brottsområde 3	350 509	374 075	372 093	-1 982	-0,5
Totalt	1 549 557	1 565 546	1 568 787	3 241	0,2

I anmälda brott ingår även anmälningar till avdelningen för Särskilda utredningar.

1) Ekonomiska brott hanteras av Ekobrottsmyndigheten.

Utfallen för 2015 och 2016 kan avvika något från motsvarande utfall som redovisades i Polismyndighetens årsredovisning för 2016. Avvikelserna beror på organisationskorrigeringar. Se bilaga 1 – *Läsavisningar*.

Antal öppna ärenden

Brottskategorier	Antal			Förändring, antal	Förändring, %
	2015	2016	2017	2016–2017	2016–2017
Brottsområde 1					
Våldsbrott	30 698	34 671	34 635	-36	-0,1
Övriga brott mot person	10 959	12 767	12 905	138	1,1
Skadegörelsebrott	4 544	4 991	4 450	-541	-10,8
Tillgrepsbrott (exkl. i butik)	17 589	18 097	16 638	-1 459	-8,1
Summa Brottområde 1	63 790	70 526	68 628	-1 898	-2,7
Brottsområde 2					
Narkotikabrott	11 222	13 105	14 237	1 132	8,6
Trafikbrott	16 735	19 455	18 375	-1 080	-5,6
Summa Brottområde 2	27 957	32 560	32 612	52	0,2
Brottsområde 3					
Tillgrepp i butik	6 005	7 250	6 655	-595	-8,2
Bedrägeribrott m.m.	25 585	27 224	26 232	-992	-3,6
Ekonomiska brott ¹	58	55	85	30	54,5
Övriga BrB-brott	9 226	10 359	11 347	988	9,5
Övriga SSR-brott	8 376	9 058	8 706	-352	-3,9
Summa Brottområde 3	49 250	53 946	53 025	-921	-1,7
Totalt	140 997	157 032	154 265	-2 767	-1,8

Antal öppna ärenden äldre än 12 månader

Brottskategorier	Antal			Förändring, antal	Förändring, %
	2015	2016	2017	2016–2017	2016–2017
Brottsområde 1					
Våldsbrott	2 545	3 713	3 810	97	2,6
Övriga brott mot person	1 135	1 388	1 716	328	23,6
Skadegörelsebrott	421	590	467	-123	-20,8
Tillgrepsbrott (exkl. i butik)	1 643	2 228	1 930	-298	-13,4
Summa Brottområde 1	5 744	7 919	7 923	4	0,1
Brottsområde 2					
Narkotikabrott	866	1 245	1 266	21	1,7
Trafikbrott	789	1 763	1 611	-152	-8,6
Summa Brottområde 2	1 655	3 008	2 877	-131	-4,4
Brottsområde 3					
Tillgrepp i butik	409	704	664	-40	-5,7
Bedrägeribrott m.m.	7 401	7 650	8 524	874	11,4
Ekonomiska brott ¹	26	17	32	15	88,2
Övriga BrB-brott	1 614	2 321	2 833	512	22,1
Övriga SSR-brott	1 871	2 043	2 056	13	0,6
Summa Brottområde 3	11 321	12 735	14 109	1 374	10,8
Totalt	18 720	23 662	24 909	1 247	5,3

1) Ekonomiska brott hanteras av Ekobrottsmyndigheten.

Utfallen för 2015 och 2016 kan avvika något från motsvarande utfall som redovisades i Polismyndighetens årsredovisning för 2016. Avvikelserna beror på organisationskorrigeringar. Se bilaga 1 – Läsavisningar.

Medelgenomströmningstid för bearbetade ärenden

Brottskategorier	Dagar			Förändring, antal	Förändring, %
	2015	2016	2017	2016-2017	2016-2017
Brottsområde 1					
Våldsbrott	91	93	107	14	14,9
Övriga brott mot person	84	79	84	5	5,7
Skadegörelsebrott	78	87	96	9	10,1
Tillgrepsbrott (exkl. i butik)	60	63	67	4	6,8
Summa Brottsområde 1	77	80	89	8	10,6
Brottsområde 2					
Narkotikabrott	83	87	92	5	5,5
Trafikbrott	62	82	90	8	9,7
Summa Brottsområde 2	71	84	91	7	8,0
Brottsområde 3					
Tillgrepp i butik	54	59	74	15	26,0
Bedrägeribrott m.m.	149	150	137	-13	-8,6
Ekonomiska brott ¹	174	213	127	-86	-40,3
Övriga BrB-brott	123	122	125	3	2,2
Övriga SSR-brott	137	133	145	12	8,7
Summa Brottsområde 3	119	120	122	2	1,7
Totalt	88	92	98	6	7,0

Medelgenomströmningstid för ärenden redovisade till åklagare

Brottskategorier	Dagar			Förändring, antal	Förändring, %
	2015	2016	2017	2016-2017	2016-2017
Brottsområde 1					
Våldsbrott	138	144	164	20	13,7
Övriga brott mot person	156	158	175	17	10,7
Skadegörelsebrott	139	153	164	11	7,0
Tillgrepsbrott (exkl. i butik)	120	126	142	16	12,3
Summa Brottsområde 1	135	142	160	18	12,7
Brottsområde 2					
Narkotikabrott	96	100	104	4	3,6
Trafikbrott	57	74	83	9	12,4
Summa Brottsområde 2	74	85	92	7	8,2
Brottsområde 3					
Tillgrepp i butik	44	50	64	14	28,5
Bedrägeribrott m.m.	273	332	267	-65	-19,7
Ekonomiska brott ¹	525	329	115	-214	-65,0
Övriga BrB-brott	173	180	196	16	8,7
Övriga SSR-brott	110	120	159	39	32,1
Summa Brottsområde 3	131	131	140	8	6,2
Totalt	107	113	121	8	7,5

1) Ekonomiska brott hanteras av Ekobrottsmyndigheten.

Utfallen för 2015 och 2016 kan avvika något från motsvarande utfall som redovisades i Polismyndighetens årsredovisning för 2016. Avvikelseberor på organisationskorrigeringar. Se bilaga 1 – *Läsanvisningar*.

Bilaga 10 Ärendestatistik, forts.

Antal ärenden redovisade till åklagare per 1 500 utredningstimmar

Brottskategorier	Antal			Förändring, antal	Förändring, %
	2015	2016	2017	2016–2017	2016–2017
Brottsområde 1					
Våldsbrott	4,7	4,2	3,7	-0,5	-10,9
Övriga brott mot person	10,7	8,7	7,7	-1,0	-11,7
Skadegörelsebrott	15,3	11,9	12,4	0,4	3,8
Tillgreppsbrott (exkl. i butik)	4,9	3,9	3,5	-0,4	-9,9
Summa Brottområde 1	5,5	4,6	4,2	-0,4	-8,9
Brottsområde 2					
Narkotikabrott	30,6	36,0	41,3	5,3	14,9
Trafikbrott	60,3	62,8	69,2	6,4	10,1
Summa Brottområde 2	42,7	47,6	53,4	5,9	12,3
Brottsområde 3					
Tillgrepp i butik	120,6	114,5	114,8	0,3	0,3
Bedrägeribrott m.m.	25,1	14,3	13,6	-0,6	-4,3
Ekonomiska brott ¹	0,1	0,1	0,1	0,0	24,0
Övriga BrB-brott	8,0	7,0	7,8	0,8	10,8
Övriga SSR-brott	20,2	20,3	18,8	-1,5	-7,3
Summa Brottområde 3	27,7	22,8	21,8	-1,0	-4,3
Totalt	15,1	13,3	13,0	-0,3	-2,0

Antal bearbetade ärenden per 1 500 utredningstimmar

Brottskategorier	Antal			Förändring, antal	Förändring, %
	2015	2016	2017	2016–2017	2016–2017
Brottsområde 1					
Våldsbrott	25,1	24,2	22,3	-1,9	-7,9
Övriga brott mot person	89,3	89,8	83,4	-6,4	-7,2
Skadegörelsebrott	78,9	69,4	68,6	-0,8	-1,1
Tillgreppsbrott (exkl. i butik)	47,1	38,2	38,3	0,1	0,2
Summa Brottområde 1	37,7	34,3	32,9	-1,4	-4,0
Brottsområde 2					
Narkotikabrott	50,3	59,7	69,6	9,8	16,5
Trafikbrott	104,6	115,4	132,5	17,1	14,8
Summa Brottområde 2	72,4	83,7	96,9	13,1	15,7
Brottsområde 3					
Tillgrepp i butik	193,1	184,8	193,6	8,8	4,7
Bedrägeribrott m.m.	122,7	101,8	100,6	-1,2	-1,2
Ekonomiska brott ¹	1,2	1,4	1,0	-0,4	-27,0
Övriga BrB-brott	40,9	38,0	44,7	6,7	17,5
Övriga SSR-brott	54,3	56,4	54,9	-1,4	-2,5
Summa Brottområde 3	83,6	75,4	78,3	2,9	3,9
Totalt	51,0	47,7	48,1	0,4	0,8

1) Ekonomiska brott hanteras av Ekobrottsmyndigheten.

Utfallen för 2015 och 2016 kan avvika något från motsvarande utfall som redovisades i Polismyndighetens årsredovisning för 2016. Avvikelserna beror på organisationskorrigeringar. Se bilaga 1 – Läsanvisningar.

Antal ärenden redovisade till åklagare

Brottskategorier	Antal			Förändring, antal	Förändring, %
	2015	2016	2017	2016-2017	2016-2017
Brottsområde 1					
Våldsbrott	20 325	19 051	18 528	-523	-2,7
Övriga brott mot person	4 925	4 391	4 655	264	6,0
Skadegörelsebrott	3 695	3 053	3 314	261	8,5
Tillgreppsbrott (exkl. i butik)	10 775	9 126	8 351	-775	-8,5
Summa Brottområde 1	39 720	35 621	34 848	-773	-2,2
Brottsområde 2					
Narkotikabrott	30 261	28 930	32 111	3 181	11,0
Trafikbrott	41 150	38 384	41 255	2 871	7,5
Summa Brottområde 2	71 411	67 314	73 344	6 052	9,0
Brottsområde 3					
Tillgrepp i butik	23 542	22 078	20 361	-1 717	-7,8
Bedrägeribrott m.m.	14 011	8 345	8 979	634	7,6
Ekonomiska brott ¹	8	7	8	1	14,3
Övriga BrB-brott	4 786	4 461	4 641	180	4,0
Övriga SSR-brott	8 010	7 539	7 616	77	1,0
Summa Brottområde 3	50 357	42 430	41 605	-825	-1,9
Totalt	161 488	145 365	149 819	4 454	3,1

Antal bearbetade ärenden

Brottskategorier	Antal			Förändring, antal	Förändring, %
	2015	2016	2017	2016-2017	2016-2017
Brottsområde 1					
Våldsbrott	107 833	109 854	110 476	622	0,6
Övriga brott mot person	41 200	45 316	50 532	5 216	11,5
Skadegörelsebrott	19 001	17 769	18 375	606	3,4
Tillgreppsbrott (exkl. i butik)	102 674	90 531	92 097	1 566	1,7
Summa Brottområde 1	270 708	263 470	271 480	8 010	3,0
Brottsområde 2					
Narkotikabrott	49 811	48 047	54 082	6 035	12,6
Trafikbrott	71 335	70 498	79 014	8 516	12,1
Summa Brottområde 2	121 146	118 545	133 096	14 551	12,3
Brottsområde 3					
Tillgrepp i butik	37 706	35 630	34 325	-1 305	-3,7
Bedrägeribrott m.m.	68 416	59 606	66 181	6 575	11,0
Ekonomiska brott ¹	85	110	74	-36	-32,7
Övriga BrB-brott	24 374	24 131	26 638	2 507	10,4
Övriga SSR-brott	21 524	20 949	22 253	1 304	6,2
Summa Brottområde 3	152 105	140 426	149 471	9 045	6,4
Totalt	543 959	522 441	554 047	31 606	6,0

1) Ekonomiska brott hanteras av Ekobrottsmyndigheten.

Utfallen för 2015 och 2016 kan avvika något från motsvarande utfall som redovisades i Polismyndighetens årsredovisning för 2016. Avvikelserna beror på organisationskorrigeringar. Se bilaga 1 – *Läsanvisningar*.

Bilaga 10 Ärendestatistik, forts.

Antal nedlagda ärenden

Brottskategorier	Antal			Förändring, antal	Förändring, %
	2015	2016	2017	2016–2017	2016–2017
Brottsområde 1					
Våldsbrott	105 662	108 347	109 096	749	0,7
Övriga brott mot person	79 699	80 737	85 101	4 364	5,4
Skadegörelsebrott	176 079	151 895	161 617	9 722	6,4
Tillgreppsbrott (exkl. i butik)	438 660	414 657	404 191	-10 466	-2,5
Summa Brottområde 1	800 100	755 636	760 005	4 369	0,6
Brottsområde 2					
Narkotikabrott	20 731	20 195	22 966	2 771	13,7
Trafikbrott	85 680	91 059	104 312	-9 547	-6,4
Summa Brottområde 2	106 411	111 254	127 193	15 939	14,3
Brottsområde 3					
Tillgrepp i butik	23 548	22 836	23 270	434	1,9
Bedrägeribrott m.m.	140 296	149 859	140 312	-9 547	-6,4
Ekonomiska brott ¹	65	96	55	-41	-42,7
Övriga BrB-brott	35 447	33 148	34 481	1 333	4,0
Övriga SSR-brott	22 585	22 291	24 240	1 949	8,7
Summa Brottområde 3	221 941	228 230	222 358	-5 872	-2,6
Totalt	1 128 452	1 095 120	1 109 556	14 436	1,3

Antal avslutade ärenden ej inledd förundersökning

Brottskategorier	Antal			Förändring, antal	Förändring, %
	2015	2016	2017	2016–2017	2016–2017
Brottsområde 1					
Våldsbrott	17 803	17 208	16 775	-433	-2,5
Övriga brott mot person	43 379	39 713	39 195	-518	-1,3
Skadegörelsebrott	160 531	137 007	146 401	9 394	6,9
Tillgreppsbrott (exkl. i butik)	345 327	332 077	319 408	-12 669	-3,8
Summa Brottområde 1	567 040	526 005	521 779	-4 226	-0,8
Brottsområde 2					
Narkotikabrott	938	853	765	-88	-10,3
Trafikbrott	60 900	63 651	71 977	8 326	13,1
Summa Brottområde 2	61 838	64 504	72 742	8 238	12,8
Brottsområde 3					
Tillgrepp i butik	8 976	8 946	8 931	-15	-0,2
Bedrägeribrott m.m.	86 355	98 328	82 808	-15 520	-15,8
Ekonomiska brott ¹	45	56	45	-11	-19,6
Övriga BrB-brott	16 252	13 855	12 721	-1 134	-8,2
Övriga SSR-brott	9 089	8 935	9 734	799	8,9
Summa Brottområde 3	120 717	130 120	114 239	-15 881	-12,2
Totalt	749 595	720 629	708 760	-11 869	-1,6

1) Ekonomiska brott hanteras av Ekobrottsmyndigheten.

Utfallen för 2015 och 2016 kan avvika något från motsvarande utfall som redovisades i Polismyndighetens årsredovisning för 2016. Avvikelserna beror på organisationskorrigeringar. Se bilaga 1 – Läsavisningar.

Antal avslutade ärenden

Brottskategorier	Antal			Förändring, antal	Förändring, %
	2015	2016	2017	2016-2017	2016-2017
Brottsområde 1					
Våldsbrott	125 636	127 062	127 251	189	0,1
Övriga brott mot person	84 579	85 029	89 727	4 698	5,5
Skadegörelsebrott	179 532	154 776	164 776	10 000	6,5
Tillgrepsbrott (exkl. i butik)	448 001	422 608	411 505	-11 103	-2,6
Summa Brottsområde 1	837 748	789 475	793 259	3 784	0,5
Brottsområde 2					
Narkotikabrott	50 749	48 900	54 847	5 947	12,2
Trafikbrott	132 235	134 149	150 991	16 842	12,6
Summa Brottsområde 2	182 984	183 049	205 838	22 789	12,4
Brottsområde 3					
Tillgrepp i butik	46 682	44 576	43 256	-1 320	-3,0
Bedrägeribrott m.m.	154 771	157 934	148 989	-8 945	-5,7
Ekonomiska brott ¹	130	166	119	-47	-28,3
Övriga BrB-brott	40 626	37 986	39 359	1 373	3,6
Övriga SSR-brott	30 613	29 884	31 987	2 103	7,0
Summa Brottsområde 3	272 822	270 546	263 710	-6 836	-2,5
Totalt	1 293 554	1 243 070	1 262 807	19 737	1,6

Utredningsandel, %

Brottskategorier	Andel			Förändring, andel	Förändring, %
	2015	2016	2017	2016-2017	2016-2017
Brottsområde 1					
Våldsbrott	18,8	17,3	16,8	-0,6	-3,3
Övriga brott mot person	12,0	9,7	9,2	-0,5	-4,9
Skadegörelsebrott	19,4	17,2	18,0	0,9	5,0
Tillgrepsbrott (exkl. i butik)	10,5	10,1	9,1	-1,0	-10,0
Summa Brottsområde 1	14,7	13,5	12,8	-0,7	-5,1
Brottsområde 2					
Narkotikabrott	60,8	60,2	59,4	-0,8	-1,4
Trafikbrott	57,7	54,4	52,2	-2,2	-4,1
Summa Brottsområde 2	58,9	56,8	55,1	-1,7	-2,9
Brottsområde 3					
Tillgrepp i butik	62,4	62,0	59,3	-2,6	-4,3
Bedrägeribrott m.m.	20,5	14,0	13,6	-0,4	-3,1
Ekonomiska brott ¹	9,4	6,4	10,8	4,4	69,9
Övriga BrB-brott	19,6	18,5	17,4	-1,1	-5,8
Övriga SSR-brott	37,2	36,0	34,2	-1,8	-4,9
Summa Brottsområde 3	33,1	30,2	27,8	-2,4	-7,9
Totalt	29,7	27,8	27,0	-0,8	-2,8

1) Ekonomiska brott hanteras av Ekobrottsmyndigheten.

Utfallen för 2015 och 2016 kan avvika något från motsvarande utfall som redovisades i Polismyndighetens årsredovisning för 2016. Avvikelserna beror på organisationskorrigeringar. Se bilaga 1 – *Lösningar*.

Bilaga 10 Ärendestatistik, forts.

Redovisningsandel, %

Brottskategorier	Andel			Förändring, andel		Förändring, %	
	2015	2016	2017	2016–2017	2016–2017	2016–2017	2016–2017
Brottsområde 1							
Våldsbrott	16,2	15,0	14,6	-0,4			-2,9
Övriga brott mot person	5,8	5,2	5,2	0,0			0,5
Skadegörelsebrott	2,1	2,0	2,0	0,0			2,0
Tillgreppsbrott (exkl. i butik)	2,4	2,2	2,0	-0,1			-6,0
Summa Brottsområde 1	4,7	4,5	4,4	-0,1			-2,6
Brottsområde 2							
Narkotikabrott	59,6	59,2	58,5	-0,6			-1,0
Trafikbrott	31,1	28,6	27,3	-1,3			-4,5
Summa Brottsområde 2	39,0	36,8	35,6	-1,1			-3,1
Brottsområde 3							
Tillgrepp i butik	50,4	49,5	47,1	-2,5			-5,0
Bedrägeribrott m.m.	9,1	5,3	6,0	0,7			14,1
Ekonomiska brott ¹	6,2	4,2	6,7	2,5			59,4
Övriga BrB-brott	11,8	11,7	11,8	0,0			0,4
Övriga SSR-brott	26,2	25,2	23,8	-1,4			-5,6
Summa Brottsområde 3	18,5	15,7	15,8	0,1			0,6
Totalt	12,5	11,7	11,9	0,2			1,5

Nedlägningsandel, %

Brottskategorier	Andel			Förändring, andel		Förändring, %	
	2015	2016	2017	2016–2017	2016–2017	2016–2017	2016–2017
Brottsområde 1							
Våldsbrott	84,1	85,3	85,7	0,5			0,5
Övriga brott mot person	94,2	95,0	94,8	-0,1			-0,1
Skadegörelsebrott	98,1	98,1	98,1	-0,1			-0,1
Tillgreppsbrott (exkl. i butik)	97,9	98,1	98,2	0,1			0,1
Summa Brottsområde 1	95,5	95,7	95,8	0,1			0,1
Brottsområde 2							
Narkotikabrott	40,9	41,3	41,9	0,6			1,4
Trafikbrott	64,8	67,9	69,0	1,1			1,7
Summa Brottsområde 2	58,2	60,8	61,8	1,0			1,7
Brottsområde 3							
Tillgrepp i butik	50,4	51,2	53,8	2,6			5,0
Bedrägeribrott m.m.	90,6	94,9	94,2	-0,7			-0,7
Ekonomiska brott ¹	50,0	57,8	46,2	-11,6			-20,1
Övriga BrB-brott	87,3	87,3	87,6	0,3			0,4
Övriga SSR-brott	73,8	74,6	75,8	1,2			1,6
Summa Brottsområde 3	81,4	84,4	84,3	0,0			0,0
Totalt	87,2	88,1	87,9	-0,2			-0,3

1) Ekonomiska brott hanteras av Ekobrottsmyndigheten.

Utfallen för 2015 och 2016 kan avvika något från motsvarande utfall som redovisades i Polismyndighetens årsredovisning för 2016. Avvikelserna beror på organisationskorrigeringar. Se bilaga 1 – Läsavisningar.

Förundersökningsandel, %

Brottskategorier	Andel			Förändring, andel		Förändring, %	
	2015	2016	2017	2016-2017	2016-2017	2016-2017	2016-2017
Brottsområde 1							
Våldsbrott	85,8	86,5	86,8	0,4		0,4	
Övriga brott mot person	48,7	53,3	56,3	3,0		5,7	
Skadegörelsebrott	10,6	11,5	11,2	-0,3		-2,9	
Tillgrepsbrott (exkl. i butik)	22,9	21,4	22,4	1,0		4,5	
Summa Brottsområde 1	32,3	33,4	34,2	0,9		2,5	
Brottsområde 2							
Narkotikabrott	98,2	98,3	98,6	0,3		0,4	
Trafikbrott	53,9	52,6	52,3	-0,2		-0,4	
Summa Brottsområde 2	66,2	64,8	64,7	-0,1		-0,2	
Brottsområde 3							
Tillgrepp i butik	80,8	79,9	79,4	-0,6		-0,7	
Bedrägeribrott m.m.	44,2	37,7	44,4	6,7		17,7	
Ekonomiska brott ¹	65,4	66,3	62,2	-4,1		-6,2	
Övriga BrB-brott	60,0	63,5	67,7	4,2		6,5	
Övriga SSR-brott	70,3	70,1	69,6	-0,5		-0,8	
Summa Brottsområde 3	55,8	51,9	56,7	4,8		9,2	
Totalt	42,1	42,0	43,9	1,8		4,4	

Lagföringskvot, %

Brottskategorier	Andel			Förändring, andel		Förändring, %	
	2015	2016	2017	2016-2017	2016-2017	2016-2017	2016-2017
Brottsområde 1							
Våldsbrott	86,1	87,0	86,8	-0,2		-0,3	
Övriga brott mot person	87,0	85,9	83,5	-2,4		-2,8	
Skadegörelsebrott	83,2	84,0	84,5	0,5		0,6	
Tillgrepsbrott (exkl. i butik)	88,1	88,5	88,0	-0,5		-0,6	
Summa Brottsområde 1	86,5	86,9	86,2	-0,7		-0,8	
Brottsområde 2							
Narkotikabrott	96,0	97,1	96,6	-0,5		-0,5	
Trafikbrott	95,5	95,4	94,9	-0,5		-0,5	
Summa Brottsområde 2	95,8	96,2	95,7	-0,5		-0,5	
Brottsområde 3							
Tillgrepp i butik	96,6	97,1	97,0	-0,1		-0,1	
Bedrägeribrott m.m.	94,1	90,7	86,8	-3,9		-4,3	
Ekonomiska brott ¹	60,0	100,0	100,0	0,0		0,0	
Övriga BrB-brott	86,7	89,6	86,2	-3,4		-3,8	
Övriga SSR-brott	91,5	92,6	92,1	-0,5		-0,6	
Summa Brottsområde 3	93,5	92,9	90,9	-2,0		-2,1	
Totalt	93,0	93,1	92,2	-0,9		-1,0	

1) Ekonomiska brott hanteras av Ekobrottsmyndigheten.

Utfallen för 2015 och 2016 kan avvika något från motsvarande utfall som redovisades i Polismyndighetens årsredovisning för 2016. Avvikelseberor på organisationskorrigeringar. Se bilaga 1 – *Läsanvisningar*.

Bilaga 10 Ärendestatistik, forts.

Effektiv lagföringskvot, %

Brottskategorier	Andel			Förändring, andel	Förändring, %
	2015	2016	2017	2016–2017	2016–2017
Brottsområde 1					
Våldsbrott	85,6	86,3	86,6	0,2	0,3
Övriga brott mot person	85,0	84,3	82,1	-2,2	-2,6
Skadegörelsebrott	77,9	80,3	80,9	0,6	0,7
Tillgrepsbrott (exkl. i butik)	85,3	86,7	86,2	-0,4	-0,5
Summa Brottområde 1	84,7	85,5	85,1	-0,4	-0,4
Brottsområde 2					
Narkotikabrott	85,0	87,9	89,8	1,9	2,1
Trafikbrott	85,7	88,0	89,5	1,5	1,7
Summa Brottområde 2	85,4	88,0	89,6	1,7	1,9
Brottsområde 3					
Tillgrepp i butik	83,3	86,2	88,7	2,5	2,9
Bedrägeribrott m.m.	92,7	89,5	86,1	-3,5	-3,9
Ekonomiska brott ¹	60,0	99,4	100,0	0,6	0,6
Övriga BrB-brott	83,5	88,0	84,7	-3,3	-3,8
Övriga SSR-brott	82,1	85,4	86,4	1,0	1,1
Summa Brottområde 3	87,4	87,6	86,7	-0,9	-1,0
Totalt	86,0	87,3	87,8	0,4	0,5

1) Ekonomiska brott hanteras av Ekobrottsmyndigheten.

Utfallen för 2015 och 2016 kan avvika något från motsvarande utfall som redovisades i Polismyndighetens årsredovisning för 2016. Avvikelserna beror på organisationskorrigeringar. Se bilaga 1 – Läsavisningar.

Resurstim för verksamheten, totalt och per arbetsflöde

	Antal			Förändring, antal	Förändring, %
	2015	2016	2017	2016–2017	2016–2017
KV Kärnverksamhet inom rättsväsendet	28 946 486	29 701 224	30 814 045	1 112 821	4
UR Kärnverksamhet utanför rättsväsendet	35 088	48 890	49 775	885	2
GV Gemensam verksamhet	10 449 219	11 473 572	13 025 617	1 552 045	14
XX Ej verksamhetskodad tid	48 756	45 057	41 793	-3 264	-7
Totalt	39 479 550	41 268 742	43 931 229	2 662 487	6
KV Kärnverksamhet inom rättsväsendet					
BF Brottsförebyggande arbete	9 596 532	9 605 408	9 516 375	-89 033	-1
UL Utredning och lagföring	15 998 672	16 429 899	17 285 629	855 730	5
SE Service	3 351 282	3 665 917	4 012 041	346 124	9
Totalt	28 946 486	29 701 224	30 814 045	1 112 821	4
GV Gemensam verksamhet					
LS Ledning/styrning	3 405 477	3 172 185	3 213 361	41 176	1
KF Kompetensförsörjning	2 575 517	3 193 524	3 206 253	12 729	0
SV Stödverksamhet	4 468 225	5 107 862	6 606 002	1 498 140	29
Totalt	10 449 219	11 473 572	13 025 617	1 552 045	14

Kvaliteten i polismyndighetens tidredovisning har brister. Mer information om tidredovisningen finns i bilaga 1 – Läsavisningar.

Resurstid för brottsförebyggande arbete, per brottsområde och brottskategori

Brottskategorier	Antal			Förändring, antal	Förändring, %
	2015	2016	2017	2016–2017	2016–2017
Brottsområde 1					
Våldsbrott	3 639 699	3 689 009	3 753 523	64 514	2
Övriga brott mot person	559 266	643 484	569 028	-74 456	-12
Skadegörelsebrott	124 244	124 054	107 310	-16 744	-13
Tillgrepsbrott (exkl. tillgrepp i butik)	1 822 412	1 736 093	1 686 483	-49 611	-3
Summa Brottsområde 1	6 145 621	6 192 640	6 116 344	-76 296	-1
Brottsområde 2					
Narkotikabrott	533 371	585 375	581 334	-4 041	-1
Trafikbrott	1 859 540	1 580 810	1 472 913	-107 897	-7
Summa Brottsområde 2	2 392 911	2 166 185	2 054 247	-111 939	-5
Brottsområde 3					
Tillgrepp i butik	36 119	39 459	34 789	-4 670	-12
Bedrägeribrott m.m.	27 929	24 033	18 084	-5 949	-25
Ekonomiska brott	17 734	27 861	51 776	23 916	86
Övriga BrB-brott	289 638	219 707	310 003	90 926	41
Övriga specialstraffrättsliga brott	686 580	935 524	931 116	-4 408	0
Summa Brottsområde 3	1 058 000	1 246 583	1 345 768	99 185	8
Totalt	9 596 532	9 605 408	9 516 358	-89 050	-1

Resurstid för utredning och lagföring, per brottsområde och brottskategori

Brottskategorier	Antal			Förändring, antal	Förändring, %
	2015	2016	2017	2016–2017	2016–2017
Brottsområde 1					
Våldsbrott	6 440 947	6 818 610	7 444 011	625 402	9
Övriga brott mot person	692 403	756 963	909 253	152 290	20
Skadegörelsebrott	361 268	384 207	401 921	17 714	5
Tillgrepsbrott (exkl. tillgrepp i butik)	3 267 795	3 552 495	3 606 590	54 095	2
Summa Brottsområde 1	10 762 413	11 512 275	12 361 776	849 501	7
Brottsområde 2					
Narkotikabrott	1 484 960	1 206 703	1 166 048	-40 655	-3
Trafikbrott	1 023 354	916 648	894 670	-21 978	-2
Summa Brottsområde 2	2 508 315	2 123 351	2 060 718	-62 633	-3
Brottsområde 3					
Tillgrepp i butik	292 897	289 209	265 984	-23 225	-8
Bedrägeribrott m.m.	836 383	877 953	986 849	108 896	12
Ekonomiska brott	110 355	117 146	107 980	-9 166	-8
Övriga BrB-brott	893 291	952 482	894 649	-57 833	-6
Övriga specialstraffrättsliga brott	595 018	557 483	607 674	50 191	9
Summa Brottsområde 3	2 727 945	2 794 273	2 863 136	68 862	2
Totalt	15 998 672	16 429 899	17 285 629	855 730	5

Kvaliteten i polismyndighetens tidredovisning har brister. Mer information om tidredovisningen finns i bilaga 1 – *Läsanvisningar*.

Årsredovisningens undertecknande

samt bedömning av den interna styrningen och kontrollen

Jag intygar att årsredovisningen ger en rättvisande bild av verksamhetens resultat samt av kostnader, intäkter och myndighetens ekonomiska ställning.

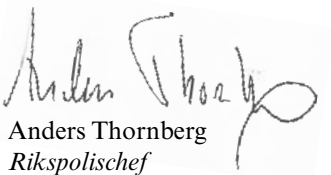
Den bedömning som regionpolischefer och avdelningschefer har gjort av hur den interna styrningen och kontrollen har genomförts samt de risker som identifierats, ligger till grund för min samlade bedömning av den interna styrningen och kontrollen vid Polismyndigheten.

Jag bedömer att brister i den interna styrningen och kontrollen vid Polismyndigheten föreligger på följande punkter:

- Riskanalys har inte genomförts för hela verksamheten.
- Brister i genomförandet av processen för intern styrning och kontroll avseende beslutade kontrollåtgärder, uppföljning och dokumentation i en av de större polisregionerna.
- Bristande förmåga att omsätta och tillämpa nationella beslut/styrdokument på regional nivå i en av de större polisregionerna.
- Brister i Polismyndighetens tidredovisning.

Dessa brister kommenteras i avsnittet *Intern styrning och kontroll vid polismyndigheten – Brister i den interna styrningen och kontrollen*.

Stockholm 16 februari 2018

Anders Thornberg
Rikspolischef

Polisens rytteri utför nykterhetskontroll vid evenemanget "Power Big Meet" i Lidköping 2017.

